

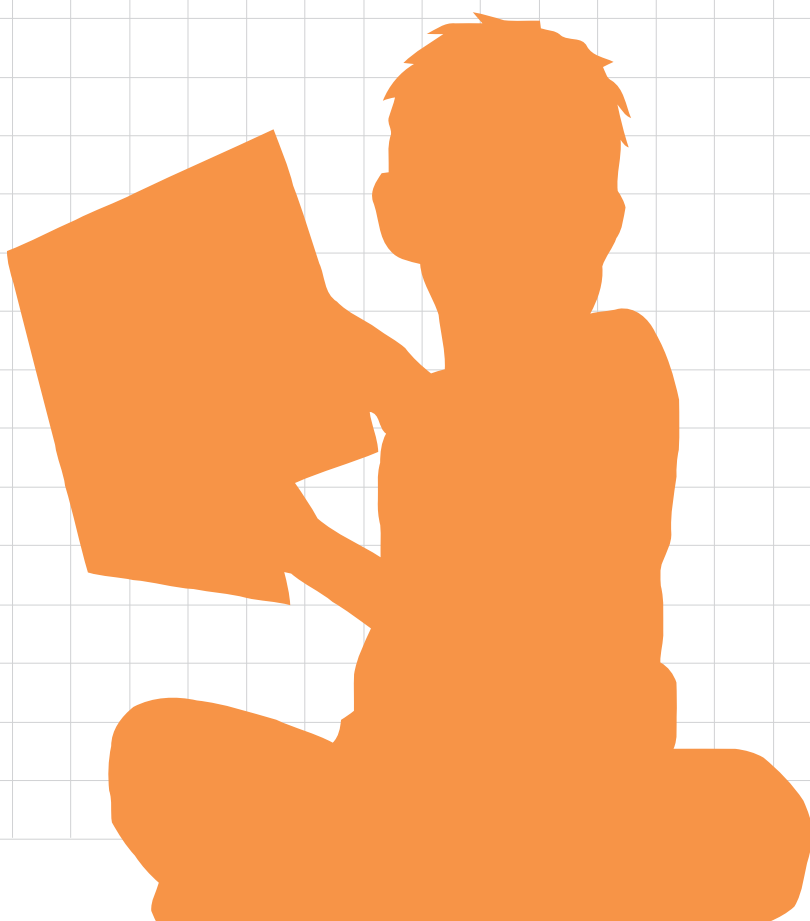

สสส
Public Health Promotion
Foundation of Thailand

สรุปทเรียนขับเคลื่อน **การอ่านออกเขียนได้**
เพื่อส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพ **ระดับประถมศึกษา**

สรุปทเรียนจับเคลื่อน
การอ่านออกเขียนได้
เพื่อส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพ
ระดับประถมศึกษา

สรุปบทเรียนขับเคลื่อน การอ่านออกเขียนได้ เพื่อส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพ ระดับประถมศึกษา

บรรณาธิการอำนวยการ

นางสาวดวงพร เองบุญพันธ์

บรรณาธิการวิชาการ

รศ.ดร.ชนิษฐา นันทบุตร

ผศ.ดร.พีรพงษ์ บุญสวัสดิ์กุลชัย

กองบรรณาธิการ

นายศุภศิริ สิริโยธิน

นางสาวรัตน์ดาวรรณ คลังกลาง

นายพิเชษฐ เรืองสุขสุด

นายจิระชัย วงศ์วัฒนบุตร

นางสาววโรชา ศรีเจริญ

นางสาวปิยะเนตร ทองชุมนุม

นางสาวอนุชิตา นุชประหาร

นางสาวนิชาต์ มุลคำ

ข้อมูลและเนื้อหา

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

โรงเรียนบ้านเวียง ตำบลล้อมแรด อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

โรงเรียนบ้านดง ตำบลทุ่งหัวช้าง อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน

โรงเรียนบ้านแฮะ ตำบลจิม อำเภอปง จังหวัดพะเยา

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์

โรงเรียนบ้านป่าแก้ว ตำบลคอรุม อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

โรงเรียนบ้านนาไค้ ตำบลบัวใหญ่ อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน

โรงเรียนบ้านปงสนุก ตำบลเจดีย์ชัย อำเภอปัว จังหวัดน่าน

โรงเรียนบ้านนางวงศ์ ตำบลเจดีย์ชัย อำเภอปัว จังหวัดน่าน

โรงเรียนบ้านแม่ยางตาล (กิตติประชานุสรณ์) ตำบลแม่ยางตาล อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

โรงเรียนวัดหัวดงใต้ ตำบลหัวดง อำเภอเก้าเลี้ยว จังหวัดนครสวรรค์

โรงเรียนกัลยาณีวัฒนา ๑ ตำบลนาบัว อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก

โรงเรียนบ้านน้ำตุงเหนือ ตำบลปากช่อง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

โรงเรียนบ้านจันทิมา ตำบลจันทิมา อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร

โรงเรียนบ้านลาดพร้าว (สาคร-สุน์ พาณิชเฮง) แขวงจันทระเกษม เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

โรงเรียนวัดโสภณาราม ตำบลบึงคอไห อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี
โรงเรียนบ้านคลองบัว (เอี่ยมแสงโรจน์) แขวงท่าแร่ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
โรงเรียนบ้านในดง ตำบลบ้านในดง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี
โรงเรียนบ้านไร่ใหม่พัฒนา ตำบลไร่ใหม่พัฒนา อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี
โรงเรียนบ้านห้วยไทรงาม ตำบลหนองพลับ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
โรงเรียนอนุบาลหัวหิน (บ้านหนองซอน) ตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
โรงเรียนบ้านชะม่วง ตำบลพงศ์ประศาสน์ อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
โรงเรียนด้านสิ่งขจร ตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
โรงเรียนบ้านสวนสมบูรณ์ ตำบลสวนแตง อำเภอละแม จังหวัดชุมพร
โรงเรียนบ้านบางหยี ตำบลบางน้ำจืด อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร
โรงเรียนบ้านเขาตากูน ตำบลสวนแตง อำเภอละแม จังหวัดชุมพร
โรงเรียนวัดปากคู ตำบลช้างซ้าย อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
โรงเรียนบ้านไสขาม ตำบลช้างซ้าย อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา
โรงเรียนบ้านดอแะ ตำบลลิโก๋ อำเภอสุไหงปาดี จังหวัดนราธิวาส
โรงเรียนบ้านบลูกาสนอ ตำบลตะปอเยอะ อำเภออิงอ จังหวัดนราธิวาส
โรงเรียนบ้านบาโงย ตำบลบาโงย อำเภอรามัน จังหวัดยะลา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
โรงเรียนบ้านศรีสุข ตำบลหัวขวาง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม
โรงเรียนบ้านโป่งประชาพัฒนา ตำบลบึงเลิศ อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด
โรงเรียนบ้านแกหัวแฮดส้มโฮง ตำบลลัญญา อำเภอภมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์
โรงเรียนประชาพัฒนาบ้านแฮด ตำบลบ้านแฮด อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น
โรงเรียนบ้านหนองซอนแก่น ตำบลหนองฮีบุตร จังหวัดกาฬสินธุ์
โรงเรียนบ้านผักหนาม ตำบลหนองกุงใหญ่ อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น

สนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

สำนักสนับสนุนสุขภาวะชุมชน (สน.๓)

อาคารศูนย์เรียนรู้สุขภาวะ

เลขที่ ๙๙/๘ ซอยงามดูพลี แขวงทุ่งมหาเมฆ เขตสาทร กรุงเทพฯ ๑๐๑๒๐

ศูนย์วิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพชุมชน (ศวช.)

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๒

โทรศัพท์/แฟกซ์ ๐๔๓ ๒๐๒๑๔๒

คำนำ

การประชุมเวทีสานพลัง สร้างปัญญา พัฒนาเด็กปฐมวัย และประถมศึกษา ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ ๒๒ - ๒๔ เมษายน ๒๕๖๒ ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุม อิมแพ็คเมืองธานี จังหวัดนนทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นพื้นที่เรียนรู้นวัตกรรมหรืองานเด่นที่ขับเคลื่อนการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้และความรอบรู้ด้านสุขภาพให้กับมหาวิทยาลัยและโรงเรียนในชุมชนท้องถิ่นที่เป็นเครือข่ายได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ พร้อมทั้งได้วิเคราะห์เทียบเคียงการดำเนินงานกับพื้นที่ตนเอง เพื่อสะท้อนให้เห็นรูปแบบการดำเนินงาน ตลอดจนการสร้างการเรียนรู้และนำใช้ข้อมูลร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยและโรงเรียนในชุมชนท้องถิ่นที่สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้และความรอบรู้ด้านสุขภาพ ตลอดจนการนำใช้เครื่องมือและกลไกการจัดการที่มีความแตกต่างกันและนำสู่จินตนาการในการต่อยอดเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กประถมศึกษาให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตในการดูแลสุขภาวะนำไปสู่การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้เกิดความเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป

หนังสือ สรุปบทเรียนขับเคลื่อนการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ เพื่อส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพระดับประถมศึกษา ประกอบด้วย เนื้อหา ๓ ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ ๑ บทนำภาพรวมที่แสดงนวัตกรรมหรืองานเด่น ส่วนที่ ๒ แผนภาพแสดงภาพรวมนวัตกรรมหรืองานเด่นของมหาวิทยาลัยและโรงเรียนในชุมชนท้องถิ่นที่ขับเคลื่อนงานในแต่ละพื้นที่

จำนวน ๔๓ ภาพ และส่วนที่ ๓ Factsheet สรุปบทเรียนที่แสดงเนื้อหาในแผนภาพ จำนวน ๔๓ เรื่อง จากมหาวิทยาลัยราชภัฏ (มรภ.) ๘ แห่ง ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยราชภัฏ ลำปาง มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี และมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา และโรงเรียน ๓๕ แห่ง ที่เข้าร่วมโครงการและร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นักวิชาการและผู้ที่เกี่ยวข้อง จะสามารถนำไปใช้เป็นเอกสารประกอบการเรียนรู้ สำหรับเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ห้องย่อยการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้และความรอบรู้ด้านสุขภาวะ ในการประชุมเวทีสานพลัง สร้างปัญญา พัฒนาเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาในครั้งนี และนำไปต่อยอดและพัฒนางานการดูแลเด็กประถมศึกษาให้อ่านออกเขียนได้และมีสุขภาพดีในอนาคตต่อไปได้

ชนิษฐา นันทบุตร และคณะ
เมษายน ๒๕๖๒

สารบัญ

📖 บทนำ

๑๓

📖 การพัฒนานวัตกรรมส่งเสริมความรอบรู้สูงภาวะ ผ่านการพัฒนากิจกรรมอ่านออกเขียนได้ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

๒๑

- โรงเรียนบ้านเวียง ตำบลล้อมแรด อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ๓๕
- โรงเรียนบ้านดง ตำบลทุ่งหัวช้าง อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน ๓๙
- โรงเรียนบ้านแฮะ ตำบลงิม อำเภอปง จังหวัดพะเยา ๔๓

📖 การวิเคราะห์และสังเคราะห์เรื่องเค้นการดำเนินงาน พัฒนากิจกรรมอ่านออกเขียนได้ เพื่อส่งเสริมความรอบรู้ ทางด้านสุขภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

๔๙

- โรงเรียนบ้านป่าแต้ว ตำบลคอรัม อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ ๕๙
- โรงเรียนบ้านนาใต้ ตำบลบัวใหญ่ อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน ๖๓
- โรงเรียนบ้านปงสนุก ตำบลเจดีย์ชัย อำเภอปัว จังหวัดน่าน ๖๗
- โรงเรียนบ้านนาวงค์ ตำบลเจดีย์ชัย อำเภอปัว จังหวัดน่าน ๗๑
- โรงเรียนแม่ยางตาล (กิตติประชาชนุสรณ์) ตำบลแม่ยางตา
อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่ ๗๖

📖 การดำเนินงานพัฒนากิจกรรมอ่านออกเขียนได้ เพื่อเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ

๘๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

- มนุษย์ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ๙๖
- โรงเรียนวัดหัวดงใต้ (บางทองประชาสรรค์) ตำบลบ้านใหม่ไชยมงคล
อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย
- เรียนดี ประพฤติดี มีวินัย ใจรักงาน ยึดมั่นคุณธรรม ๑๐๑
- โรงเรียนกัลยาณีวัฒนา ๑ ตำบลวังหลุม อำเภอพรานกระต่าย
จังหวัดพิจิตร

คุณธรรมนำชีวิต คิดอย่างมีเหตุผล ทำตนอย่างพอเพียง
หลักเลี้ยงอบายมุข มีความสุขในการทำงาน ประสานชุมชน
โรงเรียนบ้านน้ำคุดเหนือ ตำบลปากช่อง อำเภอหล่มสัก
จังหวัดเพชรบูรณ์ ๑๐๖

เรียนดี กีฬาเด่น เน้นคุณธรรม นำพัฒนา
โรงเรียนบ้านจันทิมา ตำบลจันทิมา อำเภอลานกระบือ
จังหวัดกำแพงเพชร ๑๑๑

**📖 การพัฒนาความสามารถด้านภาษาสู่ความรอบรู้ด้านสุขภาวะ
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ๑๑๗**

การพัฒนาสื่อบูรณาการด้านภาษาสู่ความรอบรู้ด้านสุขภาวะ
โรงเรียนบ้านลาดพร้าว (สาคร-สุน์ พานิชเฮง) แขวงจันทระเกษม
เขตจตุจักร กทม. ๑๓๐

โรงเรียนต้นแบบด้านการบูรณาการภาษาสู่สุขภาวะ
โรงเรียนวัดโสภณาราม ตำบลบึงคอไห อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ๑๓๖

โรงเรียนต้นแบบด้านแหล่งเรียนรู้บูรณาการภาษาสู่สุขภาวะ
โรงเรียนบ้านคลองบัว (เอี่ยมแสงโรจน์) ตำบลท่าแร่ เขตบางเขน กทม. ๑๔๒

**📖 การดำเนินงานพัฒนากิจกรรมอ่านออกเขียนได้
เพื่อส่งเสริมความรอบรู้ทางด้านสุขภาพ
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ๑๕๙**

โรงเรียนดี ชุมชนเด่น เน้นการมีส่วนร่วม
โรงเรียนบ้านในดง ตำบลบ้านในดง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี ๑๖๒

ครูพี่เลี้ยงสร้างสื่อมืออาชีพ
โรงเรียนไร่ใหม่พัฒนา ตำบลไร่ใหม่พัฒนา อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ๑๖๖

สานพลัง สร้างทีม สร้างสื่อ
โรงเรียนบ้านห้วยไทรงาม ตำบลหนองพลับ อำเภอหัวหิน
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ๑๗๑

สื่อสร้างสรรค์รอบรู้สุขภาวะกับการสร้างความสัมพันธ์
และกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนอนุบาลหัวหิน
(บ้านหนองขอน) กับชุมชนตำบลหินเหล็กไฟ
อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ๑๗๖

<ul style="list-style-type: none"> พื้นที่สร้างสรรค์ภายใต้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง “เรียนรู้ เล่น ปฏิบัติ” ด้วยสื่อสุขภาพะ โรงเรียนบ้านชะม่าง ตำบลพงศ์ประศาสน์ อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 	๑๘๑
<ul style="list-style-type: none"> สื่อ นวัตกรรมสร้างสรรค์จากสวนสมุนไพร 	๑๘๕
<ul style="list-style-type: none"> คู่มือการสอนภาษาไทยแนวสมดุภาษา 	
<ul style="list-style-type: none"> โรงเรียนด้านสิงขร ตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 	

การพัฒนาวัตกรรมการอ่านออกเขียนได้ เพื่อส่งเสริมความรอบรู้สุขภาพะจากภูมิปัญญาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ๑๙๑

<ul style="list-style-type: none"> โรงเรียนบ้านสวนสมบุรณ์ ตำบลสวนแดง อำเภอละแม จังหวัดชุมพร 	๒๐๐
<ul style="list-style-type: none"> โรงเรียนบ้านบางหยี ตำบลบางน้ำจืด อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร 	๒๐๔
<ul style="list-style-type: none"> โรงเรียนบ้านเขาตากูน ตำบลสวนแดง อำเภอละแม จังหวัดชุมพร 	๒๐๗
<ul style="list-style-type: none"> โรงเรียนวัดปากคู ตำบลช้างซ้าย อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี 	๒๑๐
<ul style="list-style-type: none"> โรงเรียนบ้านไสขาม ตำบลช้างซ้าย อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี 	๒๑๓

การบริหารจัดการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ เพื่อส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ๒๑๗

<ul style="list-style-type: none"> โรงเรียนบ้านดอเฮะ ตำบลรีโก้ อำเภอสุไหงปาดี จังหวัดนราธิวาส 	๒๓๓
<ul style="list-style-type: none"> โรงเรียนบ้านบลูกาสนอ ตำบลตะปอเยาะ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส 	๒๔๑
<ul style="list-style-type: none"> โรงเรียนบ้านบาโงย ตำบลบาโงย อำเภอรามัน จังหวัดยะลา 	๒๔๙

บทสรุปผู้บริหารและรายงานการดำเนินงานตามแผนงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ๒๕๙

<ul style="list-style-type: none"> โรงเรียนบ้านศรีสุข ตำบลหัวขวาง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม 	๒๖๕
<ul style="list-style-type: none"> โรงเรียนบ้านโป่งประชาพัฒน์ ตำบลบึงเลิศ อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด 	๒๖๗

โรงเรียนบ้านแกหัวแฮตส้มโฮง ตำบลธัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์	๒๗๒
โรงเรียนประชาพัฒนาบ้านแฮด ตำบลบ้านแฮด อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น	๒๗๖
โรงเรียนบ้านหนองขอนแก่น ตำบลหนองฮีบุตร อำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์	๒๘๐
โรงเรียนบ้านผักหนาม ตำบลหนองกุงใหญ่ อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น	๒๘๔

สารบัญภาพ

ภาพที่ ๑	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง	๒๐
ภาพที่ ๑.๑	โรงเรียนบ้านเวียง ตำบลล้อมแรด อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๓๔
ภาพที่ ๑.๒	โรงเรียนบ้านดง ตำบลทุ่งหัวช้าง อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน	๓๘
ภาพที่ ๑.๓	โรงเรียนบ้านแฮะ ตำบลงิม อำเภอปง จังหวัดพะเยา	๔๒
ภาพที่ ๒	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์	๔๘
ภาพที่ ๒.๑	โรงเรียนบ้านป่าแต้ว ตำบลคอรุม อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์	๕๘
ภาพที่ ๒.๒	โรงเรียนบ้านนาไค้ ตำบลบัวใหญ่ อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน	๖๒
ภาพที่ ๒.๓	โรงเรียนบ้านปงสนุก ตำบลเจดีย์ชัย อำเภอบัว จังหวัดน่าน	๖๖
ภาพที่ ๒.๔	โรงเรียนบ้านนางวงศ์ ตำบลเจดีย์ชัย อำเภอบัว จังหวัดน่าน	๗๑
ภาพที่ ๒.๕	โรงเรียนบ้านแมียงตาล (กิตติประชาชนุสรณ์) ตำบลแมียงตาล อำเภอร่องวาง จังหวัดแพร่	๗๕
ภาพที่ ๓	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก	๘๒
ภาพที่ ๓.๑	โรงเรียนวัดหัวดงใต้ ตำบลหัวดง อำเภอเก้าเลี้ยว จังหวัดนครสวรรค์	๙๕
ภาพที่ ๓.๒	โรงเรียนกัลยาณีวัฒนา ๑ ตำบลนาบัว อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก	๑๐๐
ภาพที่ ๓.๓	โรงเรียนบ้านน้ำดุกเหนือ ตำบลปากช่อง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์	๑๐๕
ภาพที่ ๓.๔	โรงเรียนบ้านจันทิมา ตำบลจันทิมา อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร	๑๑๐
ภาพที่ ๔	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร	๑๑๖
ภาพที่ ๔.๑	โรงเรียนบ้านลาดพร้าว (สาคร-สุน พานิชเฮง) แขวงจันทระเกษม เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร	๑๒๙
ภาพที่ ๔.๒	โรงเรียนวัดโสภณาราม ตำบลบึงคอไห อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี	๑๓๕

ภาพที่ ๕.๑	โรงเรียนบ้านคลองบัว (เอี่ยมแสงโรจน์) แขวงท่าแร่ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร	๑๔๑
ภาพที่ ๕	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี	๑๔๘
ภาพที่ ๕.๑	โรงเรียนบ้านในดง ตำบลบ้านในดง อำเภอยาง่าง จังหวัดเพชรบุรี	๑๖๑
ภาพที่ ๕.๒	โรงเรียนบ้านไร่ใหม่พัฒนา ตำบลไร่ใหม่พัฒนา อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี	๑๖๕
ภาพที่ ๕.๓	โรงเรียนบ้านห้วยไทรงาม ตำบลหนองพลับ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	๑๗๐
ภาพที่ ๕.๔	โรงเรียนอนุบาลหัวหิน (บ้านหนองซอน) ตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	๑๗๕
ภาพที่ ๕.๕	โรงเรียนบ้านชะม่วง ตำบลพงศ์ประศาสน์ อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	๑๘๐
ภาพที่ ๕.๖	โรงเรียนด่านสิงขร ตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	๑๘๔
ภาพที่ ๖	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี	๑๙๐
ภาพที่ ๖.๑	โรงเรียนบ้านสวนสมบูรณ์ ตำบลสวนแตง อำเภอละแม จังหวัดชุมพร	๑๙๙
ภาพที่ ๖.๒	โรงเรียนบ้านบางหยี ตำบลบางน้ำจืด อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร	๒๐๓
ภาพที่ ๖.๓	โรงเรียนบ้านเขาตากูน ตำบลสวนแตง อำเภอละแม จังหวัดชุมพร	๒๐๖
ภาพที่ ๖.๔	โรงเรียนวัดปากคู ตำบลช้างซ้าย อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี	๒๐๙
ภาพที่ ๖.๕	โรงเรียนบ้านไสขาม ตำบลช้างซ้าย อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี	๒๑๒

ภาพที่ ๗	มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา	๒๑๖
ภาพที่ ๗.๑	โรงเรียนบ้านดอแสะ ตำบลริโก้ อำเภอสุไหงปาดี จังหวัดนราธิวาส	๒๓๒
ภาพที่ ๗.๒	โรงเรียนบ้านบลูกาสนอ ตำบลตะปอเยอะ อำเภอยิงอ จังหวัดนราธิวาส	๒๔๐
ภาพที่ ๗.๓	โรงเรียนบ้านบาโงย ตำบลบาโงย อำเภอรามัน จังหวัดยะลา	๒๔๘
ภาพที่ ๘	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม	๒๕๘
ภาพที่ ๘.๑	โรงเรียนบ้านศรีสุข ตำบลหัวขวาง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม	๒๖๖
ภาพที่ ๘.๒	โรงเรียนบ้านโป่งประชาพัฒนา ตำบลบุงเลิศ อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด	๒๗๑
ภาพที่ ๘.๓	โรงเรียนบ้านแกหัวแฮดส้มโฮง ตำบลธัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์	๒๗๕
ภาพที่ ๘.๔	โรงเรียนประชาพัฒนาบ้านแฮด ตำบลบ้านแฮด อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น	๒๗๙
ภาพที่ ๘.๕	โรงเรียนบ้านหนองขอนแก่น ตำบลหนองอีบุตร จังหวัดกาฬสินธุ์	๒๘๓
ภาพที่ ๘.๖	โรงเรียนบ้านผักหนาม ตำบลหนองกุงใหญ่ อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น	๒๘๘

บทนำ

เวทีสานพลัง สร้างปัญญา พัฒนาเด็กปฐมวัยและประถมศึกษา

“อ่าน...สร้างความรอบรู้ทางสุขภาพ”

วันที่ ๒๒ - ๒๔ เมษายน ๒๕๖๒

ณ Hall ๗ - ๘ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี

๑. ที่มา

การพัฒนาเด็กประถมศึกษาให้มีความสามารถในการอ่านออกเขียนได้มีความสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งนี้เนื่องจากการอ่านออกเขียนได้เป็นบันไดขั้นแรกสู่การเรียนรู้ต่างๆ โดยเฉพาะการเรียนรู้ที่จะมีสุขภาวะที่ดีและการทำให้เด็กไทยทุกคนที่อยู่ในระบบการศึกษาเกิดการพัฒนาทักษะอ่านออกเขียนได้เป็นพื้นฐานและหัวใจสำคัญในการดำเนินชีวิต สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) โดยสำนักสนับสนุนสุขภาวะชุมชน(สำนัก ๓) ได้ร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏ (มรภ.) ๕ แห่ง ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี และมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ร่วมดำเนินโครงการ “พลังเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้และความรอบรู้ด้านสุขภาพ” โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับการอ่านออกเขียนได้ใน ๒๐๐ โรงเรียนระดับประถมศึกษา และพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ

(Health literacy) ผ่านการเพิ่มขีดความสามารถด้านการอ่านและเขียนภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ด้วยการจัดทำระบบกลไกและฐานข้อมูลเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนา จัดทำหลักสูตรพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ พัฒนาสื่อ กิจกรรมการเรียนรู้ และเครื่องมือประเมินผล

การขับเคลื่อนการทำงานเป็นการพัฒนารูปแบบและแนวทางการทำงานร่วมของมหาวิทยาลัยราชภัฏกับชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดทักษะและเพิ่มศักยภาพของผู้ที่เกี่ยวข้องภาคีเครือข่ายชุมชนท้องถิ่นในการส่งเสริมความรอบรู้นักเรียนระดับประถมศึกษา ผ่านการพัฒนาความสามารถด้านภาษาซึ่งเป็นความเชี่ยวชาญของนักวิชาการในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ทั้ง ๔ แห่งที่เข้าร่วมโครงการ รวมถึงบุคลากรในโรงเรียนกับบุคลากรของชุมชนท้องถิ่นที่ได้แก่ สถานศึกษาระดับประถมศึกษาในตำบลเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ ท้องที่ กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน องค์กรชุมชน เช่น ศูนย์พัฒนาครอบครัว โรงเรียนพ่อแม่ แหล่งเรียนรู้ มัสยิด และวัด หน่วยงานรัฐในพื้นที่ เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เครือข่ายครูต้นแบบ และนวัตกรรมต้นแบบกลุ่มสาระภาษาไทย ซึ่งสามารถสร้างการเรียนรู้และนำใช้ข้อมูลร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยและโรงเรียนในชุมชนท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนให้เด็กสามารถอ่านออกเขียนได้ และเกิดความรอบรู้เรื่องสุขภาพ และสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตในการดูแลสุขภาพ

การดำเนินงานมีกลไกหลักในการขับเคลื่อนงาน ประกอบด้วย ๔ กิจกรรมหลัก ได้แก่ ๑) การพัฒนาระบบ กลไก การขับเคลื่อนการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ๒) การ

พัฒนาสื่อ กิจกรรมการเรียนรู้ และเครื่องมือประเมินเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านภาษา ร่วมกับภาคีเครือข่าย (โรงเรียน-องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น-ชุมชน-กลุ่มทางสังคม)

๓) การสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านภาษาของผู้เรียน และ

๔) การพัฒนาฐานข้อมูลและการติดตามผลต่อเด็ก ครู โรงเรียน และชุมชนท้องถิ่น โดยมีกลไกที่สนับสนุนการดำเนินโครงการ อาทิ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด องค์กรบริหารส่วนจังหวัด อุทยานการเรียนรู้ เป็นต้น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) โดยสำนักสนับสนุนสุขภาวะชุมชน (สำนัก ๓) ซึ่งทำหน้าที่กำหนดทิศทางนโยบาย ในการขับเคลื่อนงานเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้และความรอบรู้ด้านสุขภาพ และให้การสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการ ซึ่งก่อให้เกิดผลผลิตและผลลัพธ์และรูปธรรมที่ส่งผลกระทบต่อ การดูแลเด็กปฐมศึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อมในการขับเคลื่อนงาน พัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้และความรอบรู้ด้านสุขภาพ

จากการดำเนินงานที่ผ่านมา ได้มีการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ ผ่านการเพิ่มขีดความสามารถด้านการอ่าน และเขียนภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อจัดการกับประเด็นปัญหาและความต้องการของประชากรกลุ่มเป้าหมายต่างๆ ในการพัฒนาระบบการดูแลเด็กปฐมศึกษา ซึ่งก่อให้เกิดความโดดเด่นของการดำเนินงาน จนสามารถนำไปใช้เป็นกรณีตัวอย่างที่ประสบผลสำเร็จ หรือมีความเป็นเลิศในการทำงาน หรือเป็นนวัตกรรมในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้เห็นถึงรายละเอียดในการพัฒนาศักยภาพและความโดดเด่นในด้านต่างๆ ของพื้นที่ในการดำเนินงานพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ และความรอบรู้ด้านสุขภาพอย่างชัดเจน ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับพื้นที่ที่ต้องการพัฒนา ในประเด็นที่มีความคล้ายคลึงกัน และสามารถนำไปปรับใช้และพัฒนาระบบการดูแลเด็กปฐมศึกษาให้สามารถอ่านออกเขียนได้ สุขภาวะที่ดีและสามารถเป็นพลเมืองที่ดีในอนาคตได้

หนังสือสรุปบทเรียนการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้เพื่อส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพระดับประถมศึกษา ประกอบด้วย ๑) บทสรุปการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏ (มรภ.) จำนวน ๘ เรื่อง พร้อมแผนภาพ และ (๒) บทเรียนเรื่องเด่น นวัตกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้และความรอบรู้ด้านสุขภาพของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการในแต่ละพื้นที่ จำนวน ๓๕ เรื่อง พร้อมแผนภาพ ได้จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นคู่มือประกอบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการประชุมเวทีสานพลัง สร้างปัญญา พัฒนาเด็กปฐมวัยและประถมศึกษา ให้กับพื้นที่ที่เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้ร่วมเรียนรู้ วิเคราะห์เทียบเคียงการดำเนินงานกับพื้นที่ตนเอง เพื่อสะท้อนให้เห็นรูปแบบการดำเนินงานเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้และความรอบรู้ด้านสุขภาพของเด็กประถมศึกษา ความแตกต่างของกลไกการจัดการ นำสู่จินตนาการการต่อยอดงานและพัฒนางานในพื้นที่ตนเองในอนาคตต่อไปได้

๒. กระบวนการการสรุปบทเรียน

กระบวนการถอดบทเรียนเรื่องเด่น นวัตกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้และความรอบรู้ด้านสุขภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏ และโรงเรียนประถมศึกษาจำเป็นต้องมีการทบทวนและสรุปข้อมูลที่แสดงหลักฐานยืนยันการดำเนินงานในด้านต่างๆ ซึ่งช่วยให้มหาวิทยาลัยราชภัฏ โรงเรียนประถมศึกษา และชุมชนท้องถิ่นได้การเรียนรู้สถานการณ์การอ่านออกเขียนได้ของเด็กประถมศึกษาในพื้นที่ และสามารถนำข้อมูลไปใช้วางแผนและต่อยอดเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้และความรอบรู้ด้านสุขภาพได้ โดยมีขั้นตอนของกระบวนการถอดบทเรียนมีดังนี้

๑) ทบทวนข้อมูลสถานการณ์ของโรงเรียน สรุบบข้อมูลบริบทของโรงเรียน สถานการณ์ที่กล่าวถึงที่มาและปัจจัย สถานการณ์ที่เกี่ยวกับปัญหาการอ่านการเขียนในปีการศึกษาที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน สถานการณ์ที่เกี่ยวกับปัญหาสถานะของเด็กประถมศึกษาชั้นหลังอย่างน้อย ๓ ปี สถานการณ์ที่เกี่ยวกับครูทั้งในภาพของจำนวนครู การพัฒนาศักยภาพครู การจัดการเรียนการสอน การจัดทำหลักสูตร การติดตามประเมินผล

๒) วิเคราะห์งานเด่น นวัตกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้และความรอบรู้ด้านสุขภาพมหาวิทยาลัยราชภัฏ (มรภ.) และโรงเรียนประถมศึกษา ที่สะท้อนให้เห็นวิธีการดำเนินการ กระบวนการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย โรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ท้องที่ องค์กรชุมชน หน่วยงานราชการ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นทั้งต่อตัวเด็ก ครอบครัว มหาวิทยาลัยราชภัฏ โรงเรียนและชุมชนท้องถิ่น ความเปลี่ยนแปลงของบุคคล ชุมชนท้องถิ่น และผู้มีส่วนร่วม

๓) สรุบบทเรียนเรื่องเด่น นวัตกรรมของมหาวิทยาลัยราชภัฏ (มรภ.) และโรงเรียนประถมศึกษาที่ต้องการนำเสนอในเวทีเวทีสานพลัง สร้างปัญญา พัฒนาเด็กปฐมวัย และประถมศึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กำหนดให้มีข้อมูลและความรู้ที่ควรถ่ายทอดได้อย่างน้อยใน ๗ ด้าน ได้แก่ ๑) แนวคิดการพัฒนางานเด่นหรือนวัตกรรม ๒) กลุ่มประชากรเป้าหมาย ๓) วิธีการดำเนินการ ๔) กระบวนการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ๕) กิจกรรมที่เน้นการเพื่อพัฒนานวัตกรรมส่งเสริมความรู้เรื่องสุขภาพผ่านการพัฒนาความสามารถด้านภาษา ๖) ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นทั้งต่อตัวเด็ก ครอบครัว มหาวิทยาลัยราชภัฏ โรงเรียนและชุมชนท้องถิ่น และ ๗) ความเปลี่ยนแปลงของบุคคล ชุมชนท้องถิ่น และผู้มีส่วนร่วม ดังรายละเอียด

มหาวิทยาลัย ราชภัฏลำปาง

อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

โรงเรียนบ้านเวียง ตำบลล้อมแรด อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

โรงเรียนบ้านดง ตำบลทุ่งหิวช้าง อำเภอกู่หิวช้าง จังหวัดลำพูน

โรงเรียนบ้านเฮะ ตำบลสจิม อำเภอปง จังหวัดพะเยา

โครงการ : การพัฒนานวัตกรรมส่งเสริมความรู้เรื่องสุขภาวะผ่าน การพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้

ภาพที่ ๑ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำปาง อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

การพัฒนานวัตกรรม ส่งเสริมความรอบรู้เรื่องสุขภาพ ผ่านการพัฒนาทักษะอ่านออกเขียนได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

ความเป็นมา

ประเทศไทยเผชิญกับปัญหาเด็กไม่อ่านหนังสือ หรืออ่านหนังสือน้อย มักเป็นคำถามที่คาใจผู้ใหญ่หลายคน โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในแวดวงการศึกษา คำตอบนั้นมีมากมายหลายเหตุผล และแทบจะทุกเหตุผลได้ผ่านความคิด แสวงหาแนวทางแก้ไขพร้อมทั้งทดลองปฏิบัติมาแล้ว แต่กระนั้น สถานการณ์การอ่านของเด็กและเยาวชนก็ยังไม่ดีขึ้น ปัญหาของการอ่าน ขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย ปัจจัยสำคัญคือ ฐานะความเป็นอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ครอบครัวที่มีรายได้น้อย ผู้ปกครองมีภาระไม่ได้ดูแลเอาใจใส่ในเรื่องการอ่านอ่าน ปัญหาจากครูผู้สอน ไม่กำหนดเรื่องให้อ่าน ไม่ปลูกฝังให้รักการอ่าน หนังสือมีราคาแพง ห้องสมุดไม่มี หนังสือที่ต้องการ ทำให้เด็กเกิดปัญหาด้านการอ่าน นอกจากนี้ก็ยังมีปัญหาที่เกิดจากตัวเด็กเอง เช่น ความรู้ อารมณ์ การเข้าสังคม การจับประเด็นสำคัญจากการอ่าน ไม่ได้และไม่ใช้เวลาอ่าน เนื่องจากมีภารกิจส่วนตัวมากต้องหารายได้พิเศษช่วยเหลือตนเอง และแบ่งเวลาไม่เป็น โรงเรียนจึงพยายามที่จะช่วยเด็กๆ แก้ปัญหาเรื่องการอ่าน ทั้งตัวเด็กเองและปัจจัยภายนอกปัญหา ดังกล่าวทำให้เด็กไทยไม่ใส่ใจกับการอ่าน ไม่มีนิสัยรักการอ่าน ส่งผลให้นักเรียนไม่มีความรู้ ขาดทักษะในการอ่าน ขาดทักษะในการคิด ไม่สามารถคิดวิเคราะห์ และคิดอย่างสร้างสรรค์ได้ ข้อมูลจากงานวิจัย

ของไทยก็ระบุว่า เด็กไทยมีปัญหาด้านการอ่าน อ่านหนังสือไม่ออกอ่านติดๆ ขัดๆ เด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ส่วนใหญ่ของประเทศไทยอ่านหนังสือพิมพ์ไม่คล่องการพัฒนาการอ่านของเด็ก ควรเริ่มทำตั้งแต่เด็กอายุน้อยๆ เพราะการอ่านและทำความเข้าใจให้ได้นั้นเป็นเรื่องยาก ควรดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด การส่งเสริมของครอบครัว การทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีภาพและเสียงประกอบ และอุปกรณ์ช่วยในการอ่านทำให้เกิดความพร้อมในการอ่าน และมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน นอกจากนี้การอ่านอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายๆ ด้านเช่นกัน การอ่านออกเสียงที่ถูกต้อง จดจำชื่อสิ่งต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว มีทักษะในการมองตัวอักษร การทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม ร่วมคิดร่วมอ่าน ทำให้เด็กมีการพัฒนาในหลายด้านการส่งเสริมการอ่านแบบกว้างขวาง เช่น การพัฒนาทักษะอ่าน การมีทัศนคติต่อการอ่านในทางบวก มีความกระตือรือร้นในการอ่าน มีแรงจูงใจในการอ่าน และได้รับความเพลิดเพลินในการอ่านช่วยให้เด็กมีทักษะทางภาษาหลายอย่างดีขึ้น ช่วยพัฒนาทักษะการอ่านให้สูงขึ้นและมีผลต่อพัฒนาการทางความคิดอีกด้วย

จากปัญหาข้างต้น มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพปางเป็นหน่วยงานที่ผลิตครูและพัฒนาครู ได้เห็นความสำคัญของการอ่านออกเขียนได้ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญระดับชาติ อีกทั้งมีความสำคัญและความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๓ ที่เป็นระดับชั้นที่ต้องมีพื้นฐานการอ่านและการเขียนทางภาษาไทยตามเป้าหมายของหลักสูตร อันจะส่งผลให้การเรียนรู้ประสบผลสำเร็จในอนาคตจึงได้ร่วมมือกับสำนักสนับสนุนสุขภาวะชุมชน (สำนัก ๓) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ดำเนินโครงการการพัฒนานวัตกรรมส่งเสริมความรู้เรื่องสุขภาวะผ่านการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้

เป้าหมาย

พัฒนารูปแบบการเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health literacy) ผ่านการเพิ่มขีดความสามารถด้านการอ่าน และเขียนภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

วัตถุประสงค์

๑) เพื่อพัฒนาเครื่องมือประเมินความสามารถด้านภาษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ๒) เพื่อพัฒนาสื่อ นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาวะโดยผ่านการพัฒนาความสามารถด้านภาษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ๓) เพื่อให้เด็กนักเรียนกลุ่มเป้าหมายได้รับการพัฒนาให้อ่านออกเขียนได้ และนักเรียนทุกคนได้รับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยสูงขึ้น

กลุ่มเป้าหมายและพื้นที่ดำเนินการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางร่วมกับสสส. โดยสำนัก ๓ ได้กำหนดพื้นที่ดำเนินการให้เป็นโรงเรียนในพื้นที่ในเขตรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่น จำนวน ๓๑ แห่ง ประกอบด้วย โรงเรียนในจังหวัดลำพูน จังหวัดลำปาง และจังหวัดพะเยา ดังนี้ ๑) โรงเรียนในตำบลลวอแก้ว อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง ประกอบด้วย โรงเรียนวอแก้ววิทยา และโรงเรียนบ้านทุ่งหก-ทุ่งพา** ๒) โรงเรียนในตำบลล้อมแรด อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ประกอบด้วย โรงเรียนล้อมแรดวิทยา โรงเรียนบ้านเวียง โรงเรียนบ้านเหล่า โรงเรียนอักษรศิลป์* โรงเรียนอนุบาลเถิน โรงเรียนบ้านดอนไชยโรงเรียนบ้านอุ้มลองรักชิตานุเคราะห์ และโรงเรียนบ้านหนองเตา ๓) โรงเรียนในตำบลเวียงยอง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ประกอบด้วย โรงเรียนวัดป่าแดดและโรงเรียนบ้านเวียงยอง** โรงเรียนวัดศรีบุญชู-วังโฮ** ๔) โรงเรียนในตำบลทุ่งหัวช้าง อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน ประกอบด้วย โรงเรียนบ้านแม่ปิ่นแดง โรงเรียนเทศบาลทุ่งหัวช้าง โรงเรียนบ้านทุ่งหัวช้าง โรงเรียนบ้านดง โรงเรียนสามัคคีศรีวิชัย และโรงเรียนบ้านโป่งแดง ๕) โรงเรียนในตำบลจิม อำเภอปง จังหวัดพะเยา ประกอบด้วย โรงเรียนเทศบาลตำบลจิม (คือเวียงจำ) โรงเรียนบ้านเสี้ยว โรงเรียนบ้านแบ่ง โรงเรียนชุมชนบ้านดอนชัย โรงเรียนบ้านสันกลางนาโด โรงเรียนบ้านบัว โรงเรียนบ้านควรเก้าเงา โรงเรียนบ้านทุ่งแต และโรงเรียนบ้านแอะ โรงเรียนปางผักหม และโรงเรียนบ้านใหม่บ้านเงิน

(หมายเหตุ : ** โรงเรียนเรียนรวม * โรงเรียนเอกชน)

การดำเนินงาน

การดำเนินงานมี ๓ โครงการย่อยดังนี้

● **ชุดกิจกรรมที่ ๑** การสร้างทีมงานเตรียมการสร้างเครือข่าย

● **ชุดกิจกรรมที่ ๒** การจัดทำฐานข้อมูลเพื่อนำมาใช้

โครงการย่อยที่ ๑ การพัฒนาระบบ กลไก การขับเคลื่อนการดำเนินโครงการ

● **ชุดกิจกรรมที่ ๓** การเผยแพร่สื่อ เครื่องมือและนวัตกรรมการจัดการความรู้

● **ชุดกิจกรรมที่ ๑** การชี้แจง สร้างความเข้าใจต่อการดำเนินงานระหว่างเครือข่าย

● **ชุดกิจกรรมที่ ๒** การพัฒนาศักยภาพเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

● **ชุดกิจกรรมที่ ๓** การพัฒนาคู่มือเครื่องมือการจัดการเรียนรู้ และประเมินศักยภาพการอ่านออกเขียนได้ที่เหมาะสมกับพื้นที่

โครงการย่อยที่ ๒ การพัฒนาสื่อ กิจกรรมการเรียนรู้ และเครื่องมือประเมินเพื่อส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ร่วมกับภาคีเครือข่าย

● **ชุดกิจกรรมที่ ๔** การประเมินและติดตามผลการจัดการเรียนรู้เรื่องอ่านออกเขียนได้

● **ชุดกิจกรรมที่ ๕** เวกีถอดบทเรียน

● **ชุดกิจกรรมที่ ๖** การต่อยอดขยายผลสู่โรงเรียนเครือข่าย และประเมินทักษะการอ่านออกเขียนได้ต่อยอดสู่โรงเรียนเครือข่าย และจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้พัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้

● **ชุดกิจกรรมที่ ๑** การสนับสนุนทุนการดำเนินงานให้กับโรงเรียน

โครงการย่อยที่ ๓ การสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ของโรงเรียน

● **ชุดกิจกรรมที่ ๒** โรงเรียนดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้

กระบวนการทำงาน

กระบวนการทำงานโครงการพัฒนานวัตกรรมการส่งเสริมความรู้เรื่องสุขภาพผ่านการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง โรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

- ๑) วิเคราะห์สถานการณ์ด้านการอ่านออกเขียนได้และสุขภาพของนักเรียนในโรงเรียน ๓ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดลำปาง จังหวัดลำพูน และจังหวัดพะเยา
- ๒) วิเคราะห์ศักยภาพด้านการวิจัยและบริการวิชาการเกี่ยวกับการอ่านออกเขียนได้และสุขภาพของคณะครุศาสตร์และมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
- ๓) มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางร่วมกับ สสส. โดยสำนัก ๓ ได้กำหนดพื้นที่ดำเนินการให้เป็นโรงเรียนในพื้นที่ในเขตรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่น จำนวน ๓๑ แห่งใน ๕ ตำบล ๓ จังหวัด ประกอบด้วย โรงเรียนในตำบลลวอแก้ว อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง โรงเรียนในตำบลล้อมแรด อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดลำปาง โรงเรียนในตำบลเวียงยอง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โรงเรียนในตำบลทุ่งหัวช้าง อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน และโรงเรียนในตำบลจิม อำเภอปง จังหวัดพะเยา
- ๑) วิเคราะห์สถานการณ์การอ่านออกเขียนได้และสุขภาพของนักเรียนในโรงเรียน ในพื้นที่ดำเนินการทั้ง ๕ ตำบล ๓ จังหวัด
- ๒) สร้างทีมงานขับเคลื่อนโครงการพัฒนานวัตกรรมการส่งเสริมความรู้เรื่องสุขภาพผ่านการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง โรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง
- ๓) สร้างกรอบแนวคิดในการขับเคลื่อนโครงการฯ แบบพันธกิจสัมพันธ์ยึดหลักการ ๔ ประการ ดังนี้

- ๑) ร่วมคิดและร่วมทำแบบพันธมิตรหุ้นส่วน (Partnership) และ
- ๒) เกิดประโยชน์ร่วมกันแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย (Mutual Benefits)
- ๓) มีการให้ความรู้และเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน (Scholarship) และ
- ๔) เกิดผลกระทบต่อสังคมที่ประเมินได้ (Measurable Social impact) ทำความเข้าใจกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง แล้วลงนามในบันทึกข้อตกลง (MOU) ร่วมกันออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาศักยภาพโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง นำผลการพัฒนาไปใช้ประโยชน์ ในการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้และความรู้สุขภาพของนักเรียนในโรงเรียนเป้าหมาย โดยมีขั้นตอนการออกแบบกิจกรรมดังนี้

๑) **วิเคราะห์สถานการณ์** สภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาศักยภาพด้านการอ่านออกเขียนได้และความรอบรู้ด้านสุขภาวะ โดยผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนเป้าหมาย ทำให้ได้ข้อสรุปว่า การจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยในทุกโรงเรียนใช้หนังสือแบบเรียนภาษาพาที และวรรณคดีลำนํ้า ส่วนการวัดและประเมินผลการอ่านและการเขียนนั้นใช้คำจากบัญชีคำศัพท์พื้นฐาน ซึ่งคุณครูไม่ได้เน้นย้ำ ดังนั้นทางโครงการจึงควรนำคำศัพท์พื้นฐานมาจัดทำเป็นสื่อที่นํ้าอ่านและเหมาะสมกับวัยของนักเรียน ทางโครงการจึงได้จัดทำสื่อบัญชีคำศัพท์ และสื่อออนไลน์ที่ใช้ QR code สำหรับทุกโรงเรียน

๒) **จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้และการผลิตสื่อ**สำหรับพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ ตลาดนัดสื่อครั้งที่ ๑ และพิธีลงนามความร่วมมือ (MOU) ระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏลําปาง โรงเรียน และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

๓) **ครูนำสื่อและความรู้ที่ได้รับไปขยายผลและจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ในโรงเรียน** ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ ทำการวัดและประเมินผลการอ่านและการเขียน โดยใช้ข้อสอบการวัดและประเมินผลการอ่านและการเขียนของ สพฐ.

๔) **ถอดบทเรียนผลการดำเนินงานพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้** ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ จัดตลาดนัดสื่อ ครั้งที่ ๒ โดยทุกโรงเรียนคัดเลือกสื่อ/นวัตกรรมเด่นมานํ้าเสนอโรงเรียนละ ๑๐ ชนิด และจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพครูในการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการจัดการเรียนรู้ การการวัดและประเมินผล และการผลิตสื่อออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียน

๕) **ครูนำสื่อและความรู้ที่ได้รับไปขยายผลและจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้** และความรอบรู้สุขภาวะในโรงเรียน ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ ทำการวัดและประเมินผลการอ่านและการเขียน โดยใช้ข้อสอบการวัดและประเมินผลการอ่านและการเขียน ของ สพฐ.

๖) **ลงพื้นที่จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพ** ผู้ปกครอง ชุมชนท้องถิ่นในการใช้สื่อเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ในโรงเรียน ทั้ง ๕ ตำบล

๓) พัฒนาเครื่องมือและคู่มือวัดและประเมินทักษะการอ่านออกเขียนได้ สำหรับนักเรียนชั้น ป.๑-ป.๖ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวัดและประเมินทักษะการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนทุกโรงเรียน

๔) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อถอดบทเรียนผลการดำเนินงาน ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ จัดตลาดนัดสื่อ ครั้งที่ ๓ และพัฒนาศักยภาพครูในการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้โดยใช้คำ จ้อยและขอ การใช้เครื่องมือติดตามและประเมินทักษะการอ่านออกเขียนได้ โดยใช้การประเมินออนไลน์

๕) ครุภัณฑ์และความรู้ที่ได้รับไปขยายผลและจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้และความรอบรู้สุขภาพตามภูมิปัญญาท้องถิ่นในโรงเรียน ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ ทำการวัดและประเมินผลการอ่านและการเขียน โดยใช้ข้อสอบการวัดและประเมินผลการอ่านและการเขียนที่ทางโครงการพัฒนาขึ้น

๑๐) จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อติดตามและประเมินทักษะการอ่านออกเขียนได้และส่งเสริมการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้โดยใช้คำ จ้อยและขอ ระดับสถานศึกษาในโรงเรียนทั้ง ๕ ตำบล

๑๑) ลงพื้นที่ตรวจเยี่ยม และติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการระดับสถานศึกษาในโรงเรียนทุกโรงเรียน ทั้ง ๕ ตำบล

๑๒) จัดเวทีประกวดการขับเพลงขอสุขภาพ โดยโรงเรียนในโครงการ ส่งนักเรียนเข้าประกวดประเภททีมหรือบุคคล

๑๓) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อถอดบทเรียนผลการดำเนินงาน ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๑

๑๔) จัดงานมหกรรมนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ และความรอบรู้เรื่องสุขภาพ โดยทุกโรงเรียนจัดนิทรรศการนำเสนอสื่อและนวัตกรรมพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ และความรอบรู้เรื่องสุขภาพ

๑๕) ลงพื้นที่สรุปบทเรียน ถอดบทเรียนระบบกลไกการพัฒนาความรอบรู้สุขภาพผ่านการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ ในระดับโรงเรียนและระดับตำบล ถอดบทเรียนและสรุปบทเรียน

ผลการดำเนินงาน

๑) **ด้านการพัฒนาครู** องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคีที่เกี่ยวข้องทางโครงการ มีการพัฒนาศักยภาพครู องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ (๑) การลงนามความร่วมมือ (MOU) ระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และพิธีลงนามความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏและสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.) (๒) การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อทำความเข้าใจแนวทางการดำเนินโครงการพัฒนานวัตกรรมส่งเสริมความรอบรู้เรื่องสุขภาวะผ่านการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ (๓) พิธีลงนามความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง โรงเรียน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ร่วมโครงการ (๔) การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพครู ในการจัดการเรียนรู้ และการผลิตสื่อสำหรับพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ (๕) การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพครู ในการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้ และการผลิตสื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียน (๖) การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ปกครองชุมชนท้องถิ่นในการใช้สื่อเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ในโรงเรียนทั้ง ๕ ตำบล (๗) การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อถอดบทเรียนผลการดำเนินงานและพัฒนาศักยภาพครู ในการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้โดยใช้คำ จ้อยและชอ การใช้เครื่องมือติดตามและประเมินทักษะการอ่านออกเขียนได้ โดยใช้การประเมินออนไลน์ (๘) การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อติดตามและประเมินทักษะการอ่านออกเขียนได้และส่งเสริมการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้โดยใช้คำ จ้อยและชอระดับสถานศึกษาในโรงเรียนทั้ง ๕ ตำบล (๙) การจัดตลาดนัดสื่อ นวัตกรรมพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้และรอบรู้สุขภาวะ (๑๐) การตรวจเยี่ยม และติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการระดับสถานศึกษา ในโรงเรียนทุกโรงเรียนทั้ง ๕ ตำบล (๑๑) การประกวดขับเพลงชอ (๑๒) งานมหกรรมนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ และความรอบรู้เรื่องสุขภาวะ และ (๑๓) จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสรุปบทเรียน ถอดบทเรียนระบบกลไกการพัฒนาความรอบรู้สุขภาวะผ่านการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ ในระดับโรงเรียน และระดับตำบล

๒) **ด้านการพัฒนาสื่อ** นวัตกรรมและแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้และความรอบรู้สุขภาวะ ทางโครงการได้สนับสนุนงบประมาณแก่ทุกโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการเพื่อนำไปผลิตและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะ

การอ่านออกเขียนได้และความรอบรู้สุขภาพส่วนใหญ่สื่อที่โรงเรียนผลิตจะเป็นสื่อทำมือที่นักเรียนสามารถจับต้องได้ แบบฝึกทักษะ และสื่อออนไลน์ที่ใช้ QR code ตัวอย่างสื่อ ได้แก่ จานหัดอ่านระดับชั้น ป.๑ ลูกเต๋าสะกดคำกระดานแม่เหล็ก ไอศกรีมคำคล้องจอง ต้นไม้คำควบกล้ำ ป๊อบอัฟอักษร ๓ หมูหนังสือมေးเฟื่องขั้นตอนการแปรงฟัน ๑๒ ส่วนไม้หนีบจับคู่ลักษณะนาม ไม้หนีบจับคู่มาตราตัวสะกด กระดานจับคู่อะไรเอ๋ยกินแล้วฟันผุ กระดานจับคู่อะไรเอ๋ยกินแล้วฟันสวยหนังสือป๊อบอัฟสามมิติที่รักเพื่อส่งเสริมการอ่าน เรื่อง หนูยิ้ม หนังสือป๊อบอัฟสามมิติที่รักเพื่อส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ไหว้ดก้วยา หนังสือป๊อบอัฟสามมิติที่รักเพื่อส่งเสริมการอ่าน เรื่อง หมิกับลูกหว่า หนังสือป๊อบอัฟสามมิติที่รักเพื่อส่งเสริมการอ่าน เรื่อง นกกกอารี หนังสือป๊อบอัฟสามมิติที่รักเพื่อส่งเสริมการอ่าน เรื่อง เสือเบื้อเนื้อ มาตราปาเป้า นิทานสุขภาพ เรื่อง หนูนิดไม่กินผักนิทานสุขภาพ เรื่อง แปรงฟันกันเถอะกล่องบัตรคำบัญญัติคำพื้นฐาน ป.๑ - ป.๖ จับคู่ขั้นตอนการล้างมือ หนังสือเล่มเล็ก เรื่อง อาริเด็กดี หนังสือเล่มเล็ก เรื่อง ออมสินพอเพียงลูกเต๋า สุภาจิต คำพังเพย เมจิคบ๊อคคำศัพท์ กล่องของขวัญคำศัพท์ ป๊อบอัฟ นิทานอีสปสอนใจกระเป่าสุขบัญญัติ ๑๐ ประการ เป็นต้น นวัตกรรมเด่นของโครงการ ได้แก่ หนังสือเล่มเล็กตำนานหมู่บ้าน ตำบล อำเภอและจังหวัดบทเพลงขอสุขภาพ นวัตกรรมการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ ของโรงเรียนเครือข่ายที่ใช้ QR code และถัง (ถ้วย) ขยะไม้ไฟจักรสานคัดแยกขยะ

๓) **ด้านการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินทักษะการอ่านออกเขียนได้** ทางโครงการได้พัฒนาเครื่องมือและคู่มือวัดและประเมินทักษะการอ่านออกเขียนได้สำหรับนักเรียนชั้น ป.๑ - ป.๖ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวัดและประเมินทักษะการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน ทุกโรงเรียน

๔) **ด้านการพัฒนานักเรียน** ผลจากการดำเนินงานทุกโรงเรียนในโครงการมีนักเรียนที่อ่านออกเขียนได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ โรงเรียนส่วนใหญ่ นักเรียนที่อ่านออกเขียนได้ร้อยละ ๑๐๐ นักเรียน LD ในทุกโรงเรียนสามารถอ่านออกเขียนได้ และทุกโรงเรียนมีสุขภาพที่ดีขึ้น

๕) **ด้านการพัฒนาสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้และความรอบรู้สุขภาพ** ทางโครงการได้กำหนดเกณฑ์เพื่อประเมินสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการเป็น ๔ ประเภท โดยพิจารณาจากผลการดำเนินงานของสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาทักษะ

การอ่านออกเขียนได้และรอบรู้สุขภาวะ ดังนี้ (๑) **สถานศึกษาทั่วไป** สถานศึกษาในโครงการพัฒนานวัตกรรมส่งเสริมความรอบรู้เรื่องสุขภาวะผ่านการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ที่มีการจัดการสถานศึกษา ตั้งแต่การบริหารสถานศึกษา การสร้างวัฒนธรรมองค์กร การจัดสภาพแวดล้อม และการจัดการเรียนรู้ ผ่านหลักสูตรการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (๒) **สถานศึกษาขับเคลื่อนการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้และรอบรู้สุขภาวะ** สถานศึกษาทั่วไปที่ผ่านการประเมินสถานศึกษาขับเคลื่อนการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้และรอบรู้สุขภาวะซึ่งเป็นแบบอย่างในการจัดกระบวนการเรียนการสอน และการบริหารจัดการสถานศึกษามุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้และรอบรู้สุขภาวะตามเกณฑ์ประเมินสถานศึกษาพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้และรอบรู้สุขภาวะ (๓) **สถานศึกษาด้านแบบการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้และรอบรู้สุขภาวะ** สถานศึกษาพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้และรอบรู้สุขภาวะที่เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ พร้อมเป็นแหล่งศึกษาดูงานของสถานศึกษาอื่นๆ ในการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้และรอบรู้สุขภาวะ และ (๔) **ศูนย์การเรียนรู้การพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้และรอบรู้สุขภาวะ** สถานศึกษาด้านแบบการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้และรอบรู้สุขภาวะที่มีศักยภาพในการเป็นแหล่งเรียนรู้และพี่เลี้ยงให้แก่สถานศึกษาทั่วไปที่ต้องการพัฒนาสู่ความเป็นสถานศึกษาขับเคลื่อนการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้และรอบรู้สุขภาวะ

เมื่อประเมินผลการดำเนินงานแล้ว โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการมีดังนี้ ๑) สถานศึกษาที่เป็นศูนย์การเรียนรู้การพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้และรอบรู้สุขภาวะจำนวน ๑๑ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านเวียง โรงเรียนอนุบาลเถิน (ท่านางอุปถัมภ์) โรงเรียนบ้านดอนไชย โรงเรียนเทศบาลทุ่งหัวช้าง โรงเรียนบ้านทุ่งหัวช้าง โรงเรียนบ้านดง โรงเรียนเทศบาลตำบลจิม (คือเวียงจำ) โรงเรียนบ้านเลี้ยว โรงเรียนบ้านทุ่งแต โรงเรียนบ้านใหม่ น้ำเงิน และโรงเรียนบ้านแฮะ ๒) สถานศึกษาที่เป็นสถานศึกษาด้านแบบการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้และรอบรู้สุขภาวะจำนวน ๘ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวอแก้ววิทยา โรงเรียนล้อมแรดวิทยา โรงเรียนอักษรศิลป์ โรงเรียนบ้านอุมลองรักชิตานูเคราะห์ โรงเรียนวัดป่าแดด โรงเรียนสามัคคีศรีวิชัย โรงเรียนบ้านโป่งแดง และโรงเรียนชุมชนบ้านดอนไชย และ ๓) สถานศึกษาที่เป็นสถานศึกษาขับเคลื่อนการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้และรอบรู้สุขภาวะจำนวน ๑๐ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านทุ่งหก - ทุ่งผา โรงเรียนบ้านหนองเตา โรงเรียนบ้านเหล่าโรงเรียนบ้านเวียงยอง-วัดศรีบุญชู-วังไฮ โรงเรียนบ้าน

แม่ปิ่นแดง โรงเรียนบ้านแบ่ง โรงเรียนบ้านควรเก้าเงา โรงเรียนบ้านสันกลางนาอ
โรงเรียนบ้านปางผักหม และโรงเรียนบ้านบัว

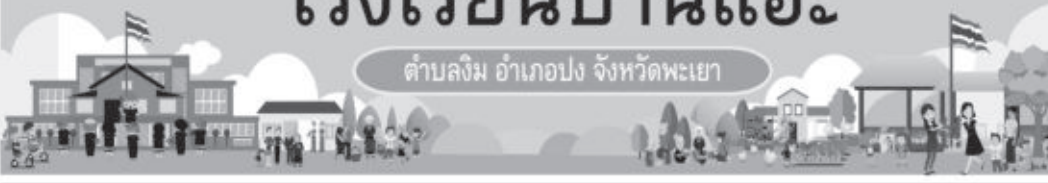
ปัจจัยความสำเร็จ

จากการดำเนินโครงการที่ผ่านมาเป็นนิกกำลังการทำงานร่วมกันของมหาวิทยาลัย
ราชภัฏลำปาง โรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคีที่เกี่ยวข้อง ในพื้นที่ โดยมี
ปัจจัยที่ทำให้เกิดความสำเร็จ ดังนี้ ๑) ความมุ่งมั่นตั้งใจและมีความหวัง ทีมงานทุกคน
ตระหนักในความสำคัญของการอ่านออกเขียนได้จึงมีความตั้งใจในการทำงาน มีส่วนร่วม
ในการคิดและลงมือทำ คอยสังเกต ร่วมกันแก้ปัญหา เสนอแนวคิดใหม่ๆ การแลกเปลี่ยน
เรียนรู้ รวมถึงการเสาะหาข้อมูลเพิ่มเติม เช่น การศึกษาจากอินเทอร์เน็ต การสอบถาม
ผู้รู้ การหารือร่วมกับทีมวิจัย และอื่นๆ ซึ่งเป็นการทำงานร่วมกันอย่างมีความหวัง และ
เอาใจใส่ พุดคุยหารือกันในการทำงานเสมอ จึงส่งผลให้การทำงานเป็นไปด้วยดี ผ่านพ้น
อุปสรรคปัญหาได้ ๒) การทำงานเป็นทีม ทุกโรงเรียนมีการทำงานเป็นทีม แบ่งบทบาท
หน้าที่ในการทำงานชัดเจนทุกคนในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาทักษะการอ่านออก
เขียนได้และรอบรู้สุขภาพของนักเรียน มีการนำเรื่องการการอ่านออกเขียนได้และรอบรู้
สุขภาพไปบูรณาการกับทุกงานในโรงเรียน ๓) งบประมาณสนับสนุนโครงการระดับ
สถานศึกษา ส่วนใหญ่ใช้ในการผลิตสื่อ นวัตกรรมเพื่อพัฒนาความรู้สุขภาพ และ
การพัฒนาทักษะอ่านออกเขียนได้ มีการเบิกจ่ายงบประมาณที่คล่องตัวไม่ต้องผ่านระบบ
การจัดซื้อจัดจ้าง ทำให้การจัดซื้อวัสดุมาผลิตสื่อคล่องตัวและทำให้ได้สื่อที่เหมาะสมกับ
วัยของนักเรียนและเป็นสื่อ นวัตกรรมที่นักเรียนร่วมผลิต ร่วมใช้ จำต้องได้เป็นรูปธรรม
ซึ่งสอดคล้องตามทฤษฎีทางจิตวิทยาที่เด็กในวัยนี้ จะเกิดการเรียนรู้และรับรู้จากสิ่งที่เป็น
รูปธรรม ๔) การทำงานแบบพันธมิตรสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง การขับเคลื่อน
โครงการครั้งนี้ คณะทำงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ขับเคลื่อนโครงการฯ แบบ
พันธมิตรสัมพันธ์ยึดหลักการ ๔ ประการ คือ (๑) ร่วมคิดและร่วมทำแบบพันธมิตรหุ้นส่วน
(Partnership) (๒) เกิดประโยชน์ร่วมกันแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย (Mutual Benefits)
(๓) มีการให้ความรู้และเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน (Scholarship) และ (๔) เกิดผลกระทบต่อสังคมที่ประเมินได้ (Measurable Social impact) มีการร่วมคิด ร่วมทำ รับฟังข้อเสนอ
แนะจากทุกฝ่ายแล้วนำมาปรับปรุงกระบวนการทำงาน เรียนรู้ร่วมกันกับทางโรงเรียนมี
การนำนักศึกษามาร่วมเรียนรู้ การจัดกิจกรรมต่างๆ เป็นกิจกรรมตามความต้องการของ

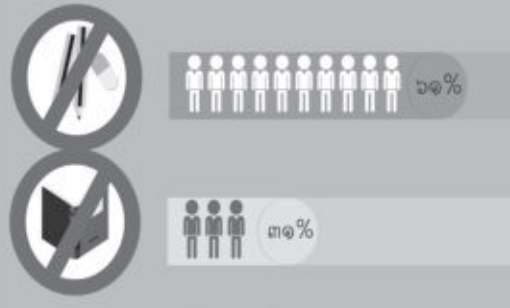
กลุ่มเป้าหมาย มีการติดตามประเมินผลแบบเสริมพลังและเป็นพี่เลี้ยงทางวิชาการ และ ๕) ผลงานที่เกิดขึ้นทำให้เกิดแรงจูงใจ ผลจากการทำงานในโครงการ ทำให้จำนวนนักเรียนอ่านออกเขียนได้ในโรงเรียนเพิ่มขึ้น ส่งผลให้คะแนนการสอบ O-NET และ NT ของโรงเรียนสูงขึ้นทำให้เห็นผลเป็นรูปธรรมและเชิงประจักษ์ นอกจากนี้ สุขภาพของนักเรียนดีขึ้น ทำให้การเจ็บป่วยลดลง ลดภาระของผู้ปกครองและโรงพยาบาล จึงเป็นแรงจูงใจทำให้ทุกฝ่ายร่วมกันทำงาน

โรงเรียนบ้านแฮะ

ตำบลลจิม อำเภอบง จังหวัดพะเยา

วิเคราะห์สถานการณ์

ผลลัพธ์ที่ปรากฏ

นักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้ สามารถอ่านและเขียนมาตรา ตัวสะกดได้ถูกต้องมาตราตัวสะกด ยาสีฟันสมุนไพร HERBETELL สามารถลดปัญหาฟันผุ จากร้อยละ ๑๔ เป็นร้อยละ ๑๐

๐๔

ประชุมแผนงาน กำหนดนโยบาย

๐๑

เผยแพร่วัตกรรมเด่น

๐๓

ผลิตสื่อ และนวัตกรรม

๐๒

STEP ๐๑ สร้างสื่อนวัตกรรม

STEP ๐๒ วิพากษ์ปรับปรุง

STEP ๐๓ ใช้นวัตกรรม

STEP ๐๔ เผยแพร่ผล

ยาสีฟันสมุนไพร HERBETELL

๑. ศึกษาเอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับยาสีฟัน / ส่วนประกอบของยาสีฟัน

๒. ศึกษาสูตรยาสีฟัน/ผลิต/ทดลองใช้ ปรับปรุงสูตร

๓. ศึกษา/ขอการให้การรับรองจาก อย.

สรรพคุณทางยา

ลดอาการฟันผุและปัญหาสุขภาพภายในช่องปาก

ภาพที่ ๑.๑ โรงเรียนบ้านเวียง ตำบลลจิมแรม อำเภอบง จังหวัดพะเยา

ภาคีเครือข่ายเด่น ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมประเมินตรวจสอบและร่วมรับผลประโยชน์

โรงเรียนบ้านเวียง ตำบลล้อมแรด อำเภอดงเจน จังหวัดลำปาง

เรื่องเด่นของพื้นที่

โรงเรียนบ้านเวียง โรงเรียนบ้านเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต ๒ ตั้งอยู่เลขที่ ๓๐๑/๒ หมู่ ๒ ถนนเดินบุรี อำเภอดงเจน จังหวัดลำปาง เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ มีครูทั้งหมด ๑๒ คน มีนักเรียนทั้งหมด ๑๘๑ คน สัดส่วน ๑๕.๐๘ ได้รับการประเมินเป็นศูนย์การเรียนรู้การพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้และความรอบรู้สุขภาพะ จึงเป็นต้นแบบด้านการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้และรอบรู้สุขภาพะที่มีศักยภาพในการเป็นแหล่งเรียนรู้และพี่เลี้ยงให้แก่สถานศึกษาทั่วไป โรงเรียนบ้านเวียงมีจุดเด่น คือ ให้ความสำคัญกับการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน ชุมชนให้ความร่วมมืออย่างดีและมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมจนส่งผลให้นักเรียนมีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของชุมชน ด้วยเหตุนี้โรงเรียนได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจาก ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน วัด และปราชญ์ชุมชน ตลอดจนเทศบาลเมืองล้อมแรด ซึ่งได้ร่วมมือกัน ส่งเสริมสนับสนุน พัฒนา โรงเรียนอย่างต่อเนื่องจนมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ นับเป็นต้นแบบที่ทำให้โรงเรียนสามารถขับเคลื่อนงานต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

สถานการณ์กล่าวถึงที่มาและปัจจัย

สถานการณ์ที่เกี่ยวกับปัญหาการอ่านการเขียน ปีการศึกษา ๒๕๖๑ เมื่อต้นปีการศึกษา พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ มีจำนวน ๑๓๔ คน

มีนักเรียนที่มีปัญหาการอ่านไม่ออก อ่านไม่คล่อง และไม่สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ จำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๑๙ และมีปัญหาการเขียนเขียนไม่ได้ เขียนคำสะกดการันต์ไม่ถูกต้อง การเขียนสรุปใจความสำคัญไม่ได้ และปัญหาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จำนวน ๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๑๙ ซึ่งต้องพัฒนา สถานการณ์ที่เกี่ยวกับปัญหาสุขภาพ พบว่า นักเรียนมีปัญหาด้านภาวะโภชนาการ น้ำหนักต่ำกว่าและน้ำหนักเกินเกณฑ์ซึ่งเป็นผลมาจากสุขภาพของนักเรียนไม่ได้รับการดูแลจากครอบครัวและโรงเรียน สถานการณ์ที่เกี่ยวกับครูครูขาดสื่อ นวัตกรรมในการพัฒนาทักษะการอ่านการเขียนภาษาไทยสำหรับนักเรียนขาดแหล่งการเรียนรู้ ขาดงบประมาณ ขาดบุคคลที่มีความชำนาญและเชี่ยวชาญ

วิธีการ

- ๑) แต่งตั้งและประชุมคณะกรรมการดำเนินการโครงการจากภาคีเครือข่าย
- ๒) พัฒนาและนำใช้สื่อ นวัตกรรมการอ่านออกเขียนได้ และสุขภาพ ๓) ประเมินผลติดตามผลการดำเนินงานโดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย

กระบวนการ (เน้นกระบวนการการมีส่วนร่วมกับชุมชน)

- ๑) การสร้างการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการดำเนินโครงการ การพัฒนาระบบกลไก การขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน จัดประชุมคณะกรรมการการดำเนินงานประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูฝ่ายวิชาการ ครูผู้สอน ศิษย์เก่า ตัวแทนเทศบาล คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สมาคมผู้ประกอบการ ตัวแทนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และจัดทำข้อมูลการอ่านออกเขียนได้ ๒) การส่งเสริมให้โรงเรียนและชุมชนมีกิจกรรมร่วมกัน การพัฒนาสื่อ กิจกรรมการเรียนรู้ และเครื่องมือประเมินเพื่อส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ร่วมกับภาคีเครือข่าย สร้างแบบฝึกพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ ๓) ใช้สื่อนวัตกรรมในการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนของนักเรียน สอดแทรกภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวกับสุขภาพ ส่งเสริมให้ปราชญ์ชุมชนเข้ามามีบทบาทกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ๔) บูรณาการการใช้สื่อให้เข้ากับต้นทุนที่มีอยู่และการสนับสนุนจากชุมชน ประเมินและติดตามผลการดำเนินงานโดยสร้างภาคีเครือข่ายจากผู้ประกอบการนักเรียน และชุมชน

กิจกรรม

๑) กิจกรรมการพัฒนาโรงเรียนกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อสร้างกลไกขับเคลื่อนกิจกรรมในโครงการ ๒) การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมที่ส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ และการส่งเสริมสุขภาวะของนักเรียนแต่ละระดับชั้น ๓) การนำสื่อไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน และนอกเวลาเรียน ๔) กิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับปราชญ์ชุมชน ๕) กิจกรรมการศึกษาเรียนรู้ด้านวัฒนธรรม สังคม ในชุมชน ๖) กิจกรรมกำกับติดตามประเมินผลการดำเนินงานโดยอาศัยภาคีเครือข่ายผู้ปกครอง ๕๗ กิจกรรมถอดบทเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้จากการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ เพื่อคัดสรรสื่อและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านออกเขียนได้ เผยแพร่นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เรื่องความรู้ภูมิปัญญาด้านสุขภาวะและนวัตกรรมการอ่านออกเขียนได้

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

นักเรียนโรงเรียนบ้านเวียงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ มีทักษะการอ่านและการเขียน ในระดับดีเยี่ยม คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๑๙ และทักษะการเขียนมีผลการประเมินในระดับดีเยี่ยม คิดเป็นร้อยละ ๗๖.๓๐ ตลอดจนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ ในรายวิชาภาษาไทย มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ ๖๗.๗๕ ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ และเพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา ๒๕๖๐ คิดเป็นร้อยละ ๕.๘๗

ความเปลี่ยนแปลง บุคคล ชุมชนท้องถิ่น ผู้มีส่วนร่วม

๑) โรงเรียนบ้านเวียง ได้สร้างความตระหนัก ความสำคัญกับการอ่านและการเขียน และถือเป็นความรับผิดชอบของครูทุกคน ผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่น โดยประกาศเป็นนโยบายและกำหนดไว้ในแผนงานของโรงเรียน ๒) มีการวิเคราะห์ผลการประเมินการอ่านและการเขียน และจัดทำเป็นข้อมูลของนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาและส่งเสริมให้เหมาะสมกับนักเรียน เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพ และมีการสรุปผลและรายงานการดำเนินงานต่อผู้ปกครองนักเรียน และทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง ๓) ด้านผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่น ได้ให้ความสำคัญต่อการแก้ปัญหาด้านการอ่านและการเขียนเป็นอย่างดี ให้ความร่วมมือเอาใจใส่ดูแลบุตรหลานอย่างใกล้ชิด ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนกิจกรรมในโรงเรียน ตลอดจนถึงติดตามความก้าวหน้าการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของโรงเรียนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

โรงเรียนบ้านดง

ตำบลทุ่งหัวช้าง อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน

สถานการณ์

รับประทานอาหารไม่ตรงเวลา

ผู้หญิงมีเหา

ฟันผุ

โรคอ้วน

ไม่รักษาความสะอาด

กระบวนการ

๑ ประชุม

- ตัวแทนสถานศึกษา
- ผู้ปกครอง
- นักเรียน
- บุคลากรทางการศึกษา

๒ ผลิตสื่อนวัตกรรม

๓ วิพากษ์สื่อนวัตกรรม

๔ ใช้สื่อนวัตกรรม

๕ สรุปผลการดำเนินงาน

กิจกรรมมอบความรู้สู่ชุมชนเสริมสร้าง
ภูมิปัญญาท้องถิ่นกะเหรี่ยง

ผลที่เกิดขึ้น

นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับโรคภัยใกล้ตัว

นักเรียนสามารถเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ครบ ๕ หมู่

นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องสุขบัญญัติ ๑๐ ประการ

นักเรียนสามารถเรียนรู้แนวทางการปฏิบัติตนให้สุขภาพดี

นักเรียนได้ความรู้เกี่ยวกับโรคดูแลสุขภาพเบื้องต้น

นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียน

ชุมชนชาติพันธุ์กะเหรี่ยง

โรงเรียนบ้านดง ตำบลทุ่งหัวช้าง อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน

เรื่องเด่นของพื้นที่

โรงเรียนบ้านดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต ๒ ตั้งอยู่เลขที่ ๑๔๑ หมู่ ๙ ตำบลทุ่งหัวช้าง อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน มีนักเรียนทั้งหมด ๑๘๙ คน มีครูจำนวน ๑๒ คน สัดส่วน ๑๕.๗๕ นักเรียนทุกคนเป็นกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง จุดเด่นคือนักเรียนและคนในชุมชนมีวิถีชีวิตวัฒนธรรมที่ยังคงดำรงอยู่สืบทอดมาจนถึงทุกวันนี้ ดังนั้นโรงเรียนจึงได้นำบริบทท้องถิ่นมาวิเคราะห์เพื่อสร้างกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับนักเรียน โดยเน้นการทำกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้นำเสนออัตลักษณ์ของชาติพันธุ์กะเหรี่ยงเพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจและสามารถเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ นอกจากนี้โรงเรียนบ้านดงได้รับความร่วมมือจากหลายๆ ฝ่ายที่ร่วมกันพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา อาทิ อบต.ทุ่งหัวช้าง โรงพยาบาลทุ่งหัวช้าง สถานีตำรวจภูธรอำเภอทุ่งหัวช้าง ตลอดจนผู้ประกอบการเป็นผู้ประสานนำเสนอข้อมูลในท้องถิ่นเพื่อนำมาพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น จนได้รับแต่งตั้งให้เข้าร่วมโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล

สถานการณ์กล่าวถึงที่มาและปัจจัย

สถานการณ์ที่เกี่ยวกับการอ่านการเขียนในปีการศึกษา ๒๕๖๑ เมื่อต้นปีการศึกษา พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ มีจำนวน ๑๒๘ คน มีนักเรียนที่มีปัญหาการอ่านและการเขียน จำนวน ๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๘๔ ซึ่งจำเป็นที่จะต้องพัฒนาให้นักเรียนมีทักษะการอ่านการเขียนที่ดีขึ้น

และในปีการศึกษา ๒๕๖๐ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ มีผลการทดสอบแห่งชาติ O-NET ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีค่าเฉลี่ยร้อยละ ๔๓.๑๒ ซึ่งต่ำกว่าระดับประเทศ และต่ำกว่าระดับเขตพื้นที่การศึกษา แสดงให้เห็นว่าในภาพรวมนักเรียนยังขาดทักษะการอ่านการเขียนและทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสุขภาพระยะย้อนหลัง ๓ ปี พบว่า นักเรียนมีปัญหาฟันผุ โรคอ้วน นักเรียนหญิงส่วนใหญ่มีเหา และนักเรียนไม่รักษาความสะอาดร่างกาย ซึ่งปัญหาดังกล่าวเกิดจากบริบทท้องถิ่นของนักเรียนที่อยู่ในชุมชนยังขาดความรู้ในเรื่องสุขภาพและการดูแลสุขภาพเบื้องต้นอย่างถูกวิธี สถานการณ์ที่เกี่ยวกับครู ครูมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแต่ยังขาดความรู้และงบประมาณสนับสนุนในการสร้างสื่อการเรียนการสอนที่สร้างสรรค์และหลากหลาย สถานการณ์ที่เกี่ยวกับชุมชน ชุมชนไม่ค่อยเห็นความสำคัญของการศึกษาเนื่องด้วยบริบทท้องถิ่นวัฒนธรรมวิถีชีวิตที่ยึดพึ่งพาธรรมชาติ

วิธีการ

๑) ประชุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อให้ทราบแนวทางการดำเนินโครงการ ประกอบด้วย ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครอง นักเรียน ๒) ส่งเสริมการทำงานโดยความร่วมมือกับชุมชน เช่น อบต. ทู่งหัวช้าง โรงพยาบาลทู่งหัวช้าง สถานีตำรวจภูธรอำเภอทู่งหัวช้าง ตลอดผู้ปกครอง ประธานเครือข่ายผู้ปกครองเพื่อเป็นผู้นำเสนอข้อมูลในท้องถิ่น ประกอบด้วย ปราชญ์ชาวบ้านในด้านต่างๆ ข้อมูลวิถีชีวิตวัฒนธรรมชาติพันธุ์กะเหรี่ยง ๓) นำความรู้จากในโรงเรียนและในท้องถิ่นไปเผยแพร่และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชน

กระบวนการ

๑) ประชุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจและร่วมกำหนดแนวทางในการดำเนินโครงการ ประกอบด้วย ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครอง นักเรียน ๒) ผลิตสื่อ นวัตกรรม กิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ และความรอบรู้สุขภาพ ๓) ครูและบุคลากรทางการศึกษาร่วมกันวิพากษ์สื่อนวัตกรรมเพื่อนำข้อมูลไปพัฒนาต่อยอด ๔) นำใช้สื่อ นวัตกรรม วัดและประเมินผลแล้วนำความรู้ที่ได้รับจากการใช้สื่อเผยแพร่แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับคนใน

ชุมชนเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสุขภาพะ แล้วนำไปปฏิบัติ ๕) สรุปผลการดำเนินงาน โดยร่วมประชุมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนนำข้อมูลเผยแพร่ชุมชนผ่านนวัตกรรมจ๊อย ซอ สุขภาวะเนื่องในโอกาสต่างๆ

กิจกรรม

๑) กิจกรรมเรียนรู้สุขภาพะจากโรงพยาบาลทุ่งหัวช้าง ๒) กิจกรรมออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ กิจกรรมรับความรู้เรื่องโทษภัยยาเสพติดจากสถานีตำรวจภูธร ๓) กิจกรรมพี่สอนน้องอ่านท่องหนังสือ ๔) กิจกรรมค่ายภาษาเสริมทักษะการอ่านออกเขียนได้ และกิจกรรมมอบความรู้สู่ชุมชนเสริมสร้างภูมิปัญญาท้องถิ่นกะเหรี่ยง ๕) กิจกรรมจ๊อย ซอ สุขภาวะ เพื่อนำความรู้เผยแพร่ในชุมชน

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

๑) นักเรียนมีพัฒนาการอ่านการเขียนที่ดีขึ้น ส่งผลให้ผลการทดสอบระดับชาติ O-NET ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยปีการศึกษา ๒๕๖๑ มีค่าเฉลี่ย ๖๓.๐๕ ซึ่งสูงชันกว่าปีการศึกษา ๒๕๖๐ ร้อยละ ๑๙.๘๗ สูงกว่าระดับประเทศและระดับเขตพื้นที่การศึกษา ๒) นักเรียนมีความรู้เรื่องสุขภาพะและการดูแลสุขภาพเบื้องต้นสามารถไปถ่ายทอดให้กับผู้ปกครองและคนในชุมชนได้ ๓) นักเรียนมีทักษะในการพูดในการนำเสนอข้อมูลต่อชุมชนมีความภูมิใจในอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์กะเหรี่ยงมากขึ้น

ความเปลี่ยนแปลง บุคคล ชุมชนท้องถิ่น ผู้มีส่วนร่วม

๑) ครูบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินงานมีทักษะในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีขึ้น ๒) นักเรียนมีเจตคติที่ดีในการเรียนรู้พร้อมที่จะนำความรู้ที่ได้รับขยายผลต่อยอดในที่ชุมชน ๓) นักเรียนมีพัฒนาการอ่านออกเขียนได้และนักเรียนมีสุขภาพะที่ดีขึ้น ๔) โรงเรียน ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชนเห็นถึงความสำคัญในการจัดกิจกรรมการส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้และสุขภาพะ ๕) คนในชุมชนได้รับความรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพจากการเผยแพร่ข้อมูลจากนักเรียน ๖) เกิดความร่วมมือในการขับเคลื่อนโครงการ นักเรียนได้รู้ถึงวัฒนธรรม วิถีชีวิต ของตนเอง และมีความภูมิใจในชาติพันธุ์กะเหรี่ยงมากยิ่งขึ้น

โรงเรียนบ้านเวียง

ตำบลล้อมแรด อำเภอดำรงวิทยารัษฎา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

สถานการณ์

ภาพที่ ๑.๓ โรงเรียนบ้านแะ ตำบลจิม อำเภอบง จังหวัดพะเยา

สมบูรณ์ทั้งกายใจ พัฒนาคุณธรรม น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โรงเรียนบ้านแะ ตำบลจิม อำเภอบง จังหวัดพะเยา

เรื่องเด่นของพื้นที่

โรงเรียนบ้านแะ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต ๒ ตั้งอยู่ที่หมู่ ๑๑ ตำบลจิม อำเภอบง จังหวัดพะเยา มีครู ๗ คน นักเรียน ๓๗ คน สัดส่วน ๕.๒๘ โรงเรียนบ้านแะ มีจุดเด่น คือ ครูมีความสามัคคีทำงานเป็นทีม ชุมชนมีความเข้มแข็งและเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน จนส่งผลให้ทุกคนเป็นเจ้าของโรงเรียนร่วมกัน พัฒนาเป็นโรงเรียนโครงการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีผลสัมฤทธิ์ระดับดีเด่น จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญอย่างมีคุณภาพ ส่งเสริมสุขภาพกาย สุขภาพจิตของนักเรียนให้เข้มแข็ง ปลอดภัย มีกิจกรรมตามโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ และโครงการส่งเสริมรักการอ่าน ส่งผลให้เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชนปราชญ์ชาวบ้าน วัด หน่วยงานราชการ ภาควิเคราะห์ เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล สถานีตำรวจ ให้ความร่วมมือ ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนานักเรียน ขับเคลื่อนโรงเรียนให้มีความพร้อมในทุกด้าน

สถานการณ์กล่าวถึงมาและปัจจัย

สถานการณ์ที่เกี่ยวกับปัญหาการอ่านการเขียน เมื่อต้นปีการศึกษา ๒๕๖๑ พบว่า จำนวนของนักเรียนมีปัญหาอ่านไม่คล่อง ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๘ และจับใจความสำคัญยังไม่ได้จำนวน ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๔ นักเรียนต้องได้

รับการพัฒนาให้สามารถอ่านคล่องและจับใจความสำคัญได้ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น สถานการณ์ที่เกี่ยวกับปัญหาสุขภาพะย่อนหลัง พบว่านักเรียนมีสภาวะทันตสุขภาพพบความผิดปกติต้องรักษาเร่งด่วน (ระดับ จ > ๑๐% ถือว่าเป็นปัญหา) จำนวน ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๕๑ สถานการณ์ที่เกี่ยวกับครู ครูเป็นครูที่มีศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ โดยใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้บริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง นำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือปราชญ์ชาวบ้านมาร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้

วิธีการ

๑) กำหนดนโยบายการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้และรอบรู้สุขภาพของโรงเรียน และบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปี ประกาศนโยบายการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้และรอบรู้ สุขภาวะของโรงเรียน ศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล จัดทำสารสนเทศแสดงจำนวนนักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ โดยระบุปัญหาสาเหตุเป็นรายบุคคลตามแบบคัดกรอง วิเคราะห์สาเหตุและระดับของปัญหาพร้อม จัดกลุ่มนักเรียนที่อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ตามระดับของปัญหา ๒) จัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และภาคีเครือข่ายช่วยเหลือสนับสนุนการสอนอ่านการสอนเขียนให้กับบุตรหลาน เช่น สื่อ นวัตกรรมที่นำไปฝึกทำที่บ้าน ช่วยหาสมุนไพรมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนของโครงการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้และคู่มือการดำเนินงานพัฒนาสุขภาพผ่านการอ่านออกเขียนได้ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน ให้ความเห็นชอบ และให้ความร่วมมือสนับสนุนการดำเนินงาน ๓) การจัดการกระบวนการเรียนรู้ นำภูมิปัญญาหรือปราชญ์ชาวบ้านมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ และ ๔) ร่วมผลิตและนำใช้สื่อ นวัตกรรมสำหรับเพิ่มศักยภาพในการเรียนรู้

กระบวนการ

๑) ประชุมวางแผน กำหนดนโยบายร่วมกันระหว่างผู้บริหาร คณะครู ชุมชน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และภาคีเครือข่ายร่วมกันในการพัฒนาโรงเรียน ร่วมขับเคลื่อนโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนภาคเรียนละ ๒ ครั้ง ๒) จัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และภาคีเครือข่าย

๓) การจัดการกระบวนการเรียนรู้นำภูมิปัญญาหรือปราชญ์ชาวบ้านมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น การเรียนรู้พืชสมุนไพรพื้นบ้าน ประโยชน์ของสมุนไพร ๔) ร่วมผลิตและนำใช้สื่อ นวัตกรรมให้ตรงกับความต้องการของนักเรียนสำหรับเพิ่มศักยภาพในการเรียนรู้ นำข้อมูลที่ได้มาทำวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุที่ทำให้เกิดฟันผุ อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ หาแนวทางแก้ไขปัญหา สรุปแนวคิดร่วมกัน ให้ครูผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพและมีนวัตกรรม ยาสีฟันสมุนไพรใบพลูชนิดแคปซูลที่ทดลองใช้ได้อย่างดีผล ครูภาษาไทยร่วมกับคณะครูทุกคนร่วมกันผลิตสื่อแก่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้การเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้ โดยจัดทำแบบฝึกเสริมทักษะจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยเกี่ยวข้อง และ ๕) พัฒนา ยาสีฟันสมุนไพร HERBETELL สูตรฟลูออไรด์แล้วขอรับการรับรอง นำ ใช้กับนักเรียนทุกคน

กิจกรรม

๑) กิจกรรมการส่งเสริมงานเครือข่ายการจัดการศึกษา ๒) กิจกรรมแบบมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่าย ๓) กิจกรรมเรียนรู้กับภูมิปัญญาด้านพื้นสมุนไพรพื้นบ้าน และ ๔) กิจกรรมผลิตและใช้ สื่อ นวัตกรรม เพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพในการเรียนรู้

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

๑) โรงเรียนมีแผนพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทย โดยเน้นคุณภาพนักเรียน คุณภาพครูผู้สอน และการบริหารจัดการที่ดีและผนวกแผนพัฒนาไว้ในการประกันคุณภาพของโรงเรียน ๒) ได้แบบฝึกเสริมทักษะเรื่องมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้ จำนวน ๑๐ เล่ม เป็นผลทำให้นักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้ สามารถอ่านและเขียนมาตราตัวสะกดได้ทุกมาตราตัวสะกด ๓) สุขภาวะทันตสุขภาพของนักเรียนที่รักษาเร่งด่วน ก่อนใช้ ยาสีฟันสมุนไพร HERBETELL สูตรฟลูออไรด์ จำนวน ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๕๑ และหลังใช้ยาสีฟันสมุนไพร HERBETELL จำนวนนักเรียนมีสุขภาวะทันตสุขภาพของนักเรียนที่รักษาเร่งด่วน พันผลลดลง ๒.๗๐ ๔) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ มีทักษะการอ่านออกเขียนได้ ตามผลการประเมินทักษะการอ่านออกเขียนได้ของแต่ละระดับชั้นปีเฉลี่ยร้อยละ ๙๐ ขึ้นไป

ความเปลี่ยนแปลงของบุคคล ชุมชนท้องถิ่น ผู้มีส่วนร่วม

- ๑) นักเรียนที่ได้รับการคัดกรองเป็นเด็กพิเศษเรียนร่วม เปลี่ยนเป็นเด็กปกติ
- ๒) ผู้ปกครอง ชุมชน เอาใจใส่ดูแลลูกหลานอย่างใกล้ชิดมากขึ้น ให้ความร่วมมือ สนับสนุนช่วยเหลือโรงเรียนเรื่องการบ้านการอ่านการเขียนอย่างสม่ำเสมอ ติดตามความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง อบต.จิม ให้การสนับสนุนงบประมาณของโครงการที่สอดคล้องกับโครงการโรงเรียนปลอดการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ โครงการด้านสุขภาพ

มหาวิทยาลัย ราชภัฏอุตรดิตถ์

อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์

โรงเรียนบ้านป่าแก้ว ตำบลคอชุม อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

โรงเรียนบ้านนาไค้ ตำบลบัวใหญ่ อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน

โรงเรียนบ้านปงสนุก ตำบลเจดีย์ชัย อำเภอบัว จังหวัดน่าน

โรงเรียนบ้านนางวงศ์ ตำบลเจดีย์ชัย อำเภอบัว จังหวัดน่าน

โรงเรียนบ้านแม่ยางตาล ตำบลแม่ยางตาล อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่

๙ โรงเรียนต้นแบบ

จัดการดูแลพื้นที่ และดำเนินการดำเนินงาน ๒๒ โรงเรียน

จำนวนเด็กที่เกษียณ ๙,๐๐๐ คน

ชายจำนวน ๓๓๓ คน หญิงจำนวน ๘๖๖ คน

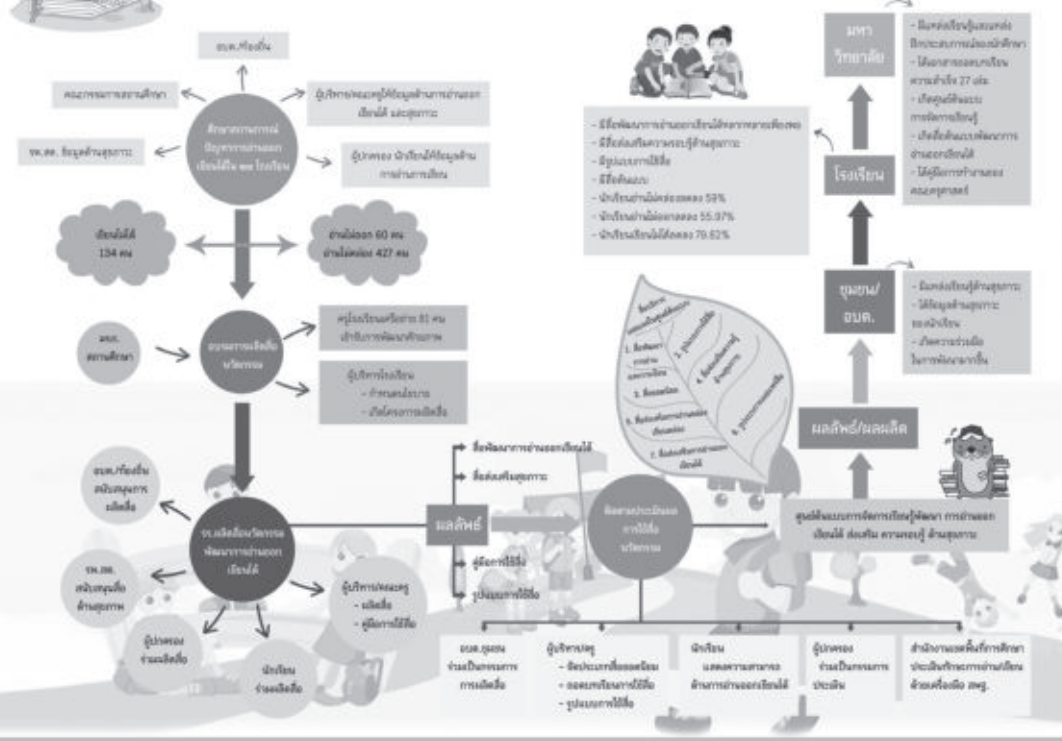
ด้านการอ่าน: อ่านไม่ออกตลอด 59% อ่านไม่คล่องตลอด 55.97%

สถานการณ์ปัญหา: ด้านการเขียน: เขียนไม่ได้ตลอด 79.02%

ด้านสุขภาพ: สุขภาพดี 32.57% เป็นไข้หวัด 31.37% เกา 29.51%

กระบวนการดำเนินงานของ มรท. และโรงเรียนเครือข่าย ๒๒ โรงเรียน

ภาพที่ ๒ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์

วิเคราะห์และสังเคราะห์ เรื่องเด่นการดำเนินงาน พัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ เพื่อส่งเสริมความรู้ทางด้านสุขภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์

แนวคิดหลักการ

การขับเคลื่อนและพัฒนาประเด็นพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ เพื่อส่งเสริมความรู้ทางด้านสุขภาพอยู่บนฐานของการพัฒนาโดยเอาพื้นที่เป็นตัวตั้ง พร้อมทั้งมีกระบวนการค้นหาและเรียนรู้ทุนทางสังคม และศักยภาพของชุมชน เพื่อนำมาใช้พัฒนาและต่อยอดการดำเนินงานของแต่ละพื้นที่ อีกทั้งยังมีกระบวนการจัดการความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากพื้นที่ต้นแบบ และการใช้กระบวนการวิจัยในการสร้างองค์ความรู้ในประเด็นต่างๆ ที่สนใจ การดำเนินการดังกล่าวจึงเป็นสิ่งสำคัญเพื่อการพัฒนาศักยภาพและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับพื้นที่ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ที่ได้รับจากกระบวนการเรียนรู้และพัฒนา มาปรับใช้เพื่อจัดการกับประเด็นปัญหาและความต้องการของประชากรกลุ่มเป้าหมายต่างๆ ในการพัฒนาระบบการดูแลเด็กและเยาวชน โดยมีวัตถุประสงค์ คือ ๑) เพื่อพัฒนาเครื่องมือประเมินความสามารถด้านภาษา สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ๒) เพื่อพัฒนาสื่อ นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพะโดยผ่านการพัฒนาความสามารถด้านภาษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ๓) เพื่อให้เด็กนักเรียนกลุ่มเป้าหมายได้รับการพัฒนาให้อ่านออกเขียนได้ และนักเรียนทุกคนได้รับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยสูงขึ้น มีพื้นที่

เป้าหมาย ๓ จังหวัด คือ จังหวัดอุดรดิตต์ ๖ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านกองโค
โรงเรียนบ้านท่าดื้อ โรงเรียนบ้านป่าคลอง โรงเรียนบ้านคลองกล้วย โรงเรียนบ้านป่าแต้ว
และโรงเรียนบ้านทำยน้ำ จังหวัดแพร่ ๑๕ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านแม่ขมิ้ง โรงเรียน
บ้านแม่หละป่าป่วย โรงเรียนบ้านแพะทุ่งเจริญ โรงเรียนบ้านม่วงคำ โรงเรียนบ้านแม่หลาย
โรงเรียนบ้านหนองน้ำรด โรงเรียนบ้านอ้อยวิทยาคาร โรงเรียนบ้านหนองม่วงไข่ โรงเรียน
บ้านแม่คำมีตำหนัก โรงเรียนบ้านสะเลียม โรงเรียนบ้านแม่ยางกาด โรงเรียนแม่ยางตาล
โรงเรียนบ้านแม่ยางร้อง และโรงเรียนบ้านดอนขุม จังหวัดน่าน จำนวน ๖ โรงเรียน
ได้แก่ โรงเรียนบ้านนาแก้ว โรงเรียนบ้านนาวงศ์ โรงเรียนบ้านปงสนุก โรงเรียนบ้านนาไค้
โรงเรียนบ้านทัพมาน และโรงเรียนชุมชนบ้านอ้อย รวมทั้งสิ้น ๒๗ โรงเรียน

วิธีดำเนินการ

การดำเนินโครงการสานพลังภาคีเครือข่ายสร้างนวัตกรรมพัฒนาการอ่านออกเขียน
ได้ ส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาวะ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์ ประกอบด้วย ๒ ส่วน
คือ ๑) การวิเคราะห์และสรุปเรื่องเด่น นวัตกรรมของโรงเรียนและชุมชนพื้นที่เป้าหมาย
ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของประชากรกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ ๒) วิเคราะห์
และสรุปงานและกิจกรรมที่มีการนำไปเป็นการดำเนินงานประจำโรงเรียนและชุมชนพื้นที่
เป้าหมาย ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลผลิตและผลลัพธ์

๑) เกิดระบบและกลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ เพื่อเสริม
สร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะโดยศักยภาพของคณะทำงานมหาวิทยาลัยราชภัฏ ๒) มีระบบ
การพัฒนาเครื่องมือ คู่มือ และนวัตกรรมการเรียนรู้ และภูมิปัญญาด้านสุขภาวะอย่างต่อ
เนื่อง และขยายผลสู่โรงเรียน ใกล้เคียง ๓) เตรียมองค์ความรู้ ถอดบทเรียนการปฏิบัติต่อ
กิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ เสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะ มีการ
กำหนดเป็นนโยบายสาธารณะ และเป็นคู่มือ/แนวทางการดำเนินงานด้านพันธกิจสัมพันธ์
ของคณะครุศาสตร์มีผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด ๔) ใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาต่อยอด
การพัฒนาเรื่องเด่น นวัตกรรม และการพัฒนาในโรงเรียนและพื้นที่

ขั้นตอนการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

๑) ลงนามความร่วมมือ (MOU) (๒๐ กันยายน ๒๕๖๐) ๒) ลงพื้นที่สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการ (๒๖ ตุลาคม - ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๐) ๓) โรงเรียนเขียนโครงการผลิตสื่อนวัตกรรมพัฒนาการอ่านออกเขียนได้เพื่อขอรับเงินสนับสนุน (๑๕-๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๐) ๔) อบรมเชิงปฏิบัติการ การผลิตสื่อ นวัตกรรมแก่โรงเรียนเครือข่าย (๑๖-๑๘ มกราคม ๒๕๖๑) ๕) โรงเรียนผลิตสื่อนวัตกรรม (เมษายน - กรกฎาคม ๒๕๖๑) ๖) ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินการใช้สื่อ นวัตกรรม แต่ละโรงเรียน ๒๗ โรงเรียน โรงเรียนละ ๕ คน (๕ เมษายน ๒๕๖๑) ๗) ลงพื้นที่ติดตามเสริมพลังการผลิตสื่อ นวัตกรรมของโรงเรียนเครือข่าย ๒๗ โรงเรียน (๒๕-๒๙ กรกฎาคม ๒๕๖๑) ๘) จัดกิจกรรมเผยแพร่ผลงานโรงเรียนเครือข่ายครั้งที่ ๑ (๑-๓ สิงหาคม ๒๕๖๑) ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์ ๙) ประชุมเพื่อออกแบบประเมินผลการใช้สื่อ เกณฑ์การประเมิน เกณฑ์การคัดเลือกศูนย์ต้นแบบประจำตำบลและรายงานความก้าวหน้าการผลิตสื่อ (๑๖-๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๑) ๑๐) ลงพื้นที่เพื่อประชุมคณะกรรมการประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรม ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๑ (น่าน) ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ (แพร่-อุดรดิตต์) ๑๑) กิจกรรมเผยแพร่ของโรงเรียนเครือข่ายครั้งที่ ๒ (๑-๕ ธันวาคม ๒๕๖๑) งานราชภัฏวิจัยครั้งที่ ๕ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ๑๒) ลงพื้นที่ประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรมในทุกโรงเรียน (๑๗-๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๑) ๑๓) การคัดเลือกศูนย์ต้นแบบการจัดการเรียนรู้ พัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพ (๑๗ มกราคม ๒๕๖๒) และ ๑๔) การถอดบทเรียนผลการผลิตสื่อ นวัตกรรมและผลการใช้สื่อ นวัตกรรมของโรงเรียนเครือข่าย

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภายในโรงเรียน/ การหนุนเสริมภายนอกโรงเรียน

๑) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์ ๒) เขตพื้นที่การศึกษา ๓) ผู้บริหารโรงเรียน/คณะครูในโรงเรียน ๔) นักเรียน ๕) อบต./อปท. และ ๖) ชุมชน

ผลที่ได้รับเชิงรูปธรรมจากการดำเนินงาน

๑) ได้รับข้อมูลพื้นฐานด้านการอ่านออกเขียนได้ สื่อนวัตกรรมส่งเสริมการอ่านการเขียนของโรงเรียนและความต้องการสื่อและนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ของแต่ละโรงเรียน ๒) ได้รับข้อมูลความต้องการ การผลิตสื่อนวัตกรรมพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาวะของแต่ละโรงเรียน และ ๓) ได้รับข้อมูลวิธีดำเนินการในการผลิตสื่อ/ประเภทของสื่อที่โรงเรียนต้องการและแนวปฏิบัติในการผลิตสื่อ ได้แก่ (๑) ได้สื่อ นวัตกรรมพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาวะที่หลากหลาย และปริมาณเพียงพอต่อการให้บริการแก่นักเรียน (๒) ได้คณะกรรมการประเมินสื่อประจำโรงเรียนเพื่อติดตามประเมินผลการใช้สื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียน (๓) ได้ส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาวะของโรงเรียน (๔) โรงเรียนเครือข่ายเผยแพร่ผลงานให้เป็นที่รับรู้และชื่นชม (๕) ได้แบบประเมินผลการใช้สื่อพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ สื่อส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาวะ ศูนย์ต้นแบบการจัดการจัดการเรียนรู้ และเกณฑ์การประเมิน (๖) โรงเรียนเครือข่ายได้เผยแพร่ผลงานวิชาการระดับประเทศ (ราชภัฏวิจัยครั้งที่ ๕) (๗) ได้ศูนย์ต้นแบบการจัดการเรียนรู้ ประจำตำบลจำนวน ๑๖ โรงเรียน (๘) ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสื่อยอดนิยมของนักเรียนทุกโรงเรียน และ (๙) ได้ข้อมูลสื่อที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมการอ่านคล่องเขียนคล่อง/การอ่านออกเขียนได้/การพัฒนาการอ่านและการเขียนจากทุกโรงเรียน

กระบวนการออกแบบและพัฒนาสื่อการเรียนการสอน

(สื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้และความรู้ด้านสุขภาวะ) สื่อการเรียนการสอน ประกอบด้วย สื่อหนังสือเล่มเล็ก และหนังสือนิทานคุณธรรม ชุด “เหล่าฮีโร่แห่งป่าแก้ว” มีรายละเอียดดังนี้

๑) **สื่อหนังสือเล่มเล็ก** ได้แก่ ร่างกายของฉัน สำเนียงเสียงสัตว์ รู้เท่าทันภัยร้ายจากถุงพลาสติก หมูปากลับบ้าน ลูกหมีหั่นล้างมือ สุขบัญญัติ ๑๐ ประการ ต้นกล้าทำได้ ใส่ใจสุขภาพ ประโยชน์ของผักและผลไม้ ชนิดของสื่อและกลุ่มเป้าหมายการใช้สื่อ (๑) เป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมเพื่อส่งเสริมการอ่านคล่องเขียนคล่อง และมีแบบฝึกหัดท้ายเล่ม และ (๒) กลุ่มเป้าหมายในการใช้สื่อได้แก่ นักเรียนที่อ่านออกเขียนได้ เพื่อพัฒนาให้อ่านคล่องเขียนคล่อง และนักเรียนที่อ่านออกและเขียนได้บ้าง เพื่อพัฒนาให้อ่านออกเขียนได้ กระบวนการออกแบบและพัฒนาสื่อ คณะครูและนักเรียนร่วมกันออกแบบและคิดสรรเรื่อง

ราวที่จะทำสื่อตามความคิดเห็นของนักเรียน และ ครู นักเรียน ร่วมกันผลิตสื่อและออกแบบรูปแบบการใช้สื่อเพื่อให้นักเรียนได้ใช้สื่ออย่างทั่วถึงและสะดวก ผลที่ได้รับเชิงรูปธรรมจากการใช้สื่อการเรียนการสอน ได้แก่ (๑) เป็นสื่อยอดนิยมอันดับ ๑ ในโรงเรียนโดยนักเรียนได้รับบริการการใช้สื่อในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น ยืมไปอ่านเพิ่มเติมที่บ้านได้ โรงเรียนนำเนื้อหาจากหนังสือเล่มเล็กไปทำเป็น E-book และเผยแพร่สู่ห้องเรียนต่างๆ / โหลดข้อมูลในโทรศัพท์มือถือของนักเรียนและจัดทำ QR Code เผยแพร่ในชุมชนได้ (๒) นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน และรอบรู้ด้านสุขภาวะมากขึ้น และ (๓) ชุมชนได้เรียนรู้สุขภาวะมากขึ้น

๒) หนังสือนิทานคุณธรรม ชุด “เหล่าฮีโร่แห่งป่าแก้ว” ชนิดของสื่อและกลุ่มเป้าหมายการใช้สื่อ (๑) เป็นชุดหนังสือส่งเสริมการอ่าน เสนอเรื่องราว เป็นการเล่าเรื่องนิทาน การทำความดีของนักเรียนในโรงเรียน เช่น นักกิจกรรม นักกีฬา จิตอาสา นักเรียนปฏิบัติดี นักเรียนยอดกตัญญู และอื่นๆโดยใช้ชื่อ-นามสกุลจริงของนักเรียนในโรงเรียน และ (๒) กลุ่มเป้าหมายในการใช้สื่อคือกลุ่มนักเรียนที่ต้องการพัฒนาไปสู่การอ่านคล่องเขียนคล่อง และอ่านออกเขียนได้ กระบวนการออกแบบและพัฒนาสื่อ (๑) คณะครู กรรมการสถานศึกษาและสถานักเรียนร่วมกันเลือกนักเรียนที่ควรได้รับการเผยแพร่ความดีให้เป็นตัวอย่างแก่ผู้อื่น (๒) คณะครูร่วมกันลำดับเรื่องราวและออกแบบสื่อ และ (๓) ครู นักเรียน และผู้ปกครองร่วมกันจัดทำสื่อ ผลที่ได้รับเชิงรูปธรรมจากการใช้สื่อการเรียนการสอน (๑) เป็นสื่อยอดนิยมอันดับ ๑ ของโรงเรียนที่นักเรียนชอบอ่านมากที่สุด (๒) โรงเรียนนำเรื่องราวไปทำ E-book เผยแพร่สู่ชุมชนโดยเผยแพร่ QR Code อย่างแพร่หลาย และ (๓) นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านและมีความรอบรู้ด้านสุขภาวะ

เรื่องเด่น/นวัตกรรมการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ เพื่อส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพ เรื่องเด่น/นวัตกรรม

๑) สื่อหนังสือเล่มเล็ก/ชุดหนังสืออ่านเพิ่มเติม/หนังสือนิทาน/หนังสือพับ/หนังสือยึดกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนอ่านออกเขียนได้ ประโยชน์/ผลลัพธ์เชิงรูปธรรมที่เกิดขึ้น คือ ฝึกการอ่านคล่องเขียนคล่อง ได้รับความนิยมเป็นอันดับ ๑ ของทุกโรงเรียน นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น ๒) สื่อชุดฝึกการอ่าน การเขียน/ชุดฝึกเรียงคำ/ฝึกทักษะการเขียน/คำคล้องจอง/ ปริศนาคำทาย กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนอ่านออกเขียนไม่ได้ พัฒนาเป็นอ่านออกเขียนได้ ประโยชน์/ผลลัพธ์เชิงรูปธรรมที่เกิดขึ้น นักเรียนเข้ามาฝึกอ่านกับครูประจำชั้นมากขึ้น ยืมไปที่อ่านที่บ้านมากขึ้น และ ๓) สื่อชุดมาตราตัวสะกด/การฝึกฝน

วรรณยุกต์/ชุดฝึกอ่านคำ/ชุดฝึกอ่านประโยค/ชุดคำกลอนช่วยจำ/แผ่นพับต่างๆ กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ พัฒนาเป็นอ่านออกเขียนได้ดีขึ้น ประโยชน์/ผลลัพธ์เชิงรูปธรรมที่เกิดขึ้น คือ นักเรียนยิ้มไปฝึกที่บ้าน และผู้ปกครองร่วมควบคุม โดยการสื่อสารโดยตรงระหว่างครูและผู้ปกครอง

สรุปการดำเนินงานฐานข้อมูล

การดำเนินงานฐานข้อมูล ประกอบด้วย ๘ ส่วน ได้แก่ ๑) ข้อมูลนำเข้าระบบ ๒) ที่มาและความสำคัญของการดำเนินงาน ๓) กลุ่มเป้าหมาย ๔) ทูทางสังคมที่ร่วมดำเนินงาน ๕) วิธีดำเนินงาน ๖) เครื่องมือและกลไกที่ใช้ ๗) ผลผลิตและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งรูปธรรมผลกระทบที่เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับโรงเรียนเป้าหมายการดำเนินงาน และ ๘) ปัจจัยเงื่อนไขของความสำเร็จ โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑) ข้อมูลนำเข้าระบบ จากการถอดบทเรียน พบว่า ๑) ผลการผลิตสื่อ นวัตกรรมพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาวะ (๑) โรงเรียนมีสื่อ นวัตกรรมพัฒนาการอ่านคล่อง เขียนคล่อง อ่านออกเขียนได้ และพัฒนาการอ่านการเขียน จำนวนมากเพียงพอต่อการบริการนักเรียนและชุมชน (๒) โรงเรียนมีรูปแบบการใช้สื่อ ๓ รูปแบบคือใช้ในโรงเรียน โดยใช้ในห้องเรียนและในบริเวณโรงเรียน ใช้ในครอบครัว โดยให้นักเรียน/ผู้ปกครอง ยืมไปใช้ และใช้ในชุมชน เผยแพร่โดยใช้ QR Code และ ๒) ผลการใช้สื่อพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาวะของนักเรียน จากการถอดบทเรียนพบว่า (๑) จากผลการประเมินการอ่านเขียนโดยใช้แบบประเมินของ สพฐ. ประจำปี พบว่า นักเรียนในโรงเรียนเครือข่ายทุกโรงเรียนมีผลการอ่านออกเขียนได้มากขึ้น (๒) นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านเพิ่มขึ้น และ (๓) สื่อยอดนิยมของนักเรียน อันดับที่ ๑ ได้แก่ หนังสือเล่มเล็ก และนิทานคุณธรรม ชุดส่งเสริมสุขภาวะ

๒) ที่มาและความสำคัญของการดำเนินงาน จากการถอดบทเรียนพบว่า (๑) โรงเรียนขาดสื่อ นวัตกรรมพัฒนาการอ่านออกเขียนได้และสื่อส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาวะ (๒) นักเรียนมีทักษะการอ่านออกเขียนได้ต่ำ (๓) โรงเรียนมีสื่อ นวัตกรรมพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ จำกัด เพียงพอใช้ในโรงเรียนเท่านั้น (๔) รูปแบบการใช้สื่อพัฒนาการอ่านออกเขียนได้มีเพียงใช้ประกอบการเรียนในคาบเรียนเท่านั้นและจำนวน ไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน (๕) โรงเรียนขาดสื่อส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาวะ และ (๖) สื่อ นวัตกรรม

ที่โรงเรียนมี เป็นสื่อที่ได้รับการจัดสรรซึ่ง ไม่ตรงกับบริบทของโรงเรียนและความต้องการของนักเรียนและโรงเรียน

๓) กลุ่มเป้าหมาย (๑) นักเรียนกลุ่มอ่านออกเขียนได้พัฒนาเป็นอ่านคล่องเขียนคล่อง ได้แก่สื่อประเภท หนังสือเล่มเล็ก/นิทานคุณธรรม (๒) นักเรียนกลุ่มอ่านออกเขียนไม่ได้ เป็นอ่านออกเขียนได้ ได้แก่สื่อประเภท ชุดฝึก การอ่าน การเขียน (๓) นักเรียน กลุ่มอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้เป็นอ่านออก เขียนได้ มากขึ้น ได้แก่สื่อประเภท มาตรการตัวสะกด ชุดฝึกอ่านประโยค เขียนประโยค ชุดคำกลอนช่วยจำ และแผ่นพับต่างๆ (๔) เกิดแหล่งเรียนรู้ด้านการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาวะในพื้นที่ทำให้เข้าถึงได้ง่าย และ (๕) เกิดแหล่งเรียนรู้ของนักศึกษาด้านสื่อ นวัตกรรม

๔) ทูตทางสังคมที่ร่วมดำเนินงาน (๑) คณะครูในโรงเรียนเครือข่ายให้ข้อมูลก่อนและหลังการพัฒนา (๒) คณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนเครือข่ายทุกโรงเรียนเป็นคณะกรรมการประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรม (๓) องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ของโรงเรียนเครือข่ายทุกพื้นที่เป็นคณะกรรมการประเมินผลการใช้สื่อ/ ศูนย์การเรียนรู้ (๔) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาน่าน เขต ๒ แพร์ เขต ๑,๒ อุดรดิตต์ เขต ๑ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบประเมินและร่วมสนับสนุนเผยแพร่ผลงานของโรงเรียนเครือข่าย (๕) ผู้ปกครองนักเรียนร่วมผลิตและใช้งาน สื่อ และ (๖) สสส. สนับสนุนงบประมาณ (๗)โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในพื้นที่ของโรงเรียนเครือข่ายสนับสนุนข้อมูลด้านสุขภาวะ และประเมินสื่อส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาวะ

๕) วิธีดำเนินงาน มี ๔ ขั้นตอนหลักๆ ประกอบด้วย (๑) ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน เกี่ยวกับสภาพการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน ความพร้อมของสื่อ นวัตกรรม และความต้องการสื่อ นวัตกรรม (๒) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการการผลิตสื่อ นวัตกรรม พัฒนาการอ่านออกเขียนได้ ส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาวะ (๓) แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลการใช้สื่อ ประจำโรงเรียนทุกโรงเรียน (๔) ลงพื้นที่ติดตามผลการผลิตสื่อโดยให้โรงเรียนรายงานผลการผลิตสื่อ คู่มือการใช้สื่อ รูปแบบการใช้สื่อ (๕) ประชุมเชิงปฏิบัติการรายงานความก้าวหน้าการใช้สื่อ นวัตกรรมและออกแบบประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรม เกณฑ์การประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรม แบบประเมินศูนย์ต้นแบบด้านการจัดการเรียนรู้ ประจำตำบล และเกณฑ์การประเมินศูนย์ต้นแบบ (๖) ลงพื้นที่ประเมินผลการใช้สื่อ ประเมินศูนย์ต้นแบบประจำตำบล (๗) คัดเลือกศูนย์ต้นแบบประจำตำบล (๘) โรงเรียนเครือข่าย

ทุกโรงเรียน ถอดบทเรียนความสำเร็จการใช้สื่อ นวัตกรรม พัฒนาการอ่านออกเขียนได้ ส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพ และ (๙) จัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานและบริการวิชาการของโรงเรียนเครือข่าย

๖) เครื่องมือและกลไกที่ใช้ในการดำเนินงาน ได้แก่ (๑) แบบสำรวจข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนเครือข่ายเพื่อเก็บข้อมูลโรงเรียนด้านสภาพการอ่านออกเขียนได้ ด้านความพร้อมของสื่อ ความต้องการสื่อ นวัตกรรม (๒) แบบรายงานผลการผลิตสื่อ (๓) แนวทางการจัดทำคู่มือการใช้สื่อ (๔) แบบรายงานผลการใช้สื่อ นวัตกรรม (๕) แบบประเมินผลการใช้สื่อ เกณฑ์การประเมินผลการใช้สื่อ (๖) แบบประเมินศูนย์ต้นแบบการจัดการเรียนรู้ฯ เกณฑ์การประเมินศูนย์ต้นแบบ และ (๗) คำถามเพื่อถอดบทเรียนความสำเร็จกลไกที่ใช้ ประกอบด้วย การแต่งตั้งคณะทำงานของคณะครุศาสตร์/คณะกรมการบริการโครงการ การแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินสื่อ นวัตกรรมประจำโรงเรียน การลงพื้นที่เพื่อติดตามเสริมพลังอย่างต่อเนื่อง การติดต่อประสานงานกับโรงเรียนเครือข่ายอย่างต่อเนื่องโดยการแบ่งพื้นที่รับผิดชอบให้คณะทำงานอย่างเด่นชัด การคณะทำงานประชุมเพื่อติดตาม รายงานความก้าวหน้า เป็นประจำอย่างน้อย เดือนละ ๑ ครั้ง

๗) ผลผลิตและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งรูปธรรมผลกระทบที่เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับโรงเรียนเป้าหมายการดำเนินงาน ดังนี้ ผลผลิตจากการดำเนินงาน ได้แก่ (๑) โรงเรียนเครือข่ายทุกโรงเรียนมีสื่อพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพเพียงที่จะให้บริการแก่นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน (๒) นักเรียนมีพัฒนาการด้านการอ่านและการเขียนเพิ่มขึ้นโดยมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านและการเขียนจากการวัด โดยใช้แบบประเมินของ สพฐ. สูงขึ้นทุกโรงเรียน ผลลัพธ์จากการดำเนินงาน ได้แก่ (๑) นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านเพิ่มขึ้น (๒) นักเรียนได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยการยืมสื่อที่สนใจ ไปอ่านเพิ่มเติมที่บ้านได้ โดยมีการเรียนรู้ร่วมกับผู้ปกครองทำให้ผู้ปกครอง และชุมชนมีความรอบรู้ด้านสุขภาพเพิ่มขึ้น ผลกระทบจากการดำเนินงาน ได้แก่ (๑) โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน โดยการเผยแพร่ความรู้ผ่าน QR Code อย่างแพร่หลาย (๒) โรงเรียนและชุมชนมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันมากขึ้น

๘) ปัจจัยเงื่อนไขของความสำเร็จ ดังนี้ (๑) ระบบการติดต่อประสานงานระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์และโรงเรียนเครือข่าย มีความสะดวก รวดเร็ว และต่อเนื่อง มีการลงพื้นที่ติดตามเสริมพลังอย่างต่อเนื่อง โดยมีผู้ประสานงานในแต่ละพื้นที่ ที่ชัดเจน

(๒) คณะทำงานมีการประชุมเพื่อชี้แจงความก้าวหน้า และแลกเปลี่ยนข้อมูลเป็นประจำทุกเดือน (๓) มีการรายงานความก้าวหน้าประจำเดือนต่อผู้รับผิดชอบโครงการ (อธิการบดี) และผู้เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ และ (๔) การผลิตสื่อของโรงเรียนเป็นไปตามความต้องการของโรงเรียนที่สามารถเลือกได้ให้เหมาะสมตามบริบทและความต้องการของโรงเรียน ซึ่งมีความเหมาะสมของนักเรียนแต่ละโรงเรียน

โรงเรียนบ้านป่าแต้ว อ.พิชัย จ.อุตรดิตถ์

จำนวนนักเรียน 57 คน

ชาย 23 คน

หญิง 34 คน

ครู 9 คน

สถานการณ์ปัญหา

นักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ 10.52%

สื่อมีจำนวน/ประเภท จำกัด
ให้ใช้เฉพาะในโรงเรียนเท่านั้น

1. นิทาน คุณธรรม "ชุดฮีโร่ ป่าแต้ว"

เครือข่ายสู่ความร่วมมือ

เรื่องเด่น

2. สื่อส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาวะ 10 ด้าน

ด้านร่างกาย
ด้านจิตใจ
ด้านสุขภาพ
โภชนาการ
ทักษะชีวิต
ด้านวัฒนธรรม
สถานการณ์สุขภาพ
เพศศึกษา
ความปลอดภัยในชีวิต
สิทธิประโยชน์
ปัจจัยระดับชุมชน
ปัจจัยระดับโรงเรียน

มรภ.อศ.

- มีความประณีตในการใช้สื่อ
- เก็บรักษาอย่างดี

โรงเรียน

- จัดทำคู่มือการใช้งานสื่อ
- จัดอบรมนักเรียนที่ร่วมชมสื่อ
- จัดอบรมการใช้สื่อแก่ผู้ปกครอง

อบต.

- สนับสนุนบุคลากร
- เป็นคณะกรรมการ
- จัดสรรบุคลากร
- รับผิดชอบ

ชุมชน/ผู้ปกครอง

- ชุมชนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อ
- ให้ความร่วมมือ
- เป็นกรรมการ
- รับผิดชอบ

รพ.สต.

- มีส่วนร่วมในการจัดการเนื้อหา
- เป็นคณะกรรมการ
- รับผิดชอบด้านสุขภาพ

ผลผลิต ผลลัพธ์

1. นักเรียนอ่านออกเขียนคล่องเพิ่มขึ้น
2. โรงเรียนมีสื่อการเรียนรู้อย่างเพียงพอและหลากหลาย
  - ชุมชน
  - โรงเรียน
  - บ้าน
3. มีสื่อในการเรียนรู้ที่หลากหลาย QR-Code, E-Book
4. เกิดความร่วมมือระหว่าง มรภ, ชุมชน, โรงเรียน
5. เป็นศูนย์ต้นแบบจัดการเรียนรู้อ่านออกเขียนได้
6. เกิดนโยบายการใช้สื่อ

ผลกระทบ

ผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ การเขียน
ประเมินโดย สพฐ. มากขึ้น

ได้รับคัดเลือกเป็นแหล่ง
เรียนรู้ประจำตำบล

คะแนนด้าน
การอ่าน การเขียน
ทางการเรียน สกนังน้อยลง

ภาพที่ ๒.๑ โรงเรียนบ้านป่าแต้ว ตำบลคอรุม อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

โรงเรียนบ้านป่าแก้ว

ตำบลคอรัม อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

จำนวนนักเรียน ในปีการศึกษา ๒๕๖๑ พบว่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ มีนักเรียนชาย ๓ คน มีนักเรียนหญิง ๖ คน รวมเป็น ๙ คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ มีนักเรียนชาย ๕ คน มีนักเรียนหญิง ๙ คน รวมเป็น ๑๔ คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ มีนักเรียนชาย ๕ คน มีนักเรียนหญิง ๕ คน รวมเป็น ๑๐ คน, ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ มีนักเรียนชาย ๒ คน มีนักเรียนหญิง ๕ คน รวมเป็น ๗ คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ มีนักเรียนชาย ๕ คน มีนักเรียนหญิง ๖ คน รวมเป็น ๑๑ คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ มีนักเรียนชาย ๓ คน มีนักเรียนหญิง ๓ คน รวมเป็น ๖ คน และนักเรียนทั้งหมดในโรงเรียน มีนักเรียนชายทั้งหมด ๒๓ คน มีนักเรียนหญิงทั้งหมด ๓๔ คน รวมมีนักเรียนทั้งหมด ๕๗ คน

สถานการณ์ปัญหาการอ่านของนักเรียน

ระดับชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ ๑ - ๖ (เฉพาะนักเรียนปกติ)

พบว่า จำนวนนักเรียนที่อ่านไม่ออกมีจำนวน ๐ คน, จำนวนนักเรียนอ่านไม่คล่องมีจำนวน ๔ คน จำนวนนักเรียนอ่านคล่องมีจำนวน ๓๙ คน ส่วนจำนวนนักเรียนอ่านจับใจความไม่ได้จำนวน ๐ คน ระบุปีข้อมูล ๒๕๖๑ ผลสำเร็จการอ่านออกเขียนได้ ระหว่างปี ๒๕๖๐ กับปี ๒๕๖๑ พบว่า การอ่านไม่คล่อง/อ่านเขียนได้บ้างในปี ๒๕๖๐ จำนวน ๖ คน ในปี ๒๕๖๑ จำนวน ๔ คน ส่วนการอ่านคล่อง/อ่านออกเขียนได้ในปี ๒๕๖๐ จำนวน ๔๘ คน ในปี ๒๕๖๑ จำนวน ๓๙ คน

สถานการณ์ปัญหาสุขภาพของนักเรียน

จากสถานการณ์ปัญหาสุขภาพของนักเรียน พบว่า ๑) นักเรียนส่วนใหญ่เป็นโรคเหา คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๒๙ โดยมีแนวทางการแก้ไขปัญหาคือหมักยากำจัดเหา ๒) โรคฟันผุ คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๓๕ โดยมีแนวทางการแก้ไขปัญหาคือให้ความรู้ในการดูแลรักษาฟัน ๓) โรคน้ำหนักต่ำ/เกินเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๓๑ โดยมีแนวทางการแก้ไขปัญหาคือให้ความรู้เรื่องโภชนาการ/การออกกำลังกาย โดยมีแหล่งข้อมูลจาก รพ.สต.บึงท่าवन

สื่อ/นวัตกรรมเด่นของโรงเรียนศูนย์ต้นแบบการจัดการเรียนรู้ พัฒนาการอ่านออกเขียนได้ส่งเสริมการด้านสุขภาพ:

ด้านประเด็นสื่อเด่น ๑) นิทานคุณธรรมชุด”ฮีโร่ป่าแก้ว” โดยมีลักษณะที่เป็นเรื่องราวในเล่มเรื่องเล่าเกี่ยวกับประวัติ/ข้อความ/ลักษณะฯลฯของนักเรียนที่มีจุดเด่นด้านต่างๆ ในโรงเรียน โดยใช้ชื่อสกุลจริงเป็นตัวเดินเรื่องในนิทาน ทำให้เกิดความสำเร็จ คือ (๑) พัฒนาด้านการอ่านคล่อง เขียนคล่อง (๒) พัฒนาการแต่งเรื่องราวจากภาพ/สถานการณ์ ๒) ชุดสื่อส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาวะ ๑๐ ด้าน โดยมีลักษณะเป็นเรื่องเล่า/นิทานเกี่ยวกับความรู้ด้านสุขภาวะด้าน ร่างกาย จิตใจ อาหารปลอดภัย กำจัดขยะ บริโภคสินค้า ยาฆ่าแมลง สารเสพติด เพศศึกษา ความปลอดภัย/ชีวิตประจำวัน ปลอดภัยสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดความสำเร็จคือเป็นการส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาวะแก่นักเรียน/ผู้ปกครอง/ชุมชน

รูปแบบการใช้สื่อ ๑) ในโรงเรียน ซึ่งมีลักษณะการใช้สื่อ (๑) ใช้ประกอบการเรียนในรายวิชา (๒) ใช้อ่านเพิ่มเติมในบริเวณโรงเรียนมุมความรู้ ห้องสมุด สวน/ตระกร้าหนังสือ ห้องสื่อ ทำให้เกิดความสำเร็จดังนี้ (๑) นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น (๒) ผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่านการเขียนจากการประเมินของ สพฐ. สูงขึ้น ๒) **ในครอบครัว** ซึ่งมีลักษณะการใช้สื่อ (๑) นักเรียนยืมไปอ่านเพิ่มเติมที่บ้าน (๒) ผู้ปกครองร่วมเรียนรู้/ความรู้การฝึกอ่านเขียนของนักเรียนที่บ้าน ทำให้เกิดความสำเร็จดังนี้ (๑) ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการบริการด้านสื่อส่งเสริมการศึกษาเรียนรู้ของโรงเรียน (๒) ผู้ปกครองให้ความร่วมมือและเอาใจใส่ต่อพฤติกรรมการศึกษาของบุตรหลานมากขึ้น ๓) **ในชุมชน** ซึ่งมีลักษณะการใช้สื่อ (๑) เผยแพร่ QR Code, E-Book สู่ชุมชนโดยติดไว้ในที่สาธารณะเพื่อให้เข้าถึงสื่ออย่างสะดวก (๒) บริการสื่อ

ให้ใช้โรงเรียนผู้สูงอายุศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ทำให้เกิดความสำเร็จดังนี้ (๑) ชุมชนมีความพอใจต่อการเปลี่ยนแปลงของการบริการวิชาการของทางโรงเรียน (๒) ชุมชนได้รับความรู้ด้านสุขภาวะจากสื่อมีให้บริการมากขึ้น

การผลิตสื่อ เป็นการร่วมผลิตระหว่าง คณะครู นักเรียนและผู้ปกครอง ซึ่งมีลักษณะการใช้สื่อดังนี้ (๑) ครูผู้สอนแต่ละรายวิชา เลือกเนื้อหาประเภท รูปแบบเรื่องราวของสื่อที่จะผลิต (๒) นักเรียนร่วมออกแบบสื่อ เนื้อหาหรือเรื่องราวในสื่อและการวาดภาพระบายสี/ตกแต่ง (๓) ผู้ปกครองร่วมออกแบบ/เพิ่มเติมเรื่องราวในนิทาน/เรื่องเล่า ทำให้เกิดความสำเร็จดังนี้ ๑) ได้สื่อนวัตกรรมที่ส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้หลากหลายรูปแบบเรื่องราว/ประเภทที่เสนอความต้องการและตรงกับความสนใจของนักเรียน ๒) ในจำนวนที่มากเพียงพอที่จะให้บริการต่อการใช้รูปแบบต่างๆ

ความสำเร็จจากการผลิตสื่อ/ใช้สื่อนวัตกรรม

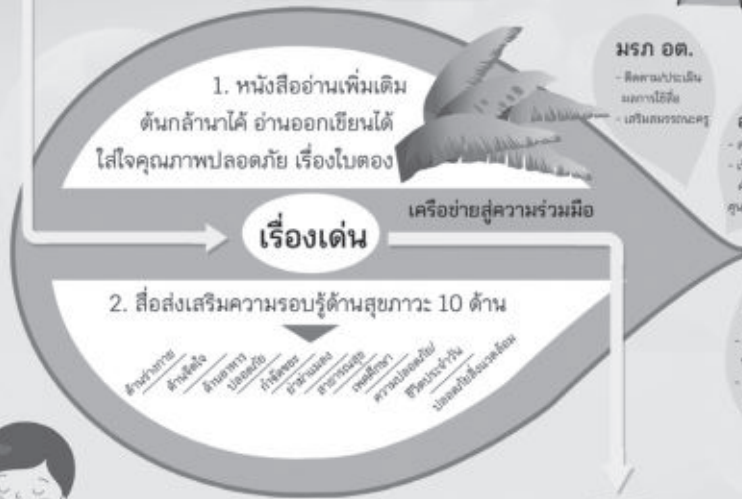
โดยมีจุดเด่นดังนี้ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่านและการเขียนโดยการประเมินด้วยเครื่องมือของ สพร. สูงขึ้น ซึ่งมีลักษณะการใช้สื่อดังนี้ คะแนนด้านการอ่าน การเขียนของนักเรียนสูงขึ้นทุกระดับชั้นทำให้เกิดความสำเร็จดังนี้ (๑) นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น (๒) ผู้ปกครองให้ความสนใจต่อการพัฒนาการอ่านการเขียนของบุตรหลานมากขึ้น

โรงเรียนบ้านนาไค้ อ.นาน้อย จ.น่าน

จำนวนนักเรียน 66 คน   ชาย 33 คน   หญิง 33 คน   ครู 12 คน

สถานการณ์ปัญหา

- นักเรียนอ่านไม่ออก 1.51%
- นักเรียนอ่านไม่คล่อง 34.84%
- มีสื่อจำนวนจำกัด (สื่อส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้)
- สื่อใช้ได้โรงเรียนเท่านั้น

มรดกอด.

- ศิลปินประพันธ์นิยายใช้สื่อ
- เติมนิยายกระดาษ

โรงเรียน

- ศึกษาศาสตร์บัณฑิต
- ศึกษาศาสตร์บัณฑิต
- ศึกษาศาสตร์บัณฑิต
- ศึกษาศาสตร์บัณฑิต

อบต.บัวใหญ่

- สนับสนุนบุคลากร
- เป็นคณะกรรมการ/คัดสรร
- ศูนย์ส่งเสริม

ชุมชน/ผู้ปกครอง

- ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดสื่อ+เนื้อหาหนังสือ
- เป็นกรรมการประเมินผล
- ร่วมสนับสนุน

รพ.สต.

- มีส่วนร่วมในการพิจารณาเนื้อหา
- เป็นคณะกรรมการ/ผู้ที่เกี่ยวข้องด้านสุขภาพ

โรงเรียนผู้สูงอายุ

- ใช้สื่อส่งเสริมสุขภาพ

ผลผลิต ผลลัพธ์

1. มีสื่อส่งเสริมการอ่านในรูปแบบนิทานเล่นเด็ก
2. มีสื่อส่งเสริมด้านสุขภาพและบริการชุมชน
3. เด็กนักเรียนอ่านออกเขียนคล่องเพิ่มขึ้น
4. เกิดนิยายบทในการใช้สื่อ
5. เป็นศูนย์กลางในการจัดการเรียนรู้
6. เกิดความร่วมมือระหว่าง มรดก, และชุมชนท้องถิ่น

ผลกระทบ

- คณะกรรมการอ่าน การเขียน โดยการประเมินของ สพฐ. เพิ่มขึ้น
- ได้รับทุนสนับสนุนวิจัยจาก มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- เป็นแหล่งเรียนรู้ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบ้าน เขต 2

ภาพที่ ๒.๒ โรงเรียนบ้านนาไค้ ตำบลบัวใหญ่ อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน

โรงเรียนบ้านนาไค้

ตำบลบัวใหญ่ อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน

จำนวนนักเรียน ในปีการศึกษา ๒๕๖๑ พบว่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ มีนักเรียนชาย ๒ คน มีนักเรียนหญิง ๖ คน รวมเป็น ๘ คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ มีนักเรียนชาย ๕ คน มีนักเรียนหญิง ๘ คน รวมเป็น ๑๓ คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ มีนักเรียนชาย ๗ คน มีนักเรียนหญิง ๕ คน รวมเป็น ๑๒ คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ มีนักเรียนชาย ๔ คน มีนักเรียนหญิง ๔ คน รวมเป็น ๘ คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ มีนักเรียนชาย ๓ คน มีนักเรียนหญิง ๕ คน รวมเป็น ๘ คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ มีนักเรียนชาย ๑๒ คน มีนักเรียนหญิง ๕ คน รวมเป็น ๑๗ คน และนักเรียนทั้งหมดในโรงเรียน มีนักเรียนชายทั้งหมด ๓๓ คน มีนักเรียนหญิงทั้งหมด ๓๓ คน รวมมีนักเรียนทั้งหมด ๖๖ คน

สถานการณ์ปัญหาการอ่านของนักเรียน

ระดับชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ ๑ - ๖ (เฉพาะนักเรียนปกติ)

พบว่า จำนวนนักเรียนอ่านไม่คล่องมีจำนวน ๘ คน จำนวนนักเรียนอ่านคล่องมีจำนวน ๕๒ คน ส่วน จำนวนนักเรียนอ่านจับใจความไม่ได้จำนวน ๔ คน ระบุปีข้อมูล ๒๕๖๑ ผลสำเร็จการอ่านออกเขียนได้ ระหว่างปี ๒๕๖๐ กับ ปี ๒๕๖๑ พบว่า อ่านไม่ได้/อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ในปี ๒๕๖๐ มีจำนวน ๑ คน ส่วนการอ่านไม่คล่อง/อ่านเขียนได้บ้างในปี ๒๕๖๐ มีจำนวน ๒๓ คน ในปี ๒๕๖๑ มีจำนวน ๘ คน ส่วนการอ่านคล่อง/อ่านออกเขียนได้ในปี ๒๕๖๐ มีจำนวน ๕๑ คน ในปี ๒๕๖๑ มีจำนวน ๕๒ คน ส่วนการอ่านจับใจความไม่ได้ในปี ๒๕๖๑ มีจำนวน ๔ คน

สถานการณ์ปัญหาสุขภาพของนักเรียน

จากสถานการณ์ปัญหาสุขภาพของนักเรียน พบว่า ๑) นักเรียนส่วนใหญ่เป็นโรค น้ำหนักน้อยกว่าเกณฑ์มาตรฐาน คิดเป็นร้อยละ ๖.๓๐ โดยมีแนวทางการแก้ไขปัญหาคือ (๑) เชิญเจ้าหน้าที่ รพ.สต. มาให้ความรู้ภาวะโภชนาการ/การรับประทานอาหาร (๒) อาหารเสริม/นม (๓) ให้คำแนะนำผู้ปกครอง ๒) โรคฟันผุ คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๓๖ โดยมีแนวทางการแก้ไขปัญหาคือ (๑) เชิญเจ้าหน้าที่ รพ.สต. มาให้ความรู้การรักษาสุขภาพฟัน (๒) ให้แปรงฟันหลังรับประทานอาหารกลางวันทุกวัน โดยมีแหล่งข้อมูลจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลบัวใหญ่

สื่อ/นวัตกรรมเด่นของโรงเรียนศูนย์ต้นแบบการจัดการเรียนรู้ พัฒนาการอ่านออกเขียนได้ส่งเสริมการด้านสุขภาพ:

ด้านประเด็นสื่อเด่น ๑) หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุดต้นกล้าฯ ได้อ่านออกเขียนได้ ใส่ใจสุขภาพ เรื่องปลอดภัยใบตอง โดยมีลักษณะที่เป็นนิทานที่ครูแต่งขึ้นประกอบสวยงามน่ารัก สีสันสะดุดตาของนักเรียน ให้ความรู้เรื่องมาตราตัวสะกดคำควบกล้ำ และความรู้เรื่องการใช้ภาษาจากระบบสุทธรรษชาติ ทำให้เกิดความสำเร็จคือ (๑) พัฒนาด้านการอ่านคล่อง เขียนคล่อง (๒) พัฒนาการแต่งเรื่องราวจากภาพ/สถานการณ์ ๒) หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุดต้นกล้าฯ ได้อ่านออกเขียนได้ใส่ใจสุขภาพ โดยมีลักษณะเป็นเรื่องเล่า/นิทานเกี่ยวกับความรอบรู้ด้านสุขภาพะด้าน ร่างกาย จิตใจ อาหาร ปลอดภัย กำจัดขยะ บริโภคสินค้า ยาฆ่าแมลง สารเสพติด เพศศึกษา ความปลอดภัย/ชีวิตประจำวัน ปลอดภัยสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดความสำเร็จคือเป็นการส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพะแก่นักเรียน/ผู้ปกครอง/ชุมชน

รูปแบบการใช้สื่อ ๑) ในโรงเรียน ซึ่งมีลักษณะการใช้สื่อ ๑. ใช้ประกอบการเรียนในรายวิชา ๒. ใช้อ่านเพิ่มเติมในบริเวณโรงเรียนมุมความรู้ ห้องสมุด สวน/ตระกร้าหนังสือ ห้องสื่อ ทำให้เกิดความสำเร็จดังนี้ (๑) นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น (๒) ผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่านการเขียนจากการประเมินของ สพฐ. สูงขึ้น ๒) ในครอบครัว ซึ่งมีลักษณะการใช้สื่อ (๑) นักเรียนยืมไปอ่านเพิ่มเติมที่บ้าน (๒) ผู้ปกครองร่วมเรียนรู้/ความรู้การฝึกอ่านเขียนของนักเรียนที่บ้าน ทำให้เกิดความสำเร็จดังนี้ ๑. ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการบริการด้านสื่อส่งเสริมการศึกษาเรียนรู้อของโรงเรียน (๒) ผู้ปกครองให้ความร่วมมือและเอาใจใส่ต่อพฤติกรรมการศึกษา

ของบุตรหลานมากขึ้น ๓) ในชุมชน ซึ่งมีลักษณะการใช้สื่อ (๑) เผยแพร่ QR Code, E-Book สู่ชุมชนโดยติดไว้ในที่สาธารณะเพื่อให้เข้าถึงสื่ออย่างสะดวก (๒) บริการสื่อให้ใช้โรงเรียนผู้สูงอายุศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ทำให้เกิดความสำเร็จดังนี้ (๑) ชุมชนมีความพอใจต่อการเปลี่ยนแปลงของการบริการวิชาการของทางโรงเรียน (๒) ชุมชนได้รับความรู้ด้านสุขภาวะจากสื่อมีให้บริการมากขึ้น

การผลิตสื่อ ๑) เป็นการร่วมผลิต ระหว่าง คณะครู นักเรียนและผู้ปกครอง ซึ่งมีลักษณะการใช้สื่อดังนี้ (๑) ครูผู้สอนแต่ละรายวิชา เลือกเนื้อหาประเภท รูปแบบเรื่องราว ของสื่อที่จะผลิต (๒) นักเรียนร่วมออกแบบสื่อ เนื้อหาหรือเรื่องราวในสื่อ และการวาดภาพระบายสี/ตกแต่ง (๓) ผู้ปกครองร่วมออกแบบ/เพิ่มเติมเรื่องราวในนิทาน/เรื่องเล่า ทำให้เกิดความสำเร็จดังนี้ (๑) ได้สื่อนวัตกรรมที่ส่งเสริมการอ่าน ออกเขียนได้หลากหลายรูปแบบเรื่องราว/ประเภทที่เสนอความต้องการและตรงกับ ความสนใจของนักเรียน (๒) ในจำนวนที่มากเพียงพอที่จะให้บริการต่อการใช้รูปแบบต่างๆ

ความสำเร็จจากการผลิตสื่อ/ใช้สื่อนวัตกรรม

โดยมีจุดเด่นดังนี้ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่านและการเขียนโดยการประเมินด้วยเครื่องมือของ สพฐ. สูงขึ้น ซึ่งมีลักษณะการใช้สื่อดังนี้ คณะแผนด้านการอ่าน การเขียนของนักเรียนสูงขึ้นทุกระดับชั้นทำให้เกิดความสำเร็จดังนี้ (๑) นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น (๒) ผู้ปกครองให้ความสนใจต่อการพัฒนาการอ่านการเขียนของบุตรหลานมากขึ้น

โรงเรียนบ้านปงสนุก อ.บัว จ.น่าน

จำนวนนักเรียน 130 คน ชาย 66 คน หญิง 64 คน ครู 16 คน

สถานการณ์ปัญหา

นักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ 2.30%

นักเรียนอ่านไม่คล่อง 2.96%

สื่อมีจำนวน/ประเภทจำกัดให้ใช้ในเฉพาะในโรงเรียนเท่านั้น

1. หนังสือเล่มเล็กส่งเสริมการอ่านออกเขียนคล่อง

เรื่องเด่น

2. สื่อส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพ 10 ด้าน

ด้านร่างกาย
ด้านจิตใจ
ด้านอาหาร
ปลอดภัย
ด้านยาเสพติด
ด้านสุขภาพ
ด้านเพศศึกษา
ด้านความปลอดภัย
ด้านป้องกัน
และลดอุบัติเหตุ

มรภ.อด.

- สืบค้นประเมินผลการใช้สื่อ
- สืบค้นวรรณคดี

โรงเรียน

- ศึกษาค้นคว้าการอ่านออกเขียน
- ศึกษาค้นคว้าการอ่านออกเขียน
- ศึกษาค้นคว้าการอ่านออกเขียน
- ศึกษาค้นคว้าการอ่านออกเขียน

อบต.

- สนับสนุนบุคลากร
- เป็นคณะกรรมการ/ผู้ติดตาม

ชุมชน/ผู้ปกครอง

- ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดสื่อ+สื่อในสื่อ
- เป็นกรรมการประเมินผล
- ร่วมลดอุบัติเหตุ

รพ.สต.

- มีส่วนร่วมในการตรวจสุขภาพ
- เป็นคณะกรรมการ/ผู้ติดตามด้านสุขภาพ

ม.ขอนแก่น

- สนับสนุนด้านการศึกษา/สุขภาพ

ผลผลิต ผลลัพธ์

1. นักเรียนอ่านออกเขียนคล่องเพิ่มขึ้น
2. โรงเรียนมีสถานวัดการณ์ใช้อย่างดีพอ
  - ชุมชน
  - โรงเรียน
  - บ้าน
3. มีสื่อในการสร้างการเรียนรู้ที่หลากหลาย QR-CODE
4. เกิดความร่วมมือระหว่าง มท. โรงเรียน และชุมชนท้องถิ่น
5. เป็นศูนย์ต้นแบบการจัดการเรียนรู้
6. เกิดนิเวศในการใช้สื่อ

ผลกระทบ

ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่าน การเขียน ประเมินได้ สทฐ. มากขึ้น

ได้รับคัดเลือกเป็นแหล่งเรียนรู้ประจำตำบล

ใจละ 80 นักเรียน/ครู ชุมชน ได้จัดการดูแลสุขภาพ

เป็นแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารของ สทฐ. (นำเขต 2)

โรงเรียนบ้านปงสนุก

ตำบลเจดีย์ชัย อำเภอบัว จังหวัดน่าน

จำนวนนักเรียน ในปีการศึกษา ๒๕๖๑ พบว่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ มีนักเรียนชาย ๑๑ คน มีนักเรียนหญิง ๑๒ คน รวมเป็น ๒๓ คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ มีนักเรียนชาย ๕ คน มีนักเรียนหญิง ๘ คน รวมเป็น ๑๓ คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ มีนักเรียนชาย ๑๔ คน มีนักเรียนหญิง ๑๖ คน รวมเป็น ๓๐ คน , ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ มีนักเรียนชาย ๑๒ คน มีนักเรียนหญิง ๗ คน รวมเป็น ๑๙ คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ มีนักเรียนชาย ๙ คน มีนักเรียนหญิง ๑๔ คน รวมเป็น ๒๓ คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ มีนักเรียนชาย ๑๕ คน มีนักเรียนหญิง ๗ คน รวมเป็น ๒๒ คน และนักเรียนทั้งหมดในโรงเรียน มีนักเรียนชายทั้งหมด ๖๖ คน มีนักเรียนหญิงทั้งหมด ๖๔ คน รวมมีนักเรียนทั้งหมด ๑๓๐ คน

สถานการณ์ปัญหาการอ่านของนักเรียน

ระดับชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ ๑ - ๖ (เฉพาะนักเรียนปกติ)

พบว่า จำนวนนักเรียนที่อ่านไม่ออกมีจำนวน ๖ คน จำนวนนักเรียนอ่านไม่คล่องมีจำนวน ๑๒ คน จำนวนนักเรียนอ่านคล่องมีจำนวน ๕๔ คน จำนวนนักเรียนอ่านจับใจความไม่ได้จำนวน ๒๒ คน ข้อมูลปี ๒๕๖๑ ผลสำเร็จการอ่านออกเขียนได้ ระหว่างปี ๒๕๖๐ กับปี ๒๕๖๑ พบว่า อ่านไม่ได้/อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ในปี ๒๕๖๐ มีจำนวน ๓ คน ในปี ๒๕๖๑ มีจำนวน ๖ คน ส่วนการอ่านไม่คล่อง/อ่านเขียนได้บ้างในปี ๒๕๖๐ มีจำนวน ๓๖ คน ในปี ๒๕๖๑ มีจำนวน ๑๒ คน ส่วนการอ่านคล่อง/อ่านออกเขียนได้ในปี ๒๕๖๐ มีจำนวน

๘๒ คน ในปี๒๕๖๑ มีจำนวน ๕๔ คน ส่วนการอ่านจับใจความไม่ได้ ในปี ๒๕๖๑ มีจำนวน ๒๒ คนสถานการณ์ปัญหาสุขภาพของนักเรียน พบว่า ๑) นักเรียนส่วนใหญ่เป็นโรคอ้วน คิดเป็นร้อยละ ๒.๓๑ โดยมีแนวทางการแก้ไขปัญหาคือออกกำลังกายหลังกิจกรรมหน้าเสาธง ๒) โรคหัวใจ คิดเป็นร้อยละ ๐.๗๗ โดยมีแนวทางการแก้ไขปัญหาคือส่งต่อให้โรงพยาบาล ๓) โรคเลือด คิดเป็นร้อยละ ๐.๗๗ โดยมีแนวทางการแก้ไขปัญหาคือส่งให้โรงพยาบาล ๔) โรคระบบขับถ่าย คิดเป็นร้อยละ ๐.๗๗ โดยแนวทางการแก้ไขปัญหาคือส่งให้โรงพยาบาล โดยมีแหล่งข้อมูลจาก บันทึกสุขภาพนักเรียน

สื่อ/นวัตกรรมเด่นของโรงเรียนศูนย์ต้นแบบการจัดการเรียนรู้ พัฒนาการอ่านออกเขียนได้ส่งเสริมการด้านสุขภาพ:

ลำดับ	ประเด็น	จุดเด่น	ลักษณะ	ความสำเร็จ
๑.	สื่อเด่น	๑. หนังสืออ่านเล่มเล็ก	๑.๑ เป็นหนังสือ สำหรับพัฒนาการอ่านออกเขียนคล่อง และทำเป็น E-book เผยแพร่สู่โรงเรียนและโหลดข้อมูลลงในโทรศัพท์มือถือของนักเรียนเพื่อนำไปอ่าน	๑. พัฒนาด้านการอ่านคล่อง เขียนคล่อง ๒. พัฒนาการแต่งเรื่องราวจากภาพ/สถานการณ์
		๒. ชุดสื่อส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพ ๑๐ ด้าน	๒.๑ เป็นหนังสืออ่านเล่มเล็ก/ E-book เกี่ยวกับความรู้ด้านสุขภาพด้าน ร่างกาย จิตใจ อาหารปลอดภัย กำจัดขยะ บริโภคสินค้า ยาฆ่าแมลง สารเสพติด เพศศึกษา ความปลอดภัย/ชีวิตประจำวัน ปลอดภัย สิ่งแวดล้อม	๑. ส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพแก่นักเรียน/ผู้ปกครอง/ชุมชน

ลำดับ	ประเด็น	จุดเด่น	ลักษณะ	ความสำเร็จ
๒.	รูปแบบการใช้สื่อ	๑. ในโรงเรียน	๑. ใช้ประกอบการเรียนในรายวิชา ๒. ใช้อ่านเพิ่มเติมในบริเวณโรงเรียน - มุมความรู้ - ห้องสมุด - สวน/ตะกร้าหนังสือ - ห้องสื่อ	๑. นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น ๒. ผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่านการเขียนจากการประเมินของสพฐ. สูงขึ้น
		๒. ในครอบครัว	๑. นักเรียนยืมไปอ่านเพิ่มเติมที่บ้าน ๒. ผู้ปกครองร่วมเรียนรู้/ความรู้การฝึกอ่านเขียนของนักเรียนที่บ้าน	๑. ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการบริการด้านสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของโรงเรียน ๒. ผู้ปกครองให้ความร่วมมือและเอาใจใส่ต่อพฤติกรรมการศึกษาของบุตรหลานมากขึ้น
		๓. ในชุมชน	๑. เผยแพร่ QR Code, E-Book สู่ชุมชนโดยติดตั้งไว้ในที่สาธารณะเพื่อให้เข้าถึงสื่ออย่างสะดวก ๒. บริการสื่อให้ใช้โรงเรียนผู้สูงอายุศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	๑. ชุมชนมีความพอใจต่อการเปลี่ยนแปลงของการบริการวิชาการของทางโรงเรียน ๒. ชุมชนได้รับความรู้ด้านสุขภาวะจากสื่อมีให้บริการมากขึ้น
๓.	การผลิตสื่อ	๑. เป็นการร่วมผลิตระหว่างคณะครูนักเรียนและผู้ปกครอง	๑. ครูผู้สอนแต่ละรายวิชาเลือกเนื้อหาประเภท,รูปแบบเรื่องราว ของสื่อที่จะผลิต ๒. นักเรียนร่วมออกแบบสื่อ เนื้อหาหรือเรื่องราวในสื่อและการวาดภาพระบายสี/ตกแต่ง ๓. ผู้ปกครองร่วมออกแบบ/เพิ่มเติมเรื่องราวในนิทาน/เรื่องเล่า	๑. ได้สื่อนวัตกรรมที่ส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้หลากหลายรูปแบบเรื่องราว/ประเภทที่เสนอความต้องการและตรงกับความสนใจของนักเรียน ๒. ในจำนวนที่มากเพียงพอที่จะให้บริการต่อการใช้รูปแบบต่างๆ

ลำดับ	ประเด็น	จุดเด่น	ลักษณะ	ความสำเร็จ
๔.	ความสำเร็จ จากการผลิตสื่อ/ ใช้สื่อ นวัตกรรม	นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่านและการเขียนโดยการประเมินด้วยเครื่องมือของสพฐ. สูงขึ้น	คะแนนด้านการอ่าน การเขียนของนักเรียนสูงขึ้นทุกระดับชั้น	๑. นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น ๒. ผู้ปกครองให้ความสนใจต่อการพัฒนาการอ่านการเขียนของบุตรหลานมากขึ้น

โรงเรียนบ้านนางวงศ์ อ.ปัว จ.น่าน

จำนวนนักเรียน 116 คน ชาย 69 คน หญิง 47 คน ครู 19 คน

ภาพที่ ๒.๔ โรงเรียนบ้านนางวงศ์ ตำบลเจดีย์ชัย อำเภอปัว จังหวัดน่าน

โรงเรียนบ้านนางค์

ตำบลเจดีย์ชัย อำเภอบัว จังหวัดน่าน

จำนวนนักเรียน ในปีการศึกษา ๒๕๖๑ พบว่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ มีนักเรียนชาย ๙ คน มีนักเรียนหญิง ๙ คน รวมเป็น ๑๘ คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ มีนักเรียนชาย ๕ คน มีนักเรียนหญิง ๑๑ คน รวมเป็น ๑๖ คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ มีนักเรียนชาย ๑๖ คน มีนักเรียนหญิง ๘ คน รวมเป็น ๒๔ คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ มีนักเรียนชาย ๑๒ คน มีนักเรียนหญิง ๕ คน รวมเป็น ๑๗ คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ มีนักเรียนชาย ๑๙ คน มีนักเรียนหญิง ๑๐ คน รวมเป็น ๒๙ คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ มีนักเรียนชาย ๘ คน มีนักเรียนหญิง ๔ คน รวมเป็น ๑๒ คน และนักเรียนทั้งหมดในโรงเรียน มีนักเรียนชายทั้งหมด ๖๙ คน มีนักเรียนหญิงทั้งหมด ๔๗ คน รวมมีนักเรียนทั้งหมด ๑๑๖ คน

สถานการณ์ปัญหาการอ่านของนักเรียน

ระดับชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ ๑ - ๖ (เฉพาะนักเรียนปกติ)

พบว่า จำนวนนักเรียนที่อ่านไม่ออกมีจำนวน ๐ คน จำนวนนักเรียนอ่านไม่คล่องมีจำนวน ๑๕ คน จำนวนนักเรียนอ่านคล่องมีจำนวน ๑๑๐ คน ส่วน จำนวนนักเรียนอ่านจับใจความไม่ได้จำนวน ๔๑ คน ระบุปีข้อมูล ๒๕๖๑ ผลสำเร็จการอ่านออกเขียนได้ ระหว่างปี ๒๕๖๐ กับปี ๒๕๖๑ พบว่า การอ่านไม่คล่อง/อ่านเขียนได้บ้าง ในปี๒๕๖๑ มีจำนวน ๑๕ คน ส่วนการอ่านคล่อง/อ่านออกเขียนได้ ในปี๒๕๖๑ มีจำนวน ๑๑๐ คน ส่วนการอ่านจับใจความไม่ได้ ในปี ๒๕๖๑ มีจำนวน ๔๑ คน สถานการณ์ปัญหาสุขภาพของนักเรียน จาก

สถานการณ์ปัญหาสุขภาพของนักเรียน พบว่า ๑) นักเรียนส่วนใหญ่เป็นโรคฟันผุ คิดเป็นร้อยละ ๔๐ โดยมีแนวทางการแก้ไขปัญหาคือ รณรงค์ในการแปรงฟันถูกวิธี และการเลือกรับประทานอาหาร ข้อมูลจาก จากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เจริญชัย ๒) น้ำหนักและส่วนสูงไม่ได้สมดุล คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๑ โดยมีแนวทางการแก้ไขปัญหาคือ รณรงค์ให้ออกกำลังกายและการเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ ๓) โรคอ้วน คิดเป็นร้อยละ ๑๔ โดยมีแนวทางการแก้ไขปัญหา คือ รณรงค์ให้ออกกำลังกายและการเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์โดยมีแหล่งข้อมูลจาก อนามัย โรงเรียน

สื่อ/นวัตกรรมเด่นของโรงเรียนศูนย์ต้นแบบการจัดการเรียนรู้ พัฒนาการอ่านออกเขียนได้ส่งเสริมการด้านสุขภาวะ

ด้านสื่อเด่น มีดังนี้ ๑) หนังสือพับหนังสือยึด โดยมีลักษณะที่เป็นหนังสือพับ หนังสือยึดมีรูปแบบและลักษณะที่แตกต่างกันตามความต้องการของผู้ทำ ซึ่งจะมีสีสัน สวยงามและสลับซับซ้อน เราความสนใจของเด็กเพื่อจะอ่านติดตามตอนต่อไปหรือ ข้อความถัดไปจะเป็นอย่างไร ทำให้เกิดความสำเร็จคือ (๑)พัฒนาการด้านการอ่านคล่อง เขียนคล่อง (๒) พัฒนาการแต่งเรื่องราวจากภาพ/สถานการณ์ ๒) ชุดสื่อส่งเสริม ความรอบรู้ด้านสุขภาวะ ๑๐ ด้าน โดยมีลักษณะเป็นหนังสือพับหนังสือยึดเรื่อง เกี่ยวกับความรอบรู้ด้านสุขภาวะด้าน ร่างกาย จิตใจ อาหารปลอดภัย กำจัดขยะ บริโภคสินค้า ยาฆ่าแมลง สารเสพติด เพศศึกษา ความปลอดภัย/ชีวิตประจำวัน ปลอดภัยสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดความสำเร็จคือเป็นการส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุข ภาวะแก่นักเรียน/ผู้ปกครอง/ชุมชน

รูปแบบการใช้สื่อ มีดังนี้ ๑) ในโรงเรียน ซึ่งมีลักษณะการใช้สื่อ (๑) ใช้ประกอบการ เรียนในรายวิชา (๒) ใช้อ่านเพิ่มเติมในบริเวณโรงเรียนมุมความรู้ ห้องสมุด สวน/ terrace หนังสือ ห้องสื่อ ทำให้เกิดความสำเร็จดังนี้ (๑) นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน มากขึ้น (๒) ผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่านการเขียนจากการประเมินของ สพฐ. สูง ขึ้น ๒) ในครอบครัว ซึ่งมีลักษณะการใช้สื่อ (๑) นักเรียนยืมไปอ่านเพิ่มเติมที่บ้าน (๒) ผู้ปกครองร่วมเรียนรู้/ความรู้การฝึกอ่านเขียนของนักเรียนที่บ้าน ทำให้เกิดความ สำเร็จดังนี้ (๑) ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการบริการด้านสื่อส่งเสริมการศึกษา เรียนรู้ของโรงเรียน (๒) ผู้ปกครองให้ความร่วมมือและเอาใจใส่ต่อพฤติกรรมกรเรียน

ของบุตรหลานมากขึ้น ๓) ในชุมชน ซึ่งมีลักษณะการใช้สื่อ (๑) เผยแพร่ QR Code, E-Book สู่ชุมชนโดยติดไว้ในที่สาธารณะเพื่อให้เข้าถึงสื่ออย่างสะดวก (๒) บริการสื่อให้ใช้โรงเรียนผู้สูงอายุศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ทำให้เกิดความสำเร็จดังนี้ (๑) ชุมชนมีความพอใจต่อการเปลี่ยนแปลงของการบริการวิชาการของทางโรงเรียน ๒.ชุมชนได้รับความรู้ด้านสุขภาพจากสื่อมีให้บริการมากขึ้น

การผลิตสื่อ มีดังนี้ ๑) เป็นการร่วมผลิต ระหว่าง คณะครู นักเรียนและผู้ปกครอง ซึ่งมีลักษณะการใช้สื่อดังนี้ (๑) ครูผู้สอนแต่ละรายวิชา เลือกเนื้อหาประเภท รูปแบบเรื่องราวของสื่อที่จะผลิต (๒) นักเรียนร่วมออกแบบสื่อ เนื้อหาหรือเรื่องราวในสื่อ และการวาดภาพระบายสี/ตกแต่ง (๓) ผู้ปกครองร่วมออกแบบ/เพิ่มเติมเรื่องราวในนิทาน/เรื่องเล่า ทำให้เกิดความสำเร็จดังนี้ (๑) ได้สื่อนวัตกรรมที่ส่งเสริมการอ่าน ออกเขียนได้หลากหลายรูปแบบเรื่องราว/ประเภทที่เสนอความต้องการและตรงกับ ความสนใจของนักเรียน (๒) ในจำนวนที่มากเพียงพอที่จะให้บริการต่อการใช้รูปแบบต่างๆ

ความสำเร็จจากการผลิตสื่อ/ใช้สื่อนวัตกรรม

โดยมีจุดเด่นดังนี้ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่านและการเขียนโดยการประเมินด้วยเครื่องมือของ สพฐ. สูงขึ้น ซึ่งมีลักษณะการใช้สื่อดังนี้ คณะแผนด้านการอ่าน การเขียนของนักเรียนสูงขึ้นทุกระดับชั้นทำให้เกิดความสำเร็จดังนี้ (๑) นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น (๒) ผู้ปกครองให้ความสนใจต่อการพัฒนาการอ่านการเขียนของบุตรหลานมากขึ้น

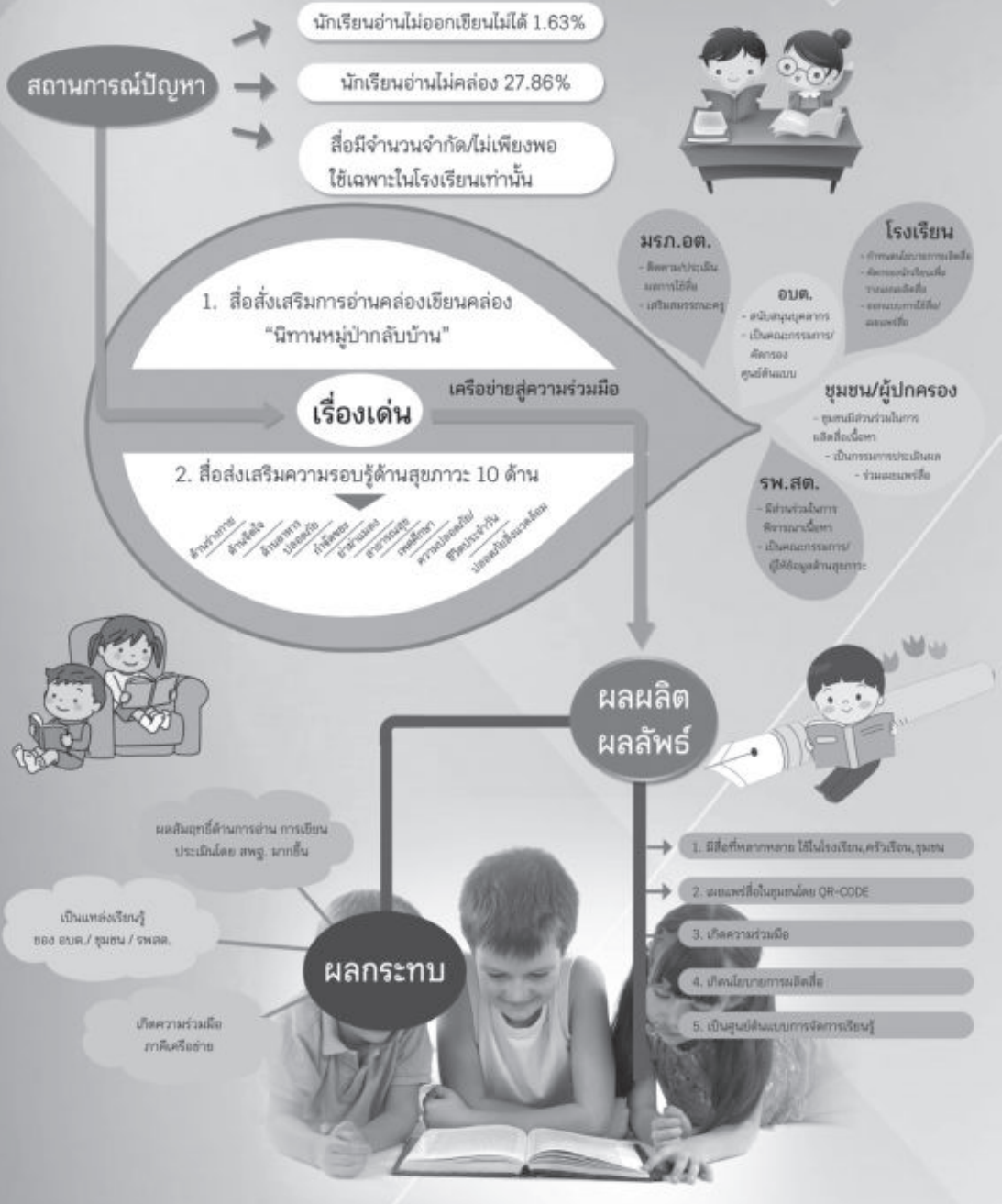
โรงเรียนบ้านแม้อย่างตาล อ.ร้องกวาง จ.แพร่

จำนวนนักเรียน 61 คน

ชาย 29 คน

หญิง 32 คน

ครู 17 คน

ภาพที่ ๒.๕ โรงเรียนแม้อย่างตาล (กิตติประชาชนุสรณ์) ตำบลแม้อย่างตาล อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่

โรงเรียนแม้อย่างตาล (กิตติประชานุสรณ์)

ตำบลแม้อย่างตาล อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่

จำนวนนักเรียน ในปีการศึกษา ๒๕๖๑ ของโรงเรียนแม้อย่างตาล อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ พบว่า ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ มีนักเรียนชายจำนวน ๔ คน มีนักเรียนหญิงจำนวน ๙ คน รวมทั้งหมด ๑๓ คน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ มีนักเรียนชาย จำนวน ๔ คน มีนักเรียนหญิง จำนวน ๓ คน รวมทั้งหมด ๗ คน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ มีนักเรียนชาย จำนวน ๓ คน มีนักเรียนหญิง จำนวน ๔ คน รวมทั้งหมด จำนวน ๗ คน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ มีนักเรียนชาย จำนวน ๕ มีนักเรียนหญิง จำนวน ๙ คน รวมทั้งหมด จำนวน ๑๔ คน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ มีนักเรียนชายจำนวน ๕ คน มีนักเรียนหญิง จำนวน ๗ คน รวมทั้งหมด จำนวน ๑๑ คน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ มีนักเรียนชายจำนวน ๙ คน รวมจำนวนนักเรียนทั้งหมด ๖๑ คน

สถานการณ์ปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ในปีการศึกษา ๒๕๖๑ ชั้นปีที่ ๑ - ๖

(อ่านไม่ออก อ่านไม่คล่อง อ่านคล่อง อ่านจับใจความไม่ได้)

จากนักเรียนจำนวน ๖๑ คน พบว่า นักเรียนอ่านไม่คล่อง ๒ คน นักเรียนอ่านคล่อง ๕๑ คน นักเรียนอ่านจับใจความไม่ได้ จำนวน ๒ คน ผลสำเร็จการอ่านออกเขียนได้ ระหว่างปี ๒๕๖๐ กับปี ๒๕๖๑ พบว่า อ่านไม่ได้/อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ในปี ๒๕๖๐ มีจำนวน ๑ คน การอ่านไม่คล่อง/อ่านเขียนได้บ้างในปี ๒๕๖๐ มีจำนวน ๑๗ คน ส่วนการอ่านคล่อง/อ่านออกเขียนได้ใน

ปี ๒๕๖๐ มีจำนวน ๒๘ คน ในปี ๒๕๖๑ มีจำนวน ๕๑ คน สถานการณ์ปัญหาสุขภาพของนักเรียน พบว่า ๑) นักเรียนที่ภาวะโภชนาการเกินเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ ๘.๑๙ แนวทางการจัดการแก้ไขปัญหา คือส่งเสริมการออกกำลังกาย ควบคุมการรับประทานอาหาร และให้ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการ ๒) ภาวะโภชนาการต่ำกว่าเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ ๕.๐ แนวทางการจัดการแก้ไขปัญหา คือควบคุมการรับประทานอาหาร คือ ให้ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการ ให้อาหารเสริม/นม แหล่งข้อมูลได้มาจากบันทึกภาวะการณ์เจริญเติบโตของนักเรียน

สื่อ/นวัตกรรมเด่นของโรงเรียนศูนย์ต้นแบบการจัดการเรียนรู้ พัฒนาการอ่านออกเขียนได้ส่งเสริมการด้านสุขภาพ:

ด้านสื่อเด่น ๑) หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุดต้นกล้าฯ ได้อ่านออกเขียนได้ใส่ใจสุขภาพ เรื่องหนังสือเล่มเล็ก หมูป่ากลับบ้านโดยมีลักษณะที่เป็น เป็นนิทานที่ครูแต่งขึ้นประกอบสวยงามน่ารัก สีเส้นสะดุดตาของนักเรียน ให้ความรู้เรื่องมาตราตัวสะกด คำควบกล้ำ และความรู้เรื่องการใช้ภาษาชนจากวัฒนธรรมชาติ ทำให้เกิดความสำเร็จคือ (๑) พัฒนาด้านการอ่านคล่อง เขียนคล่อง (๒) พัฒนาการแต่งเรื่องราวจากภาพ/สถานการณ์ ๒) ชุดสื่อส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพ ๑๐ ด้าน โดยมีลักษณะเป็นหนังสืออ่านเกี่ยวกับความรู้ด้านสุขภาพด้าน ร่างกาย จิตใจ อาหารปลอดภัย กำจัดขยะ บริโภคสินค้า ยาฆ่าแมลง สารเสพติด เพศศึกษา ความปลอดภัย/ชีวิตประจำวัน ปลอดภัยสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดความสำเร็จคือเป็นการส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพแก่นักเรียน/ผู้ปกครอง/ชุมชน

รูปแบบการใช้สื่อ ๑) ในโรงเรียน ซึ่งมีลักษณะการใช้สื่อ ๑.ใช้ประกอบการเรียนในรายวิชา ๒. ใช้อ่านเพิ่มเติมในบริเวณโรงเรียนมุมความรู้ ห้องสมุด สวน/ตะกร้าหนังสือ ห้องสื่อ ทำให้เกิดความสำเร็จดังนี้ (๑) นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น (๒) ผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่านการเขียนจากการประเมินของ สพฐ. สูงขึ้น ๒) ในครอบครัว ซึ่งมีลักษณะการใช้สื่อ (๑) นักเรียนยืมไปอ่านเพิ่มเติมที่บ้าน (๒) ผู้ปกครองร่วมเรียนรู้/ความรู้การฝึกอ่านเขียนของนักเรียนที่บ้าน ทำให้เกิดความสำเร็จดังนี้ ๑. ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการบริการด้านสื่อส่งเสริมการศึกษาเรียนรู้ของโรงเรียน ๒. ผู้ปกครองให้ความร่วมมือและเอาใจใส่ต่อพฤติกรรมการศึกษาเรียนรู้ของบุตร

หลานมากขึ้น ๓) ในชุมชน ซึ่งมีลักษณะการใช้สื่อ (๑) เผยแพร่ QR Code, E-Book
สู่ชุมชนโดยติดไว้ในที่สาธารณะเพื่อให้เข้าถึงสื่ออย่างสะดวก (๒) บริการสื่อให้ใช้
โรงเรียนผู้สูงอายุศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ทำให้เกิดความสำเร็จดังนี้ (๑) ชุมชนมีความ
พอใจต่อการเปลี่ยนแปลงของการบริการวิชาการของทางโรงเรียน (๒) ชุมชนได้รับความ
รู้ด้านสุขภาพจากสื่อมีให้บริการมากขึ้น

การผลิตสื่อ ๑) เป็นการร่วมผลิต ระหว่าง คณะครู นักเรียนและผู้ปกครอง ซึ่ง
มีลักษณะการใช้สื่อดังนี้ (๑) ครูผู้สอนแต่ละรายวิชา เลือกเนื้อหาประเภท รูปแบบ
เรื่องราว ของสื่อที่จะผลิต (๒) นักเรียนร่วมออกแบบสื่อ เนื้อหาหรือเรื่องราวในสื่อ
และการวาดภาพระบายสี/ตกแต่ง ๓) ผู้ปกครองร่วมออกแบบ/เพิ่มเติมเรื่องราวใน
นิทาน/เรื่องเล่า ทำให้เกิดความสำเร็จดังนี้ (๑) ได้สื่อนวัตกรรมที่ส่งเสริมการอ่าน
ออกเขียนได้หลากหลายรูปแบบเรื่องราว/ประเภทที่เสนอความต้องการและตรงกับ
ความสนใจของนักเรียน (๒) ในจำนวนที่มากเพียงพอที่จะให้บริการต่อการใช้รูปแบบ
ต่างๆ

ความสำเร็จจากการผลิตสื่อ/ใช้สื่อนวัตกรรม

โดยมีจุดเด่นดังนี้ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่านและการเขียนโดยการ
ประเมินด้วยเครื่องมือของ สพร. สูงขึ้น ซึ่งมีลักษณะการใช้สื่อดังนี้ คณะกรรมการ
อ่าน การเขียนของนักเรียนสูงขึ้นทุกระดับชั้นทำให้เกิดความสำเร็จดังนี้ (๑) นักเรียน
มีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น (๒) ผู้ปกครองให้ความสนใจต่อการพัฒนาการอ่าน
การเขียนของบุตรหลานมากขึ้น

สื่อ/นวัตกรรมเด่นของโรงเรียนศูนย์ต้นแบบการจัดการเรียนรู้พัฒนาการอ่านออกเขียนได้ส่งเสริมการด้านสุขภาพ

ลำดับ	ประเด็น	จุดเด่น	ลักษณะ	ความสำเร็จ
๑.	สื่อเด่น	๑. ชุดนิทานเรื่องหนูปากกลับบ้าน	๑.๑ เป็นนิทานที่ครูแต่งขึ้นประกอบสวยงามน่ารัก สีสันสะดุดตาของนักเรียน ให้ความรู้เรื่องมาตราตัวสะกด คำควบกล้ำ และความรู้เรื่องการใช้ภาษาชนจากวัฒนธรรมชาติ	๑. พัฒนาด้านการอ่านคล่อง เขียนคล่อง ๒. พัฒนาการแต่งเรื่องราวจากภาพ/สถานการณ์
		๒. ชุดสื่อส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพ ๑๐ ด้าน	๒.๑ เป็นหนังสืออ่าน เกี่ยวกับความรู้ด้านสุขภาพด้าน ร่างกาย จิตใจ อาหารปลอดภัย กำจัดขยะ บริโภคสินค้า ยาฆ่าแมลง สารเสพติด เพศศึกษา ความปลอดภัย/ชีวิตประจำวัน ปลอดภัย สิ่งแวดล้อม	๑. ส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพแก่นักเรียน/ผู้ปกครอง/ชุมชน
๒.	รูปแบบการใช้สื่อ	๑. ในโรงเรียน	๑. ใช้ประกอบการเรียนในรายวิชา ๒. ใช้อ่านเพิ่มเติมในบริเวณโรงเรียน - มุมความรู้ - ห้องสมุด - สวน/ตะกร้าหนังสือ - ห้องสื่อ	๑. นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น ๒. ผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่านการเขียนจากการประเมินของสพฐ. สูงขึ้น
		๒. ในครอบครัว	๑. นักเรียนยืมไปอ่านเพิ่มเติมที่บ้าน ๒. ผู้ปกครองร่วมเรียนรู้/ความรู้การฝึกอ่านเขียนของนักเรียนที่บ้าน	๑. ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการบริการด้านสื่อส่งเสริมการศึกษาเรียนรู้ของโรงเรียน ๒. ผู้ปกครองให้ความร่วมมือและเอาใจใส่ต่อพฤติกรรมการศึกษาของบุตรหลานมากขึ้น

ลำดับ	ประเด็น	จุดเด่น	ลักษณะ	ความสำเร็จ
		๓. ในชุมชน	๑. เผยแพร่ QR Code, E-Book สู่ชุมชนโดยติดไว้ในที่สาธารณะเพื่อให้เข้าถึงสื่ออย่างสะดวก ๒. บริการสื่อให้ใช้โรงเรียน ผู้สูงอายุศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	๑. ชุมชนมีความพอใจต่อการเปลี่ยนแปลงของการบริการวิชาการของทางโรงเรียน ๒. ชุมชนได้รับความรู้ด้านสุขภาวะจากสื่อมีให้การบริการมากขึ้น
๓.	การผลิตสื่อ	๑. เป็นการร่วมผลิตระหว่างคณะครูนักเรียนและผู้ปกครอง	๑. ครูผู้สอนแต่ละรายวิชาเลือกเนื้อหาประเภท, รูปแบบเรื่องราวของสื่อที่จะผลิต ๒. นักเรียนร่วมออกแบบสื่อ เนื้อหาหรือเรื่องราวในสื่อและการวาดภาพระบายสี/ตกแต่ง ๓. ผู้ปกครองร่วมออกแบบ/เพิ่มเติมเรื่องราวในนิทาน/เรื่องเล่า	๑. ได้สื่อนวัตกรรมที่ส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้หลากหลายรูปแบบเรื่องราว/ประเภทที่เสนอความต้องการและตรงกับ ความสนใจของนักเรียน ๒. ในจำนวนที่มากเพียงพอที่จะให้บริการต่อการใช้รูปแบบต่างๆ
๔.	ความสำเร็จจากการผลิตสื่อ/ใช้สื่อนวัตกรรม	นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่านและการเขียน โดยการใช้เครื่องมือของ สพร. สูงขึ้น	คะแนนด้านการอ่าน การเขียนของนักเรียนสูงขึ้นทุกระดับชั้น	๑. นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น ๒. ผู้ปกครองให้ความสนใจต่อการพัฒนาการอ่าน การเขียนของบุตรหลานมากขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏ พิบูลสงคราม

อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์

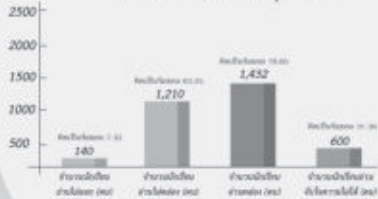
โรงเรียนวัดหัวดงใต้ ตำบลหัวดง อำเภอเก้าเลี้ยว จังหวัดนครสวรรค์
โรงเรียนกัลยาณีวัฒนา ๑ ตำบลนาบัว อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก
โรงเรียนบ้านน้ำคุดเหนือ ตำบลปากช่อง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
โรงเรียนบ้านจันทิมา ตำบลจันทิมา อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร

โครงการพัฒนาทักษะ การอ่านและเขียนได้

สถานการณ์และปัญหา (ปัญหาการอ่าน, การเขียน,ภาวะสุขภาพ)

สถานการณ์ปัญหาการอ่านและจับใจความ ของนักเรียนจำนวน 1,913 คน

สถานการณ์ปัญหาการเขียนและสรุปความ ของนักเรียนจำนวน 1,913 คน

สถานการณ์ปัญหาสุขภาพ ของนักเรียนจำนวน 1,913 คน

การฝึกเขียนด้วย
ปาก 123 คน
ร้อยละ 6.43

ดื่มน้ำ
เพียง 560 คน
ร้อยละ 29.27

9 แนวทางการดำเนินงาน

1. พัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้เพื่อเสริมสร้างสุขภาวะ
2. ดำเนินการยกย่องและชื่นชม
3. กำหนดปัญหาที่ชัดเจนและวัดผลได้
4. ศึกษารูปแบบและพัฒนารูปแบบ
5. จัดระบบนำสู่การแก้ไข
6. ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ
7. เฝ้าติดตามการดำเนินงาน
8. นำสู่การรณรงค์ในสถานศึกษา
9. สื่อสารกับสถานประกอบการ

สำรวจและวิเคราะห์ สถานการณ์ในพื้นที่

สร้างโอกาสและสร้างเครือข่าย

พัฒนาศักยภาพเครือข่าย

กระบวนการความรู้
กับงานเครือข่าย

ส่งเสริมและสนับสนุนงานเครือข่าย
ศึกษาแลกเปลี่ยนและ
แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ระดับประถมศึกษา
จำนวน 6 แห่ง

สถานศึกษา
จำนวน 6 แห่ง

สำนักงานศึกษาธิการ
จังหวัด
จำนวน 6 แห่ง

โรงเรียนต้นแบบ 5 แห่ง

โรงเรียนวัดหัวคองใต้
(บางทองประชาสรรค์)
โรงเรียนบ้านจันทิภา
โรงเรียนกัลยาณีวิมลภา
โรงเรียนบ้านนาลูกตมเหนือ
โรงเรียนวัดรัตนวิทยาการ

ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิต
และส่งเสริมอาชีพ
จำนวน 6 แห่ง

โรงเรียน
ในเครือข่ายจำนวน 22 แห่ง

องค์การบริหารส่วนตำบล
จำนวน 6 แห่ง

โรงเรียนปฏิบัติเป็นเลิศ 4 แห่ง

โรงเรียนวัดหัวคองใต้
(บางทองประชาสรรค์)
โรงเรียนบ้านจันทิภา
โรงเรียนกัลยาณีวิมลภา
โรงเรียนบ้านนาลูกตมเหนือ

โรงเรียนต้นแบบ
และปฏิบัติเป็นเลิศ

แหล่งเรียนรู้

แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนวัดหัวคองใต้ (บางทองประชาสรรค์)
แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านจันทิภา
แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนกัลยาณีวิมลภา
แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านนาลูกตมเหนือ

สื่อการเรียนรู้

- สื่อประสม (วีซีดี)
- สื่อสิ่งพิมพ์
- สื่ออิเล็กทรอนิกส์

กิจกรรมการเรียนรู้

- กิจกรรมนิเทศ
- กิจกรรมนิเทศ
- กิจกรรมถอดบทเรียน

คู่มือ/ชุดความรู้

- คู่มือและชุดความรู้การพัฒนาโรงเรียนต้นแบบ
การพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากร
- คู่มือและชุดความรู้การพัฒนาโรงเรียนต้นแบบ
การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพโรงเรียนต้นแบบ
- คู่มือและชุดความรู้การถอดบทเรียน
และถอดบทเรียน
- คู่มือและชุดความรู้การถอดบทเรียน
และถอดบทเรียน

นวัตกรรมต้นแบบ

- นวัตกรรมต้นแบบการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบ
เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพโรงเรียนต้นแบบ
- นวัตกรรมต้นแบบการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบ
เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพโรงเรียนต้นแบบ
- นวัตกรรมต้นแบบการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบ
เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพโรงเรียนต้นแบบ
- นวัตกรรมต้นแบบการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบ
เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพโรงเรียนต้นแบบ

ภาพที่ ๓ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

การดำเนินงานพัฒนา ทักษะการอ่านออกเขียนได้ เพื่อเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

ความเป็นมาของโครงการ

จากปัญหาที่เกิดจากจุดอ่อนของเยาวชนเกี่ยวกับการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ การสอบผ่านต่ำกว่ามาตรฐาน การขาดความรู้ในการดำรงชีวิต นำมาเชื่อมโยงกับศักยภาพของมหาวิทยาลัยในองค์รวมและคณะครุศาสตร์ สามารถสรุปได้ว่า การมีความรอบรู้ในด้านสุขภาพของเยาวชนมีความสำคัญอย่างมาก เยาวชนทั้งหลายควรจะมี ความรอบรู้ในด้านต่างๆ ทั้งทางสติปัญญา อารมณ์ สังคม และสุขภาพที่ดี ซึ่งการได้มาซึ่งความรอบรู้นั้นปัจจัยที่สำคัญคือการเสริมสร้างการรับรู้ด้วยตัวของเยาวชนเอง

ดังนั้น ปัญหาด้านการอ่านและการเขียนของผู้เรียน ได้แก่ อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ อ่านไม่คล่อง เขียนไม่ได้ และอ่านออกแต่เขียนไม่ได้ ปัญหาที่กล่าวมานี้ เป็นหน้าที่ของผู้ที่มีบทบาทต่อความรอบรู้ในสถานะต่างๆ ได้แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่ใกล้ชิดที่สุดกับเยาวชน ประกอบด้วย ครู ผู้ปกครองและชุมชน ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามในฐานะการเป็นสถาบันอุดมศึกษา ภายใต้การดำเนินงานของคณะครุศาสตร์ จึงต้องเข้าไปมีบทบาทในการสร้างและส่งเสริมสนับสนุนศักยภาพของครู ผู้ปกครองและชุมชนตามเจตนารมณ์ของวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัย คือการเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น โดยเฉพาะคณะครุศาสตร์ มี

ส่วนเกี่ยวข้องในการสร้างและส่งเสริมสนับสนุนศักยภาพของครู ผู้ปกครองและชุมชนเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นองค์กรที่มีหน้าที่ผลิต ส่งเสริมและพัฒนาครู รวมถึงผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่นอีกด้วย

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ได้เล็งเห็นความสำคัญจำเป็นการจัดการศึกษาในการแก้ปัญหาเพื่อยกระดับในการการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้เพื่อเสริมสร้างความรอบรู้ทางสุขภาพให้แก่นักเรียนโดยผ่านการพัฒนาศักยภาพครู ผู้ปกครอง ชุมชนในท้องถิ่น เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสพัฒนาตนเองให้เต็มตามศักยภาพมีเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ต่อไป ทางมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จึงได้ทำความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายได้แก่ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ๖ แห่ง ประกอบด้วย สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพิษณุโลก สุโขทัย เพชรบูรณ์ กำแพงเพชร นครสวรรค์ และพิจิตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับประถมศึกษา ๖ แห่ง ประกอบด้วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระดับประถมศึกษา พิษณุโลก เขต ๓ สุโขทัย เขต ๒ เพชรบูรณ์ เขต ๒ กำแพงเพชร เขต ๑ นครสวรรค์ เขต ๑ พิจิตร เขต ๒ องค์การบริหารส่วนตำบล ๖ แห่ง ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบลนาบัว อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ตำบลบ้านใหม่ไชยเมงคล อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร ตำบลปากช่อง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ตำบลจันทิมา อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร ตำบลหัวดง อำเภอเก้าเลี้ยว จังหวัดนครสวรรค์ ตำบลวังหลุม อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดพิจิตร และโรงเรียนในเครือข่ายจำนวน ๒๒ แห่ง ซึ่งเป็นสถานศึกษากลุ่มเป้าหมายเพื่อดำเนินโครงการในระดับประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ โดยจะได้นำเสนอผลการสังเคราะห์ภาพรวมของพื้นที่ที่ใช้ดำเนินโครงการตามประเด็น ดังรายละเอียดดังนี้

พื้นที่ปฏิบัติการ มีจำนวนโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มเป้าหมาย ๒๒ โรงเรียน ดังนี้

- ๑) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระดับประถมศึกษา พิษณุโลก เขต ๓ มี ๖ โรงเรียน จากตำบลนาบัว อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ได้แก่ โรงเรียนประชาสงเคราะห์วิทยา โรงเรียนบ้านน้ำลอม โรงเรียนบ้านนาคาลัย โรงเรียนบ้านนาไก่อ๊ะเยี้ย โรงเรียนภูซัดรวมไทยพัฒนา โรงเรียนโรงเรียนกัลยาณิวัฒนา ๑ ๒) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุโขทัย เขต ๒ มี ๕ โรงเรียน จากตำบลบ้านใหม่ไชยเมงคล อำเภอทุ่งเสลี่ยมจังหวัดสุโขทัย ได้แก่ โรงเรียนบ้านกมลราษฎร์ โรงเรียนบ้านท่าวิเศษ โรงเรียนบ้านสามหลัง โรงเรียนบ้านหนองรังสิต โรงเรียนบ้านลานตาเมือง ๓) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

เพชรบูรณ์ เขต ๒ มี ๑ โรงเรียน จากตำบลปากช่อง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้แก่ โรงเรียนบ้านน้ำดุกเหนือ ๔) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต ๑ มี ๒ โรงเรียน จากตำบลจันทิมา อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร ได้แก่ โรงเรียนบ้านจันทิมา โรงเรียนบ้านหนองจิก ๕) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๑ มี ๔ โรงเรียน จากตำบลหัวดง อำเภอเก้าเสี้ยว จังหวัดนครสวรรค์ ได้แก่ โรงเรียนวัดหัวดงเหนือ โรงเรียนวัดหัวดงใต้ โรงเรียนวัดหาดเสลา โรงเรียนบ้านพะยอม ๖) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิจิตร เขต ๒ มี ๔ โรงเรียน จากตำบลวังหลุม อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดพิจิตร ได้แก่ โรงเรียนวัดสัตวนาราม โรงเรียนชุมชนวังหลุมวิทยาคาร โรงเรียนวัดเขาร่วง โรงเรียนบ้านเนินทราย

จำนวนประชากร นักเรียนกลุ่มเป้าหมายอยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ มีจำนวนทั้งหมด ๑,๙๑๓ คน แบ่งเป็นนักเรียนชาย จำนวน ๑๙๙ คน นักเรียนหญิง จำนวน ๗๑๔ คน มีครู จำนวน ๒๑๘ คน แบ่งเป็นครูผู้ชาย จำนวน ๖๐ คน ครูผู้หญิง จำนวน ๑๕๘ คน มีสัดส่วนต่อจำนวนนักเรียนคิดเป็น ร้อยละ ๑๑.๓๙ (ข้อมูลปี พ.ศ.๒๕๖๑)

สถานการณ์ที่เป็นปัญหาของพื้นที่ปฏิบัติการ

จากการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาการอ่าน-เขียน ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ ของพื้นที่ปฏิบัติการ จำนวน ๒๒ โรงเรียน พบว่า การอ่านยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร จากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของทุกโรงเรียนโดยการสอบถามครู เกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นปัญหาทักษะการอ่านออกเขียนได้ที่สำคัญในภาพรวม สรุปได้ว่า ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อโดยตรงซึ่งประเด็นหลักจะมี ๓ ประเด็นดังนี้ ๑) ปัญหาเกี่ยวกับตัวครู ครูไม่เข้าใจวิธีสอนอ่านอย่างแท้จริง ๒) ปัญหาเกี่ยวกับตัวนักเรียน ซึ่งมาจากสังคมที่มีลักษณะแตกต่างกัน และมีระดับความสามารถในการอ่านแตกต่างกัน ๓) ปัญหาเกี่ยวกับทางโรงเรียน เช่น ขาดวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการพัฒนาการอ่านไม่เพียงพอ ซึ่งในรายละเอียดของประเด็นปัญหาดังกล่าวข้างต้นนั้นยังมีอีกหลายสาเหตุ อาทิเช่น นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ไม่บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยเฉพาะการเขียนภาษาไทย สาเหตุคือ ขาดการจัดหาสื่อการเรียนการสอนและผลิตสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา ขาดสื่อการเรียนการสอนที่เร้าใจนักเรียนให้ค้นพบสิ่งใหม่ๆ ประกอบกับเวลาที่ใช้ในการเรียนน้อยเกินไป จึงทำให้ ครูบางส่วนไม่นิยมใช้สื่อการเรียนการสอน ครูบางส่วนยังใช้วิธีสอนที่เน้น

การบรรยายมากกว่าวิธีให้นักเรียน คิดเอง ทำเอง แก้ปัญหาเอง และครูบางส่วนขาดความเอาใจใส่ในการนำเทคนิค วิธีการสอน มากระตุ้น ให้นักเรียนเกิดแนวคิดที่จะเขียน เด็กยากจนต้องขาดเรียนบ่อยๆ จนเวลาเรียนไม่ครบ ขาดแคลนครู ครูไม่สอนแบบแจกลูกสะกดคำ ไม่มีการสอน ให้ฟังเสียง นักเรียนจึงอ่านไม่ได้ เพราะนโยบายไม่มีการซ้ำชั้น ปลดปล่อยเด็กที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้เลื่อนชั้นขึ้นมา หนังสือเรียนยุคนี้ไม่ดีพอ ขาดประสิทธิภาพในชั้นตอน ๓ จากง่ายไปหายากและขาดระบบในการนำฝึกที่ดี ผู้บริหารวางตัวครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาศึกษาปีที่ ๑ ที่มี คุณสมบัติไม่เหมาะสม ไม่เข้าใจวิถีภาษาไทย เหล่านี้เป็นต้น นอกจากนี้สมรรถภาพที่เป็นปัญหาของทักษะ การอ่านการเขียน คือ การออกเสียง พยัญชนะ สระ คำควบกล้ำไม่ชัดเจน การแจกลูกสะกดคำ การใช้ หลักภาษาไม่ถูกต้อง ซึ่งการแจกลูกสะกดคำจำเป็นมากสำหรับผู้เริ่มเรียน หากครูไม่ได้สอนแจกลูกสะกดคำ แก่นักเรียนในระยะเริ่มเรียน การอ่านของนักเรียนจะขาดหลักเกณฑ์ในการประสมคำ เมื่ออ่านหนังสือ มากขึ้น ทำให้สับสน อ่านหนังสือไม่ออก และเขียนหนังสือผิด ปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ มีมาอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ ครูเป็นปัจจัยสำคัญในระดับโรงเรียนที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนมากที่สุด ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการอ่านคือ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวครู ครูไม่เข้าใจวิธีการสอนอย่างแท้จริง ครูภาษาไทยมีความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวกับการสอนอ่านไม่เพียงพอ เช่น จิตวิทยาการอ่าน การวิเคราะห์ระดับความสามารถในการอ่าน มุ่งมั่นความรู้เกี่ยวกับภาษาไทยไม่ดีพอ พูดและอ่านคำไม่ชัด ครูสอนผิดวิธีการเรียนรู้ของวิชาภาษาไทยหรือผิดขั้นตอนกระบวนการ ทำให้การเรียนการสอนไม่สัมฤทธิ์ผล ไม่เกิดทักษะการอ่านการเขียนที่พึงประสงค์ ครูให้เวลากับการฝึกทักษะการอ่านและการเขียนไม่เพียงพอ ซึ่งเหตุสำคัญหนึ่ง คือ ครูบางส่วนมีวุฒิการศึกษาไม่ตรงกับวิชาที่สอน มีประสบการณ์น้อย ขาดความรู้ ทำให้ครูขาดความมั่นใจในการจัดการเรียนการสอนทำให้การสอนภาษาไทยเพื่อส่งเสริมผู้เรียนด้านอ่านออกเขียนได้ภาษาไทยไม่ประสบความสำเร็จ

สถานการณ์เกี่ยวกับครู ในสถานการณ์เกี่ยวกับครู จะเป็นปัญหาที่ไม่แตกต่างกัน โดยทั่วไปของทั้ง ๒๒ โรงเรียน และอาจเกี่ยวโยงกันทั้งประเทศก็ว่าได้ ซึ่งสถานการณ์เกี่ยวกับครู ประกอบด้วย การขาดครูเอกภาษาไทย ครูสอนภาษาไทยไม่ได้จบเอกภาษาไทย จึงทำให้การจัดการกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งส่งผลต่อการอ่านออกเขียนได้ พบว่า นักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้เกิดจากจำพยัญชนะสระไม่ถูกต้อง อ่านสะกดคำไม่ได้ ขาดการเอาใจใส่

จากครูอย่างจริงจัง และนักเรียนอ่านจับใจความ และเขียนสรุปความไม่ได้ เกิดจากขาดทักษะในการอ่านจับใจความ ขาดการฝึกฝนไม่เห็นความสำคัญของการอ่าน ครูขาดเทคนิคในการฝึก และความรู้ด้านภาษาไทย เนื่องจากการขาดครูเอกภาษาไทย ครูขาดทักษะเทคนิคในการสอนอ่านออกเขียนได้ ครูเอาใจใส่นักเรียนที่บกพร่องจากการเรียนรู้และครูขาดการติดตามนักเรียนที่ขาดเรียนบ่อยอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การที่ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยไม่ได้จับเอกภาษาไทยทำให้ขาดทักษะและเทคนิคด้านการอ่าน การเขียนส่งผลให้นักเรียนอ่านจับใจความ เขียนย่อความ เรียงความยังไม่เป็นที่พอใจของคณะครู ทั้งนี้ ครูยังมีครูที่ขาดศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สื่อเทคโนโลยีในการสอนผ่านโครงการ edltv และขาดความเชี่ยวชาญโดยเฉพาะจึงต้องอาศัยประสบการณ์ในการสอนแทน ทั้งนี้ ด้านผู้เรียน ผู้เรียนไม่สนใจและขาดความพร้อมในการเรียน ผู้เรียนมีสมาธิสั้น ขาดทักษะ ขาดการฝึกฝน พื้นฐานในการอ่านการเขียนไม่ดี มีปัญหาทางครอบครัว ขาดความรู้ ความเข้าใจ ในด้านการอ่านการเขียน

จากการวิเคราะห์สถานการณ์ที่เป็นปัญหาในประเด็นการอ่านออกเขียนได้ในพื้นที่ปฏิบัติการ สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ ได้ ๒ ประเด็นหลัก ได้แก่

๑) ปัญหา นักเรียนอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ เกิดจาก (๑) นักเรียนจำพยัญชนะ สระ ไม่ได้ (๒) นักเรียนไม่สามารถอ่านแบบสะกดคำได้ (๓) ขาดสื่อการสอนที่ดึงดูดความสนใจของนักเรียน (๔) ขาดการเอาใจใส่จากผู้ปกครองอย่างจริงจัง (๕) ครูมีภาระงานอื่นๆ นอกจากงานสอน (๖) นักเรียนบางคนเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ เมื่อกลับบ้านจะใช้ภาษาถิ่นของตนเอง

๒) ปัญหาการอ่านไม่คล่อง ปัญหา นักเรียนอ่านจับใจความและเขียนสรุปความไม่ได้ เกิดจาก (๑) นักเรียนขาดทักษะในการอ่านจับใจความ (๒) นักเรียนขี้เกียจอ่านเมื่อเห็นข้อความยาวๆ (๓) นักเรียนขาดการฝึกฝนในอ่านจับใจความและเขียนสรุปความ (๔) ครูไม่มีความเข้าใจในวิธีการฝึก และความรู้ในทักษะภาษา (๕) ครูผู้สอนขาดเทคนิคการสอนอ่านจับใจความสำคัญ (๖) นักเรียนอ่านแล้วไม่เข้าใจจึงส่งผลให้ไม่ยอมอ่านและไม่สามารถบอกได้

จากสภาพปัญหาข้างต้น สามารถสรุปสถานการณ์ที่เป็นปัญหาของพื้นที่ปฏิบัติการที่ระบุจำนวนของนักเรียนที่มีปัญหา โดยเทียบเป็นอัตราร้อยละ ได้ดังนี้ ๑) สถานการณ์ปัญหาการอ่านและจับใจความ (๑) นักเรียนอ่านไม่ออก ๑๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๓๒

(๒) นักเรียนอ่านไม่คล่อง ๑,๒๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๒๕ (๓) นักเรียนอ่านจับใจความไม่ได้ ๖๖๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๓๖ **๒) สถานการณ์ปัญหาการเขียนและการสรุปความ** (๑) นักเรียนเขียนไม่ได้ ๑๙๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๔๐ (๒) นักเรียนเขียนคำศัพท์ได้ ๑,๒๗๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๔๔ (๓) นักเรียนเขียนสรุปความไม่ได้ ๕๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๐๑ **๓) สถานการณ์ปัญหาสุขภาพ** (๑) นักเรียนเป็นเหา จำนวน ๘๖๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๙๕ (๒) นักเรียนมีภาวะอ้วน/พอม จำนวน ๒๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๐๒ (๓) นักเรียนมีภาวะสุขภาพฟัน จำนวน ๖๗๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๐๒ และ (๔) นักเรียนมีภาวะไข้/เจ็บป่วย จำนวน ๑๕๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๙๙

ในส่วนปัญหาของภาวะทางด้านสุขภาพ ครูในโรงเรียนได้เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาในภาพรวมดังนี้ ๑) ปัญหาเรื่องการเป็นเหาของนักเรียนหญิงนั้น จะมีการดำเนินการตรวจคัดกรองทุกวันเปิดเทอมเพื่อคัดกรองในกลุ่มที่เป็นแล้ว กลุ่มที่เพิ่งเป็น และกลุ่มที่เสี่ยงที่จะเป็นในอนาคต เพื่อดำเนินการรักษาและป้องกัน และให้การดูแลเบื้องต้นด้วยการทำสมุนไพรกำจัดเหาจากภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงการประสานงานผู้ปกครองและ รพ.สต. ช่วยกันดูแลร่วมกัน ๒) ปัญหาที่นักเรียนมีภาวะอ้วน/พอม นั้น เกิดจากการบริโภคอาหารไม่ถูกหลักโภชนาการ และขาดการดูแลจากครอบครัว ส่งผลให้นักเรียนบางคนเป็นโรคอ้วน และนักเรียนบางคนเป็นโรคพอม เพื่อดำเนินการรักษาและป้องกัน และให้การดูแลเบื้องต้นด้วยการให้ความรู้พื้นฐานการรับประทานอาหารที่จำเป็นต่อสุขภาพ และประสานผู้ปกครองในการดูแล ให้ความรู้พื้นฐานในการจำกัดประเภทอาหาร และส่งเสริมการออกกำลังกายตอนเช้าในโรงเรียน ๓) ปัญหาที่นักเรียนมีภาวะไข้/เจ็บป่วย มีการดำเนินการคัดกรองผู้ป่วย และให้การดูแลเบื้องต้น ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง รพ.สต. และองค์การบริหารส่วนตำบลให้หาวิธีการป้องกันโรคต่างๆ ที่กำลังระบาด และประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนดูแลตนเอง วิธีการพักผ่อน และกินยาตามแนวปฏิบัติที่ถูกต้อง ๔) ปัญหาที่นักเรียนมีภาวะสุขภาพฟัน มีการดำเนินการขึ้นต้นคือการตรวจฟันนักเรียนประจำช่วงเปิดภาคเรียนในแต่ละปี ให้ความรู้เกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้ฟันผุ ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง รพ.สต. ให้นักเรียนดูแลตนเอง โดยการแนะนำวิธีดูแลสุขภาพ ร่วมกับการใช้สื่อการอ่านส่งเสริมสุขภาพ

จากปัญหาเรื่องการอ่านออกเขียนได้ และปัญหาสุขภาพวะ ที่พบในพื้นที่ปฏิบัติการทางคณะผู้วิจัยได้ร่วมกันถอดบทเรียน เพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหา โดยเน้นกระบวนการสร้างสื่อ นวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสุขภาพมาใช้ในการแก้ปัญหา

บทบาทสังคมในการจัดการปัญหา และการมีส่วนร่วมสนับสนุน ในการดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ปฏิบัติการ

๑) **โรงเรียน** มีผู้อำนวยการโรงเรียน และครู เป็นผู้ดำเนินกิจกรรมหลัก มีบทบาทสำคัญ คือ (๑) บทบาทของผู้อำนวยการมีหน้าที่ให้นโยบาย บริหารโครงการ และมอบหมายหน้าที่งานให้คณะครูในโรงเรียน ควบคุม ดูแล นิเทศติดตามการพัฒนาทักษะการสอนของครูในด้านการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนการผลิตสื่อและเขียนแผนการสอนแบบวิจิตร (๒) บทบาทของคณะครู คือ มีหน้าที่รับนโยบาย และรับมอบงานที่ผู้อำนวยการมอบหมาย โดยหน้าที่ที่สำคัญคือ ร่วมมือกันวางแผนการดำเนินงานของโครงการ ร่วมกันออกแบบกระบวนการและร่วมกันพิจารณาผลิตสื่อในแต่ละระดับชั้นเพื่อแก้ปัญหาการอ่าน การเขียน และส่งเสริมความรู้เรื่องสุขภาวะ รวมถึงการทำหน้าที่ในการประสานงานกับมหาวิทยาลัย อบต. รพ.สต. และชุมชนในการดำเนินงานแต่ละขั้นตอน

๒) **ผู้ปกครอง** มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยมีบทบาทสำคัญ คือ ให้ความรู้เรื่องสมุนไพรพื้นบ้าน และการทำยาแก้ปวดจากสมุนไพร และได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม

๓) **ชุมชนและประชาชนชาวบ้าน** มีผู้นำชุมชนและคณะกรรมการสถานศึกษา รวมถึงองค์การการปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เป็นผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม โดยมีบทบาทสำคัญ คือ มีส่วนสนับสนุนกิจกรรมที่ทางอบต. และโรงเรียนจะมีส่วนร่วมในการทำงานด้วยกัน รวมทั้งการจัดอบรมเรื่องที่เป็นประโยชน์แก่นักเรียน รวมถึงโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล มีบทบาทการให้ความร่วมมือกับโรงเรียน เช่น การที่นักเรียนไปให้ความรู้กับชุมชนเกี่ยวกับสุขภาพต่างๆ รวมถึงอบรมด้านการป้องกันตนเองจากโรคต่างๆ ให้แนวคิดในการดำเนินงานโครงการ ร่วมสะท้อนคิดแนวทางการแก้ปัญหาอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ และการให้ความร่วมมือในการดำเนินโครงการร่วมประชุม กำหนดกิจกรรม และติดต่อภูมิปัญญาชาวบ้าน

๔) **ศึกษานิเทศก์ สพป.และ กศจ.** โดยมีบทบาทสำคัญ คือ มีส่วนสนับสนุนกิจกรรมให้แนวคิดในการดำเนินงานโครงการ ร่วมสะท้อนคิดแนวทางการแก้ปัญหาอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ และ ให้ความร่วมมือ ด้านการประเมินผลการดำเนินการภายใต้การมีส่วนร่วมจากการเสวนา สะท้อนคิดและแนวทางแก้ปัญหา

๕) มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม นำโดยท่านอธิการบดีมหาวิทยาลัย รองอธิการบดี คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ และรองคณบดี เป็นผู้ร่วมรับผิดชอบหลักของ โครงการ และมีอาจารย์จากคณะ และสาขาวิชาต่างๆ ร่วมเป็นคณะกรรมการดำเนินงาน กำหนดให้เป็นนโยบายและเป็นยุทธศาสตร์ในการสร้างการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายแบบ องค์กรรวมทั้งผู้บริหารมหาวิทยาลัย ผู้บริหารคณะครุศาสตร์ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและ นักเรียนแกนนำ สร้างการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายแบบองค์กรรวมทั้งผู้บริหารองค์การ บริหารส่วนการปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชนและผู้ปกครอง รวมถึงคณะกรรมการ สถานศึกษา มหาวิทยาลัย ผู้บริหารคณะครุศาสตร์ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและนักเรียน แกนนำ วิธีการติดตามประเมินผล โดยมหาวิทยาลัยมีบทบาทสำคัญ คือ สนับสนุนการจัด กิจกรรมโครงการทุกระยะ ให้การสนับสนุนวิทยากรมาจัดอบรมเรื่องการผลิตสื่อ นวัตกรรม เครื่องมือวัดและประเมินผลการอ่านออกเขียนได้ และสนับสนุนอาจารย์ บุคลากรในการ ดำเนินโครงการและให้คำปรึกษากับบุคคลในพื้นที่ปฏิบัติการ และสนับสนุนทำงานของ คณะทำงาน และโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ รวมถึงบทบาทของอาจารย์ที่มาร่วมทำงาน กับโรงเรียน คือ เริ่มต้นจากการจัดประชุมชี้แจงกระบวนการทำงานกับโรงเรียน จัดอบรม เสริมความรู้ แนะนำการทำสื่อ ลงมาพื้นที่เพื่อติดตามและเยี่ยมเยียนคุณครูในโรงเรียน จนถึงกระบวนการท้ายสุดคือ การเชิญมาถอดองค์ความรู้ และจัดนิทรรศการ เผยแพร่ องค์ความรู้สู่ชุมชน

กระบวนการทำงาน

กระบวนการทำงานของโครงการ สามารถสรุปได้เป็น ๒ ประเด็น ประกอบด้วย กระบวนการทำงานของมหาวิทยาลัย และ กระบวนการของการดำเนินงานในพื้นที่ปฏิบัติ โดยสังเคราะห์เป็นกลไกการทำงานได้ ดังนี้

๑) **สำรวจและวิเคราะห์สถานการณ์ในพื้นที่** สำรวจและวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหา ในพื้นที่ สำรวจศักยภาพต้นทุนในพื้นที่

๒) **สร้างกลไกและสร้างเครือข่าย** ดังนี้ เชิญประชุมที่มนำชี้แจงหลักการของโครงการ สร้างเครือข่ายและเชิญประชุมหาความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย ๖ จังหวัด แต่งตั้ง คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการทั้งระบบ สร้างระบบและกลไกการดำเนินงานโครงการ ระหว่างภาคีเครือข่าย สร้างการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการติดตามเพื่อเสนอ

แนวปฏิบัติที่ดี สร้างความร่วมมือกับปราชญ์ชาวบ้านด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นบูรณาการด้านสุขภาพ ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรายงานความก้าวหน้าของการดำเนินงานโครงการสร้างการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการถอดบทเรียนการดำเนินงานโครงการ

๓) พัฒนาศักยภาพเครือข่าย ดังนี้ พัฒนาศักยภาพโรงเรียนและครูในการจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตและพัฒนาสื่อต้นแบบ พัฒนาศักยภาพครูในการจัดทำแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการกับสุขภาพ พัฒนาศักยภาพครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ พัฒนาศักยภาพครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีแนวใหม่ พัฒนาศักยภาพครูในการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง พัฒนาศักยภาพผู้ปกครองในการส่งเสริมทักษะการอ่านออกเขียนได้ให้กับลูกหลาน พัฒนาศักยภาพภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับสมุนไพรในท้องถิ่นเพื่อสุขภาพ

๔) ส่งเสริมและสนับสนุนงานเครือข่าย ดังนี้ สนับสนุนทุนให้โรงเรียนเครือข่ายจำนวน ๒๒ โรงเรียน จัดกิจกรรมสร้างความร่วมมือแบบกัลยาณมิตร จัดระบบการให้คำแนะนำปรึกษาการดำเนินงานทั้งแบบออนไลน์และการลงพื้นที่ จัดระบบการติดตามแบบเสริมพลังให้แก่โรงเรียนเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการเป็นโรงเรียนต้นแบบการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้เพื่อส่งเสริมสุขภาพ จัดกิจกรรมประกวดและมอบรางวัลโรงเรียนต้นแบบที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ

๕) ติดตามประเมินผลและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ดังนี้ ประเมินผลและถอดบทเรียนหลังจากการพัฒนาศักยภาพครู ลงพื้นที่ให้คำแนะนำและติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูและผู้ปกครอง จัดกิจกรรมนำเสนอสื่อจัดนิทรรศการและถอดบทเรียนในระดับองค์การบริหารส่วนตำบล จัดกิจกรรมนำเสนอสื่อจัดนิทรรศการและถอดบทเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในภาพรวม จัดกิจกรรมเพื่อเผยแพร่สื่อ นวัตกรรมและองค์ความรู้สู่ชุมชน

ผลจากการวิเคราะห์ผลลัพธ์ที่ได้จากกระบวนการทำงาน
ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม สรุปได้ดังนี้

กลไกการทำงาน	ผลลัพธ์เชิงรูปธรรม
๑. การสร้างทีมงานและเตรียมความพร้อมของเครือข่าย	<ul style="list-style-type: none"> ๑. เกิดระบบกลไก ๑ กลไก ที่ปฏิบัติงานได้จริงตามกระบวนการ ๒. เกิดคณะกรรมการดำเนินงานเชิงรุก ๓. เกิดภาคีเครือข่ายที่ทำงานร่วมกันอย่างแท้จริง ๔. มีคู่มือและชุดความรู้และนวัตกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ จำนวน ๑ ชุด
๒. ผลิตสื่อเพื่อแก้ปัญหาในพื้นที่	<ul style="list-style-type: none"> ๑. แบบประเมินการอ่านออกเขียนได้ ๒ ชุด และแบบประเมินการอ่านเพื่อส่งเสริมสุขภาวะ ๒ ชุด ๒. โรงเรียนได้สื่อ นวัตกรรม สำหรับการอ่านออกเขียนได้ และสื่อส่งเสริมสุขภาวะ จำนวน ๓๕๐ ชิ้น ๓. ได้ฐานข้อมูลจำนวน ๑ ฐานข้อมูล ๔. ได้แหล่งเรียนรู้ที่โดดเด่นในการส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้และส่งเสริมสุขภาวะ จำนวน ๕ แห่ง ๕. ทุกโรงเรียนได้มีการผลิตสื่อใหม่ๆ เพิ่มมากขึ้นจากเดิมทั้งในส่วนของ การพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้และสื่อที่บูรณาการกับการส่งเสริมสุขภาวะโรงเรียนละ ๔ ผลงาน ๖. ทุกโรงเรียนได้มีการจัดทำแฟ้มรายงานการดำเนินงานร่วมกับมหาวิทยาลัย โรงเรียนละ ๕ แฟ้ม ๗. ได้ผลงานของนักเรียนเกี่ยวกับสื่อส่งเสริมสุขภาวะโรงเรียนละ ๒ ผลงาน
๓. ติดตามประเมินผลและถอดบทเรียน	<ul style="list-style-type: none"> ๑. ข้อมูลพื้นฐานและทุนศักยภาพของโรงเรียน สภาพ ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขของแต่ละโรงเรียน จำนวน ๒๒ โรงเรียน ๒. ได้โรงเรียนต้นแบบจำนวน ๕ โรงเรียน ๓. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนด้านการอ่านออกเขียนได้ในภาพรวมสูงขึ้น ๔. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนด้านการอ่านออกเขียนได้ที่บูรณาการกับสุขภาวะมีพัฒนาการสูงขึ้น ๕. ทุกโรงเรียนสามารถเป็นโรงเรียนต้นแบบในการขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ จำนวน ๒๒ โรงเรียน
๔. เผยแพร่สู่นวัตกรรม	<ul style="list-style-type: none"> ๑. การนำเสนอ เผยแพร่สื่อและจัดนิทรรศการและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของโรงเรียน จำนวน ๑ ครั้ง ๒. การนำเสนอ เผยแพร่สื่อและจัดนิทรรศการและแลกเปลี่ยนเรียนรู้สู่ชุมชนในองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๑ ครั้ง ๓. การนำเสนอ เผยแพร่สื่อและจัดนิทรรศการและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในภาพรวมของมหาวิทยาลัย จำนวน ๑ ครั้ง

กลไกการทำงาน	ผลลัพธ์เชิงรูปธรรม
๕. สรุปรายการดำเนินงานโครงการ	๑. ได้แนวทางและกระบวนการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะในการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้โดยบูรณาการกับการเสริมสร้างสุขภาวะที่ดีให้แก่ผู้เรียน ๒. ได้แนวทางและกระบวนการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะในการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ในรูปแบบอื่นรวมถึงการนำไปประยุกต์ใช้ในระดับการศึกษาปฐมวัย

ผลลัพธ์ที่ได้จากกระบวนการ

กลไกการทำงาน	ผลลัพธ์เชิงรูปธรรม
๑. จัดตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาสื่อเสริมทักษะการอ่านออกเขียนได้ และส่งเสริมสุขภาวะของโรงเรียน	๑. โรงเรียนได้คณะกรรมการดำเนินงานที่เข้มแข็ง
๒. ความร่วมมือร่วมใจกันของผู้บริหารครูและบุคลากรในโรงเรียน เพื่อเสริมทักษะการอ่านออกเขียนได้และส่งเสริมสุขภาวะ	๑. โรงเรียนได้สื่อ นวัตกรรมอ่านออกเขียนได้และสื่อส่งเสริมสุขภาวะ ๒. ได้ฐานข้อมูลบัญชีสื่อ จำนวน ๒๒ โรงเรียน ๓. ได้แหล่งเรียนรู้ส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้และส่งเสริมสุขภาวะ จำนวน ๒๒ โรงเรียน ๔. ได้ผลงานของนักเรียนเกี่ยวกับสื่อส่งเสริมสุขภาวะโดยการทำมาจากนักเรียน โรงเรียนละ ๕ ผลงาน ๕. ได้ภาพรวมของระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น
๓. ประเมินสถานการณ์ผ่านการเรียนรู้	๑. โรงเรียนได้ข้อมูลกระบวนการทำงาน ปัญหา อุปสรรค แนวทางแก้ไข และพันธสัญญาที่จะมุ่งในการขับเคลื่อนตามโครงการ และมีความต้องการให้มีการดำเนินโครงการนี้ต่อไป เนื่องจากเกิดประโยชน์ต่อทุกภาคส่วน โดยเฉพาะนักเรียน
๔. โรงเรียนให้ความร่วมมือกับท้องถิ่นในการสร้างสุขโดยผ่านกระบวนการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้	๑. เผยแพร่สื่อสุขภาวะสู่ชุมชนโรงเรียนละ ๑ ครั้ง ๒. การนำเสนอสื่อ นวัตกรรม ในรูปแบบของนิทรรศการและการบรรยาย
๕. ถอดบทเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ครู ผู้บริหารโรงเรียนสาธารณะ	๑. ได้แนวทางสู่การขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ

ผลลัพธ์จากสื่อ/นวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้

๑) สื่อ / นวัตกรรม โดยกลุ่มเป้าหมายการใช้สื่อ คือ นักเรียนชั้น ป.๑-ป.๖ ที่ผลิตขึ้นสรุปได้ดังต่อไปนี้ แบบฝึกเกม หนังสือสามมิติ บัตรคำ บทอ่านนิทาน สมุดเล่มเล็ก บัญชีคำพื้นฐาน สื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยมีนวัตกรรมเด่น ได้แก่ ป็อบอัพแต่งตั้งพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้เรื่องอักษรนำและสมุนไพรรในท้องถิ่น หนังสือเล่มเล็กส่งเสริมทักษะการอ่านออกเขียนได้เรื่องการดูแลรักษาฟัน หนังสือวงกลมสมุนไพรรในท้องถิ่น หนังสือทำมือเพื่อทักษะการอ่านและเขียนเรื่องโรคติดต่อและโรคหาเรื่องสัตว์น้อยร้อยความรู้ หนังสือเล่มเล็กถาม-ตอบปัญหาเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและความรู้ด้านสุขภาพะเรื่องโรคอ้วน ผลลัพธ์ที่ได้จากการใช้สื่อ นวัตกรรมเพื่อส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพะ พบว่าช่วยพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ให้ดีขึ้น และนักเรียนตระหนักถึงการมีสุขภาพะที่ดี รวมถึงมีพัฒนาการผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ผลการสอบ O-NET ในภาพรวมก็สูงขึ้นอีกด้วย

๒) แหล่งเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ด้านแปลงผักสวนครัว แหล่งการเรียนรู้กับครูภูมิปัญญาท้องถิ่นสาขาต่างๆ ได้แก่ เกษตรทฤษฎีใหม่ การจักสานไม้ไผ่ การทำพื้นบ้าน การแพทย์พื้นบ้าน แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาพืชสมุนไพรพื้นบ้าน แหล่งการเรียนรู้โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และมีแหล่งเรียนรู้ที่โดดเด่นในโรงเรียนเพิ่มขึ้นอีก ได้แก่ แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนวัดหัวดงใต้ (บางทองประชาสรรค์) แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านจันทิมา แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนกัลยาณีวัฒนา๑ แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านน้ำดุกเหนือ ซึ่งแหล่งเรียนรู้ดังกล่าวจะเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ในการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ เพื่อเสริมสร้างสุขภาพะให้กับผู้เรียนเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น ผลลัพธ์ที่ได้จากการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพะ พบว่า นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะภาษาไทย และได้เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น สามารถเรียนรู้ร่วมกับปราชญ์ชุมชนทำให้เกิดเกิดความสัมพันธ์ระหว่างผู้สูงอายุและเยาวชน เกิดความรัก ตระหนักในคุณค่า และสร้างความภาคภูมิใจให้กับคนในชุมชน เด็กในชุมชนมีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดีขึ้น

จำนวนครู 8 คน   ชาย 1 คน หญิง 7 คน

จำนวนนักเรียน 71 คน   ชาย 32 คน หญิง 39 คน

สัดส่วนครูต่อนักเรียน

คิดเป็นร้อยละ 11.26

กลไกในการทำงาน

- การวิเคราะห์ระบบการทำงาน**
  - วิเคราะห์ระบบการทำงานปัจจุบัน
  - วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน จุดที่ต้องปรับปรุง
  - วิเคราะห์จุดอ่อน จุดที่ต้องปรับปรุง
- การวิเคราะห์ระบบการควบคุมและประสิทธิภาพของระบบ**
  - วิเคราะห์จุดอ่อน จุดที่ต้องปรับปรุง
  - วิเคราะห์จุดอ่อน จุดที่ต้องปรับปรุง
  - วิเคราะห์จุดอ่อน จุดที่ต้องปรับปรุง
  - วิเคราะห์จุดอ่อน จุดที่ต้องปรับปรุง
  - วิเคราะห์จุดอ่อน จุดที่ต้องปรับปรุง
  - วิเคราะห์จุดอ่อน จุดที่ต้องปรับปรุง
  - วิเคราะห์จุดอ่อน จุดที่ต้องปรับปรุง
  - วิเคราะห์จุดอ่อน จุดที่ต้องปรับปรุง
- การวิเคราะห์ระบบการให้ข้อมูล**
  - วิเคราะห์จุดอ่อน จุดที่ต้องปรับปรุง
  - วิเคราะห์จุดอ่อน จุดที่ต้องปรับปรุง

การออกแบบกลไกและระบบการทำงาน

- 1. วิเคราะห์ จุดอ่อน จุดที่ต้องปรับปรุง
- 2. วิเคราะห์ จุดอ่อน จุดที่ต้องปรับปรุง
- 3. วิเคราะห์ จุดอ่อน จุดที่ต้องปรับปรุง
- 4. วิเคราะห์ จุดอ่อน จุดที่ต้องปรับปรุง
- 5. วิเคราะห์ จุดอ่อน จุดที่ต้องปรับปรุง
- 6. วิเคราะห์ จุดอ่อน จุดที่ต้องปรับปรุง
- 7. วิเคราะห์ จุดอ่อน จุดที่ต้องปรับปรุง
- 8. วิเคราะห์ จุดอ่อน จุดที่ต้องปรับปรุง
- 9. วิเคราะห์ จุดอ่อน จุดที่ต้องปรับปรุง
- 10. วิเคราะห์ จุดอ่อน จุดที่ต้องปรับปรุง

สถานการณ์ปัญหา

1. สถานการณ์ปัญหา
2. สถานการณ์ปัญหา
3. สถานการณ์ปัญหา
4. สถานการณ์ปัญหา
5. สถานการณ์ปัญหา
6. สถานการณ์ปัญหา
7. สถานการณ์ปัญหา
8. สถานการณ์ปัญหา
9. สถานการณ์ปัญหา
10. สถานการณ์ปัญหา

สรุปเรื่องเด่น นวัตกรรม

1. นวัตกรรมเรื่องเด่น
2. นวัตกรรมเรื่องเด่น
3. นวัตกรรมเรื่องเด่น
4. นวัตกรรมเรื่องเด่น
5. นวัตกรรมเรื่องเด่น
6. นวัตกรรมเรื่องเด่น
7. นวัตกรรมเรื่องเด่น
8. นวัตกรรมเรื่องเด่น
9. นวัตกรรมเรื่องเด่น
10. นวัตกรรมเรื่องเด่น

ผลลัพธ์ (Out Put) จากทุกกระบวนการ

1. ผลลัพธ์เรื่องเด่น
2. ผลลัพธ์เรื่องเด่น
3. ผลลัพธ์เรื่องเด่น
4. ผลลัพธ์เรื่องเด่น
5. ผลลัพธ์เรื่องเด่น
6. ผลลัพธ์เรื่องเด่น
7. ผลลัพธ์เรื่องเด่น
8. ผลลัพธ์เรื่องเด่น
9. ผลลัพธ์เรื่องเด่น
10. ผลลัพธ์เรื่องเด่น

ผลกระทบ (Out Come) จากทุกกระบวนการ

1. ผลกระทบเรื่องเด่น
2. ผลกระทบเรื่องเด่น
3. ผลกระทบเรื่องเด่น
4. ผลกระทบเรื่องเด่น
5. ผลกระทบเรื่องเด่น
6. ผลกระทบเรื่องเด่น
7. ผลกระทบเรื่องเด่น
8. ผลกระทบเรื่องเด่น
9. ผลกระทบเรื่องเด่น
10. ผลกระทบเรื่องเด่น

ภาพที่ ๓.๑ โรงเรียนวัดหัวดงใต้ ตำบลบ้านใหม่ไชยเมงคล อำเภอกำแพงแสน จังหวัดสุโขทัย

มนุษย์ทุกคนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้

โรงเรียนวัดหัวดงใต้ (บางทองประชาสรรค์)

ตำบลบ้านใหม่ไชยมงคล อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย

เรื่องเด่นของพื้นที่

โรงเรียนวัดหัวดงใต้ (บางทองประชาสรรค์) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์ เขต ๑ ตั้งอยู่พื้นที่หมู่ ๓ ตำบลหัวดง อำเภอเก้าเลี้ยว จังหวัดนครสวรรค์ มีครู ๘ คน นักเรียน ๑๐๔ คน สัดส่วน ๑๓:๑

โรงเรียนวัดหัวดงใต้ (บางทองประชาสรรค์) มีจุดเด่น คือ เป็นโรงเรียน ต้นแบบโรงเรียนคุณธรรม ได้รับการคัดเลือกเป็นโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ต้นแบบโรงเรียนสุจริต ต้นแบบโรงเรียนวิถีพุทธ ได้รับตราพระราชทาน โครงการบ้านวิทยาศาสตร์น้อยประเทศไทย และชุมชนมีความเข้มแข็งเข้ามามี ส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนาโรงเรียน จัดกระบวนการเรียนการสอน ที่เน้นพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญอย่างมีคุณภาพ จัดกิจกรรมการ เรียนการสอนแบบ Stem Education และ Active Learning ส่งเสริมสุขภาพ ภาย สุขภาพจิตของนักเรียนให้เข้มแข็ง ปลอดภัย มีกิจกรรมตามโครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ และโครงการส่งเสริมรักการอ่าน ส่งผลให้เป็นที่ ยอมรับของผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชนปราชญ์ ชาวบ้าน วัด หน่วยงานราชการ ภาคีเครือข่าย เช่น โรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลหัวดง สถานีตำรวจ ให้ความร่วมมือ ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนานักเรียน ขับเคลื่อนโรงเรียนให้มีความพร้อมใน ทุกด้าน จนสามารถประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่าน อยู่ในระดับ

ดีเยี่ยม และผลการประเมินระดับชาติ (O-NET) สูงกว่าระดับประเทศ ทุกสาระวิชา สถานการณ์กล่าวถึงที่มาและปัจจัย ดังนี้ ๑) สถานการณ์ที่เกี่ยวกับการอ่านการเขียน เมื่อปีการศึกษา ๒๕๖๑ พบว่า จำนวนนักเรียนที่มีปัญหาอ่านไม่คล่อง จำนวน ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๒๑ และอ่านจับใจความสำคัญยังไม่ได้ จำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๖๓ นักเรียนต้องได้รับการพัฒนาให้สามารถอ่านคล่องและอ่านจับใจความสำคัญได้ ซึ่งเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ในระดับสูงขึ้นไป ๒) สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสุขภาพะย่อนหลัง พบว่า นักเรียนมีสภาวะด้านภาวะโภชนาการของนักเรียนอยู่ในระดับอ่อน จำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๐๘ นักเรียนมีสภาวะทันตสุขภาพในช่องปาก ฟันผุ จำนวน ๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๔๒ นักเรียนมีสภาวะด้านร่างกาย เป็นเทาในนักเรียนหญิง จำนวน ๖๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๕๔ นักเรียนมีสภาวะการเจ็บป่วยเป็นไข้หวัด จำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๐๘ ๓) สถานการณ์ที่เกี่ยวกับครู ขาดครูเอกภาษาไทย ครูสอนภาษาไทยไม่ได้จบเอกภาษาไทย จึงทำให้การจัดกระบวนการเรียนการสอน ไม่สนองต่อการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้เกิดจากจำพยัญชนะสระไม่ถูกต้อง อ่านสะกดคำไม่ได้ ขาดการเอาใจใส่จากครูอย่างจริงจัง และนักเรียนอ่านจับใจความ และเขียนสรุปความไม่ได้ เกิดจากขาดทักษะในการอ่านจับใจความ ขาดการฝึกฝนไม่เห็นความสำคัญของการอ่าน ครูขาดเทคนิคในการฝึก และความรอบรู้ด้านภาษาไทย

วิธีการ

๑) กำหนดนโยบายการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้เพื่อเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพะโดยโรงเรียนจัดทำเป็นแผนปฏิบัติงานประจำปี มีการประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจกับคณะกรรมการสถานศึกษา คณะครู ผู้ปกครอง และชุมชน มีการวิเคราะห์สภาพปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ แสดงจำนวนนักเรียนอ่านไม่ออก และเขียนไม่ได้โดยระบุปัญหา สาเหตุตามแบบคัดกรอง และวิเคราะห์ตามระดับของปัญหา ๒) จัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมระหว่างภาคีเครือข่ายทั้งโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรบริหารส่วนตำบล และเขตพื้นที่การศึกษาในการช่วยเหลือสนับสนุนการสอนอ่านและเขียนให้กับนักเรียน เช่น มีการผลิตสื่อ/ นวัตกรรมใช้สอนในชั้นเรียนมีการนำพืชสมุนไพรมาจัดทำโครงการสมุนไพร กำจัดเหา และมีคู่มือการดำเนินงานพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ โดยทุกหน่วยงานให้ความร่วมมือ และสนับสนุนการดำเนินงาน และ ๓) การจัดกระบวนการ

เรียนรู้โดยนำพืชสมุนไพร/ ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ ประชาชนชาวบ้าน มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ และในการสอนการอ่าน การเขียน มีการฝึกทักษะอ่าน-เขียนให้กับผู้ปกครอง ๔) ร่วมผลิตสื่อการเรียนรู้ และมีการจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นการบูรณาการ

กระบวนการ

๑) ประชุมวางแผน กำหนดนโยบายร่วมกันระหว่างผู้บริหาร คณะครู ชุมชน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และภาคีเครือข่ายร่วมกันในการพัฒนาโรงเรียนร่วมขับเคลื่อนโครงการ/ กิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน ๒) จัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมระหว่าง โรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และภาคีเครือข่าย ๓) จัดกระบวนการเรียนรู้โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือประชาชนชาวบ้าน มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการอบรมผู้ปกครองด้านการเรียนรู้พืชสมุนไพร โดยจัดทำเป็นหนังสือเล่มเล็ก (Small book) การฝึกอ่านการเขียนเกี่ยวกับสุขบัญญัติแห่งชาติ ผ่านการทำแผนผังความคิด (Mind Mapping) ๔) ร่วมผลิตและนำสื่อไปใช้ให้ตรงกับตามต้องการของนักเรียน ๕) จัดกิจกรรมแก้ปัญหาให้นักเรียนที่เป็นเหตุ ซึ่งมีถึงร้อยละ ๙๑.๕๔ โดยทำพืชสมุนไพรมาจัดทำเป็นโครงการให้ครูควบคุมการดำเนินการร่วมกัน ๖) ครูภาษาไทยร่วมกับคณะครูทุกคนร่วมกับผลิตสื่อการเรียนรู้ โดยจัดทำสื่อที่เน้นการบูรณาการกับสุขภาวะ ๗) มีการจัดทำแผนการเรียนรู้ที่บูรณาการกับสุขภาวะเพื่อนำไปทดลองสอน นำผลมาวิเคราะห์สรุปในรูปแบบที่กหลังสอน จัดทำแผนวินิจฉัยข้อบกพร่อง และ ๘) รายงานสรุปในลักษณะการทำแฟ้มสะสมงาน (Portfolio) และการจัดนิทรรศการ

กิจกรรม

๑) กิจกรรมการส่งเสริมงานเครือข่ายกับการจัดการศึกษา ๒) กิจกรรมการเรียนรู้กับภูมิปัญญาด้านพืชสมุนไพรในท้องถิ่น ๓) กิจกรรมการฝึกทักษะการอ่านการเขียนให้กับผู้ปกครอง ๔) กิจกรรมการวิเคราะห์หลักสูตร การจัดทำแผนบูรณาการด้านสุขภาวะ ๕) กิจกรรมการปฏิบัติการสอนที่เน้นการบูรณาการ ๖) กิจกรรมการผลิตและใช้สื่อการเรียนรู้/นวัตกรรมเพื่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้ ๗) กิจกรรมการสอนแนะนำงาน (Coaching and Mentoring) และ ๘) กิจกรรมการสร้างชุมชนการเรียนรู้ (PLC)

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

๑) โรงเรียนมีแผนพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทยที่บูรณาการด้านสุขภาวะ โดยเน้นคุณภาพนักเรียน คุณภาพครู และการบริหารจัดการที่สามารถเชื่อมโยงกับการประกันคุณภาพของสถานศึกษา ๒) ได้แผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการด้านสุขภาวะที่ดีก็นำไปสอนจริงผ่านการนิเทศการสอนในรูปแบบการสอนแนะนำงาน และกระบวนการ PLC ๓) ได้สื่อต้นแบบที่บูรณาการกับสุขภาวะที่สามารถเชื่อมโยงกับบัญชีคำพื้นฐานในภาษาไทย ๔) มีการแก้ปัญหาด้านสุขภาพกาย (นักเรียนที่เป็นเหา) โดยผ่านการจัดทำโครงการการใช้พืชสมุนไพรรักษาเหาทำให้นักเรียนมีสุขภาวะที่ดีขึ้น เพราะให้นักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลบุตรหลานอย่างต่อเนื่อง และ ๕) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ มีทักษะการอ่านออกเขียนได้ตามผลการประเมินทักษะของแต่ละระดับชั้นปี เฉลี่ยร้อยละ ๙๐ ขึ้นไป

การเปลี่ยนแปลง บุคคล ชุมชนท้องถิ่นและผู้ที่มีส่วนร่วม

๑) นักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้จนสามารถเรียนรู้ไปพร้อมกับเพื่อนๆ ได้ ตลอดจนได้รับการแก้ปัญหาด้านสุขภาวะ (โรคเหา) ผ่านการทำโครงการพืชสมุนไพรกำจัดเหา ๒) ผู้ปกครองและชุมชน ให้ความร่วมมือ สนับสนุนเอาใจใส่ช่วยเหลือลูกหลาน ติดตามความก้าวหน้าของลูกหลาน และ ๓) อบต. ให้ความร่วมมือ ในการเข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษา และให้ความสำคัญในการไปประชุมชี้แจงสร้างความตระหนักกับชาวบ้านมากขึ้นในด้านการอ่านออกเขียนได้

จำนวนครู 18 คน   ชาย 3 คน   หญิง 15 คน

จำนวนนักเรียน 106 คน   ชาย 53 คน   หญิง 53 คน

สัดส่วนครูต่อนักเรียน

คิดเป็นร้อยละ 14.15

กลไกในการทำงาน

- 1) สืบค้นเอกสารจากคลังความรู้ของเขตพื้นที่
  - 2) สืบค้นเอกสารจากคลังความรู้ของโรงเรียน
  - 3) อนุมัติ - ปฏิเสธ
  - 4) ตรวจสอบเอกสารของคลังความรู้
- 1) อนุมัติเอกสารของคลังความรู้
  - 2) อนุมัติเอกสารของคลังความรู้
  - 3) อนุมัติเอกสารของคลังความรู้
  - 4) อนุมัติเอกสารของคลังความรู้
  - 5) อนุมัติเอกสารของคลังความรู้
  - 6) อนุมัติเอกสารของคลังความรู้
  - 7) อนุมัติเอกสารของคลังความรู้
- 1) อนุมัติเอกสารของคลังความรู้
  - 2) อนุมัติเอกสารของคลังความรู้
  - 3) อนุมัติเอกสารของคลังความรู้

การออกแบบกลไกและระบบการทำงาน

สถานการณ์ปัญหา

- 1. ปัญหาการดำเนินงาน
- 2. ปัญหาการดำเนินงาน
- 3. ปัญหาการดำเนินงาน
- 4. ปัญหาการดำเนินงาน
- 5. ปัญหาการดำเนินงาน
- 6. ปัญหาการดำเนินงาน
- 7. ปัญหาการดำเนินงาน
- 8. ปัญหาการดำเนินงาน
- 9. ปัญหาการดำเนินงาน
- 10. ปัญหาการดำเนินงาน
- 11. ปัญหาการดำเนินงาน
- 12. ปัญหาการดำเนินงาน
- 13. ปัญหาการดำเนินงาน
- 14. ปัญหาการดำเนินงาน
- 15. ปัญหาการดำเนินงาน
- 16. ปัญหาการดำเนินงาน
- 17. ปัญหาการดำเนินงาน
- 18. ปัญหาการดำเนินงาน
- 19. ปัญหาการดำเนินงาน
- 20. ปัญหาการดำเนินงาน

สรุปเรื่องเด่น นวัตกรรม

- 1) นวัตกรรมเรื่องเด่น
- 2) นวัตกรรมเรื่องเด่น
- 3) นวัตกรรมเรื่องเด่น
- 4) นวัตกรรมเรื่องเด่น
- 5) นวัตกรรมเรื่องเด่น
- 6) นวัตกรรมเรื่องเด่น
- 7) นวัตกรรมเรื่องเด่น
- 8) นวัตกรรมเรื่องเด่น
- 9) นวัตกรรมเรื่องเด่น
- 10) นวัตกรรมเรื่องเด่น
- 11) นวัตกรรมเรื่องเด่น
- 12) นวัตกรรมเรื่องเด่น
- 13) นวัตกรรมเรื่องเด่น
- 14) นวัตกรรมเรื่องเด่น
- 15) นวัตกรรมเรื่องเด่น
- 16) นวัตกรรมเรื่องเด่น
- 17) นวัตกรรมเรื่องเด่น
- 18) นวัตกรรมเรื่องเด่น
- 19) นวัตกรรมเรื่องเด่น
- 20) นวัตกรรมเรื่องเด่น

ผลลัพธ์ (Out Put) จากทุกกระบวนการ

- 1) ผลลัพธ์จากทุกกระบวนการ
- 2) ผลลัพธ์จากทุกกระบวนการ
- 3) ผลลัพธ์จากทุกกระบวนการ
- 4) ผลลัพธ์จากทุกกระบวนการ
- 5) ผลลัพธ์จากทุกกระบวนการ
- 6) ผลลัพธ์จากทุกกระบวนการ
- 7) ผลลัพธ์จากทุกกระบวนการ
- 8) ผลลัพธ์จากทุกกระบวนการ
- 9) ผลลัพธ์จากทุกกระบวนการ
- 10) ผลลัพธ์จากทุกกระบวนการ
- 11) ผลลัพธ์จากทุกกระบวนการ
- 12) ผลลัพธ์จากทุกกระบวนการ
- 13) ผลลัพธ์จากทุกกระบวนการ
- 14) ผลลัพธ์จากทุกกระบวนการ
- 15) ผลลัพธ์จากทุกกระบวนการ
- 16) ผลลัพธ์จากทุกกระบวนการ
- 17) ผลลัพธ์จากทุกกระบวนการ
- 18) ผลลัพธ์จากทุกกระบวนการ
- 19) ผลลัพธ์จากทุกกระบวนการ
- 20) ผลลัพธ์จากทุกกระบวนการ

ผลกระทบ (Out Come) จากทุกกระบวนการ

- 1) ผลกระทบจากทุกกระบวนการ
- 2) ผลกระทบจากทุกกระบวนการ
- 3) ผลกระทบจากทุกกระบวนการ
- 4) ผลกระทบจากทุกกระบวนการ
- 5) ผลกระทบจากทุกกระบวนการ
- 6) ผลกระทบจากทุกกระบวนการ
- 7) ผลกระทบจากทุกกระบวนการ
- 8) ผลกระทบจากทุกกระบวนการ
- 9) ผลกระทบจากทุกกระบวนการ
- 10) ผลกระทบจากทุกกระบวนการ
- 11) ผลกระทบจากทุกกระบวนการ
- 12) ผลกระทบจากทุกกระบวนการ
- 13) ผลกระทบจากทุกกระบวนการ
- 14) ผลกระทบจากทุกกระบวนการ
- 15) ผลกระทบจากทุกกระบวนการ
- 16) ผลกระทบจากทุกกระบวนการ
- 17) ผลกระทบจากทุกกระบวนการ
- 18) ผลกระทบจากทุกกระบวนการ
- 19) ผลกระทบจากทุกกระบวนการ
- 20) ผลกระทบจากทุกกระบวนการ

ภาพที่ ๓.๒ โรงเรียนกัลยาณีวัฒนา ๑ ตำบลวังหลุม อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดพิจิตร

เรียนดี ประพฤติดี มีวินัย ใจรักงาน ยึดมั่นคุณธรรม

โรงเรียนกัลยาณีวัฒนา ๑

ตำบลวังหลุม อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดพิจิตร

เรื่องเด่นของพื้นที่

โรงเรียนกัลยาณีวัฒนา ๑ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิษณุโลก เขต ๓ ตั้งอยู่พื้นที่หมู่ ๑๑ ตำบลนาบัว อำเภอนครไทย จังหวัด พิษณุโลก โรงเรียนกัลยาณีวัฒนา ๑ มีจุดเด่น คือ ครูมีความมุ่งมั่นในการ ทำงานร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนโดยทำงานเป็น ทีม เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานจนประสบผลสำเร็จได้รับ คัดเลือกเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา เป็น โรงเรียนที่ไม่มียาสูบ และได้รับคัดเลือกเป็นโรงเรียนสีขาวระดับเงินมี ผลสัมฤทธิ์พัฒนาขึ้น มีกิจกรรมโครงการส่งเสริมให้จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญและการส่งเสริมสุขภาพจัดให้มีภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ปราชญ์ ชาวบ้านภาคีเครือข่าย หน่วยงาน องค์กรอื่นๆ ให้การสนับสนุน โรงเรียน สามารถ พัฒนานักเรียน ขับเคลื่อนนโยบายกิจกรรมด้วยความคล่องตัว มีความพร้อมทุกด้าน จนบรรลุตามวัตถุประสงค์ ส่งผลให้ผลการประเมินด้าน การอ่านออกเขียนได้อยู่ในเกณฑ์ดี และมีผลการประเมินระดับชาติ (NT, O-NET) สูงกว่าระดับประเทศในสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สถานการณ์กล่าวถึงที่มาและปัจจัย

สถานการณ์ที่เกี่ยวกับการอ่านการเขียน เมื่อปีการศึกษา ๒๕๖๑ พบว่า จำนวนนักเรียนที่มีปัญหาอ่านไม่คล่อง จำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๗๓ และอ่านจับใจความสำคัญยังไม่ได้ จำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๕๔ นักเรียน

ต้องได้รับการพัฒนาให้สามารถอ่านคล่องและอ่านจับใจความสำคัญได้ ซึ่งเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ในระดับสูงขึ้นไป สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องปัญหาสุขภาพะย่อนหลัง พบว่า นักเรียนมีสุขภาพด้านภาวะโภชนาการเกินเกณฑ์มาตรฐาน จำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๓๔ ด้านทันตสุขภาพในช่องปาก (ฟันผุ) จำนวน ๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๒๑ และนักเรียนเป็นเหา จำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๓๔ สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับครู ครูมีศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สื่อเทคโนโลยีในการสอนผ่านโครงการ edltv และพบปัญหาครูไม่มีวุฒิทางภาษาไทย จึงขาดความเชี่ยวชาญโดยเฉพาะจึงต้องอาศัยประสบการณ์ในการสอนแทน

วิธีการ

๑ โรงเรียนได้มีการกำหนดแนวทางการดำเนินงานผ่านการจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปีของโรงเรียน มีการประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจในคณะกรรมการสถานศึกษา การประชุมร่วมกับผู้ปกครองและชุมชน มีการประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจกับคณะกรรมการสถานศึกษา คณะครู ผู้ปกครอง และชุมชน มีการวิเคราะห์สภาพปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศแสดงจำนวนนักเรียนอ่านไม่ออก และเขียนไม่ได้โดยระบุปัญหา สาเหตุตามแบบคัดกรอง และวิเคราะห์ตามระดับของปัญหา ๒) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเนื่องจากเป็นโรงเรียนในโครงการพระราชดำริ ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีนักเรียนอยู่ประจำจึงมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้เป็นอย่างดี ๓) มีการจัดทำแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านสุขภาพ ๔) มีการจัดทำสื่อต้นแบบที่บูรณาการด้านการเรียนการสอนที่มีความหลากหลาย และมีการใช้สื่อ edltv มาบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้

กระบวนการ

๑) ประชุมวางแผน กำหนดนโยบายร่วมกันระหว่างผู้บริหาร คณะครู ชุมชน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และภาคีเครือข่ายร่วมกันในการพัฒนาโรงเรียนร่วมขับเคลื่อนโครงการ/ กิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน ๒) จัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมระหว่าง โรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และภาคีเครือข่าย ๓) จัดกระบวนการเรียนรู้โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือปราชญ์ชาวบ้าน มีส่วนร่วมในกิจกรรมการ

เรียนรู้ ผ่านการอบรมผู้ปกครองด้านการเรียนรู้พีชสมุนไพโร โดยจัดทำเป็นหนังสือ เล่มเล็ก (Small book) การฝึกอ่านการเขียนเกี่ยวกับสุขบัญญัติแห่งชาติ ผ่านการทำแผนผังความคิด (Mind Mapping) ๔) ร่วมผลิตและนำสื่อไปใช้ให้ตรงกับตามต้องการของนักเรียน ๕) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการใช้แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน มาเป็นแนวทางการให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง ๖) จัดกิจกรรมแก้ปัญหานักเรียนที่เป็นเทา ซึ่งมีถึงร้อยละ ๙๑.๕๔ โดยทำพีชสมุนไพรมาจัดทำเป็นโครงการให้ครูควบคุมการดำเนินการร่วมกัน ๗) ครูภาษาไทยร่วมกับคณะครูทุกคนร่วมกับผลิตสื่อการเรียนรู้ โดยจัดทำสื่อที่เน้นการบูรณาการกับสุขภาวะ ๘) มีการจัดทำแผนการเรียนรู้ที่บูรณาการกับสุขภาวะเพื่อนำไปทดลองสอน นำผลมาวิเคราะห์สรุปในรูปแบบที่ทักหลักสอน จัดทำแผนวินิจฉัยข้อบกพร่อง และ ๙) รายงานสรุปในลักษณะการทำแฟ้มสะสมงาน (Portfolio) และการจัดนิทรรศการ

กิจกรรม

๑) กิจกรรมการส่งเสริมงานเครือข่ายกับการจัดการศึกษา ๒) กิจกรรมการเรียนรู้กับภูมิปัญญาด้านพีชสมุนไพรรในท้องถิ่น ๓) กิจกรรมการฝึกทักษะการอ่านการเขียนให้กับผู้ปกครอง ๔) กิจกรรมการวิเคราะห์หลักสูตร การจัดทำแผนบูรณาการด้านสุขภาวะ ๕) กิจกรรมการปฏิบัติการสอนที่เน้นการบูรณาการ ๖) กิจกรรมการผลิต และใช้สื่อการเรียนรู้/นวัตกรรมเพื่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้ ๗) กิจกรรมการสอนแนะนำงาน (Coaching and Mentoring) และ ๘) กิจกรรมการสร้างชุมชนการเรียนรู้ (PLC)

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

๑) โรงเรียนมีแผนพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทยที่บูรณาการด้านสุขภาวะ โดยเน้นคุณภาพนักเรียน คุณภาพครู และการบริหารจัดการที่สามารถเชื่อมโยงกับการประกันคุณภาพของสถานศึกษา ๒) ได้แผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการด้านสุขภาวะที่ดีกับนำไปสอนจริงผ่านการนิเทศการสอนในรูปแบบการสอนแนะนำงาน และกระบวนการ PLC ๓) ได้สื่อต้นแบบที่บูรณาการกับสุขภาวะที่สามารถเชื่อมโยงกับบัญชีคำพื้นฐานในภาษาไทย ๔) มีการแก้ปัญหาด้านสุขภาพกายโดยนำองค์กรในพื้นที่มาให้ความรู้กับนักเรียน มอบหมายให้ครูทุกคนประเมินติดตาม

ผลและแก้ปัญหาทุกระดับชั้น และ ๕) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ มีทักษะการอ่านออกเขียนได้ตามผลการประเมินทักษะของแต่ละระดับชั้นปี เฉลี่ยร้อยละ ๙๐ ขึ้นไป

การเปลี่ยนแปลง บุคคล ชุมชนท้องถิ่นและผู้ที่มีส่วนร่วม

๑) ครูมีการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา ผ่านการจัดกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียง และนำมาบูรณาการกับรายวิชา ๒) นักเรียน ได้รับการพัฒนาทักษะอ่านออกเขียนได้จากการใช้สื่อต้นแบบที่บูรณาการด้านสุขภาวะ และ ๓) ภาคิเครือข่าย ให้ความร่วมมือในการดำเนินโครงการ และสนับสนุนจากการเข้าร่วมติดตาม และจากการประชุมภาคิเครือข่าย

คุณธรรมนำชีวิต คิดอย่างมีเหตุผล ทำตนอย่างพอเพียง หลีกเลียงอภัยมุข มีความสุขในการทำงาน ประสานชุมชน

โรงเรียนบ้านน้ำดุกเหนือ

ตำบลปากช่อง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

เรื่องเด่นของพื้นที่

โรงเรียนบ้านน้ำดุกเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๒ ตั้งอยู่พื้นที่หมู่ ๑๕ เลขที่ ๓๔๕ ถนนปากช่อง ตำบลปากช่อง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ มีครูทั้งหมด ๑๒ คน นักเรียน ๑๒๙ คน สัดส่วน ๑๐.๗๕/๑ โรงเรียนบ้านน้ำดุกเหนือ มีจุดเด่น คือ จัดสภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้จึงได้รับคัดเลือกเป็นโรงเรียน จัดสภาพแวดล้อมดีเด่นจากศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาของปากช่อง นอกจากนั้นได้เป็นโรงเรียนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงระดับชาติ มีผลการประเมินด้านอาหารและยาระดับจังหวัด (อย.น้อย) ครูมีความเด่นด้านความประพฤติ ได้รับคัดเลือกเป็นครูต้นแบบปลอดอภัยมุขระดับชาติ ผลการประเมินระดับชาติ (NT, O-NET) มีการพัฒนาขึ้นทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และอยู่ในระดับดีมาก นอกจากนี้ชุมชนให้ความสำคัญ มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

สถานการณ์กล่าวถึงที่มาและปัจจัย

สถานการณ์ที่เกี่ยวกับการอ่านการเขียน ผลการประเมินด้านการอ่านการเขียนของนักเรียนในด้านมีการศึกษา ๒๕๖๑ พบว่า นักเรียนอ่านไม่คล่องจำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๐๗ และอ่านจับใจความอยู่ในระดับพอใช้จำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๐๗ นักเรียนเขียนย่อความอยู่ในระดับ

พอใช้ จำนวน ๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๘๕ และการเขียนเรียงความในระดับพอใช้ จำนวน ๑๔ คน คิดเป็น ร้อยละ ๑๐.๘๕

สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องของปัญหาสุขภาพะย่อนหลัง พบว่า นักเรียนมีสภาวะทันตสุขภาพ ฟันผุ จำนวน ๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๓๗ นักเรียน มีปัญหาสภาวะด้านร่างกายเป็นเทา จำนวน ๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๒๕ นักเรียนมีสภาวะด้านร่างกายน้ำหนักเกินเกณฑ์ จำนวน ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๘๗

สถานการณ์ที่เกี่ยวกับครู ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยไม่ได้จบเอกภาษาไทยทำให้ขาดทักษะและเทคนิคด้านการอ่าน การเขียน ส่งผลให้นักเรียนอ่านจับใจความ เขียนย่อความ เรียงความยังไม่เป็นที่พอใจของคณะครู แต่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๓ ครูผู้สอนตั้งใจดูแลเอาใจใส่ในการสอนอ่าน ออกเขียนได้ จนทำให้นักเรียนชั้น ป.๑ อ่านออก คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๐๑ ซึ่งอยู่ในระดับดีมาก

วิธีการ

๑) กำหนดนโยบายการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้เพื่อเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสภาวะโดยโรงเรียนจัดทำเป็นแผนปฏิบัติงานประจำปี มีการประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจกับคณะกรรมการสถานศึกษา คณะครู ผู้ปกครอง และชุมชน มีการวิเคราะห์สภาพปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ แสดงจำนวนนักเรียนอ่านไม่ออก และเขียนไม่ได้โดยระบุปัญหา สาเหตุตามแบบคัดกรอง และวิเคราะห์ตามระดับของปัญหา ๒) จัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมระหว่างภาคีเครือข่ายทั้งโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรบริหารส่วนตำบล และเขตพื้นที่ การศึกษาในการช่วยเหลือสนับสนุนการสอนอ่านและเขียนให้กับนักเรียน เช่น โดย อบต.ปากช่อง ให้ความร่วมมือในการประชุมกลุ่มผู้นำชุมชนผ่านโรงเรียนผู้สูงอายุ เขตพื้นที่การศึกษา มีการร่วมประเมินติดตามผลร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ๓) การจัดกระบวนการเรียนรู้ผ่านแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเนื่องจากเป็นโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนที่มีสภาพแวดล้อมดีเด่น ปลอดภัย และผลประเมินด้าน อย. ระดับดีเด่นของจังหวัด ๔) มีการจัดทำแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านสภาวะ และ ๕) มีการผลิตสื่อต้นแบบที่บูรณาการด้านสภาวะ

กระบวนการ

๑) ประชุมวางแผน กำหนดนโยบายร่วมกันระหว่างผู้บริหาร คณะครู ชุมชน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และภาคีเครือข่ายร่วมกันในการพัฒนา โรงเรียนร่วมขับเคลื่อนโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน ๒) จัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมระหว่าง โรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และภาคีเครือข่าย ๓) จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการใช้แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน มาเป็นแนวทางในการให้นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านการฝึกปฏิบัติจริง ๔) จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือปราชญ์ชาวบ้าน มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ผ่านการอบรมผู้ปกครองด้านการเรียนรู้พืชสมุนไพร โดยจัดทำเป็นหนังสือเล่มเล็ก (Small book) การฝึกอ่านการเขียนเกี่ยวกับสุขบัญญัติแห่งชาติ ผ่านการทำแผนผังความคิด (Mind Mapping) ๕) จัดทำแผนการเรียนรู้ที่บูรณาการด้านสุขภาวะ รวมทั้งวิเคราะห์ ข้อบกพร่อง โดยจัดทำแผนวินิจฉัยข้อบกพร่อง ๖) ร่วมผลิตสื่อต้นแบบที่หลากหลาย ที่บูรณาการกับสุขภาวะทุกระดับชั้นและสอดคล้องกับแผนการเรียนรู้ที่ออกแบบไว้ ๗) ใช้กระบวนการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ผ่านการสอนแนะนำงาน และ การใช้กระบวนการ PLC และ ๘) ประมวลองค์ความรู้ผ่านการจัดทำแฟ้มสะสมงาน (Portfolio) และการจัดนิทรรศการ

กิจกรรม

๑) กิจกรรมการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา ร่วมกับเครือข่าย ๒) กิจกรรมการเรียนรู้กับภูมิปัญญาด้านพืชสมุนไพรในท้องถิ่น ๓) กิจกรรมการฝึกทักษะการอ่าน การเขียนให้กับผู้ปกครอง ๔) กิจกรรมการวิเคราะห์หลักสูตร การจัดทำแผนบูรณาการด้านสุขภาวะ ๕) กิจกรรมการปฏิบัติการสอนที่เน้นการบูรณาการ ๖) กิจกรรมการผลิต และใช้สื่อการเรียนรู้/นวัตกรรมเพื่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้ ๗) กิจกรรมการสอนแนะนำงาน (Coaching and Mentoring) และ ๘) กิจกรรมการสร้างชุมชนการเรียนรู้ (PLC)

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

๑) โรงเรียนมีแผนพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทยที่บูรณาการด้านสุขภาวะ โดยเน้นคุณภาพนักเรียน คุณภาพครู และการบริหารจัดการที่สามารถเชื่อมโยงกับการประกันคุณภาพของสถานศึกษา ๒) ได้แผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการด้านสุขภาวะที่ดีก็นำไปสอนจริงผ่านการนิเทศการสอนในรูปแบบการสอนแผนงาน และกระบวนการ PLC ๓) ได้สื่อต้นแบบที่บูรณาการกับสุขภาวะที่สามารถเชื่อมโยงกับบัญชีค่าพื้นฐานในภาษาไทย ๔) มีการแก้ปัญหาด้านสุขภาวะโดยมีเครือข่ายที่เข้มแข็ง คือ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลปากช่อง เข้าร่วมแก้ปัญหา ประเมินติดตามผลจึงส่งผลให้มีนักเรียนที่มีปัญหาน้อยมาก และ ๕) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ มีทักษะการอ่านออกเขียนได้ตามผลการประเมินทักษะของแต่ละระดับชั้นปี เฉลี่ยร้อยละ ๙๐ ขึ้นไป

การเปลี่ยนแปลง บุคคล ชุมชนท้องถิ่นและผู้ที่มีส่วนร่วม

๑) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ สามารถอ่านออกเขียนได้ครบทุกคนซึ่งมีผลประเมินของเขตพื้นที่การศึกษาอยู่ในระดับดีมาก ๒) ผู้ปกครอง ชุมชน และอบต.ปากช่อง ให้ความร่วมมือ สนับสนุนโดยร่วมกิจกรรมทุกครั้ง และต้องการให้มีการต่อยอดโครงการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ให้กับสถานศึกษาอื่นๆ

จำนวนครู 15 คน   ชาย 3 คน   หญิง 12 คน

จำนวนนักเรียน 136 คน   ชาย 71 คน   หญิง 65 คน

สัดส่วนครูต่อนักเรียน

คิดเป็นร้อยละ 9.56

กลไกในการทำงาน

- การบริหารจัดการสถานศึกษา**
  - 1) สนับสนุนและอำนวยความสะดวกแก่ผู้บริหารสถานศึกษา
  - 2) กระจายอำนาจการดำเนินงานให้สถานศึกษา
  - 3) กระจายอำนาจการดำเนินงานให้สถานศึกษา
  - 4) กระจายอำนาจการดำเนินงานให้สถานศึกษา
- การบริหารจัดการระบบและพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน**
  - 1) สนับสนุนและอำนวยความสะดวกแก่ผู้บริหารสถานศึกษา
  - 2) สนับสนุนและอำนวยความสะดวกแก่ผู้บริหารสถานศึกษา
  - 3) สนับสนุนและอำนวยความสะดวกแก่ผู้บริหารสถานศึกษา
  - 4) สนับสนุนและอำนวยความสะดวกแก่ผู้บริหารสถานศึกษา
  - 5) สนับสนุนและอำนวยความสะดวกแก่ผู้บริหารสถานศึกษา
- การบริหารจัดการระบบการให้บริการแก่ชุมชน**
  - 1) สนับสนุนและอำนวยความสะดวกแก่ผู้บริหารสถานศึกษา
  - 2) สนับสนุนและอำนวยความสะดวกแก่ผู้บริหารสถานศึกษา
  - 3) สนับสนุนและอำนวยความสะดวกแก่ผู้บริหารสถานศึกษา

การออกแบบกลไกและระบบการทำงาน

- 1) สนับสนุนและอำนวยความสะดวกแก่ผู้บริหารสถานศึกษา
- 2) สนับสนุนและอำนวยความสะดวกแก่ผู้บริหารสถานศึกษา
- 3) สนับสนุนและอำนวยความสะดวกแก่ผู้บริหารสถานศึกษา
- 4) สนับสนุนและอำนวยความสะดวกแก่ผู้บริหารสถานศึกษา
- 5) สนับสนุนและอำนวยความสะดวกแก่ผู้บริหารสถานศึกษา
- 6) สนับสนุนและอำนวยความสะดวกแก่ผู้บริหารสถานศึกษา
- 7) สนับสนุนและอำนวยความสะดวกแก่ผู้บริหารสถานศึกษา
- 8) สนับสนุนและอำนวยความสะดวกแก่ผู้บริหารสถานศึกษา
- 9) สนับสนุนและอำนวยความสะดวกแก่ผู้บริหารสถานศึกษา
- 10) สนับสนุนและอำนวยความสะดวกแก่ผู้บริหารสถานศึกษา

สถานการณ์ปัญหา

- 1) สถานการณ์ปัญหาในการดำเนินงาน
- 2) สถานการณ์ปัญหาในการดำเนินงาน
- 3) สถานการณ์ปัญหาในการดำเนินงาน
- 4) สถานการณ์ปัญหาในการดำเนินงาน
- 5) สถานการณ์ปัญหาในการดำเนินงาน
- 6) สถานการณ์ปัญหาในการดำเนินงาน
- 7) สถานการณ์ปัญหาในการดำเนินงาน
- 8) สถานการณ์ปัญหาในการดำเนินงาน
- 9) สถานการณ์ปัญหาในการดำเนินงาน
- 10) สถานการณ์ปัญหาในการดำเนินงาน

เป้าหมายในการดำเนินงาน

1) สถานการณ์ปัญหาในการดำเนินงาน

2) สถานการณ์ปัญหาในการดำเนินงาน

สรุปเรื่องต้น นวัตกรรม

การดำเนินงานที่สอดคล้องกับแผนงานและนโยบาย

- 1) สรุปเรื่องต้น นวัตกรรม
- 2) สรุปเรื่องต้น นวัตกรรม
- 3) สรุปเรื่องต้น นวัตกรรม
- 4) สรุปเรื่องต้น นวัตกรรม
- 5) สรุปเรื่องต้น นวัตกรรม
- 6) สรุปเรื่องต้น นวัตกรรม
- 7) สรุปเรื่องต้น นวัตกรรม
- 8) สรุปเรื่องต้น นวัตกรรม
- 9) สรุปเรื่องต้น นวัตกรรม
- 10) สรุปเรื่องต้น นวัตกรรม

ผลกระทบ (Out Come) จากทุกกระบวนการ

- 1) ผลกระทบจากการดำเนินงาน
- 2) ผลกระทบจากการดำเนินงาน
- 3) ผลกระทบจากการดำเนินงาน
- 4) ผลกระทบจากการดำเนินงาน
- 5) ผลกระทบจากการดำเนินงาน
- 6) ผลกระทบจากการดำเนินงาน
- 7) ผลกระทบจากการดำเนินงาน
- 8) ผลกระทบจากการดำเนินงาน
- 9) ผลกระทบจากการดำเนินงาน
- 10) ผลกระทบจากการดำเนินงาน

ผลลัพธ์ (Out Put) จากทุกกระบวนการ

- 1) ผลลัพธ์จากการดำเนินงาน
- 2) ผลลัพธ์จากการดำเนินงาน
- 3) ผลลัพธ์จากการดำเนินงาน
- 4) ผลลัพธ์จากการดำเนินงาน
- 5) ผลลัพธ์จากการดำเนินงาน
- 6) ผลลัพธ์จากการดำเนินงาน
- 7) ผลลัพธ์จากการดำเนินงาน
- 8) ผลลัพธ์จากการดำเนินงาน
- 9) ผลลัพธ์จากการดำเนินงาน
- 10) ผลลัพธ์จากการดำเนินงาน

เรียนดี กีฬาเด่น เน้นคุณธรรมนำพัฒนา

โรงเรียนบ้านจันทิมา

ตำบลจันทิมา อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร

เรื่องเด่นของพื้นที่

โรงเรียนบ้านจันทิมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต ๑ ตั้งอยู่พื้นที่ หมู่ ๓ ตำบลจันทิมา อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร มีครูทั้งหมด ๑๓ คน นักเรียน ๑๓๖ คน สัดส่วน ๑๘: ๔๖/๑ โรงเรียนบ้านจันทิมามีจุดเด่น คือ ครูทำงานเป็นทีม มีการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นใช้เหตุผลในการตัดสินใจ ชุมชนเข้มแข็งให้การสนับสนุนทุกองค์กรอย่างต่อเนื่องและร่วมกันประเมิณผลหลักการปฏิบัติงานทุกครั้ง จนส่งผลให้โรงเรียนบ้านจันทิมาได้รับคัดเลือกเป็นโรงเรียนดีศรีตำบล โรงเรียนคุณธรรมนำการศึกษา มีการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการฝึกเป็นมัคทายกน้อยให้กับนักเรียนตลอดจนร่วมกิจกรรมฝึกด้านวิทยาศาสตร์ให้กับนักเรียนปฐมวัยเข้าร่วมโครงการ บัณฑิตวิทยาศาสตร์น้อย จนได้รับคัดเลือกเป็นโรงเรียนแกนนำด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวของ BBL การปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าวส่งผลให้การประเมินด้านการอ่านออกเขียนได้มีผลอยู่ในระดับดีมาก และมีผลการประเมินระดับชาติ (NT, O-NET) มีการพัฒนาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

สถานการณ์กล่าวถึงที่มาและปัจจัย

สถานการณ์ที่เกี่ยวกับการอ่านการเขียน จากการประเมินด้านการอ่านออกเขียนได้ พบว่า ด้านการอ่านออก มีนักเรียนอยู่ในระดับปรับปรุง จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๔๗ อ่านคล่องมีนักเรียนอยู่ในระดับปรับปรุง จำนวน

๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๘๘ นักเรียนอ่านจับใจความอยู่ในระดับปรับปรุง จำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๑๔ ด้านการเขียนคำ และเขียนเรื่องอยู่ในระดับปรับปรุง จำนวน ๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๐๘ นักเรียนเขียนย่อความอยู่ในระดับปรับปรุง จำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๑๔ และการเขียนเรียงความอยู่ในระดับปรับปรุง จำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๑๔ จากข้อมูลข้างต้น เป็นปัญหาเร่งด่วนนักเรียน ต้องได้รับการพัฒนาให้สามารถอ่านออกเขียนได้ อ่านได้คล่อง อ่านจับใจความ และเขียนย่อความ เรียงความได้ ซึ่งเป็นพื้นฐานลำดับในการเรียนรู้ในระดับสูงต่อไป

สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสุขภาพะย่อนหลัง พบว่า นักเรียนมีสุขภาพด้าน ภาวะโภชนาการของนักเรียนอยู่ในระดับอ่อน จำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๓๕ นักเรียนมีสุขภาพด้านทันตสุขภาพ ฟันผุ จำนวน ๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๔๑ นักเรียนมีปัญหาด้านสุขภาพ จำนวน ๑๐ คน ทำให้ขาดเรียนบ่อย คิดเป็นร้อยละ ๗.๓๕

สถานการณ์ที่เกี่ยวกับครู ขาดครูเอกภาษาไทย ครูขาดทักษะ เทคนิคในการ สอนอ่านออกเขียนได้ ครูเอาใจใส่นักเรียนที่บกพร่องจากการเรียนรู้น้อยและครูขาด การติดตามนักเรียนที่ขาดเรียนบ่อยอย่างต่อเนื่อง

วิธีการ

๑) โรงเรียนมีการจัดทำโครงการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ที่ดำเนินการอยู่ใน แผนปฏิบัติงานของโรงเรียน มีการประชุมสร้างความเข้าใจ กำหนดนโยบาย การพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้เพื่อเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพโดย โรงเรียนจัดทำเป็นแผนปฏิบัติงานประจำปี มีการประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจกับ คณะกรรมการสถานศึกษา คณะครู ผู้ปกครอง และชุมชน มีการวิเคราะห์สภาพ ปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศแสดงจำนวนนักเรียน อ่านไม่ออก และเขียนไม่ได้โดยระบุปัญหา สาเหตุตามแบบคัดกรอง และวิเคราะห์ ตามระดับของปัญหา ๒) โรงเรียนมีการดำเนินการที่เน้นการมีส่วนร่วมระหว่างภาคี เครือข่าย ได้แก่ อบต.บ้านจันทิมา กลุ่มผู้นำชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษา ๓) คณะครูมีการพัฒนาทักษะด้านการผลิตสื่อการเรียนรู้และนวัตกรรมที่สอดคล้องกับ สภาพปัญหาในการอ่านออกเขียนได้ ทั้งการพัฒนาตนเองในโครงการที่หน่วยงาน

อื่นๆ จัดขึ้น และมีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในโรงเรียนผ่านการสร้างชุมชนครูแห่งการเรียนรู้ (PLC) ๔) การจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้าน มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ และการฝึกทักษะการอ่าน การเขียนเกี่ยวกับสุขบัญญัติแห่งชาติ

กระบวนการ

๑) ประชุมวางแผน กำหนดนโยบายร่วมกันระหว่างผู้บริหาร คณะครู ชุมชน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และภาคีเครือข่ายร่วมกันในการพัฒนาโรงเรียนร่วมขับเคลื่อนโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน ๒) จัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมระหว่าง โรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และภาคีเครือข่าย ๓) จัดกระบวนการเรียนรู้โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือประชาชนชาวบ้าน มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการอบรมผู้ปกครองด้านการเรียนรู้พีชสมุนไพรร โดยจัดทำเป็นหนังสือเล่มเล็ก (Small book) การฝึกอ่านการเขียนเกี่ยวกับสุขบัญญัติแห่งชาติ ผ่านการทำแผนผังความคิด (Mind Mapping) ๔) ร่วมผลิตและนำสื่อไปใช้ให้ตรงกับตามต้องการของนักเรียน ๕) จัดกิจกรรมผลิตสื่อต้นแบบที่มีความหลากหลายที่เน้นการบูรณาการกับสุขภาวะ ๖) มีการจัดทำแผนการเรียนรู้ที่บูรณาการด้านสุขภาวะ เพื่อนำไปทดลองสอน นำผลมาวิเคราะห์ต่อเนื่องด้วยการทำแผนวินิจฉัยข้อบกพร่อง ๗) มีการรายงานสรุปองค์ความรู้ ในรูปแบบการจัดทำแฟ้มสะสมงาน (Portfolio) และการจัดนิทรรศการ

กิจกรรม

๑) กิจกรรมการส่งเสริมงานเครือข่ายกับการจัดการศึกษา ๒) กิจกรรมการเรียนรู้กับภูมิปัญญาด้านพีชสมุนไพรรในท้องถิ่น ๓) กิจกรรมการฝึกทักษะการอ่านการเขียนให้กับผู้ปกครอง ๔) กิจกรรมการวิเคราะห์หลักสูตร การจัดทำแผนบูรณาการด้านสุขภาวะ ๕) กิจกรรมการปฏิบัติการสอนที่เน้นการบูรณาการ ๖) กิจกรรมการผลิต และใช้สื่อการเรียนรู้/นวัตกรรมเพื่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้ ๗) กิจกรรมการสอนแนะนำงาน (Coaching and Mentoring) ๘) กิจกรรมการสร้างชุมชนการเรียนรู้ (PLC)

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

๑) โรงเรียนมีแผนพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทยที่บูรณาการด้านสุขภาวะ โดยเน้นคุณภาพนักเรียน คุณภาพครู และการบริหารจัดการที่สามารถเชื่อมโยงกับการประกันคุณภาพของสถานศึกษา ๒) ได้แผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการด้านสุขภาวะที่ดีกับนำไปสอนจริงผ่านการนิเทศการสอนในรูปแบบการสอนแนะนำงาน และกระบวนการ PLC ๓) ได้สื่อต้นแบบที่บูรณาการกับสุขภาวะ ที่สามารถเชื่อมโยงกับบัญชีคำพื้นฐานในภาษาไทย ๔) มีการแก้ปัญหาด้านสุขภาพกาย โดยให้องค์กรในพื้นที่มาให้ความรู้ทั้งนักเรียนและผู้ปกครอง และครูมีการประเมินติดตามผล ๕) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ มีทักษะการอ่านออกเขียนได้ตามผลการประเมินทักษะของแต่ละระดับชั้นปี เฉลี่ยร้อยละ ๙๐ ขึ้นไป

การเปลี่ยนแปลง บุคคล ชุมชนท้องถิ่นและผู้ที่มีส่วนร่วม

๑) ครูได้รับการพัฒนาตามศักยภาพ ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้รูปแบบกระบวนการ BBL และมีการใช้ PLC ในการขับเคลื่อนการแก้ปัญหา ร่วมกันในการอ่านออกเขียนได้ ๒) นักเรียนได้รับการฝึกทักษะการอ่านออกเขียนได้ ผ่านการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการด้านสุขภาวะ ๓) ผู้ปกครอง ชุมชนและภาคีเครือข่าย ให้ความร่วมมือในการสนับสนุนให้ความร่วมมือ ในการดำเนินโครงการ เป็นอย่างดี

มหาวิทยาลัย ราชภัฏพระนคร

เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร

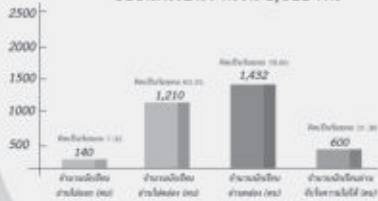
โรงเรียนบ้านลาดพร้าว (สาคร-สุน พานิชอง)
แขวงจันทรถษม เวตจตุจักร กรุงเทพมหานคร
โรงเรียนวัดโสภณาราม ตำบลบึงคอไห อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี
โรงเรียนบ้านคลองบัว (เอี่ยมแสงโรจน์) แขวงท่าแร้ง
เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร

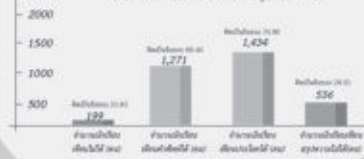
โครงการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้

สถานการณ์และปัญหา (ปัญหาการอ่าน, การเขียน, การสุภาพ)

สถานการณ์ปัญหาการอ่านและจับใจความของนักเรียนจำนวน 1,913 คน

สถานการณ์ปัญหาการเขียนและสรุปความของนักเรียนจำนวน 1,913 คน

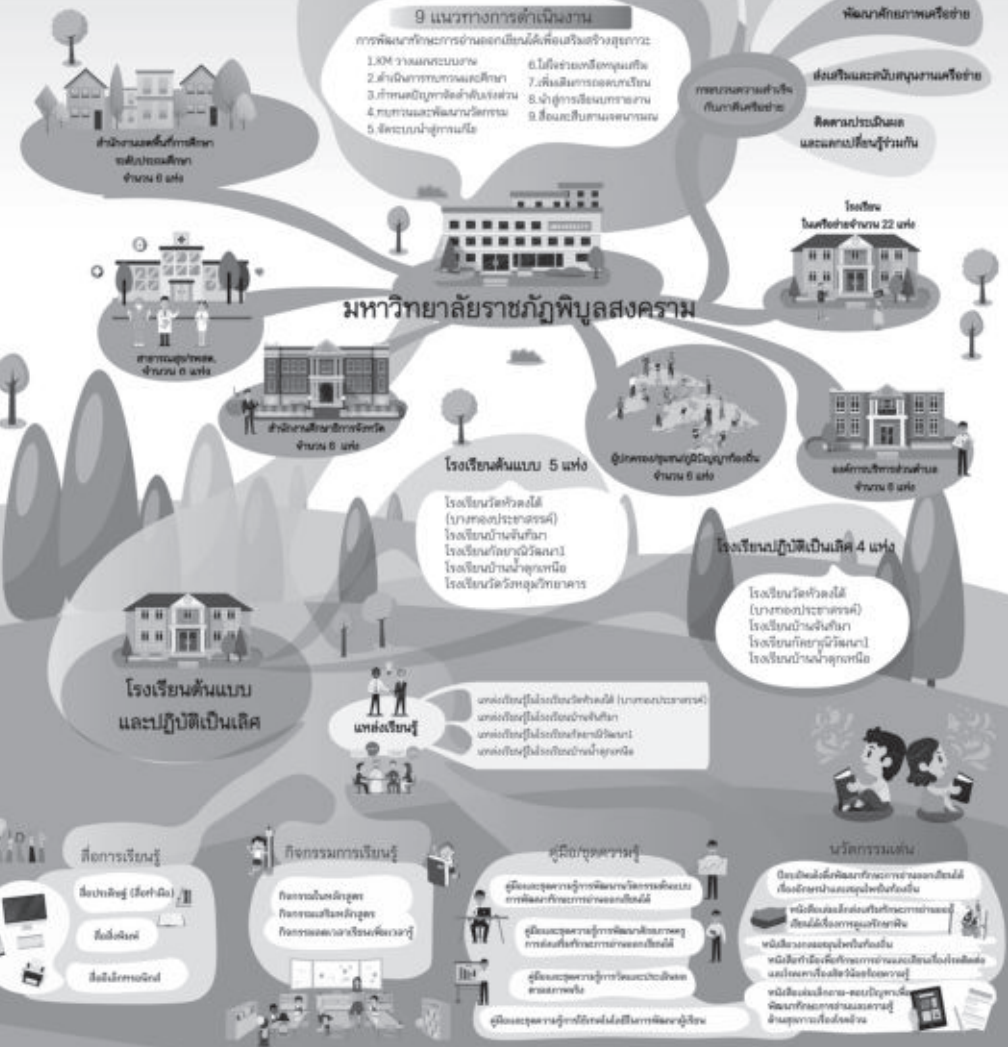
สถานการณ์ปัญหาสุภาพของนักเรียนจำนวน 1,913 คน

- ### 9 แนวทางการดำเนินงาน
1. พัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้เพื่อเสริมสร้างสู่สาธารณะ
  2. ดำเนินการบูรณาการและศึกษา
  3. กำหนดปัญหาจุดสำคัญเร่งด่วน
  4. การวางแผนและพัฒนาวิธีการ
  5. จัดระบบนำสู่การแก้ไข
  6. ฝึกอบรมครูและบุคลากร
  7. ผลิตสื่อการเรียนรู้
  8. จัดทำโครงการรณรงค์
  9. สื่อสารกับสถานประกอบการ

- สร้างโอกาสและสร้างเครือข่าย
- พัฒนาศักยภาพเครือข่าย
- ส่งเสริมและสนับสนุนงานเครือข่าย
- ศึกษาประเมินผลและถอดบทเรียนสู่ร่วมกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ภาพที่ ๔ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร

การพัฒนาความสามารถ ด้านภาษาสู่ความรอบรู้ด้านสุขภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร

ความเป็นมา

จากสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคมส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแก่ประชากรของประเทศอย่างมาก รวมทั้งเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เข้ามามีบทบาทและอิทธิพลต่อวัฒนธรรมวิถีการดำเนินชีวิตของคนไทยเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะประชากรในเมืองหลวงที่ต้องเผชิญกับสภาพแวดล้อมที่มีการแข่งขัน ความแออัดของชุมชน สภาวะรถติด และมลภาวะในอากาศต่างๆ ทำให้ประชาชนในเมืองหลวงหรือพื้นที่กึ่งเมืองมีภาวะเสี่ยงกับปัญหาสุขภาพหลากหลายรูปแบบ โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กเป็นผู้ที่ได้รับอิทธิพลโดยตรงจากสภาพครอบครัว สภาพชุมชน และสิ่งแวดล้อม จากการประเมินภาวะสุขภาพและพฤติกรรมเด็กวัยเรียนพบว่า เด็กมีปัญหาด้านอุบัติเหตุ ปัญหาด้านเพศศึกษา ปัญหาเด็กติดเกมส์ ปัญหาเด็กมีภาวะน้ำหนักน้อย ปัญหาเด็กน้ำหนักเกินและอ้วน ปัญหาเด็กชีดจากการขาดธาตุเหล็ก รวมถึงพฤติกรรมการกินผิดวิธี (วิทยาลัยพยาบาลราชชนนี, ๒๕๕๗) ปัญหาเหล่านี้ยังคงมีอยู่และทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นการส่งเสริมให้เด็กได้มีภาวะสุขภาพที่ดีจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาให้เด็กสามารถดูแลตนเองได้โดยให้เด็กวัยเรียนมีทักษะการอ่านออกเขียนได้เพื่อให้มีความรอบรู้ในเรื่องสุขภาพและการดูแลตนเองได้เป็นอย่างดี แต่ในขณะเดียวกันพบว่า ปัญหาการอ่านออก

เขียนได้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาแล้วยังอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำกว่ามาตรฐาน รัฐบาลได้มีนโยบายส่งเสริมให้ทุกโรงเรียนและทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันแก้ปัญหาอย่างเร่งด่วน เป็นวาระแห่งชาติ ซึ่งมีแนวทางและวิธีการดำเนินการในหลากหลายรูปแบบ แต่ยังไม่สามารถแก้ปัญหาได้อย่างเป็นรูปธรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครได้ร่วมกับสำนักงานเขตบางเขน สำนักงานเขตจตุจักร สำนักงานเขตหลักสี่ องค์การบริหารส่วนตำบลบึงคอไห อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี และองค์การบริหารส่วนตำบลชุมชน ร่วมกันพิจารณาคัดเลือกโรงเรียนเข้าร่วมโครงการพัฒนาความสามารถด้านภาษาสู่ความรอบรู้ด้านสุขภาวะ โดยพิจารณาโรงเรียนที่มีปัญหาการอ่านออกเขียนได้เป็นหลัก เพื่อให้โรงเรียนต่างๆ ที่เข้าร่วมโครงการได้มีโอกาสพัฒนาและยกระดับความสามารถในการอ่านออกเขียนได้และส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาวะให้แก่ นักเรียนในเขตและตำบลดังกล่าว ซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครได้ลงนามความร่วมมือกับโรงเรียนในเครือข่ายทั้ง ๑๕ โรงเรียนเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน-การเขียน เพื่อส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาวะให้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ เป็นระยะเวลา ๑๘ เดือน

พื้นที่ปฏิบัติการ จำนวนโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ๑๕ โรงเรียน โดยแบ่งตามเขตพื้นที่ ดังนี้ ๑) โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตบางเขน จำนวน ๔ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ โรงเรียนประชาภิบาล โรงเรียนวัดไตรรัตนาราม และโรงเรียนบ้านคลองบัว (เอี่ยมแสงโรจน์) ๒) โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตจตุจักร จำนวน ๓ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดเทวสุนทร โรงเรียนบ้านลาดพร้าว โรงเรียนบางบัว (เฟ่งตั้งตรงจิตรวิทยาการ) ๓) โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่ จำนวน ๔ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดหลักสี่ (ทองใบทิวารีวิทยา) โรงเรียนทุ่งสองห้อง (คุปต์ขีเสีयर) โรงเรียนเคหะทุ่งสองห้องวิทยา ๑ และโรงเรียนเคหะทุ่งสองห้องวิทยา ๒ ๔) โรงเรียนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบึงคอไห จังหวัดปทุมธานี จำนวน ๓ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดโสภณาราม โรงเรียนรวมราษฎร์สามัคคี และโรงเรียนร่วมใจประสิทธิ์ ๕) โรงเรียนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลชุมพล จังหวัดนครนายก จำนวน ๑ โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านคลอง ๑๔

จำนวนประชากร นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ ของโรงเรียนเครือข่าย ๑๕ โรงเรียนจำนวน ๗,๒๑๓ คน นักเรียนหญิงจำนวน ๓,๕๔๓ นักเรียนชายจำนวน ๓,๖๗๐ คน

สถานการณ์ที่เป็นปัญหาของพื้นที่ปฏิบัติการ

จากการสำรวจข้อมูลจากพื้นที่พบว่านักเรียนในโรงเรียนเครือข่ายทั้ง ๑๕ โรงเรียนพบว่า ปัญหาหลักของนักเรียนคืออ่านจับใจความไม่ได้ และเขียนสรุปความไม่ได้ ส่งผลให้การทำข้อสอบ O-NET, National Test (NT), Reading Test (RT) และการทดสอบการอ่านของสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานมีคะแนนอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ สามารถสรุปปัญหาการอ่าน-การเขียนของนักเรียนในโรงเรียนเครือข่ายได้เป็นดังนี้ นักเรียนอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้มีประมาณร้อยละ ๒๐ และนักเรียนอ่านจับใจความไม่ได้ และเขียนสรุปความไม่ได้อีกร้อยละ ๘๐ ซึ่งจากการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาพบว่าปัญหามี ๒ ส่วนดังนี้

๑) ปัญหา นักเรียนอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ปัญหา นักเรียนอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ เกิดจากสาเหตุหลายประการด้วยกัน ดังนี้ (๑) ปัญหาจากนักเรียน ได้แก่ นักเรียนมีความบกพร่องในการเรียนรู้ นักเรียนเรียนไม่มีความพร้อมในการเรียนรู้ เช่น ขาดเรียนบ่อย ไม่มีผู้ปกครองดูแลให้ทำการบ้านหรือฝึกการอ่าน-เขียนที่บ้านเนื่องจากผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องทำงานนอกบ้านหรือต่างจังหวัด ทำให้นักเรียนต้องอาศัยอยู่กับปู่ย่าตายาย หรืออยู่ด้วยตนเองไม่มีผู้ปกครอง นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องนักเรียนต่างดาวที่เป็นบุตรหลานของแรงงานที่ย้ายถิ่นฐานตามผู้ปกครองเข้ามาเรียนทำให้เกิดปัญหาอ่านไม่ออก-เขียนไม่ได้ และปัญหาอีกประการคือนักเรียนมีการย้ายเข้าย้ายออกตามผู้ปกครองซึ่งส่วนใหญ่เป็นชนชั้นแรงงานทำให้นักเรียนเรียนไม่ต่อเนื่อง ขาดการฝึกฝนทักษะอ่าน-เขียนอย่างต่อเนื่องทำให้นักเรียนอ่านไม่ออก-เขียนไม่ได้ ทำให้นักเรียนไม่มีนิสัยรักการอ่านการเขียน (๒) ปัญหาจากครู ได้แก่ ครูไม่มีความสามารถในการผลิตสื่อใหม่ๆ ขาดงบประมาณในการผลิตสื่อและงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมนอกหลักสูตร รวมทั้งคุณครูส่วนใหญ่มีภาระงานมากทำให้ไม่มีเวลาในการผลิตสื่อที่มีคุณภาพสำหรับการพัฒนาด้านการอ่าน-เขียน ครูส่วนใหญ่ขาดประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้และการผลิตสื่อที่เน้นการบูรณาการทำให้ได้สื่อแบบเดิมๆ หรือใช้หนังสือที่มีตามหลักสูตร ทำให้นักเรียนไม่ให้ความสนใจในการเรียนรู้เท่าที่ควร (๓) ปัญหาด้านนโยบายของผู้บริหาร ได้แก่ ผู้บริหารไม่ได้มีนโยบายที่จะจัดกิจกรรมหรือดำเนินการนอกเหนือจากการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรเพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน-เขียน ใดๆ ที่นโยบายจากหน่วยงานระดับสูงได้กำหนดให้โรงเรียนดำเนินการก็ตาม ทำให้ผลการพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน-เขียนยังคงเป็นปัญหา นักเรียนมีผลการเรียนรู้ภาษาไทยต่ำ คะแนน O-NET, NT และ RT ต่ำอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในส่วนนี้เกี่ยวข้องกับเรื่องงบประมาณในการดำเนินการที่จะส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ครูและผู้เกี่ยวข้องมา

ร่วมพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน-เขียนของนักเรียน ทำให้ที่ผ่านมายังคงมีปัญหามาอย่างต่อเนื่อง (๔) ปัญหาจากผู้ปกครอง เนื่องจากผู้ปกครองของนักเรียนในโรงเรียน เครือข่ายทั้งที่อยู่ในชุมชนเมืองและปริมณฑลไม่มีเวลาในการช่วยเหลือหรือสอนให้นักเรียน อ่านเขียนในช่วงหลังเลิกเรียนหรือในวันหยุดเรียนและช่วงปิดเทอมทำให้การพัฒนาการอ่านเขียนของนักเรียนไม่มีความต่อเนื่อง โดยเฉพาะช่วงปิดเทอมนักเรียนในชุมชนเมืองต้องกลับไปอยู่ต่างจังหวัดทำให้ขาดการทบทวนการอ่านการเขียนเมื่อเปิดเทอมใหม่มาครูจะต้องทำการปรับพื้นฐานการอ่านเขียนใหม่ให้แก่ นักเรียนอีกครั้งเป็นวัฏจักร

๒) ปัญหา นักเรียนอ่านจับใจความและเขียนสรุปความไม่ได้ จากการวิเคราะห์ปัญหา ร่วมกับโรงเรียนเครือข่าย พบว่า ที่ผ่านมาโรงเรียนมีการพัฒนาเฉพาะการอ่านออก-เขียนได้ ซึ่งเน้นที่การอ่านออกเสียง การอ่านคำ การอ่านประโยค เนื่องจากโรงเรียนเข้าใจว่า นักเรียนอ่านไม่ออก-เขียนไม่ได้เท่านั้น ไม่ได้วิเคราะห์ในเชิงลึกว่ามีสัดส่วนนักเรียนอ่านออก-เขียนได้จำนวนเท่าไร และจำนวนนักเรียนที่อ่านออกแล้วปัญหาอยู่ที่การอ่านจับใจความและการเขียนสรุปความ ไม่ใช่มีปัญหาแค่อ่านไม่ออก ทำให้การพัฒนาสื่อที่ผ่านมามุ่งเน้นให้นักเรียนอ่านออก-เขียนได้เฉพาะคำศัพท์พื้นฐาน ประโยคพื้นฐาน ง่ายๆ ที่มีนักเรียนอ่านออก-เขียนได้จำนวนมาก จึงทำให้ไม่มีการพัฒนาสื่อหรือจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านจับใจความและการเขียนสรุปความ ซึ่งจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานด้านการอ่าน-เขียนของโรงเรียนร่วมกันระหว่างนักวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร และผู้บริหาร ครูในโรงเรียนเครือข่ายพบว่า ปัญหาที่สำคัญและมีจำนวนมากกว่า คือ ปัญหาการอ่านจับใจความไม่ได้ และเขียนสรุปความไม่ได้ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๘๐ ในขณะที่ปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ทั่วไปมีเพียงร้อยละ ๒๐ ซึ่งเป็นปัญหาในระดับชั้นต้นๆ เช่น ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ที่นักเรียนเพิ่งผ่านการเรียนอนุบาลมาและไม่มีพื้นฐานการอ่าน-เขียนมาก่อน ทำให้ต้องใช้เวลาในการพัฒนามากกว่า

สถานการณ์ปัญหาการอ่านออกเขียนได้ และปัญหาสุขภาพะของนักเรียนในโรงเรียนเครือข่าย

สามารถสรุปได้ดังนี้

(๑) สถานการณ์ปัญหาการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ ๑-๖
(เฉพาะนักเรียนปกติ) ข้อมูลปี ๒๕๖๑

ระดับชั้น	จำนวน นักเรียนอ่าน ไม่ออก (คน)	จำนวนนักเรียน อ่านไม่คล่อง (คน)	จำนวน นักเรียนอ่าน คล่อง (คน)	จำนวนนักเรียน อ่านจับใจความ ไม่ได้ (คน)
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒	๑๓๑	๑๔๒	๑,๐๑๙	๘๑๔
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓	๑๓๑	๑๓๘	๑,๐๑๓	๕๑๐
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔	๓๘	๑๑๗	๙๖๙	๗๗๓
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕	๕๒	๑๑๖	๑,๐๕๕	๘๔๔
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖	๕๙	๑๐๐	๙๙๖	๗๙๗
รวมทั้งหมด	๕๖๑	๘๑๕	๔,๘๘๘	๔,๓๙๘

(๒) สถานการณ์ปัญหาการเขียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ ๑-๖
(เฉพาะนักเรียนปกติ)

ระดับชั้น	จำนวน นักเรียน เขียนไม่ได้ (คน)	จำนวนนักเรียน เขียนคำศัพท์ได้ (คน)	จำนวน นักเรียนเขียน ประโยคได้ (คน)	จำนวนนักเรียน เขียนสรุปความ ไม่ได้ (คน)
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑	๑๕๔	๒๑๗	๘๑๘	๖๕๕
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒	๑๓๒	๑๓๙	๑๐๒๓	๘๑๘
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓	๑๓๒	๑๔๑	๑๐๐๙	๘๐๗
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔	๓๗	๙๒	๙๙๔	๗๙๕
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕	๔๙	๑๑๗	๑๐๕๗	๘๔๕
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖	๕๒	๘๖	๙๖๘	๗๗๔
รวมทั้งหมด	๕๕๖	๗๙๒	๕,๘๖๙	๔,๖๙๔

(๓) สถานการณ์ปัญหาสุขภาพของนักเรียน

จากการสำรวจในต้นปีการศึกษา ๒๕๖๑ พบว่า มีนักเรียนน้ำหนักเกินเกณฑ์ คิดเป็น ร้อย ๑๕.๕๘ น้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ ร้อยละ ๗.๘๘ เป็นเหา ๑๕.๒๙ และมีปัญหาสุขภาพ พันร้อยละ ๒๔ ส่วนปัญหาอื่นๆ ร้อยละ ๑

ปัญหาสุขภาพ ที่พบ	แหล่งข้อมูล	นักเรียน (ร้อยละ)	แนวทางการจัดการแก้ไขปัญหา
๑. น้ำหนัก เกินเกณฑ์	๑. ศูนย์สาธารณสุข ประจำเขตและ ท้องถิ่น ๒. งานอนามัย โรงเรียน ๓. สมุดบันทึกสุขภาพ ของนักเรียนราย บุคคล	๑๕.๕๘	๑. ศูนย์สาธารณสุขชุมชนและท้องถิ่นให้ความรู้ เกี่ยวกับสุขภาพและความรู้เรื่องโรคอ้วน ๒. โรงเรียนจัดกิจกรรมออกกำลังกายวันพุธ ๓. จัดกิจกรรมภารกิจพิชิตอ้วนในโครงการ เรียนรู้ด้านภาษาสู่ความรอบรู้ด้านสุขภาพ ๔. จัดบอร์ดให้ความรู้เรื่องอาหารดีมีประโยชน์
๒. น้ำหนักต่ำ กว่าเกณฑ์	๑. ศูนย์สาธารณสุข ประจำเขตและ ท้องถิ่น ๒. งานอนามัย โรงเรียน ๓. สมุดบันทึกสุขภาพ ของนักเรียน รายบุคคล	๗.๘๘	๑. ศูนย์สาธารณสุขชุมชนและท้องถิ่น ให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพและความรู้เรื่อง การรับประทานอาหาร ร่วมกับการออก กำลังกายให้เหมาะสมกับวัย ๒. เพิ่มสารอาหารนมเป็น เช้า- ปาย และให้ทานไข่เพิ่ม ๓. โรงเรียนจัดกิจกรรมออกกำลังกาย ๔. จัดทำอาหารให้ครบหลักโภชนาการอาหาร ๕ หมูตามโครงการอาหารเช้า-กลางวัน เพื่อสุขภาพ
๓. เหา	๑. ศูนย์สาธารณสุข ประจำเขตและ ท้องถิ่น ๒. งานอนามัย โรงเรียน ๓. สมุดบันทึกสุขภาพ ของนักเรียนราย บุคคล	๑๕.๒๙	๑. ศูนย์สาธารณสุขชุมชนและท้องถิ่น ร่วมกับ โรงเรียนดูแลใส่ยาฆ่าเหาและให้ความรู้กับ นักเรียน ๒. โรงเรียนทำหนังสือแจ้งไปยังผู้ปกครอง นักเรียนให้ช่วยกันดูแลนักเรียนไม่ให้เป็น เหา ๓. ให้นักเรียนตัดผมสั้น และสระผมทุกวัน

ปัญหาสุขภาพที่พบ	แหล่งข้อมูล	นักเรียน (ร้อยละ)	แนวทางการจัดการแก้ไขปัญหา
๔. สุขภาพฟัน	๑. ศูนย์สาธารณสุขประจำเขตและท้องถิ่น ๒. งานอนามัยโรงเรียน ๓. สมุดบันทึกสุขภาพของนักเรียนรายบุคคล	๒๔.๐๐	๑. ศูนย์สาธารณสุขชุมชนและท้องถิ่นมาให้การดูแลในการรักษาสุขภาพช่องปากของนักเรียน และเคลือบฟลูออไรด์ถ้ามีกรณีที่ต้องแก้ไขจะส่งต่อมายังโรงเรียนแจ้งผู้ปกครอง ๒. มีสมุดบันทึกสุขภาพฟัน ๓. โรงเรียนมีกิจกรรมแปรงฟันหลังรับประทานอาหารกลางวัน และสอดแทรกเนื้อหาในวิชาต่างๆ เกี่ยวกับการรักษาสุขภาพช่องปาก ๔. กำกับไม่ให้นักเรียนรับประทานขนมกรุบกรอบและลูกอม
๕. โรคติดต่อ เช่น ตาแดง อีสุกอีใส	๑. ศูนย์สาธารณสุขประจำเขตและท้องถิ่น ๒. งานอนามัยโรงเรียน ๓. สมุดบันทึกสุขภาพของนักเรียนรายบุคคล	๐.๒๔	๑. ครูผู้สอน ให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคติดต่อ ๒. คัดแยกนักเรียนที่เป็นหวัดให้ห่างจากเพื่อนหยุดเรียนเพื่อพักผ่อน
๖. อื่นๆ เล็บผอม ผิว ตาปาก จมูก หู	๑. ศูนย์สาธารณสุขประจำเขตและท้องถิ่น ๒. งานอนามัยโรงเรียน ๓. สมุดบันทึกสุขภาพของนักเรียนรายบุคคล	-	๑. จัดบอร์ดให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลตนเอง ๒. รายการเสียงตามสายให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพประจำวัน
รวมทั้งหมด		๖๒.๕๕	

หมายเหตุ : สถานการณ์ปัญหาสุขภาพ อาทิ โภชนาการ สุขภาพฟัน ภาวะอ้วน/ผอม เทา โรคที่มีความเสี่ยงติดต่อ ฯลฯ

กู่ทงสั้คคมใ้การจ้ดการปัญหาละการมีสั้วนสั้บสั้บ ใ้การด้าเน้บกิจกรรมใ้พื้นที่ปฏิบัต้การ

๑) **ทูนศั้กยภาพครู** โรงเรียนใ้เครือข้ายั้ทั้ง ๑๕ โรงเรียนมีจ้ำนวนครูเพ้ียงพ้อต่อการพัฒน่านักเรียน ครูทุกท้านมีความดั้งใจและมู้งมั้ใ้การแก้ปัญหการอ่านการเขียนใ้แก่นักเรียนของตนเองร่ว้กันทั้งโรงเรียน ซึ่งเมือสำรจวความสามารถทงการสอนของคูนครูสั้่วนใหญ่มีความสามารถการสอนอยู่ใ้ระดับที่ดึี มีความสามารถใ้การพัฒนาสั้้อประกอบการเรียนของนักเรียนแม้จะไม่หลากหลายมาก และโรงเรียนมีการผลิตสั้้อส่งเสริมการอ่านการเขียนพ้อสมควร โดยสั้่วนใหญ่นำมาจากอินเทอร์เน็ตโดยเลือ้กสั้้อที่สำรจวนำมาใช้ได้เหมะสมกับนักเรียนของตนเอง

๒) **การสั้บสั้บจากหน่วยง่านต้นสั้งกั้ด** อาทึี สำรนักการศึกษาจ้งหวัด สำรนักง่านเขตหรืออื่การบรหิการสั้่วนด้าบล และหน่วยง่านสาธารณสุขพื้นที่ ที่สั้บสั้บและส่งเสริมทั้งใ้ด้าเน้การมอบนโยบายการพัฒนาทักษะความสามารถด้าเน้การอ่านและการเขียนของนักเรียนระดับซั้้นประถมศึษาปีที่ ๑-๖ การเข้ามามีความรู้ด้าเน้สุขภาพแก่นักเรียน การช่วยเหลือ้ใ้การป้อกันและรักษาโรคเก้ียวกับสุขภาพของนักเรียน ร่ว้ทั้งการส่งเสริมสั้บสั้บใ้เรื่องแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีเพือ้ใ้ให้นักเรียนได้ประสบการณ้การเรียนรู้มากซั้้น

๓) **การใ้ความร่ว้มือของชมรมผู้ปกครอง** กรรรมการสถานศึษา และหน่วยง่านใ้ชุมชน การใ้ความร่ว้มือของชมรมผู้ปกครอง กรรรมการสถานศึษาที่ค้อยสั้บสั้บและส่งเสริมใ้โรงเรียนด้าเน้การพัฒนาความสามารถด้าเน้ภาษาสู่ความร้อบรู้ด้าเน้สุขภาพช่วยใ้การทำงานเชื่อมประสานระหว้างโรงเรียนกับชุมชนเก้ิดซั้้นได้ดึีซั้้นและงั้ยซั้้นเนือ้งด้วยมีเพ้าหมายเด้ียวกันคื้การพัฒนาให้นักเรียนใ้อ่านออกเขียนได้และมีสุขภาพที่ดึีที่ผู้ปกครองเองไม่สามารถร่ว้มดัว้ทำกันได้เองต้องอาศัยการเร้ิมต้นจากโรงเรียนและขยายสู่ผู้ปกครองและชุมชนต่อไป ซึ่งการใ้ความร่ว้มมือนี้ทำให้โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ภายนอกเพ้ิมซั้้นใ้การนำนักเรียนบรณาการความรู้เข้ากับประสบการณ้จ้ริงใ้ชุมชนหรือสถานการณ้ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ที่โรงเรียนคั้ดเลือ้กจากพื้นที่มาใ้ให้นักเรียนได้ร่ว้มแลกเปล้ียนและเรียนรู้โดยมีเพ้าประสงค้การอ่านนำ การเขียนตาม พุดนำเสนอได้

กระบวนการทำงาน

๑) การออกแบบกลไกและระบบการทำงาน กลไกในการทำงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครกับภาคีเครือข่ายใช้รูปแบบการทำงานแบบร่วมมือและเป็นທີ່ปรึกษาให้คำแนะนำ โดยมีองค์ประกอบของคณะทำงานและกระบวนการดำเนินงานดังนี้ (๑) มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ได้กำหนดผู้ดำเนินงานและบทบาทหน้าที่ไว้ดังนี้ (๑.๑) คณะกรรมการอำนวยการ บทบาทหน้าที่ อำนวยการและสนับสนุนให้การดำเนินการโครงการประสบความสำเร็จ โดยคัดเลือกนักวิจัยเข้าร่วมกิจกรรมและบริหารจัดการให้โครงการประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (๑.๒) ผู้รับผิดชอบโครงการหลักและผู้จัดการโครงการ บทบาทหน้าที่ บริหารจัดการโครงการและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกเพื่อให้การดำเนินงานโครงการประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายและแผนงานที่กำหนด (๑.๓) คณะกรรมการดำเนินงาน จำนวน ๖ คน จากวิทยาลัยการฝึกหัดครู (ครุศาสตร์) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี บทบาทหน้าที่ รับผิดชอบโครงการโดยตรง และร่วมบริหารโครงการร่วมกับผู้รับผิดชอบโครงการหลัก รวมทั้งลงพื้นที่และดำเนินการปฏิบัติตามกิจกรรมที่กำหนดในโครงการเพื่อให้ได้เป้าหมายตามที่กำหนด (๑.๔) หน่วยงานสนับสนุนในมหาวิทยาลัย บทบาทหน้าที่ ส่งเสริมสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือแก่นักวิจัยด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง แก่นักวิจัยให้ลงพื้นที่และดำเนินการปฏิบัติตามกิจกรรมที่กำหนดในโครงการเพื่อให้สามารถดำเนินการจัดโครงการได้สำเร็จและเกิดผลประโยชน์ตามเป้าหมาย

๒) โรงเรียนเครือข่าย มีการตั้งคณะกรรมการดำเนินงานและกำหนดบทบาทหน้าที่ดังนี้ (๑) ผู้บริหาร มีหน้าที่ กำกับดูแลและสนับสนุนทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรต่างๆ ในการดำเนินงานของครูให้เป็นไปตามเป้าหมายของโครงการ (๒) ครู มีหน้าที่ต่างๆ ดังนี้ (๒.๑) สำรวจ คัดกรอง และประเมินความสามารถด้านการอ่าน-การเขียนของนักเรียนเพื่อแบ่งกลุ่มนักเรียนในการพัฒนา (๒.๒) สำรวจ คัดเลือกสื่อ พัฒนาและผลิตสื่อ นวัตกรรม และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน (๒.๓) ร่วมประชุมให้ความเห็นในการดำเนินงาน การจัดทำแผนปฏิบัติการ และการติดตามประเมินผลการพัฒนาทักษะอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนร่วมกับคณะกรรมการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร รวมทั้งให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้นเพื่อพัฒนาศักยภาพของครู (๓) นักเรียน มีหน้าที่ เป็นผู้ใช้สื่อและให้

ความร่วมมือในการพัฒนาตนเองด้านการอ่านและการเขียนตามกระบวนการที่ครูและผู้ปกครองจัดให้ เพื่อให้มีทักษะการอ่านออกเขียนได้จนสามารถมีความรอบรู้ในเรื่องสุขภาพอย่างเหมาะสมตามระดับชั้นและช่วงวัย (๔) ชมรมผู้ปกครองและกรรมการสถานศึกษา มีหน้าที่ ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการร่วมให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนของนักเรียน นำสื่อ นวัตกรรมที่มีการคัดเลือกและผลิตขึ้นไปใช้กับนักเรียนในปกครองของตนเอง พร้อมประเมินผลตามคู่มือและขั้นตอนที่ได้รับคำแนะนำจากครูในโรงเรียน (๕) ชุมชนและ/หรือหัวหน้าชุมชน มีหน้าที่ ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการร่วมให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนของนักเรียน และร่วมกันดูแลสุขภาพของเด็กและคนในชุมชนร่วมกันเพื่อนำไปสู่การพัฒนาสุขภาพชุมชนในโอกาสต่อไป (๖) หน่วยงานสาธารณสุข มีหน้าที่ ให้คำปรึกษาด้านสาธารณสุข ให้บริการแก่โรงเรียนในพื้นที่ด้านสาธารณสุขและการดูแลสุขภาพของนักเรียนในด้านต่างๆ ที่เป็นปัญหา หรือการป้องกันภาวะเสี่ยงต่อโรคในแต่ละสถานการณ์ รวมทั้งการส่งเสริมสนับสนุนการทำกิจกรรมให้นักเรียนสามารถดูแลสุขภาพตนเองได้ (๗) สำนักงานการศึกษาและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ ให้การสนับสนุนและส่งเสริมด้านความรู้ บุคลากรและทรัพยากรต่างๆ ที่โรงเรียนต้องการในด้านการพัฒนาความสามารถด้านภาษาสู่ความรอบรู้ด้านสุขภาพ

สำหรับกลไกในการดำเนินงานระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร โรงเรียนเครือข่ายและภาคีสนับสนุนมีการทำงานในลักษณะกัลยาณมิตร มหาวิทยาลัยเป็นพี่เลี้ยงหรือโค้ชในการให้คำแนะนำในการดำเนินงานของโรงเรียน (พี่-น้อง) และใช้ศักยภาพของสำนักงานเขตการศึกษา สำนักงานการศึกษา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน และผู้ปกครองในการช่วยขับเคลื่อนโครงการให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายเดียวกัน

กระบวนการในการดำเนินงานประกอบด้วย ๕ กระบวนการดังนี้

ผลลัพธ์ที่ได้จากกระบวนการ

๑) ได้ฐานข้อมูลพื้นฐานเพื่อนำมาจัดทำสารสนเทศและวิเคราะห์สถานการณ์การอ่าน การเขียนและสุขภาวะในพื้นที่ได้ ๒) ได้กลไกการดำเนินงานประสานสัมพันธ์ระหว่าง มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครกับโรงเรียนเครือข่าย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงาน การศึกษาจังหวัด ชุมชน ผู้ปกครองและภาคีสนับสนุนด้านต่างๆ เช่น สาธารณสุขในพื้นที่ ผู้นำชุมชน ผู้นำทางศาสนา ประชาชนชาวบ้าน ๓) ได้สื่อ นวัตกรรม กิจกรรมการเรียนรู้ หลักสูตร และแหล่งเรียนรู้ในลักษณะบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระและเนื้อหาเพื่อพัฒนา ทักษะการอ่านการเขียนและส่งเสริมสุขภาวะของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาที่มีความ หลากหลายเหมาะสมสำหรับใช้ในโรงเรียนและนำกลับไปใช้กับผู้ปกครองที่บ้านได้ ทั้งยังเป็น สื่อที่มีคุณภาพต่อการนำไปใช้ในการพัฒนาระยะยาวต่อไป

ผลลัพธ์จากสื่อ/นวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้

๑) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยและวิชาอื่นๆ สูงขึ้น ๒) จำนวนนักเรียนอ่านออกเขียนได้คล่องเพิ่มขึ้นร้อยละ ๗๐ ขึ้นไป ๓) คะแนนทดสอบ O-NET, NT สูงกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการอย่างชัดเจน โดยเฉพาะจำนวนนักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านจับใจความและเขียนสรุปความมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้น จากเดิมนับเป็นปัญหาร้อยละ ๘๐ กลายเป็นหลังเข้าร่วมโครงการอัตราการอ่านออกเขียนได้มีคะแนนเพิ่มสูงขึ้นหลายโรงเรียน ร้อยละ ๘๐ ซึ่งเป็นคะแนนที่กลับด้านกับก่อนเข้าร่วมโครงการ เนื่องจากกรณีวิเคราะห์สถานการณ์ร่วมกันถูกต้องทำให้ครูทุกโรงเรียนพัฒนาสื่อ กิจกรรมและหลักสูตรต่างๆ เพื่อมุ่งให้นักเรียนอ่านจับใจความและเขียนสรุปความมากขึ้นควบคู่ไปกับการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ จึงส่งผลให้นักเรียนที่อ่านคล่องแล้วสามารถอ่านจับใจความได้สูงขึ้น ๔) นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน และมีความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น ๕) นักเรียนมีพฤติกรรมการดูแลตนเองด้านสุขภาวะดีขึ้น ๖) นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุขและเต็มທີ່กับสื่อ กิจกรรมต่างๆ ที่ทางโรงเรียนได้จัดทำ มีการพัฒนาทักษะด้านการอ่านออก และเขียนได้ สามารถคิดวิเคราะห์ข้อมูลจากการอ่านได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ๗) ครูได้รับการพัฒนาศักยภาพเพิ่มขึ้นด้านการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อการจัดกิจกรรมที่เน้นพัฒนาผู้เรียนทำให้เกิดความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าในตนเองมากขึ้น ๘) ครูมีการทำงานร่วมกันระหว่างสายชั้น ระหว่างกลุ่มสาระเพิ่มมากขึ้นโดยมีเป้าหมายเดียวกัน คือ พัฒนาความสามารถด้านการอ่านออกเขียนได้ และความรู้ด้านสุขภาวะ โดยบูรณาการการอ่านออกเขียนได้และสุขภาวะเข้าสู่รายวิชาและกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนเกิดความสามัคคีในการทำงานเพิ่มมากขึ้น ๙) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างโรงเรียนเครือข่ายทำให้เกิดการเผยแพร่ความรู้ สื่อ และวิธีการ ๑๐) โรงเรียนมีระบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านออกเขียนได้สู่การพัฒนาพฤติกรรมด้านสุขภาวะของนักเรียนที่ชัดเจนและมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน ๑๑) โรงเรียนมีการปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้ตอบสนองการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้และส่งเสริมสุขภาวะ เช่น การขายสินค้าในร้านค้าสวัสดิการ การทำอาหารของโรงครัวที่เน้นอาหารสะอาด ปลอดภัย และมีการดำเนินงานด้านสุขภาวะอย่างเป็นระบบ ๑๒) ผู้ปกครองและชุมชนให้ความสำคัญและให้ความร่วมมือกับการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้และสุขภาวะของนักเรียนเพิ่มขึ้น

โรงเรียน
ต้นแบบ

โครงการพัฒนาความสามารถด้านภาษาสู่ความรอบรู้ด้านสุขภาวะ
โรงเรียนบ้านลาดพร้าว

ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน

จำนวนครู
17 คน

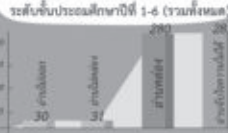
ชาย 4 คน

หญิง 21 คน

จำนวน
นักเรียน

ระดับชั้น	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	34	20	54
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	26	26	52
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	30	23	53
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	33	27	60
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	25	19	44
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	28	23	51
รวมทั้งสิ้น	176	139	315

ปัญหาการอ่านของนักเรียน

ปัญหาสุขภาพของนักเรียน

น้ำหนักเกินเกณฑ์
3.88%

ตา 7.50%

วิธีการ
และกระบวนการ
ดำเนินงาน

ผลผลิต/ผลลัพธ์

สื่อ

- ส่งเสริมรักการอ่าน
- สื่อพัฒนาทักษะการอ่าน-การเขียน
- สื่อบูรณาการการอ่าน-การเขียนกับสุขภาวะ
- สื่อบูรณาการการอ่าน-การเขียนกับกล่มสาระฯ

กิจกรรม

- กิจกรรมพัฒนาการอ่าน-การเขียน
- กิจกรรมบูรณาการการอ่าน-การเขียนกับสุขภาวะ
- กิจกรรมพัฒนาการอ่าน-การเขียนร่วมกับผู้ปกครอง/ชุมชน

นวัตกรรม

งานวิจัย การพัฒนาทักษะการอ่าน
จับใจความด้วยกระบวนการ 5W1H

กิจกรรม

- 10 นาที มหัศจรรย์ยามเช้า
- เด็กน้อยโหมมือครูอ่านรู้เขียน
- สร้างลูกคิด รักการอ่าน
- ครูแนะ บ้านทำ ครูอ่านบ้านตาม
- อุดมศรีสอนเจ้ากับเรื่องเล่าสุขภาพ (นิทานหุ่นมือเมืองสามเส้า)
- ขบวนการอาหาร 5 หมู่
- ละครพูดได้
- ปอดเทพา พินสาง เต็มใบ

การเปลี่ยนแปลงแปลง ผลกระทบต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องจากการทำกิจกรรมโครงการ

นักเรียน

- จำนวนนักเรียนที่อ่านไม่ออก อ่านไม่คล่อง ลดลง
- จำนวนที่นักเรียนอ่านได้และอ่านคล่องเพิ่มขึ้น
- นักเรียนมีนิสัยรักในการอ่านเพิ่มขึ้น สังเกตได้จาก
- โบราณเข้าห้องเพื่อจากที่นักเรียนจะเล่นกระโดดอย่าง
- หรือวิ่งเล่น นักเรียนมีการหยิบหนังสือมาอ่านหรือ
- อ่านป๊อปต่างๆ ตามมุมของโรงเรียน

โรงเรียน

โรงเรียนผ่านการทดสอบสมรรถภาพ
และความสามารถในการอ่าน ไม่ว่าจะเป็
การสอบ RT NT หรือ O -Net ทุกระดับชั้น
ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-ปีที่ ๖

ครู

- ครูผู้สอนมีเวลาได้เตรียมการสอน จัดทำสื่อการสอนเพิ่มขึ้น
- นักเรียนสามารถเรียน ด้วยวิธีการอธิบายสื่อได้เอง
- มีงบประมาณในการสนับสนุนการทำกิจกรรม
- ทำให้สามารถขับเคลื่อนโครงการได้ฝ่าย

ผู้ปกครอง

ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการอ่านของนักเรียน
โดยดูแลการอ่านของนักเรียนในขณะนักเรียนทำกิจกรรมการอ่านที่วัน
ทำให้นักเรียนและผู้ปกครองมีโอกาสได้ใกล้ชิดกับนักศึกษามากขึ้น
ทำให้มีทัศนคติกับภาคีอื่นดีในครอบครัว

“อ่าน...สร้างความรอบรู้ทางสุขภาพ”

การพัฒนาสื่อบูรณาการ ด้านภาษาสู่ความรู้ด้านสุขภาวะ

โรงเรียนบ้านลาดพร้าว (สาคร-สุน พานิชเฮง)
แขวงจันทระเกษม เขตจตุจักร กทม.

เรื่องเด่นของพื้นที่

โรงเรียนบ้านลาดพร้าว ตั้งอยู่บนถนน ลาดพร้าว ๔๑ เขตจตุจักร จังหวัด กรุงเทพมหานคร มีครูจำนวน ๑๗ คน นักเรียนจำนวน ๓๑๕ คน สัดส่วนระหว่างครูกับนักเรียน ๑๕:๑

จุดเด่นของโรงเรียนบ้านลาดพร้าว คือ ครูผู้รับผิดชอบโครงการมีทักษะและมีความเชี่ยวชาญในการผลิตสื่อที่น่าสนใจและสวยงาม ครูทุกคนในโรงเรียนมีความตั้งใจและมีความร่วมมือกันเป็นอย่างดีในการขับเคลื่อนโครงการกิจกรรมการพัฒนาสื่อต่างๆ รวมทั้งการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนในการสร้างความเข้มแข็งสู่การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านการเขียนภาษาไทยและสุขภาวะให้แก่นักเรียน ซึ่งความโดดเด่นของโรงเรียนบ้านลาดพร้าว คือ การพัฒนาสื่อบูรณาการด้านภาษาสู่ความรู้ด้านสุขภาวะ โดยเฉพาะสื่อส่งเสริมการอ่านจับใจความและเขียนสรุปความซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ผลการทดสอบ O-NET, RT และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพิ่มสูงขึ้น

ทั้งนี้ได้รับความร่วมมือจากศูนย์สาธารณสุข สำนักงานเขตการศึกษา สำนักงานการศึกษาจังหวัดกรุงเทพมหานคร และผู้ปกครองชุมชนเป็นอย่างดีในการส่งเสริมและพัฒนาทักษะการอ่านการเขียนและสุขภาวะของนักเรียน ทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จในการพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียนและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านสุขภาวะของนักเรียน

สถานการณ์ปัญหา

นักเรียนมีคะแนนการทดสอบระดับชาติ วิชาภาษาไทยต่ำกว่าเกณฑ์และค่าเฉลี่ยของระดับประเทศทุกปีเป็นระยะเวลาติดต่อกันมา นักเรียนมีการติมน้ำอัดลม กินลูกอม ขนมขบเคี้ยวทำให้ฟันผุ และสุขภาพร่างกายไม่ค่อยแข็งแรง ซึ่งจากการดำเนินการก่อนเข้าร่วมโครงการโรงเรียนมุ่งพัฒนาด้านการส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ให้แก่แก่นักเรียนโดยการติวเพื่อสอบ O-NET, RT เพื่อให้มีคะแนนเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากโรงเรียนเข้าใจว่านักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้จึงทำข้อสอบไม่ได้ ส่งผลให้มีการผลิตสื่อการอ่านเขียนคำศัพท์ ฝึกอ่านแจกลูกสะกดคำเป็นหลัก

สถานการณ์การอ่านออกเขียนได้ก่อนเข้าร่วมโครงการพบว่า มีนักเรียนอ่านไม่ได้ จำนวน ๓๐ คน อ่านไม่คล่อง จำนวน ๔๑ คน อ่านได้ จำนวน ๕๗ คน และอ่านคล่องจำนวน ๒๑๒ คน แต่มีปัญหาการอ่านจับใจความและเขียนสรุปความไม่ได้ ร้อยละ ๘๐ ของนักเรียนทั้งหมด

สถานการณ์การผลิตและพัฒนาสื่อ

เน้นการผลิตสื่อเพื่อส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ในลักษณะสื่อบัตรคำ สื่อส่งเสริมการอ่านคำศัพท์เป็นส่วนใหญ่

วิธีการ (๕ ส)

ได้แก่ ๑) การสำรวจปัญหาและต้นทุนของโรงเรียนและพื้นที่ ๒) การสร้างสรรค์สื่อและกิจกรรมการเรียนรู้ ๓) การส่งเสริมสนับสนุนทั้งจากภายในและภายนอก ๔) การดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ ๕) การสะท้อนผลการดำเนินงาน

กระบวนการ

เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างครู นักเรียน บุคลากรภายในโรงเรียน มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ผู้ปกครองและเครือข่ายสนับสนุนต่างๆ ดังนี้ ๑) การสำรวจปัญหาและต้นทุนของโรงเรียนและพื้นที่ ดำเนินการดังนี้ (๑) สำรวจปัญหาการอ่านเขียนและสุขภาพของนักเรียนและนำมาจัดทำข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนรายบุคคลด้านการอ่านเขียน (๒) สำรวจสื่อ กิจกรรมการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ที่มีในโรงเรียนและในชุมชนเพื่อนำมาจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านสื่อการเรียนรู้เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการ

วิเคราะห์แก้ปัญหาต่อไป ๒) สร้างสรรค์สื่อและกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้ (๑) จัดทำแผนปฏิบัติการในการพัฒนาความสามารถด้านภาษาสู่ความรู้ด้านสุขภาวะ (๒) พัฒนาสื่อแบบบูรณาการภาษาสู่ความรู้สุขภาวะ และการจัดทำกิจกรรมเสริมหลักสูตรแบบเน้นบูรณาการเนื้อหาภาษาไทยและสุขภาวะเข้ากับรายวิชาทั้ง ๘ กลุ่มสาระ โดยครูและนักเรียนร่วมกันพัฒนา (๓) จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเขียนเพื่อสุขภาวะนอกเวลาเรียนโดยให้ผู้ปกครอง ชุมชนและภาคีสนับสนุนเข้ามามีส่วนร่วม (๓) ส่งเสริมสนับสนุนการทำงานทั้งภายในและภายนอก เป็นขั้นตอนส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนด้วยสื่อที่พัฒนาและผลิตขึ้น ดังนี้ (๑) ส่งเสริมและสนับสนุนครูให้ผลิตสื่อเพิ่มมากขึ้นโดยใช้งบประมาณจากโครงการ โดยบูรณาการและทำร่วมกันทั้งโรงเรียน (๒) ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนอ่านและเขียนได้ตลอดเวลา โดยการจัด ติดตั้งสื่อต่างๆ ไว้ทุกที่ในบริเวณโรงเรียน (๓) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนของนักเรียนผ่านกิจกรรมรักการอ่าน เป็นกิจกรรมที่ทำทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน (๔) ส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงเรียน ผู้ปกครอง และบุคลากรฝ่ายต่างๆ ช่วยกันดูแลเรื่องสุขภาวะของนักเรียน เช่น การงดขายน้ำหวาน ลูกอม น้ำอัดลม ขนมขบเคี้ยวในร้านค้าของโรงเรียน การจัดเมนูอาหารกลางวันที่ครบหลัก ๕ หมู่และรักษาความสะอาดตั้งแต่ห้องส้วมถึงหน้าโรงเรียนพุดคุยและประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองช่วยกันกำกับบุตรหลานในการรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ การดูแลสุขภาพสะอาดร่างกาย และเสื้อผ้า ๕) สม่่าเสมอ เป็นขั้นตอนการนำใช้สื่อ ซึ่งครูและนักเรียนนำสื่อที่พัฒนาและผลิตขึ้นไปใช้ทั้งในชั้นเรียน นอกชั้นเรียน และในกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่างๆ ที่ได้วางแผนไว้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ๕) สะท้อนผลการดำเนินงาน เป็นขั้นตอนการประเมินและติดตามผลการใช้สื่อและกิจกรรมต่างๆ ในโครงการ ซึ่งเป็นการทำงานทั้งภายในและภายนอก มีการประเมินนักเรียน การสัมภาษณ์ครู นักเรียน และผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมและการใช้สื่อ การจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและนอกห้องเรียน การจัดแหล่งเรียนรู้สำหรับนักเรียนและผู้ปกครอง

ประกอบด้วย ๑) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านสุขภาพร่วมกับสาธารณสุขประจำเขต ๒) กิจกรรมพัฒนาการอ่านการเขียนร่วมกับผู้ปกครองและชุมชน ๓) กิจกรรมรณรงค์การรักการอ่าน ๔) กิจกรรมอาหารปลอดภัยใส่ใจสุขภาพ ๕) กิจกรรมวารสารสุขภาพ ส่งตรงจากโรงเรียนถึงผู้ปกครองและชุมชน

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

๑) เกิดแหล่งเรียนรู้ด้านสุขภาพภายในโรงเรียน ๒) มีผู้ปกครองและหน่วยสาธารณสุขเข้ามาร่วมให้ความรู้แก่นักเรียนภายในโรงเรียน ๓) โรงเรียนมีสื่อ นวัตกรรมส่งเสริมการอ่านเขียนและสุขภาพ สามารถพัฒนาเป็นศูนย์เรียนรู้ให้แก่ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนได้ ๑ ศูนย์ ๔) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ที่ผ่านการใช้สื่อและกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการสูงขึ้น ๕) ผลการทดสอบ O-NET และ Reading Test (RT) ของนักเรียนวิชาภาษาไทยเพิ่มสูงขึ้นและมีคะแนน สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศในรอบหลายปีตั้งแต่มีการทดสอบมา

ความเปลี่ยนแปลงของนักเรียน ครู โรงเรียน ผู้ปกครอง/ชุมชน ผู้มีส่วนร่วม

๑) ผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดกับตัวนักเรียน มีดังนี้ (๑) จำนวนนักเรียนที่อ่าน ไม่ออก อ่านไม่คล่องลดลง จำนวนที่นักเรียนอ่านได้และอ่านคล่องเพิ่มขึ้น (๒) นักเรียนมีนิสัยรักในการอ่านเพิ่มขึ้นเปลี่ยนพฤติกรรมจากการเล่นมาหยิบหนังสือมา อ่านหรืออ่านป้ายต่างๆ ตามมุมของโรงเรียน (๓) นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสุขภาพดีขึ้น สามารถใช้การอ่านเป็นเครื่องมือในการดูแลสุขภาพของตนเองได้ เช่น นักเรียนเริ่มดื่มน้ำเปล่าแทนน้ำหวาน นักเรียนรับประทานผักผลไม้เพิ่มขึ้น จำนวนผักที่เหลือในถังอาหารลดน้อยลง ๔) นักเรียนมีความสุขในการได้ร่วมทำ กิจกรรมต่างๆ ในโครงการ

๒) ผลเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับครู พบว่า ครูผู้สอนสามารถสอนนักเรียนได้ บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ได้ดีขึ้น มีความร่วมมือกันออกแบบและผลิตสื่อสำหรับ นักเรียนที่หลากหลาย ทำให้ครูมีสื่อเพิ่มขึ้นและทำให้นักเรียนสนใจเรียนมากขึ้นครู ผู้สอนได้ทำงานเป็นทีม มีวางแผนการสอนแบบบูรณาการ มีการประสานความร่วมมือ

กัน ทั้งกิจกรรมการแก้ไขปัญหาการอ่าน กิจกรรมการผลิตสื่อ การจัดรายการวิทยุ การจัดกิจกรรมบูรณาการต่างๆ ซึ่งล้วนทำให้ครูผู้สอนได้พัฒนาศักยภาพด้านการสอนและเทคนิคการสอนไปในตัว

๓) ผลเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับโรงเรียน เกิดการบริหารจัดการได้บรรลุเป้าหมายทุกด้านทั้งด้านการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม/โครงการ การพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นไปตามตัวชี้วัดการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน และโรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ภายนอกเพิ่มขึ้นสำหรับนักเรียนทุกระดับชั้นและสามารถบูรณาการได้หลากหลายกลุ่มสาระ

๔) ผลเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับผู้ปกครอง ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการอ่านของนักเรียน โดยดูแลการอ่านของนักเรียนในขณะที่นักเรียนทำกิจกรรมการอ่านที่บ้าน ทำให้นักเรียนและผู้ปกครองมีโอกาสได้ใกล้ชิดกันมากขึ้นทำให้เกิดสัมพันธภาพอันดีในครอบครัว

โรงเรียน
ต้นแบบ

โครงการพัฒนาความสามารถด้านภาษาสู่ความรอบรู้ด้านสุขภาวะ โรงเรียนวัดโสภณาราม

ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน

จำนวนครู
13 คน

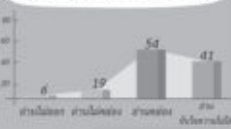

ระดับชั้น	ชาย	หญิง	รวม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	14	15	29
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	6	4	10
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	4	14	18
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	5	3	8
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	13	9	22
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	11	6	17
รวมทั้งสิ้น	63	61	124

ปัญหาการเขียนของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 (รวมทั้งหมด)

ปัญหาการอ่านของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 (รวมทั้งหมด)

ปัญหาสุขภาพของนักเรียน

ผลผลิต/ผลลัพธ์

สื่อ

- สื่อประดิษฐ์
- สื่อแบบพิมพ์
- สื่ออิเล็กทรอนิกส์

กิจกรรม

- กิจกรรมในหลักสูตร
- กิจกรรมเสริมหลักสูตร
- กิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

หลักสูตร

หลักสูตรบูรณาการการอ่านการเขียน
กับภูมิปัญญาการเลี้ยงจิ้งหรีด

กิจกรรม

- กิจกรรมสอนตัวอักษรอ่าน
- กิจกรรมคำศัพท์คล้องจอง
- กิจกรรมภาษาไทยปริศนาคำ
- กิจกรรมเขียนภาพตามคำ
- กิจกรรมปริศนาคำพยางค์
- กิจกรรมอ่านปุ๊บวาดปุ๊บ
- กิจกรรมสมุดภาพสวย
- กิจกรรมสมุดปรารภใจเรื่องสีฝัน
- กิจกรรมหนังสือฉบับใหญ่
- กิจกรรมวาดภาพอ่านสนุก
- กิจกรรมนิทานฉบับสัตว์
- กิจกรรมนิทานอ่านเล่นนิทานสนุก
- กิจกรรมนิทานอ่านเล่นนิทานฉลาด
- กิจกรรมสายสัมพันธ์บรรณารักษ์
- กิจกรรมอ่านข่าวประจำวัน
- กิจกรรมแสดงละครอ่าน
- กิจกรรมคำภาษาไทย
- กิจกรรมการแสดงออก Show and Share
- กิจกรรมการอ่านแบบ Power Plus

การเปลี่ยนแปลงผลกระทบต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องจากการทำกิจกรรมโครงการ

1. นักเรียนมีทักษะภาษาไทยเหมาะสมกับวัยและสามารถนำความรู้จากการอ่านไปใช้ในชีวิตประจำวัน และประยุกต์ใช้ในปัญหาในการดำเนินชีวิต
2. ได้รับความรู้ช่วย สนองได้รับการกระตุ้นให้ทำงาน
3. มีทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์
4. มีทักษะการสื่อสารที่ดียิ่งขึ้น
5. มีความซื่อสัตย์ซื่อสัตย์ซื่อสัตย์
6. มีความบันเทิง ความเครียดลดลง อารมณ์เบิกบานมีความสุข

1. กระตือรือร้นในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและเขียน
2. มีนิสัยแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของเวลาพักอ่าน
3. มีความรู้ในการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้กับนักเรียน
3. เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ได้แก่ อ่านหนังสือพร้อมๆ กับนักเรียน
4. กระตือรือร้นในการอ่านและเขียนตลอดเวลา
5. มีความตั้งใจสร้างสรรค์ ได้เขียน
6. เริ่มเขียนหนังสือ มีศิลปะการ
7. มีความร่วมมือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและเขียน

โรงเรียน

1. จัดให้มีห้องสมุดมีชีวิตโดยเน้นเรื่องการอ่านที่สรวลทลามีคุณภาพและปริมาณเพื่อพ้องเหมาะสมควรกับวัยของนักเรียน
2. จัดให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านแบบบูรณาการการอ่านทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยให้ สื่อการอ่านของห้องสมุดแหล่งเรียนรู้ของอำเภอเข้ามา
3. จัดให้มีการอ่านอย่างมีความสุข และได้รับประโยชน์จากการอ่าน รวมถึงสนับสนุนการอ่านในทุกระดับชั้น
4. สร้างเครือข่ายความร่วมมือและแนวร่วมความเข้มแข็งเพื่อพัฒนาทักษะภาษาไทย ส่งเสริมนิสัย รักการอ่าน
5. กำกับ ติดตาม ประเมินผล จัดทำข้อมูลสารสนเทศ และรายงานผล

“อ่าน...สร้างความรอบรู้ทางสุขภาพ”

โรงเรียนต้นแบบด้านการบูรณาการ ภาษาสู่สภาวะ

โรงเรียนวัดโสภณาราม

ตำบลบึงคอไห อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

เรื่องเด่นของพื้นที่

โรงเรียนวัดโสภณาราม ตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลบึงคอไห อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี มีครูจำนวน ๑๓ คน นักเรียนจำนวน ๑๒๔ คน สัดส่วนระหว่างครูกับนักเรียน ๑๐:๑

จุดเด่นของโรงเรียนวัดโสภณาราม คือ เป็นโรงเรียนที่ได้รับการรับรองเป็นโรงเรียนสุขภาพพระดั่งเพชร ของกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งมีการปฏิบัติเป็นเลิศในด้านการดูแลและพัฒนาพฤติกรรมด้านสุขภาวะให้แก่นักเรียน ครูและผู้บริหารมีการทำงานแบบร่วมมือกันอย่างจริงจัง โดยมีการนำโครงการกิจกรรม การเรียนรู้ทั้งในหลักสูตรและนอกหลักสูตรมาบูรณาการเข้ากับการพัฒนาทักษะการอ่านการเขียนและสุขภาวะอย่างชัดเจน มีการร่วมมือจากประชาชนชาวบ้านในการทำหลักสูตรส่งเสริมอาชีพให้แก่นักเรียน ซึ่งโรงเรียนได้นำมาปรับและบูรณาการเข้ากับการพัฒนาทักษะการอ่านการเขียนให้แก่ นักเรียนได้อย่างเหมาะสม มีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกเพื่อส่งเสริมการอ่านเขียนและสุขภาวะ การได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาล วัด และชุมชนในการขับเคลื่อนโครงการอย่างต่อเนื่องและเป็นกิจกรรมโครงการที่เป็นรูปธรรม ที่สำคัญคือมีการพัฒนาทักษะการอ่านเขียนของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอีกด้วย

สถานการณ์ปัญหา

สถานการณ์การอ่านออกเขียนได้ก่อนเข้าร่วมโครงการ พบว่า มีนักเรียนอ่านไม่ได้จำนวน ๖ คน อ่านไม่คล่อง จำนวน ๑๙ คน อ่านได้คล่อง จำนวน ๕๔ คน แต่มีปัญหาการอ่านจับใจความไม่ได้และเขียนสรุปความไม่ได้ร้อยละ ๗๐ ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด

สถานการณ์การผลิตและพัฒนาสื่อ

เน้นการผลิตสื่อเพื่อส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ในลักษณะสื่อบัตรคำ สื่อส่งเสริมการอ่านคำศัพท์เป็นส่วนใหญ่และเป็นหน้าที่ของครูภาษาไทยเป็นหลัก ส่วนสื่อส่งเสริมสุขภาวะส่วนเน้นให้ความรู้เพื่อตอบโจทย์กิจกรรม/โครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรภายนอก ยังขาดการพัฒนาในลักษณะบูรณาการทำให้โรงเรียนมีโครงการ/กิจกรรมต้องดำเนินการจำนวนมาก

วิธีการ

ประกอบด้วย ๑) การสำรวจปัญหาและต้นทุนของโรงเรียนและพื้นที่ ๒) การพัฒนาศักยภาพครูเพื่อพัฒนาสื่อและกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบบูรณาการ ๓) การจัดกิจกรรมแบบบูรณาการโดยการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ประชาชฌ์ชาวบ้าน ชุมชน และวัด ๔) การดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ ๕) การสะท้อนผลการดำเนินงาน

กระบวนการ

เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างครู นักเรียน บุคลากรภายในโรงเรียน มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ผู้ปกครอง ชุมชนและเครือข่ายสนับสนุนต่างๆ ดังนี้ ๑) การสำรวจปัญหาและต้นทุนของโรงเรียนและพื้นที่ ดำเนินการดังนี้ (๑) สำรวจปัญหาการอ่านเขียนและสุขภาวะของนักเรียนและนำมาจัดทำข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนรายบุคคลด้านการอ่านเขียน (๒) สำรวจสื่อ กิจกรรมการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ที่มีในโรงเรียน และในชุมชนเพื่อนำมาจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านสื่อการเรียนรู้เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์แก้ปัญหาต่อไป ๒) พัฒนาศักยภาพครูเพื่อการพัฒนาสื่อและกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบการบูรณาการ ดังนี้ (๑) จัดทำแผนปฏิบัติการในการพัฒนาความสามารถด้านภาษาสู่ความรอบรู้ด้านสุขภาวะ (๒) สร้างความเข้าใจให้แก่ครูและพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการระหว่างภาษา สุขภาวะเข้า

กับกิจกรรมที่โรงเรียนมีอยู่เดิม และพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตสื่อแบบบูรณาการ ภาษาสู่ความรอบรู้สุขภาพเข้าสู่กลุ่มสาระต่างๆ เพื่อนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอน และประกอบกิจกรรม (๓) จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเขียนเพื่อสุขภาพนอกเวลา เรียนโดยให้ผู้ปกครอง ชุมชน วัด ประชาชนชาวบ้าน วิทยากรภายนอกและภาคี สนับสนุนเข้ามามีส่วนร่วม ๓) การจัดกิจกรรมแบบบูรณาการโดยการมีส่วนร่วม ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ประชาชนชาวบ้าน ชุมชน วัด และภาคีสนับสนุนต่างๆ เป็นขั้นตอนการจัดกิจกรรมทั้งภายในและนอกห้องเรียนในลักษณะบูรณาการเพื่อ พัฒนาการอ่านจับใจความ การเขียนสรุปความให้มากขึ้น ประกอบด้วย (๑) นำแผน ปฏิบัติการมาสู่การทำกิจกรรมในลักษณะความร่วมมือระหว่างโรงเรียนผู้ปกครอง ประชาชนชาวบ้าน ชุมชน วัด และภาคีสนับสนุนต่างๆ โดยมีการผลิตและพัฒนาสื่อ สนับสนุนการทำกิจกรรมเพิ่มขึ้นโดยเน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติเป็นสำคัญ (๒) ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนอ่านและเขียนได้ตลอดเวลา โดยการจัด ติดตั้ง สื่อต่างๆ ไว้ทุกที่ในบริเวณโรงเรียน (๓) ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนมีสุขภาพ ที่ดีทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และอารมณ์โดยจัดพื้นที่ภายในโรงเรียนให้เป็น แหล่งเรียนรู้และมีการเชิญวิทยากร ประชาชนชาวบ้านมาให้ความรู้เพิ่มเติม รวมทั้ง การนำนักเรียนลงพื้นที่ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านต่างๆ เช่น วัด มัสยิด ศูนย์เรียนรู้ชุมชน แหล่งเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น เป็นต้น (๔) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ โรงเรียน ผู้ปกครอง และบุคลากรฝ่ายต่างๆ ช่วยกันดูแลเรื่องสุขภาพของนักเรียน เช่น การจัดกิจกรรมส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์และมีการซื้อขายแลกเปลี่ยน ระหว่างผู้ปกครอง ชาวบ้านและครูในโรงเรียน การนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมา ใช้และสร้างศูนย์เรียนรู้เพื่อสุขภาพภายในโรงเรียน การรักษาความสะอาดของโรงเรียน การพูดคุยและประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองช่วยกันกำกับบุตรหลานในการรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ การดูแลสุขภาพร่างกาย และเสื้อผ้า ๕) สม่าเสมอ เป็น ขั้นตอนการนำใช้สื่อ และการจัดกิจกรรมอย่างสม่าเสมอโดยเน้นกิจกรรมที่ทำแล้วให้ ผลสำเร็จเป็นกิจกรรมหลัก มาปรับและบูรณาการลงสู่ห้องเรียนและกลุ่มสาระต่างๆ ที่ได้วางแผนไว้อย่างสม่าเสมอและต่อเนื่อง ๕) สะท้อนผลการดำเนินงาน เป็นขั้นตอน การประเมินและติดตามผลการใช้สื่อและกิจกรรมต่างๆ ในโครงการ ซึ่งเป็นการทำงาน ทั้งภายในและภายนอก มีการประเมินนักเรียน การสัมภาษณ์ครู นักเรียน และ

ผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมและการใช้สื่อ การจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและนอกห้องเรียน การจัดแหล่งเรียนรู้สำหรับนักเรียนและผู้ปกครอง

กิจกรรม

ประกอบด้วย ๑) กิจกรรมผู้เรียนแบบบูรณาการผ่านแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ๒) กิจกรรมการพัฒนาด้านสุขภาวะให้นักเรียนด้านจิตใจ สังคม อารมณ์ และร่างกายร่วมกับสาธารณสุขประจำเขตและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ๓) กิจกรรมพัฒนาการอ่านการเขียนร่วมกับผู้ปกครองและชุมชน ๔) กิจกรรมอาหารปลอดภัยใส่ใจสุขภาพ

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

๑) โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนที่บูรณาการอาชีพ เศรษฐกิจพอเพียง เข้ากับกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านเขียนและสุขภาวะอย่างน้อย ๓ รายการ ๒) มีวิทยากร สาธารณสุขและประชาชนชาวบ้านเข้ามาร่วมให้ความรู้แก่นักเรียนภายในโรงเรียน ๓) โรงเรียนมีสื่อ นวัตกรรมส่งเสริมการอ่านเขียนและสุขภาวะ สามารถพัฒนาเป็นศูนย์เรียนรู้ให้แก่ครูนักเรียนจากภายนอก ผู้ปกครองและชุมชนได้ ๑ ศูนย์ ๔) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ผ่านการใช้สื่อและกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการสูงขึ้น ๕) ผลการทดสอบ O-NET, RT ของนักเรียนวิชาภาษาไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการอ่านจับใจความและการเขียนสรุปความ

ความเปลี่ยนแปลงของนักเรียน ครู โรงเรียน ผู้ปกครอง/ชุมชน ผู้มีส่วนร่วม

๑) ผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดกับตัวนักเรียน มีดังนี้ (๑) จำนวนนักเรียนที่อ่านไม่ออก อ่านไม่คล่องลดลง จำนวนที่นักเรียนอ่านได้และอ่านคล่องเพิ่มขึ้น (๒) นักเรียนอ่านข้อความเนื้อเรื่องสั้นๆ ได้เข้าใจเพิ่มสูงขึ้นจากเดิมร้อยละ ๕ และเขียนสรุปความจากเรื่องสั้นๆ ที่อ่านได้เพิ่มสูงขึ้นจากเดิมร้อยละ ๔ (๓) นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสุขภาวะดีขึ้น สามารถใช้การอ่านเป็นเครื่องมือในการดูแลสุขภาพของตนเองได้ นักเรียนรับประทานผักผลไม้เพิ่มขึ้น จำนวนนักเรียนที่เป็นเหลาดน้อยลง (๔) นักเรียนมีความสุขในการได้ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ในโครงการ

๒) ผลเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับครู มีดังนี้ (๑) ครูมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการปฏิบัติหน้าที่ในการที่จะพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ ทุ่มเทเสี่ยสละและมุ่งมั่นในการพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ (๒) ครูจัดเวลาสำหรับการสอนซ่อมเสริมการอ่านการเขียนให้กับนักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่านการเขียนนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) อย่างจริงจัง ต่อเนื่อง เช่น ช่วงเวลาว่างในตอนเช้าก่อนเข้าแถวเคารพธงชาติ ช่วงเวลาพักกลางวัน เป็นต้น (๓) ครูปรับปรุงรูปแบบวิธีการสอน และใช้เทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย น่าสนใจ เร้าใจ สนุกสนาน เช่น วิธีการสอนแบบจับคู่ให้คนที่อ่านออกเขียนได้สอนคนที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ การฝึกทักษะการอ่านการเขียนทุกวัน และใช้กระบวนการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง (Brain-based Learning: BBL) เป็นต้น (๔) ครูจัดหา จัดทำ สื่อ นวัตกรรมตลอดจนเทคโนโลยีต่างๆ เพื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียนให้แก่นักเรียน (๕) ครูจัดบรรยากาศในชั้นเรียนได้เหมาะสมเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

๓) ผลเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับโรงเรียน โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกที่อยู่ในชุมชนและนอกชุมชนเพิ่มมากขึ้น ทำให้การบริหารจัดการพัฒนาผู้เรียนและการพัฒนาครูบรรลุเป้าหมายตามแผนที่กำหนดไว้

๔) ผลเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับผู้ปกครอง ผู้ปกครองมีความตระหนักและให้การสนับสนุนกิจกรรมการอ่าน/เขียน ของนักเรียนในที่อยู่ในความปกครอง

โครงการพัฒนาความสามารถด้านภาษาสู่ความรอบรู้ด้านสุขภาวะ โรงเรียนบ้านคลองบัว (เอี่ยมแสงโรจน์)

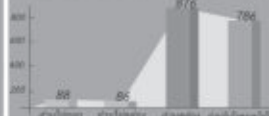
ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน

จำนวนครู
65 คน

ชาย 13 คน
หญิง 52 คน

ระดับชั้น	ชาย	หญิง	รวม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	99	112	211
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	93	104	197
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	107	82	189
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	101	94	195
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	76	90	166
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	91	82	173
รวมทั้งสิ้น	567	564	1,131

ปัญหาการอ่านของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 (รวมทั้งสิ้น)

ปัญหาการเขียนของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 (รวมทั้งสิ้น)

ปัญหาสุขภาพของนักเรียน

ผลผลิต/ผลลัพธ์

สื่อ

- สื่อการอ่านที่บูรณาการเรื่องเล่ากับนิทาน
- สื่อการอ่านที่บูรณาการเรื่องเล่ากับนิทาน (สำหรับครู)
- สื่อการอ่านที่บูรณาการเรื่องเล่ากับนิทาน
- สื่อการอ่านที่บูรณาการเรื่องเล่ากับนิทาน
- สื่อการอ่านที่บูรณาการเรื่องเล่ากับนิทาน
- สื่อการอ่านที่บูรณาการเรื่องเล่ากับนิทาน
- สื่อการอ่านที่บูรณาการเรื่องเล่ากับนิทาน
- สื่อการอ่านที่บูรณาการเรื่องเล่ากับนิทาน

กิจกรรม

- กิจกรรมพัฒนาการอ่าน-การเขียน
- กิจกรรมบูรณาการการอ่าน-การเขียนกับสุขภาวะ
- กิจกรรมพัฒนาการอ่าน-การเขียนร่วมกับผู้ปกครอง/ชุมชน

แหล่งเรียนรู้

มีพื้นที่สำหรับผู้ปกครอง
มีงานเขียนกับนักเรียน

กิจกรรม

- กิจกรรม 15 นาทีทบทวนปัญหา
- กิจกรรมลูกรักข้างกาย
- กิจกรรมต้นไม้พูดได้

การเปลี่ยนแปลงแปลง ผลกระทบต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องจากการทำกิจกรรมโครงการ

จำนวนนักเรียนที่อ่านไม่คล่องอ่านไม่คล่อง
มีจำนวนครูสอนนักเรียนสามารถอ่านจับใจความสำคัญของเรื่องได้ คิดวิเคราะห์ได้ ส่งผลให้การลดช่องว่างทางการศึกษาระดับชาติ ในกลุ่มสาระภาษาไทยสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ

ครูมีเทคนิคและวิธีการสอนที่หลากหลาย มีการผลิตสื่อการเรียนรู้ มีการบูรณาการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งผลให้ครูได้รางวัล ครูผู้สอนดีและชีวิตคล่องตัว

โรงเรียนได้รับรางวัลสถานศึกษาส่งเสริมการอ่าน พักแค้นชีวิตคนถิ่น (Lon Quest) จากสโมสรโรตารีสากล ภาค 310 (ประเทศไทย) โรงเรียนนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ค่าเฉลี่ยสูงกว่าระดับประเทศ ในกลุ่มสาระภาษาไทย นักเรียนชั้น ป. 1 ผ่านการทดสอบความถนัดด้านการอ่าน (Reading Test : RT) มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าระดับประเทศ ร้อยละ 73.42 เป็นลำดับที่ 1 ของกลุ่มโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางเขน

ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการอ่านของนักเรียน โดยดูแลการอ่านของนักเรียนในขณะนักเรียนทำกิจกรรมการอ่านที่บ้าน ทำให้เด็กเรียนและดูปกครองมีโอกาสได้ใกล้ชิดกับมากขึ้นทำให้เกิดสัมพันธ์ภาพกับกันในครอบครัว

“อ่าน...สร้างความรอบรู้ทางสุขภาวะ”

โรงเรียนต้นแบบด้านแหล่งเรียนรู้ บูรณาการภาษาสู่สภาวะ

โรงเรียนบ้านคลองบัว (เอี่ยมแสงโรจน์)
ตำบลท่าแร่ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร

เรื่องเด่นของพื้นที่

โรงเรียนบ้านคลองบัว (เอี่ยมแสงโรจน์) ตั้งอยู่บนสุขาภิบาล ๕ แขวงท่าแร่ เขตบางเขน จังหวัดกรุงเทพมหานคร มีครูจำนวน ๖๕ คน นักเรียนจำนวน ๑,๑๓๑ คน คิดเป็นสัดส่วนระหว่างครูกับนักเรียน ๑๓:๑

จุดเด่นของโรงเรียนบ้านคลองบัว คือ การร่วมมือกันทำกิจกรรมภายใต้โครงการอย่างจริงจังทั้งผู้บริหาร ครูและบุคลากรสนับสนุน ทำให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จและเป็นการดำเนินงานที่โดดเด่นด้านแหล่งเรียนรู้บูรณาการภาษาสู่สภาวะ โดยครูผู้สอนทุกระดับชั้นได้ร่วมกันคัดเลือกแหล่งเรียนรู้ในชุมชนใกล้เคียงเพื่อพัฒนาความรู้เรื่องสภาวะและสร้างเสริมสภาวะให้แก่นักเรียนควบคู่ไปกับการทำกิจกรรมส่งเสริมการอ่านการเขียนภาษาไทย ทำให้โรงเรียนบ้านคลองบัวมีความโดดเด่นในการพัฒนาสภาวะแก่นักเรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา ผ่านการทำกิจกรรมภายในโรงเรียนและการลงพื้นที่เรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ชุมชน มีการบูรณาการการเรียนรู้กลุ่มสาระต่างๆ เข้ากับการพัฒนาทักษะการอ่านการเขียนเพื่อสภาวะ และได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากผู้ปกครองและชุมชนในการสร้างความเข้มแข็งสู่การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านการเขียนภาษาไทยและสภาวะให้แก่นักเรียน รวมทั้งได้รับความร่วมมือและการสนับสนุนจากภาคีเครือข่าย อาทิ ศูนย์สาธารณสุข สำนักงานเขตการศึกษา และสำนักงานการศึกษาจังหวัดกรุงเทพมหานคร

สถานการณ์ปัญหา

สถานการณ์การอ่านออกเขียนได้ก่อนเข้าร่วมโครงการพบว่า มีนักเรียนอ่านไม่ได้จำนวน ๘๘ คน อ่านไม่คล่อง จำนวน ๘๖ คน อ่านได้คล่อง จำนวน ๘๗๖ คน แต่มีปัญหาการอ่านจับใจความไม่ได้และเขียนสรุปความไม่ได้ร้อยละ ๘๐ ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด

สถานการณ์การผลิตและพัฒนาสื่อ

เน้นการผลิตสื่อเพื่อส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ ในลักษณะสื่อบัตรคำ สื่อส่งเสริมการอ่านคำศัพท์เป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่เดียวกันมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านซึ่งเน้นการอ่านออกเขียนได้เป็นสำคัญ โดยเน้นในกลุ่มวิชาภาษาไทยเป็นหลัก ยังขาดการบูรณาการกับกลุ่มสาระอื่นๆ และครูส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจวิธีการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระ และการบูรณาการระหว่างภาษากับสุขภาวะ

วิธีการ

ประกอบด้วย ๑) การสำรวจปัญหาและต้นทุนของโรงเรียนและพื้นที่ ๒) การพัฒนาศักยภาพครูเพื่อพัฒนาสื่อและกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบบูรณาการ ๓) การจัดหาแหล่งเรียนรู้ทั้งจากภายในและภายนอก ๔) การดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ ๕) การสะท้อนผลการดำเนินงาน

กระบวนการ

เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างครู นักเรียน บุคลากรภายในโรงเรียน มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ผู้ปกครอง ชุมชนและเครือข่ายสนับสนุนต่างๆ ดังนี้ ๑) การสำรวจปัญหาและต้นทุนของโรงเรียนและพื้นที่ ดำเนินการดังนี้ (๑) สำรวจปัญหาการอ่านเขียนและสุขภาวะของนักเรียนและนำมาจัดทำข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนรายบุคคลด้านการอ่านเขียน (๒) สำรวจสื่อ กิจกรรมการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ที่มีในโรงเรียนและในชุมชนเพื่อนำมาจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านสื่อการเรียนรู้เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์แก้ปัญหาต่อไป ๒) พัฒนาศักยภาพครูเพื่อการพัฒนาสื่อและกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบการบูรณาการ ดำเนินการดังนี้ (๑) จัดทำแผนปฏิบัติการในการพัฒนาความสามารถด้านภาษาสู่ความรู้ด้านสุขภาวะ(๒) สร้างความเข้าใจให้แก่ครู และพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการระหว่างภาษา สุขภาวะ

เข้ากับกิจกรรมที่โรงเรียนมีอยู่เดิม และพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตสื่อแบบบูรณาการ ภาษาสู่ความรอบรู้สุขภาพะเข้ากลุ่มสาระต่างๆ เพื่อนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอน และประกอบกิจกรรม (๓) จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเขียนเพื่อสุขภาพนอกเวลา เรียนโดยให้ผู้ปกครอง ชุมชนและภาคีสันับสนุนเข้ามามีส่วนร่วม ๓) ส่งเสริมสนับสนุน การทำงานทั้งภายในและภายนอก เป็นขั้นตอนส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้รับการ พัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนด้วยสื่อที่พัฒนาและผลิตขึ้น ดำเนินการดังนี้ (๑) ส่งเสริมและสนับสนุนครูให้ผลิตสื่อเพิ่มมากขึ้นโดยใช้งบประมาณจากโครงการ โดยเน้นการบูรณาการและทำร่วมกันทั้งโรงเรียน (๒) ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียน อ่านและเขียนได้ตลอดเวลา โดยการ จัด ตัดตั้งสื่อต่างๆ ไว้ทุกที่ในบริเวณโรงเรียน (๓) ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนมีสุขภาพที่ดีทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และ อารมณ์โดยการนำนักเรียนลงพื้นที่ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านต่างๆ ทั้งตลาด วัด มัสยิด ศูนย์เรียนรู้ชุมชน แหล่งเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม และดนตรี เป็นต้น (๔) ส่งเสริม และสนับสนุนให้โรงเรียน ผู้ปกครอง และบุคลากรฝ่ายต่างๆ ช่วยกันดูแลเรื่องสุขภาพ ของนักเรียน เช่น การงดขายน้ำหวาน ลูกอม น้ำอัดลม ขนมขบเคี้ยวในร้านค้าของ โรงเรียน การจัดเมนูอาหารกลางวันที่ครบหลัก ๕ หมู่ การนำหลักการเศรษฐกิจ พอเพียงมาใช้และสร้างศูนย์เรียนรู้เพื่อสุขภาพภายในโรงเรียน การรักษาความสะอาด ของโรงเรียน การพูดคุยและประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองช่วยกันกำกับบุตรหลานใน การรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ การดูแลความสะอาดร่างกาย และเสื้อผ้า ๔) สม่าเสมอ เป็นขั้นตอนการนำใช้สื่อ และการจัดกิจกรรมอย่างสม่าเสมอโดยเน้น กิจกรรมที่ทำแล้วให้ผลสำเร็จเป็นกิจกรรมหลัก มาปรับและบูรณาการลงสู่ห้องเรียน และกลุ่มสาระต่าง ที่ได้วางแผนไว้อย่างสม่าเสมอและต่อเนื่อง ๕) สะท้อนผลการ ดำเนินงาน เป็นขั้นตอนการประเมินและติดตามผลการใช้สื่อและกิจกรรมต่างๆ ใน โครงการ ซึ่งเป็นการทำงานทั้งภายในและภายนอก มีการประเมินนักเรียน การ สัมภาษณ์ครู นักเรียน และผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมและการใช้สื่อ การจัด สภาพแวดล้อมทั้งภายในและนอกห้องเรียน การจัดแหล่งเรียนรู้สำหรับนักเรียนและ ผู้ปกครอง

กิจกรรม

ประกอบด้วย ๑) กิจกรรมผู้เรียนแบบบูรณาการผ่านแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ๒) กิจกรรมการพัฒนาด้านสุขภาวะให้นักเรียนด้านจิตใจ สังคม อารมณ์ และร่างกายร่วมกับสาธารณสุขประจำเขตและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ๓) กิจกรรมพัฒนาการอ่านการเขียนร่วมกับผู้ปกครองและชุมชน ๔) กิจกรรมรณรงค์การรักการอ่าน ๑๕ นาทีทวิปัญญา ๕) กิจกรรมอาหารปลอดภัยใส่ใจสุขภาพ

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

๑) โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ภายนอกเพื่อส่งเสริมการพัฒนาทักษะการอ่านเขียน และสุขภาวะมากกว่า ๓๐ แห่ง ๒) มีผู้ปกครองและหน่วยสาธารณสุขเข้ามาร่วมให้ความรู้แก่นักเรียนภายในโรงเรียน ๓) โรงเรียนมีสื่อ นวัตกรรมส่งเสริมการอ่านเขียน และสุขภาวะ สามารถพัฒนาเป็นศูนย์เรียนรู้ให้แก่ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน ได้ ๑ ศูนย์ ๔) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ผ่านการใช้สื่อและกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการสูงขึ้น ๕) ผลการทดสอบ O-NET, RT ของนักเรียนวิชาภาษาไทยเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการอ่านจับใจความและการเขียนสรุปความ

ความเปลี่ยนแปลงของนักเรียน ครู โรงเรียน ผู้ปกครอง/ชุมชน ผู้มีส่วนร่วม

๑) ผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดกับตัวนักเรียน มีดังนี้ (๑) จำนวนนักเรียนที่อ่านไม่ออก อ่านไม่คล่อง ลดลง จำนวนที่นักเรียนอ่านได้และอ่านคล่องเพิ่มขึ้น (๒) นักเรียนมีนิสัยรักในการอ่านเพิ่มขึ้นเปลี่ยนพฤติกรรมจากการเล่นมาหยิบหนังสือมาอ่านหรืออ่านป้ายต่างๆ ตามมุมของโรงเรียน (๓) นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสุขภาวะดีขึ้น สามารถใช้การอ่านเป็นเครื่องมือในการดูแลสุขภาพของตนเองได้ เช่น นักเรียนเริ่มดื่มน้ำเปล่าแทนน้ำหวาน นักเรียนรับประทานผักผลไม้เพิ่มขึ้น จำนวนผักที่เหลือในถังอาหารลดน้อยลง จำนวนนักเรียนที่เป็นเหลาลดน้อยลง (๔) นักเรียนมีความสุขในการได้ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ในโครงการ

๒) ผลเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับครู ครูผู้สอนสามารถสอนนักเรียนได้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ได้ดีขึ้น ครูมีความสามารถในการผลิตสื่อในลักษณะบูรณาการ

ได้ทุกกลุ่มสาระทำให้มีสื่อไว้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างห้องเรียน และกิจกรรมครูผู้สอน ได้ทำงานเป็นทีม มีวางแผนการสอนแบบบูรณาการ มีการประสานความร่วมมือกัน ทำให้ครูผู้สอนได้พัฒนาศักยภาพด้านการสอนและเทคนิคการสอนไปในตัว

๓) ผลเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับโรงเรียน โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ภายนอกที่อยู่ในชุมชนและนอกชุมชนเพิ่มมากขึ้น ทำให้การบริหารจัดการพัฒนาผู้เรียนและการพัฒนาครูบรรลุปเป้าหมายตามแผนที่กำหนดไว้

๔) ผลเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับผู้ปกครอง ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการอ่านของนักเรียน โดยดูแลการอ่านของนักเรียนในขณะที่นักเรียนทำกิจกรรมการอ่านที่บ้าน ทำให้นักเรียนและผู้ปกครองมีโอกาสได้ใกล้ชิดกันมากขึ้นทำให้เกิดสัมพันธ์ภาพอันดีในครอบครัว

มหาวิทยาลัย ราชภัฏเพชรบุรี

อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

โรงเรียนบ้านในดง ตำบลบ้านในดง อำเภอกำแพง จังหวัดเพชรบุรี

โรงเรียนบ้านไร่ใหม่พัฒนา ตำบลไร่ใหม่พัฒนา อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

โรงเรียนบ้านห้วยไทรงาม ตำบลหนองพลับ อำเภอห้วยหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

โรงเรียนอนุบาลห้วยหิน ตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอห้วยหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

โรงเรียนบ้านชะมวง ตำบลพงศประศาสน์ อำเภอบางสะพาน

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

โรงเรียนด่านสิงขร ตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

เพื่อสร้างสื่อส่งเสริมความรอบรู้ทางด้านสุขภาพของพื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

7 พื้นที่ปฏิบัติการ 22 โรงเรียน 6 อปท. 2 จังหวัด

โรงเรียนที่อยู่ในสังกัดเขตพื้นที่ประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำนวน 6 โรงเรียน
โรงเรียนที่อยู่ในสังกัดเขตพื้นที่ประถมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 และเขต 2 จำนวน 16 โรงเรียน

2 จำนวนประชากร
ป.1-ป.6 ปี 2561
จำนวนทั้งหมด 2,207 คน

ชาย 1,188 คน
หญิง 1,019 คน

ครู 203 คน ชาย 31 คน
หญิง 172 คน
สัดส่วนครูต่อนักเรียน คิดเป็น 9.17%

3 สถานการณ์ที่เป็นปัญหาของพื้นที่ปฏิบัติการ

สถานการณ์ปัญหาการอ่านและเข้าใจความ
อ่านไม่ออก
อ่านไม่คล่อง
เข้าใจความไม่ได้

สถานการณ์ปัญหาการเขียนและสรุปความ
เขียนไม่ได้
เขียนสะกดคำไม่ได้
เขียนสรุปความไม่ได้

สถานการณ์ปัญหาสุขภาพ:
ตา
โรคผิวหนัง
ใช้เสื้อคอก
ปากนกกระจอก
ขาดสารอาหาร
สถานการณ์ปัญหาในการสอนมอง
ครูยังไม่ทรงสาย 77.50%

4 กระบวนการทำงานภาพรวมระบบ

1. การสร้างภาคีเครือข่าย
2. สร้างความเข้าใจกับภาคีเครือข่าย
3. การพัฒนาทักษะภาคีเครือข่าย
4. จัดทำฐานข้อมูล
5. สนับสนุนการดำเนินงานกับภาคีเครือข่าย
6. ดำเนินกิจกรรมการอ่านออกเขียนได้
7. ออกแบบสื่อ/นวัตกรรมอ่านออกเขียนได้/สื่อสุขภาพ
8. ประเมินผลการอ่านออกเขียนได้
9. กวดขันเรียน
10. เผยแพร่สื่อนวัตกรรม

5 กระบวนการทำงานของมหาวิทยาลัย

1. การก่อสร้างทีมงานและเตรียมความพร้อมของเครือข่าย
2. ผลิตสื่อเพื่อแก้ปัญหาในพื้นที่ปฏิบัติการ
3. ติดตามประเมินผลและกวดขันเรียน
4. เผยแพร่สื่อ นวัตกรรม
5. สรุปการดำเนินงานโครงการ

ทุนทางสังคม
ในการจัดการปัญหา

6 กระบวนการทำงานของโรงเรียนเครือข่าย

1. จัดตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาสื่อ
2. สานพลังสร้างสื่อเสริมทักษะการอ่านออกเขียนได้ และสุขภาพ
3. ประเมินสถานการณ์ผ่านการเรียนรู้
4. โรงเรียน ท้องถิ่น ร่วมสร้างพลังปัญญา
5. กวดขันเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้

ผลลัพธ์จากระบบการทำงาน

1. ระบบกลไกการส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ 1 ระบบ
2. หลักสูตรอบรมครู 2 หลักสูตร อ่านออกเขียนได้ สื่อสุขภาพ: 12 ชุด
3. แบบประเมินทักษะการอ่านออกเขียนได้ และสุขภาพ: 12 ชุด
4. สื่อนวัตกรรม 200 ชิ้น
5. ฐานข้อมูล 1 ฐาน
6. โรงเรียนต้นแบบ 10 แห่ง
7. ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนการอ่านออกเขียนได้ สุขภาวะ: สูงขึ้น
8. ใจเอนกด้านการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้และสุขภาพ:

ผลลัพธ์จากระบบการทำงาน

1. คณะทำงานด้านการพัฒนาสื่ออ่านออกเขียนได้ และสุขภาพ: 22 คณะ
2. สื่อนวัตกรรมการอ่านออกเขียนได้ และสุขภาพ: 200 ชิ้น
3. บัญชีสื่อของโรงเรียน 22 ปีงบประมาณ
4. แหล่งการเรียนรู้ 10 แห่ง
5. ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านออกเขียนได้ และสุขภาพ: ของโรงเรียนสูงขึ้น
6. องค์กรความรู้ด้านกระบวนการพัฒนาสื่อการอ่านออกเขียนได้ และสุขภาพ:

การดำเนินงานพัฒนาทักษะ การอ่านออกเขียนได้ เพื่อส่งเสริมความรอบรู้ทางด้านสุขภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

ความเป็นมาของโครงการ

การพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ (Literacy) เพื่อให้ศึกษานำความสามารถทางการอ่านออกเขียนได้ของตนเองการพัฒนาชีวิต โดยเฉพาะการพัฒนาสุขภาพที่เป็นพื้นฐานสำคัญของการดำเนินชีวิตในทุกสังคม หากมีความรู้ ความเข้าใจทางด้านสุขภาพ จัดการตนเองและชุมชนได้ ปัญหาทางด้านสุขภาพก็จะลดลง ที่สำคัญเมื่อมีสุขภาพดี ร่างกายแข็งแรง จิตใจสมบูรณ์ การดำเนินการงาน หรือการพัฒนาในด้านต่างๆ ในสังคม และประเทศชาติก็จะทำได้โดยง่าย เกิดการพัฒนาด้วยกำลังคนเป็นสำคัญ ดังนั้นมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีในฐานะมหาวิทยาลัยของท้องถิ่น จึงต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นทั้งในระดับโรงเรียน ชุมชนท้องถิ่น ให้เด็ก เยาวชนมีความสามารถในการอ่านออกเขียนได้โดยจะจัดพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ทักษะการอ่านออกเขียนได้ ที่เน้นการส่งเสริมความรอบรู้เรื่องสุขภาพ ของพื้นที่โรงเรียนเครือข่าย จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยจะเริ่มพัฒนาครูผู้สอน ในโรงเรียนเครือข่าย ผู้ปกครอง และชุมชนท้องถิ่นให้เกิดความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการอ่านออกเขียนได้ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน

ทางมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จึงได้ทำความร่วมมือกับสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเพชรบุรี เขต ๒ และสำนักงานเขตพื้นที่ประถม

ศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต ๑ และ เขต ๒ ในการเลือกสถานศึกษากลุ่มเป้าหมายเพื่อดำเนินโครงการในระดับประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ โดยจะได้นำเสนอผลการสังเคราะห์ภาพรวมของพื้นที่ที่ใช้ดำเนินโครงการตามประเด็น ดังรายละเอียดดังนี้

พื้นที่ปฏิบัติการ มีจำนวนโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๒๒ โรงเรียน ดังนี้

๑) สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเพชรบุรีเขต ๒ มี ๖ โรงเรียน จาก ๒ ตำบล ได้แก่ ตำบลไร่ใหม่พัฒนา มี ๕ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านไร่ใหม่พัฒนา โรงเรียนบ้านหนองเขื่อน โรงเรียนบ้านรางจิก โรงเรียนบ้านทุ่งขาม โรงเรียนบ้านโป่งแย้ ตำบลบ้านในดง มี ๑ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านในดง ๒) สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต ๑ มี ๕ โรงเรียน จาก ๒ ตำบล ได้แก่ ตำบลพงศ์ประศาสน์ มี ๔ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านห้วยแก้ว โรงเรียนบ้านหินกอง โรงเรียนบ้านชะม่วง โรงเรียนบ้านสวนหลวง ตำบลคลองวาฬ มี ๑ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนด่านสิงขร ๓) สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต ๒ มี ๑๑ โรงเรียน จาก ๒ ตำบล ได้แก่ ตำบลหินเหล็กไฟ มี ๖ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านหนองเหียง โรงเรียนบ้านหนองตะเภา โรงเรียนบ้านหนองขอ โรงเรียนบ้านหนองคร้า โรงเรียนอนุบาลหัวหิน (บ้านหนองซอน) โรงเรียนบ้านวังโบสถ์ ตำบลหนองพลับ มี ๕ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านหนองพลับ โรงเรียนบ้านห้วยไทรงาม โรงเรียนบ้านหนองกระทุ่ม โรงเรียนวไลย โรงเรียนละมေး

จำนวนประชากร นักเรียนกลุ่มเป้าหมายอยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ มีจำนวนทั้งหมด ๒,๒๐๗ คน แบ่งเป็นนักเรียนชาย จำนวน ๑,๑๘๘ คน นักเรียนหญิง จำนวน ๑,๐๑๙ คน มีครู จำนวน ๒๐๓ คน แบ่งเป็นครูผู้ชาย จำนวน ๓๑ คน ครูผู้หญิง จำนวน ๑๗๒ คน มีสัดส่วนต่อจำนวนนักเรียนคิดเป็น ร้อยละ ๙.๑๗ (ข้อมูลปี พ.ศ.๒๕๖๑)

สถานการณ์ที่เป็นปัญหาองพื้นที่ปฏิบัติการ

จากการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาการอ่าน-เขียน ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ ของพื้นที่ปฏิบัติการ จำนวน ๒๒ โรงเรียน พบว่า การอ่านยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยของโรงเรียนต่างๆ ในจังหวัดเพชรบุรีเกี่ยวกับปัญหาในการเรียนวิชาภาษาไทยพบว่า นักเรียนมีปัญหาในการเรียนวิชาภาษาไทยหลายประการ เช่น ปัญหานักเรียนไม่เห็นความสำคัญของวิชาภาษาไทย ไม่เข้าใจเนื้อหาวิชาภาษาไทยอย่างชัดเจน นักเรียนไม่ตั้งใจเรียนและเบื่อหน่ายวิชาภาษาไทย และปัญหา

การขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน ซึ่งปัญหาที่กล่าวมา ล้วนส่งผลให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยอยู่ในเกณฑ์ที่ค่อนข้างต่ำ สาเหตุของปัญหาดังกล่าวสรุปได้ดังนี้

ประการที่หนึ่ง คือ นักเรียนขาดความพร้อมในการเรียนทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจ เนื่องจากนักเรียนบางโรงเรียนมีปัญหาครอบครัว ปัญหาความยากจน ฯลฯ และจากปัญหาเหล่านี้ทำให้นักเรียนไม่มีโอกาสในการเลือกสิ่งที่ดีให้กับตนเอง ไม่ว่าจะเป็น เสื้อผ้า หรืออุปกรณ์การเรียน โอกาสในการศึกษาต่อ จึงทำให้นักเรียนขาดแรงกระตุ้น ขาดแรงจูงใจในการเรียน

ประการที่สอง คือ ครูสอนไม่ตรงตามสาขาวิชาที่เรียนจบมา บางโรงเรียนนำครูในสาขาวิชาอื่น เช่น ครูสังคม ครูศิลปะมาสอนวิชาภาษาไทย เมื่อครูผู้สอนต้องสอนไม่ตรงตามสาขาจึงส่งผลให้การถ่ายทอดเนื้อหาวิชาอาจจะเกิดความผิดพลาด ตลอดจนขาดความถนัดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยทำให้นักเรียนขาดความสนใจ นักเรียนจึงเรียนรู้ได้น้อยลงหรือบางครั้งอาจเรียนรู้ในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนวิชาภาษาไทยในที่สุด

ประการที่สาม คือ ครูผู้สอนมีเวลาเตรียมการสอนน้อยลง เนื่องมาจากบางโรงเรียนขาดแคลนครูผู้สอน ครูผู้สอนจึงต้องรับผิดชอบสอนในหลายระดับชั้น ในขณะเดียวกันจะมีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านอื่นๆ ของโรงเรียนด้วย เวลาที่จะเตรียมการสอนให้มีความสมบูรณ์หรือการค้นคว้าความรู้ใหม่ๆ ทำให้นักเรียนจะมีน้อยลง ส่งผลให้นักเรียนเรียนรู้ได้ไม่เต็มที่

ประการที่สี่ คือ ขาดงบประมาณในการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน ทำให้สื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่ไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน โดยเฉพาะเมื่อมีการปรับเปลี่ยนหลักสูตรใหม่ตำรา หนังสือเรียนต่างๆ ต้องปรับเปลี่ยนตาม จึงเป็นเรื่องลำบากที่จะหาสื่อมาใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างเพียงพอ เมื่อเกิดการขาดแคลนหนังสือเรียนก็ย่อมทำให้นักเรียนไม่สามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่และส่งผลให้มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ

ในส่วนของปัญหาการอ่านจากการได้สัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ได้แสดงความคิดเห็นว่าปัญหาการอ่านเป็นปัญหาที่สำคัญมาก ควรได้รับการปรับปรุงอย่างเร่งด่วน เพราะการอ่านเป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้ หากผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านใน

ระดับต่ำจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยต่ำลงด้วย ปัญหาทางการอ่านที่พบในโรงเรียนสามารถสรุปได้ดังนี้ ๑) นักเรียนไม่มีนิสัยรักการอ่าน ปัญหานี้เป็นสิ่งที่ครูผู้สอนมีความกังวลใจอย่างมากและพยายามที่จะแก้ไข เนื่องจากนักเรียนส่วนมากไม่ชอบการอ่าน ไม่ชอบการแสวงหาความรู้ พอใจที่จะเป็นฝ่ายรับความรู้จากครูผู้สอนเพียงอย่างเดียว หากมีการมอบหมายให้ค้นคว้าข้อมูลในห้องสมุดนักเรียนมักจะไม่ทำงานส่ง หรืองานที่ส่งมาจะไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ ๒) นักเรียนบางส่วนอ่านหนังสือไม่ออก หรืออ่านออกแต่ไม่คล่องแคล่ว ซึ่งตัวนักเรียนเองก็ไม่สนใจและไม่พยายามที่จะฝึกฝนให้การอ่านของตนเองดีขึ้นทุกๆ ที่การอ่านเป็นพื้นฐานสำคัญในการแสวงหาความรู้ ๓) นักเรียนอ่านจับใจความไม่ได้ ไม่สามารถบอกสาระที่ตนเองอ่านได้ ถึงแม้เรื่องที่จะมีขนาดสั้น เมื่อให้พูดเล่าหรือเขียนนักเรียนยังทำไม่ได้ ปัญหานี้จะทำให้นักเรียนไม่สามารถนำสาระที่ได้ไปใช้ประโยชน์ หรือบอกกล่าวผู้อื่นได้

จากการวิเคราะห์สถานการณ์ที่เป็นปัญหาในประเด็นการอ่านออกเขียนได้ในพื้นที่ปฏิบัติการ สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ ได้ ๒ ประเด็นหลัก ได้แก่ ๑) ปัญหา นักเรียนอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ เกิดจาก (๑) การที่นักเรียนจำพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ได้ไม่ครบ จึงไม่สามารถนำส่วนประกอบต่างๆ มาประสมเป็นคำเพื่อออกเสียงและเขียนได้ (๒) บางโรงเรียนมีครูที่จบการศึกษาสาขาภาษาไทยเพียง ๑ ท่าน หรือบางโรงเรียนไม่มีเลย ทำให้การดูแลการเรียนด้านภาษาไทยของเด็กไม่ทั่วถึง จึงต้องใช้ครูประจำชั้นสอนภาษาไทยแทน ซึ่งครูประจำชั้นจบไม่ตรงวิชาเอกนี้จึงไม่เข้าใจวิธีการแก้ปัญหาการอ่าน การเขียน (๓) ขาดสื่อการสอนที่ดึงดูดความสนใจของนักเรียน (๔) ขาดการเอาใจใส่จากผู้ปกครอง (๕) ครูมีภาระงานอื่นๆ นอกจากงานสอนเป็นจำนวนมาก ทำให้ขาดความสม่ำเสมอในการฝึกอ่าน (๖) นักเรียนบางคนเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ เมื่อกลับบ้านผู้ปกครองไม่ได้ใช้ภาษาไทยจึงทำให้ไม่ได้ฝึกทักษะการอ่านออกเขียนได้อย่างต่อเนื่อง ๒) ปัญหาการอ่านไม่คล่องปัญหา นักเรียนอ่านจับใจความและเขียนสรุปความไม่ได้ เกิดจาก (๑) นักเรียนไม่ได้ฝึกอ่านอย่างต่อเนื่อง และในบางคำที่ยาก เด็กไม่เข้าใจก็อ่านไม่ถูกต้องตามอักขระวิธี (๒) นักเรียนอ่านคำควบกล้ำและคำยากไม่แตกฉาน เพราะไม่เข้าใจหลักการประสมคำ ตัวสะกดการันต์ (๓) ขาดสื่อที่มีความน่าสนใจและสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน (๔) นักเรียนไม่ชอบอ่านข้อความที่มีเนื้อหาขนาดยาว (๕) ครูผู้สอนขาดเทคนิคการสอนอ่านจับใจความสำคัญ (๖) นักเรียนอ่านแล้วไม่เข้าใจเนื้อเรื่อง จึงส่งผลให้ไม่สามารถบอกได้ว่าสิ่งที่ตนเองอ่าน เป็น

เรื่องราวอย่างไร และมีความสำคัญอย่างไร และเมื่ออ่านไม่ได้จึงทำให้ไม่สามารถเขียนสรุปใจความสำคัญได้

จากสภาพปัญหาข้างต้น สามารถสรุปสถานการณ์ที่เป็นปัญหาของพื้นที่ปฏิบัติการ ที่ระบุจำนวนของนักเรียนที่มีปัญหา โดยเทียบเป็นอัตราร้อยละ ได้ดังนี้ ๑) สถานการณ์ปัญหาการอ่านและจับใจความ พบว่า (๑) นักเรียนที่อ่านไม่ออก จำนวน ๑๒๘ คน คิดเป็น ร้อยละ ๕.๘๐ (๒) นักเรียนที่อ่านไม่คล่อง จำนวน ๕๓๔ คน คิดเป็น ร้อยละ ๒๔.๒๐ (๓) นักเรียนที่อ่านจับใจความไม่ได้ จำนวน ๗๐๙ คน คิดเป็น ร้อยละ ๓๒.๑๒ ๒) สถานการณ์ปัญหาการเขียนและการสรุปความ พบว่า (๑) นักเรียนที่เขียนไม่ได้ จำนวน ๒๑๓ คน คิดเป็น ร้อยละ ๙.๖๕ (๒) นักเรียนที่เขียนสะกดคำไม่ได้ จำนวน ๓๗๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗๘ (๓) นักเรียนที่เขียนสรุปความไม่ได้ จำนวน ๙๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๖๗

นอกจากประเด็นปัญหาเรื่องการอ่านออกเขียนได้ ที่พบว่าเกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นส่วนใหญ่ ดังที่ได้เสนอเป็นร้อยละดังข้างต้นแล้ว จากการลงเก็บข้อมูลในพื้นที่ปฏิบัติการ ยังพบว่า นักเรียนในพื้นที่ที่มีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ ประกอบกับมีกระบวนการป้องกันและการแก้ปัญหาอย่างไม่ครอบคลุม ผลจากการวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหา ซึ่งจากการรายงานผลการตรวจสุขภาพของโรงเรียน ร่วมกับการเก็บข้อมูลของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ใช้ข้อมูล ๓ ปีย้อนหลัง (ปี ๒๕๕๙-๒๕๖๑) สามารถเรียงสภาพปัญหาที่พบตามลำดับ ได้ดังตารางต่อไปนี้

ลำดับสถานการณ์ปัญหาสุขภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	แนวทางแก้ปัญหา
๑. เหา	๓๑๙	๑๔.๔๕	๑. คัดกรองผู้ป่วย และให้การดูแลเบื้องต้น ๒. ประสานความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการป้องกันดูแล รักษาผู้ป่วย ผู้ปกครอง โรงเรียน รพ.สต. อบต. ๓. แนะนำวิธีการรักษา และให้แนวทางป้องกันอย่างถูกวิธี ๔. แนะนำวิธีดูแลสุขภาพ ร่วมกับการใช้สื่อการอ่านส่งเสริมสุขภาพ ๕. ร่วมกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพกับ รพ.สต.
๒. ฟันผุ	๒๖๕	๑๒.๐๐	
๓. โรคผิวหนัง	๕๙	๒.๖๗	
๔. ไข้หวัดใหญ่	๕๔	๒.๐๓	
๕. ไข้เลือดออก	๓๗	๑.๖๗	
๖. ท้องร่วง	๒๖	๑.๑๗	
๗. ปากนกกระจอก	๑๙	๐.๘๖	
๘. มือเท้าเปื่อย	๑๖	๐.๗๒	
๙. ขาดสารอาหาร	๘	๐.๓๖	

จากปัญหาเรื่องการอ่านออกเขียนได้ และปัญหาสุขภาพ ที่พบในพื้นที่ปฏิบัติการ ทางคณะผู้วิจัยได้ร่วมกันถอดบทเรียน เพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหา โดยเน้นกระบวนการสร้างสื่อ นวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสุขภาวะมาใช้ในการแก้ปัญหา

นอกจากนี้จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประสบการณ์สอนของครู พบว่าประสบการณ์ในการสอนของครูในพื้นที่ปฏิบัติการ แบ่งได้ดังตารางต่อไปนี้

ลำดับ	ประสบการณ์ (ปี)	ร้อยละ	ลำดับ	ประสบการณ์ (ปี)	ร้อยละ
๑	ต่ำกว่า ๑ ปี	๖.๑๓	๖	๒๑ - ๒๕ ปี	๗.๓๖
๒	๑ - ๕ ปี	๔๕.๔๐	๗	๒๖ - ๓๐ ปี	๔.๒๕
๓	๖ - ๑๐ ปี	๑๓.๕๐	๘	๓๑ - ๓๕ ปี	๖.๑๓
๔	๑๑ - ๑๕ ปี	๓.๐๗	๙	๓๖ - ๔๐ ปี	๗.๕๘
๕	๑๖ - ๒๐ ปี	๓.๐๗	๑๐	๔๑ - ๔๕ ปี	๓.๐๗

ในจำนวนนี้ พบว่า ครูที่สอนในโรงเรียนทั้ง ๒๒ โรงเรียน แบ่งได้ ๔ ประเด็น ดังนี้ ๑) ครูที่จบตรงสาย มีประสบการณ์ ๑-๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๒๕ พบว่า ครูที่จบตรงสาขาวิชาภาษาไทย จะมีความรู้และทักษะในการสอนที่เกี่ยวข้องกับการอ่านและการเขียน เมื่อพบนักเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ก็จะสามารถประยุกต์ความรู้เพื่อจัดการกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหาได้ ๒) ครูที่จบตรงสาย มีประสบการณ์มากกว่า ๕ ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ ๖.๒๕ พบว่า ครูที่มีประสบการณ์มากจะสามารถประยุกต์ความรู้ ทฤษฎี และหลักการจัดการเรียนรู้ได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ๓) ครูจบไม่ตรงสาย มีประสบการณ์ ๑-๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๗๕ พบว่า ครูที่จบไม่ตรง และที่ยังมีประสบการณ์น้อย ยังขาดประสบการณ์ในการสอนและขาดหลักการจัดการเรียนรู้ จึงยังไม่สามารถจัดการกับปัญหาการอ่านออกเขียนได้ได้อย่างครอบคลุม ๔) ครูที่จบไม่ตรงสาย มีประสบการณ์มากกว่า ๕ ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๗๕ พบว่า ครูที่จบไม่ตรงสายแต่มีประสบการณ์สอนมากจะมีทักษะในการจัดการความรู้เพื่อบูรณาการกับการแก้ปัญหาได้เป็นอย่างดี ทำให้สามารถจัดการกับปัญหาเรื่องการอ่านออกเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการวิเคราะห์ข้างต้น พบว่า ครูผู้สอนที่จบตรงสายและมีประสบการณ์ จะสามารถเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการกับปัญหาได้ ส่วนครูที่จบไม่ตรงสายและมีประสบการณ์น้อย จะ

ยังขาดทักษะในการจัดการเรียนรู้ จึงส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนของนักเรียนได้

ทุนทางสังคมในการจัดการปัญหาและการมีส่วนร่วมสนับสนุนในการดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ปฏิบัติการ

ทุนทางสังคมในการจัดการปัญหา

แบ่งได้เป็น ๔ กลุ่ม ได้แก่ ๑) โรงเรียน มีผู้อำนวยการโรงเรียน และครู เป็นผู้ดำเนินกิจกรรมหลัก มีบทบาทสำคัญ คือ (๑) บทบาทของผู้อำนวยการมีหน้าที่ให้นโยบาย บริหารโครงการ และมอบหมายหน้าที่งานให้คณะครูในโรงเรียน และติดตามการทำงาน รวมถึงการประสานงานร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏและชุมชน (๒) บทบาทของคณะครู คือ มีหน้าที่รับนโยบาย และรับมอบงานที่ผู้อำนวยการมอบหมาย โดยหน้าที่สำคัญคือ ร่วมมือกันออกแบบ และผลิตสื่อในแต่ละระดับชั้นเพื่อแก้ปัญหาการอ่าน การเขียน และส่งเสริมความรู้เรื่องสุขภาพ จัดเก็บคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนนอกจากนี้ยังมีหน้าที่ในการประสานงานกับมหาวิทยาลัย อบต. รพ.สต. และชุมชนเพื่อดำเนินกิจกรรมร่วมกัน ๒) ผู้ปกครอง มีพ่อ แม่ พี่ น้ำ ลุง และ ป้า เป็นผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยมีบทบาทสำคัญ คือ ให้การดูแล และสนับสนุนกิจกรรมที่ครูขอความช่วยเหลือ โดยให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ๓) ชุมชน มีองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เป็นผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม โดยมีบทบาทสำคัญ คือ ๑) บทบาทขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๖ แห่ง และ เทศบาลตำบล ๑ แห่ง โดยมีส่วนสนับสนุนกิจกรรมที่ทาง อบต. และโรงเรียนจะมีส่วนร่วมในการทำงานด้วยกัน รวมทั้งการจัดอบรมเรื่องที่เป็นประโยชน์ให้แก่นักเรียน นอกจากนี้ยังได้ดูแลอาหารกลางวัน (๒) บทบาทของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล มีบทบาทในการประชุมร่วมกับโรงเรียนในการวางแผนกิจกรรมร่วมกัน และดำเนินกิจกรรมร่วมกันในโอกาสที่เหมาะสม เช่น การที่นักเรียนไปให้ความรู้กับชุมชนในคลินิกโรคเบาหวาน ชมรมผู้สูงอายุ เป็นต้น รวมถึงการประสานข้อมูลด้านสุขภาพ เข้ามาให้การดูแลการตรวจสุขภาพและฉีดวัคซีนให้แก่เด็กๆ รวมถึงอบรมด้านการป้องกันตนเองจากโรคต่างๆ ๔) บทบาทปราชญ์ท้องถิ่น คือ แหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องต่างๆ โดยเฉพาะความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น แพทย์พื้นบ้าน การทำขนมหวาน การทำกลองยาว การจักสานไม้ไผ่ ดนตรีไทย พืชสมุนไพร มาให้ความรู้

และเปิดบ้านเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับชุมชน และยังเป็นผู้สนับสนุนกิจกรรมนันทนาการของชุมชนด้วย ๕) มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มีอธิการบดีมหาวิทยาลัย คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เป็นผู้รับผิดชอบหลักของโครงการ และมีอาจารย์จากสาขาวิชาต่างๆ ประกอบด้วย สาขาวิชาภาษาไทย สาขาวิชาสังคมศึกษา สาขาวิชาภาษาจีน สาขาวิชานิติศาสตร์ สังกัดคณะวิทยาการจัดการ และกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ร่วมเป็นคณะกรรมการดำเนินงาน นอกจากนี้ยังมีสถาบันวิจัยและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมเป็นหน่วยงานสนับสนุนการจัดเก็บข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินโครงการ โดยมหาวิทยาลัยมีบทบาทสำคัญ คือ สนับสนุนการวิจัย จัดหาวิทยากรมาจัดอบรมเรื่องการผลิตสื่อ นวัตกรรม การอ่านออกเขียนได้ และสนับสนุนอาจารย์ บุคลากรในการเป็นพี่เลี้ยงในการดำเนินโครงการและให้คำปรึกษากับบุคคลในพื้นที่ปฏิบัติการ

นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยยังมีบทบาทสำคัญ ด้านการมอบนโยบายในการทำงาน และติดตามงานของคณะทำงานให้เป็นไปตามเป้าหมายของโครงการ และสนับสนุนการทำงานของคณะทำงาน และโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ รวมถึงบทบาทของอาจารย์ที่มาร่วมทำงานกับโรงเรียน คือ ชี้แจงกระบวนการทำงานกับโรงเรียน จัดอบรมเสริมความรู้ แนะนำการทำสื่อ ลงมาพื้นที่เพื่อติดตามและเยี่ยมเยียนคุณครูในโรงเรียน มาถอดองค์ความรู้ และประสานงานกับโรงเรียนในทุกด้านที่ทำงานร่วมกับโรงเรียน

กระบวนการทำงาน

สามารถสรุปได้เป็น ๒ ประเด็น ประกอบด้วย กระบวนการทำงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี และ กระบวนการของการดำเนินงานในพื้นที่ปฏิบัติ โดยสังเคราะห์เป็นกลไกการทำงานได้ดังนี้

๑) กลไกการทำงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี แบ่งออกเป็น (๑) การสร้างทีมงานและเตรียมความพร้อมของเครือข่าย โดยการประชุมและจัดตั้งทีมงานการดำเนินโครงการ ประกอบด้วย มหาวิทยาลัย โรงเรียน องค์กรปกครองท้องถิ่น เตรียมความพร้อมของเครือข่ายโดยการจัดเวทีเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ พัฒนาศักยภาพเครือข่ายโดยการอบรมความรู้ด้านการจัดทำสื่อ (๒) ผลิตสื่อเพื่อแก้ปัญหาในพื้นที่ปฏิบัติการ โดยเริ่มจากการลงพื้นที่สำรวจบัญชีสื่อในพื้นที่ปฏิบัติการ วางแผนจัดทำและเก็บข้อมูลเพื่อจัดทำฐานข้อมูล ให้คำแนะนำการผลิตสื่อกับโรงเรียน สร้างแบบประเมินผลการเรียน

และหลังเรียนแบ่งเป็นการอ่าน การเขียน และสุขภาพฯ นำส่งแบบประเมินไปให้โรงเรียน ติดตามผลการใช้แบบประเมินของโรงเรียน (๓) ติดตามประเมินผลและถอดบทเรียน แบ่ง การติดตามประเมินผลเป็น ๒ ระยะ ระยะที่ ๑ ลงพื้นที่ติดตามความก้าวหน้า การผลิต สื่อการอ่านออกเขียนได้ และการผลิตสื่อส่งเสริมสุขภาพฯ ระยะที่ ๒ ลงพื้นที่ติดตามผล คณะกรรมการใช้แบบประเมินการอ่านออกเขียนได้ และการประเมินสื่อส่งเสริมสุขภาพฯ การ ถอดบทเรียนแบ่งออกเป็น ๒ ระยะ ระยะที่ ๑ จัดเวทีถอดบทเรียนเมื่อจบภาคเรียนที่ ๑ เกี่ยวกับการผลิตสื่อการอ่านออกเขียนได้ ระยะที่ ๒ เมื่อจบภาคเรียนที่ ๒ จัดเวทีถอดบท เรียนเกี่ยวกับสุขภาพและภาพรวมของโครงการ (๔) เผยแพร่สื่อ นวัตกรรม แบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ ได้แก่ การเผยแพร่สู่ชุมชน และ เผยแพร่ภายในกลุ่มเครือข่าย ๒๒ โรงเรียน และผู้ที่สนใจ (๕) สรุปการดำเนินงานโครงการ จัดเวทีแลกเปลี่ยนกระบวนการทำงาน ปัญหาและอุปสรรค ของการดำเนินงานระหว่าง มหาวิทยาลัย โรงเรียน องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น เพื่อกำหนดแนวทางสู่การขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ

ผลจากการวิเคราะห์ผลลัพธ์ที่ได้จากกระบวนการทำงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏ เพชรบุรี สรุปได้ดังนี้

กลไกการทำงาน	ผลลัพธ์เชิงรูปธรรม
๑. การสร้างทีมงาน และเตรียมความพร้อมของเครือข่าย	๑. เกิดระบบกลไก ๑ กลไก ที่ปฏิบัติงานได้จริง ๒. คณะกรรมการดำเนินงาน ๓. หลักสูตรอ่านออกเขียนได้ จำนวน ๑ หลักสูตรและหลักสูตรการออกแบบสื่อ นวัตกรรม ๑ หลักสูตร
๒. ผลิตสื่อเพื่อแก้ปัญหาในพื้นที่ปฏิบัติการ	๑. แบบประเมินการอ่านออกเขียนได้ ๖ ชุด และแบบประเมินการอ่านเพื่อส่งเสริมสุขภาพฯ ๖ ชุด ๒. โรงเรียนได้สื่อ นวัตกรรม สำหรับการอ่านออกเขียนได้ และสื่อส่งเสริมสุขภาพฯ จำนวน ๒๐๐ สื่อ ๓. ได้ฐานข้อมูลจำนวน ๑ ฐานข้อมูล ๔. ได้แหล่งเรียนรู้ส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้และส่งเสริมสุขภาพฯ จำนวน ๑๐ แห่ง ๕. ได้ผลงานของนักเรียนเกี่ยวกับสื่อส่งเสริมสุขภาพฯโรงเรียนละ ๒ ผลงาน
๓. ติดตามประเมินผลและถอดบทเรียน	๑. ข้อมูลกระบวนการทำงาน ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขของแต่ละโรงเรียน จำนวน ๒๒ โรงเรียน ๒. ได้โรงเรียนต้นแบบจำนวน ๑๐ โรงเรียน ๓. ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนด้านการอ่านออกเขียนได้มีพัฒนาการหลังเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน ด้านสื่อสุขภาพมีพัฒนาการหลังเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน

กลไกการทำงาน	ผลลัพธ์เชิงรูปธรรม
๔. เผยแพร่สื่อ นวัตกรรม	๑. เผยแพร่สื่อสุขภาวะสู่ชุมชนโรงเรียนละ ๑ ครั้ง ๒. การนำเสนอสื่อ นวัตกรรม ในรูปแบบของนิทรรศการและการบรรยาย
๕. สรุปการดำเนินงานโครงการ	๑. ได้แนวทางสู่การขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ

๒) กลไกการทำงานของพื้นที่ปฏิบัติการ

กระบวนการทำงานของพื้นที่ปฏิบัติการทั้ง ๒๒ โรงเรียน มีครูผู้สอนในแต่ละระดับชั้นเป็นผู้ดำเนินการหลัก โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ประชาชนชุมชน เป็นผู้หนุนเสริมการดำเนินงาน สรุปกระบวนการได้ดังนี้ (๑) การสร้างทีมงานและเตรียมความพร้อมของเครือข่าย โดยโรงเรียนจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครู อบต. รพ.สต. ประชาชนชุมชน และคณะครูที่ผ่านการอบรมนำความรู้ที่ได้จากการฝึกปฏิบัติการผลิตสื่อไปขยายผลต่อที่โรงเรียนของตนเอง (๒) ผลิตสื่อเพื่อแก้ปัญหาในพื้นที่ปฏิบัติการ ครูวางแผนในการผลิตสื่ออ่านออกเขียนได้ จัดทำสื่อผลิตสื่อ จัดเก็บข้อมูลคะแนนก่อนเรียน นำสื่อที่ผลิตไปใช้ จากนั้นจึงเก็บคะแนนหลังเรียน โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาติดตามความก้าวหน้าของครูในการผลิตสื่อ (๓) ติดตามประเมินผลและถอดบทเรียน โดยคณะครูและผู้ที่มีส่วนสนับสนุนของแต่ละโรงเรียนช่วยกันถอดบทเรียน หลังจากนั้นคณะครูร่วมถอดบทเรียนการดำเนินงานกับกลุ่มโรงเรียนในตำบลและมหาวิทยาลัย (๔) เผยแพร่สื่อ นวัตกรรม โรงเรียนวางแผนการเผยแพร่สื่อร่วมกับ อบต. รพ.สต. มหาวิทยาลัย ในการเผยแพร่สื่อส่งเสริมสุขภาวะสู่ชุมชน และจัดนิทรรศการเผยแพร่สื่อ นวัตกรรมการอ่านออกเขียนได้และส่งเสริมสุขภาวะ รวมทั้งการนำเสนอภาคบรรยายร่วมกับ ๒๒ โรงเรียน (๕) สรุปการดำเนินงานโครงการ โรงเรียนทั้ง ๒๒ โรงเรียน เข้าร่วมเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและมหาวิทยาลัย เพื่อกำหนดแนวทางสู่การขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ

ผลลัพธ์ที่ได้จากกระบวนการ

กลไกการทำงาน	ผลลัพธ์เชิงรูปธรรม
๑. จัดตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อน การพัฒนาสื่อเสริมทักษะการอ่านออกเขียนได้ และส่งเสริมสุขภาวะของโรงเรียน	โรงเรียนได้คณะกรรมการดำเนินงาน
๒. สานพลังสร้างสื่อร่วมกันในโรงเรียน เพื่อเสริมทักษะการอ่านออกเขียนได้และส่งเสริมสุขภาวะ	๑. โรงเรียนได้สื่อ นวัตกรรมอ่านออกเขียนได้และสื่อส่งเสริมสุขภาวะ ๒. ได้ฐานข้อมูลบัญชีสื่อ จำนวน ๒๒ ฐานข้อมูล ๓. ได้แหล่งเรียนรู้ส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้และส่งเสริมสุขภาวะ จำนวน ๒๒ แห่ง ๔. ได้ผลงานของนักเรียนเกี่ยวกับสื่อส่งเสริมสุขภาวะ โรงเรียนละ ๑ ผลงาน ๕. ได้คะแนนวัดผลสัมฤทธิ์เรื่องการอ่านออกเขียนได้และการใช้สื่อสุขภาวะได้ของนักเรียน
๓. ประเมินสถานการณ์ผ่านการเรียนรู้	๑. โรงเรียนได้ข้อมูลกระบวนการทำงาน ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข
๔. โรงเรียนท้องถิ่นร่วมสร้างพลังปัญญา	๑. เผยแพร่สื่อสุขภาวะสู่ชุมชนโรงเรียนละ ๑ ครั้ง ๒. การนำเสนอสื่อ นวัตกรรม ในรูปแบบของนิทรรศการและการบรรยาย
๕. ถอดบทเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ครูสู่บทเรียนสาธารณะ	๑. ได้แนวทางสู่การขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ

ผลลัพธ์จากสื่อ/นวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้

๑) สื่อ/นวัตกรรม โดยกลุ่มเป้าหมายการใช้สื่อ คือ นักเรียนชั้น ป.๑-๖ ที่ผลิตขึ้นสรุปได้ดังต่อไปนี้ แบบฝึก เกม หนังสือสามมิติ บัตรคำ บทอ่านนิทาน สมุดเล่มเล็ก บัญชีคำพื้นฐาน สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ผลลัพธ์ที่ได้จากการใช้สื่อ นวัตกรรมเพื่อส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาวะ พบว่า ช่วยพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ให้ดีขึ้น และนักเรียนตระหนักถึงการมีสุขภาวะที่ดี ๒) แหล่งเรียนรู้ มีดังนี้ (๑) แหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรภายในโรงเรียน เช่น บ่อเลี้ยงปลา โรงเลี้ยงไก่ แปลงผักสวนครัว แปลงปลูกผักไฮโดรโปนิกส์ บ่อเลี้ยงหอยขม โรงเพาะเห็ด (๒) แหล่งการเรียนรู้กับครุภูมิปัญญาท้องถิ่นสาขาต่างๆ ได้แก่ เกษตรทฤษฎีใหม่ การจักสานไม้ไผ่ การตีกลองยาว ดนตรีไทย การทำขนมหวาน แพทย์พื้นบ้าน แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาพืชสมุนไพรพื้นบ้าน (๓) แหล่งเรียนรู้ในการจัดการขยะของชุมชน (๔) แหล่งการเรียนรู้โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (ตรวจสุขภาพแลเด็ก ฟัน ตรวจสารพิษในอาหาร ฉีดยุง อบรมยาเสพติด อบรมใช้เลือดออก ตรวจสายตา ฉีดวัคซีน หัตถเยอรมัน มะเร็งปากมดลูก)

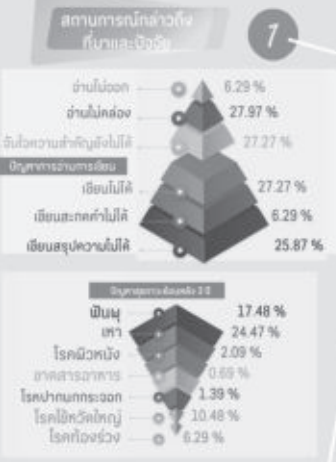
ผลลัพธ์ที่ได้จากการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาวะ พบว่า นักเรียนได้ฝึกความรับผิดชอบ ได้เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความรู้ติดตัว สามารถสร้างรายได้เสริม สามารถเรียนรู้ร่วมกับปราชญ์ชุมชนทำให้เกิดเกิดความสัมพันธ์ระหว่างผู้สูงอายุและเยาวชน เกิดกระบวนการสืบสานมรดกภูมิปัญญาท้องถิ่น เกิดความรัก ตระหนักในคุณค่า และสร้างความภาคภูมิใจให้กับคนในชุมชน เด็กในชุมชนมีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี มีสมาธิ ส่วนผลลัพธ์ด้านสุขภาวะ พบว่า นักเรียนเรียนได้เรียนรู้ และลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง เกิดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับคนในชุมชน เกิดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการดูแลสุขภาพ และสามารถนำความรู้เรื่องสุขภาวะไปดำเนินเป็นกิจกรรมหลักของโรงเรียน และชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โรงเรียนดี ชุมชนเด่น เน้นการมีส่วนร่วม

โรงเรียนบ้านในดง ตำบลบ้านในดง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

ข้อมูลนักเรียน	
ครู	12 คน
นักเรียน	143 คน
สัดส่วน ครู/นักเรียน	11.91 %

2 วิธีการ

- 1.1 การสร้างการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียน
- 1.2 การส่งเสริมให้โรงเรียนและชุมชนมีกิจกรรมร่วมกัน
- 1.3 การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนร่วมกับปราชญ์ชุมชน
- 1.4 บูรณาการการใช้สื่อที่เข้าถึงพื้นที่ชุมชนที่ดูแลและทำประโยชน์แก่ชุมชน

4 กิจกรรม

- 5.1 การพัฒนาโรงเรียน
กับคณะกรรมการพัฒนาโรงเรียน
- 5.2 เรียนรู้ร่วมกับ
ปราชญ์ชุมชน
- 5.3 การเรียนรู้ด้าน
วัฒนธรรม สังคม ในชุมชน
- 5.4 นักเรียนร่วมกับ อบต.
เผยแพร่ประชาสัมพันธ์บุคลากร
สู่สาธารณะ การจัดการขยะ สิ่งแวดล้อม
ให้กับชุมชน
- 5.5 นักเรียนร่วมโครงการ
ปิ่นวิจิตรอาเซียนผู้ปวยศัลเพียง
ในชุมชน กับ อบต.

5 ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

- เกิดแหล่งเรียนรู้ด้านสุขภาพสำหรับ
นักเรียนในชุมชนจำนวน 3 แห่ง
- มีปราชญ์ชุมชนจัดการเรียนการ
สอนร่วมกับโรงเรียน จำนวน 10 ท่าน
- นักเรียนได้เรียนรู้ด้านสุขภาพผ่าน
การทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนอย่าง
- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ
นักเรียนที่ผ่านการฝึกสูงยิ่งขึ้น

3 กระบวนการ

ตัวแทนคณะกรรมการ
ระดับหมู่บ้านตั้งขึ้นเป็น
คณะกรรมการพัฒนาโรงเรียน
มีการประชุมคณะกรรมการ
ภาคเรียนละ 2 ครั้ง
มีส่วนร่วมในจัดกิจกรรม
ส่งเสริมงานของ
โรงเรียน

รับสารจากปราชญ์
ท้องถิ่น นักเรียนพร้อม
ครอบครัวมาเรียนด้วย
การจัดการเรียนการสอน
ขยายผลให้การประชาสัมพันธ์
ร่วมกับ อบต. อบจ.วิจิตร
เรียนผู้ปกครองในชุมชน

ปราชญ์ชุมชน
เข้ามาสอน
ด้านเกษตรอินทรีย์ 3 ท่าน
ดนตรีไทย-กลองยาว 2 ท่าน
ขนมหวาน 5 ท่าน

ชุมชนให้การสนับสนุน
ในการส่งเสริมการ
อ่านออกเขียนได้
และความเข้าใจสุขภาพ
ได้แก่ทั้งในชุมชนเมือง
และการสนับสนุน
จากชุมชน

6 ความเปลี่ยนแปลง

ด้านบุคคล

- เกิดคณะกรรมการพัฒนาโรงเรียน
- ครูโรงเรียนได้ฝึกการทำสื่อ
ด้านสุขภาพโดยตรง
- นักเรียนมีผลการจัดการงาน
จัดเขียนได้ และสุขภาพ: สูงขึ้น

ด้านชุมชนท้องถิ่น

- โรงเรียน ชุมชน วิค อบต. และ
ปราชญ์ชุมชน ซึ่งมีส่วนร่วมกัน
ส่งเสริม สนับสนุน ด้าน
การจัดการเรียนการสอนเพื่อ
การอ่านออกเขียนได้ และการส่ง
เสริมสุขภาพ

ด้านผู้มีส่วนร่วม

- เกิดความร่วมมือระหว่าง
โรงเรียน ชุมชน วิค อบต.
และปราชญ์ชุมชน ในการรับ
แจ้งการส่งเสริมส่งเสริมในการ
อ่านออกเขียนได้ และดูแลสุขภาพ
สู่สาธารณะ

ด้านสังคม

- เกิดความร่วมมือระหว่าง
โรงเรียน ชม.ศค. อบต.
ในการสนับสนุนด้านการส่งเสริม
สุขภาพ: ผู้ปวยศัลเพียงในชุมชน

ภาพที่ ๕.๑ โรงเรียนบ้านในดง ตำบลบ้านในดง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

โรงเรียนดี ชุมชนเด่น เน้นการมีส่วนร่วม

โรงเรียนบ้านในดง

ตำบลบ้านในดง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

เรื่องเด่นของพื้นที่

โรงเรียนบ้านในดง ตั้งอยู่ในพื้นที่ ตำบลบ้านในดง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี เป็นโรงเรียนเดียวที่ตั้งอยู่ในตำบล มีครู ๑๒ คน นักเรียน ๑๔๓ คน สัดส่วน ๑๑.๕๑

โรงเรียนบ้านในดงมีจุดเด่น คือ ครูมีความตั้งใจ ชุมชนให้ความร่วมมือ อย่างดีและมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรม จนส่งผลให้โรงเรียนมีความพร้อม พัฒนาเป็นโรงเรียนโครงการเศรษฐกิจพอเพียง มีผลสัมฤทธิ์ดีเด่น จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของชุมชน นอกจากนี้ในด้านกิจกรรมนักเรียน โรงเรียนดำเนินการตามโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล

ด้วยเหตุนี้โรงเรียนได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจาก ชุมชน วัด อบต. และปราชญ์ชุมชน ซึ่งได้ร่วมมือกัน ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนา โรงเรียนอย่างต่อเนื่องจนมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ นับเป็นต้นทุนที่ทำให้โรงเรียนสามารถขับเคลื่อนงานต่างๆ ได้อย่างก้าวหน้า

สถานการณ์กล่าวถึงที่มาและปัจจัย

สถานการณ์ที่เกี่ยวกับปัญหาการอ่านการเขียน ปีการศึกษา ๒๕๖๑ พบว่าจำนวนของนักเรียนที่อ่านไม่ออกมีจำนวน ๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๒๙ นักเรียนมีปัญหาอ่านไม่คล่อง ถึง ๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๙๗ และจับใจความสำคัญยังไม่ได้มากถึง ๓๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๒๗ ซึ่งควรต้องพัฒนาเด็กให้

สามารถอ่านให้คล่องและจับใจความสำคัญให้ได้เพื่อประโยชน์ในชั้นที่สูงขึ้นไป ด้าน การเขียนมีนักเรียนเขียนไม่ได้ ๓๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๒๗ เขียนสะกดคำไม่ได้ ๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๒๙ นักเรียนเขียนสรุปความไม่ได้ ๓๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๘๗ สถานการณ์ที่เกี่ยวกับปัญหาสุขภาวะย้อนหลัง ๓ ปี พบว่า มีปัญหาฟันผุ คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๔๘ ปัญหาเหา คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๔๗ ปัญหาโรคผิวหนัง คิดเป็น ร้อยละ ๒.๐๙ ปัญหาขาดสารอาหาร คิดเป็นร้อยละ ๐.๖๙ ปัญหาโรคปากนกกระจอก คิดเป็นร้อยละ ๑.๓๙ ปัญหาโรคไขหวัดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๔๘ ปัญหาโรค ท้องร่วง คิดเป็นร้อยละ ๖.๒๙ สถานการณ์ที่เกี่ยวกับครู ครูมีความตั้งใจและเป็น ครูที่อยู่ในชุมชน ชุมชนมีต้นทุนทางสังคมที่ดี ประกอบด้วย แหล่งการเรียนรู้ งบประมาณ บุคคล และสถานที่ที่พร้อมให้การสนับสนุนโรงเรียนในทุกด้าน ทำให้ โรงเรียนมีความพร้อมในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆ

วิธีการ

ประกอบด้วย ๑) การสร้างการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการพัฒนาโรงเรียน ๒) การส่งเสริมให้โรงเรียนและชุมชนมีกิจกรรมร่วมกัน ๓) การส่งเสริมให้ปราชญ์ ชุมชนเข้ามา มีบทบาทกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ๔) บูรณาการการใช้ สื่อให้เข้ากับต้นทุนที่มีอยู่และการสนับสนุนจากชุมชน

กระบวนการ (เน้นกระบวนการการมีส่วนร่วมกับชุมชน)

๑) สร้างกระบวนการการมีส่วนร่วมภายในโรงเรียน โดยมีโครงสร้างของ คณะกรรมการพัฒนาโรงเรียน ซึ่งมีที่มาจากตัวแทนคณะกรรมการแต่ละหมู่บ้าน ตั้งขึ้นเป็นคณะกรรมการพัฒนาโรงเรียน มีการประชุมคณะกรรมการภาคเรียนละ ๒ ครั้ง เพื่อร่วมกันจัดกิจกรรมส่งเสริมงานของโรงเรียน ๒) ส่งเสริมให้โรงเรียนและ ชุมชนมีกิจกรรมร่วมกันทั้งกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสุขภาวะ และกิจกรรมด้านอื่นๆ เช่น การนำนักเรียนไปศึกษาวัฒนธรรมในชุมชนเพื่อการอนุรักษ์สืบสานภูมิปัญญา ท้องถิ่น นักเรียนร่วมรับการอบรมด้านสิ่งแวดล้อมการจัดการขยะกับชุมชน แล้วไป ขยายผลโดยการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบแนวทางร่วมกับ อบต. นักเรียนร่วม โครงการปั่นจักรยานเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียงในชุมชน ๓) ส่งเสริมให้ปราชญ์ชุมชนเข้ามา มีบทบาทกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ได้แก่ปราชญ์ชุมชนด้านเกษตร

อินทรี ๓ ท่าน ดนตรีไทย-กลองยาว ๒ ท่าน ขนมหวาน ๕ ท่าน ๔) บูรณาการ การใช้สื่อในการส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ และความเข้าใจสุขภาวะให้เข้ากับต้นทุน ที่มีอยู่และการสนับสนุนจากชุมชน

กิจกรรม

๑) กิจกรรมการพัฒนาโรงเรียนกับคณะกรรมการพัฒนาโรงเรียน ๒) กิจกรรม การเรียนรู้ร่วมกับปราชญ์ชุมชน ๓) กิจกรรมการศึกษาเรียนรู้ด้านวัฒนธรรม สังคม ในชุมชน ๔) กิจกรรมนักเรียนร่วมกับ อบต. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลด้าน สุขภาวะ การจัดการขยะ สิ่งแวดล้อม ให้กับชุมชน ๕) กิจกรรมนักเรียนร่วมโครงการ ปั่นจักรยานเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียงในชุมชน กับ อบต.

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

๑) เกิดแหล่งเรียนรู้ด้านสุขภาวะสำหรับนักเรียนซึ่งเป็นแหล่งที่ตั้งอยู่ในชุมชน จำนวน ๓ แห่ง ๒) มีปราชญ์ชุมชนที่เข้ามาบูรณาการการจัดการเรียนการสอน ร่วมกับโรงเรียน จำนวน ๑๐ ท่าน ๓) นักเรียนได้เรียนรู้ด้านสุขภาวะผ่านการทำ กิจกรรมร่วมกับชุมชนอย่างน้อย ๓ ครั้งใน ๑ รอบปี ๔) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนที่ผ่านการใช้สื่อสูงขึ้น

ความเปลี่ยนแปลงของบุคคล ชุมชนท้องถิ่น และผู้มีส่วนร่วม

๑) ด้านบุคคล เกิดคณะทำงานพัฒนาโรงเรียน ครูในโรงเรียนได้ฝึกการทำสื่อ ด้านสุขภาวะโดยตรง นักเรียนมีพัฒนาการด้านการอ่านออกเขียนได้ และสุขภาวะ สูงขึ้น ๒) ด้านชุมชนท้องถิ่น โรงเรียน ชุมชน วัด อบต. และปราชญ์ชุมชน ซึ่งได้ ร่วมมือกัน ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนา การจัดการเรียนการสอนเพื่อการอ่านออก เขียนได้ และการส่งเสริมสุขภาวะ ๓) ด้านผู้มีส่วนร่วม เกิดความร่วมมือระหว่าง โรงเรียน ชุมชน วัด อบต. และปราชญ์ชุมชน ในการขับเคลื่อนการส่งเสริมส่งเสริม การอ่านออกเขียนได้ และความเข้าใจสุขภาวะ เกิดความร่วมมือระหว่าง โรงเรียน รพ.สต. อบต. ในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาวะผู้ป่วยติดเตียงในชุมชน

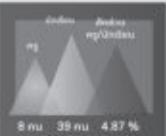

ครูพี่เลี้ยงสร้างสื่อมืออาชีพ

โรงเรียนไร่ใหม่พัฒนา ตำบลไร่ใหม่พัฒนา อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

ข้อมูลนักเรียน

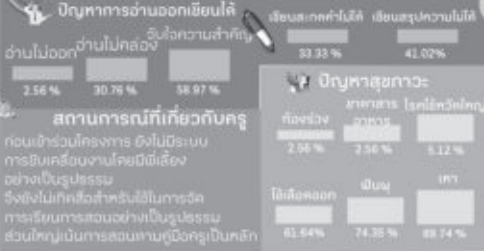
ครูพี่เลี้ยง รอดเป็น ไร่ทางแนวทาง ในการทำงานคือมีโรงเรียนเป็นโค้ช (Coach) เพื่อสร้างทีมโค้ชที่มีส่วนร่วม ของครูในโรงเรียน

เรื่องเด่นของพื้นที่

ครูหนึ่งก็เคยใช้ความสามารถ ด้านภาวะผู้นำในการประสานงาน กับหน่วยงานราชการ และภาค ใส่มิใช่

ครูพี่เลี้ยงและเพื่อนให้ประสบการณ์ที่ดี ให้ออกาส สนับสนุน และส่งเสริมทีมงาน ให้อำนาจหน้าที่ในการสร้างสรรค์ผลงาน

สถานการณ์กล่าวถึงที่มาและปัจจัย

การนำประสบการณ์ในการทำงาน ส่วนบุคคลพัฒนาไปสู่การเป็นครูพี่เลี้ยง

ครูพี่เลี้ยงสร้างกระบวนการ การมีส่วนร่วมของครูในทีม

ครูพี่เลี้ยงให้คำปรึกษา ให้ออกาส เป็นโค้ช สนับสนุน และส่งเสริมทีมงาน ให้อำนาจ หน้าที่ในการสร้างสรรค์ผลงาน

สร้างความสัมพันธ์ กับหน่วยงานในชุมชน

วิธีการ

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

บุคลากร ซึ่งสามารถ พัฒนาตนเอง ไปสู่การ เป็นครูพี่เลี้ยง จำนวน 1 คน

เกิดทีม ในการสร้างสื่อ ของโรงเรียน 7 คน

ผลิตสื่อกฎี ทางการเรียนรู้ ของนักเรียน ที่ผ่านการใช้ สื่อสูงขึ้น

สื่อส่งเสริม การอ่านออก เขียนได้ 11 ชิ้น และสื่อ ด้านสุขภาพ 10 ชิ้น ซึ่งเป็นสื่อ ทำมือทั้งหมด

กระบวนการ

- 1. ครูพี่เลี้ยง สร้างความเข้าใจ สร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันกับทีมครูของ โครงการความร่วมมือ
- 2. ครูพี่เลี้ยงเป็นการสร้าง การมีส่วนร่วม
- 3. ครูพี่เลี้ยงทำหน้าที่ประสาน สนับสนุน ให้อำนาจและนำ
- 4. ครูพี่เลี้ยงและทีมดำเนินการในการ จัดทำสื่อร่วมกัน ในฐานะ ผู้นำปฏิบัติงานระดมความคิดเห็น
- 5. ครูพี่เลี้ยงประสานกับหน่วยงานราชการ และภาคในพื้นที ใ้ขอสนับสนุนการ ร่วมประสานงาน เพื่อสามารถที่จะ ประสานงานในพื้นที่ได้เองให้ระดม-ต่อไป

กิจกรรม

- 5.1 กิจกรรมการประชุมทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ ของโครงการ และมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ ระหว่างพี่เลี้ยงและสมาชิกในทีมงาน
- 5.2 กิจกรรมการประชุมอย่างมีส่วนร่วมระหว่าง พี่เลี้ยงและสมาชิกในทีมงาน
- 5.3 กิจกรรมการผลิตสื่อระหว่างพี่เลี้ยงและสมาชิก ในทีมงาน
- 5.4 กิจกรรมการวิจัยในการส่งเสริมการอ่านออก เขียนได้ และความเข้าใจสุขภาพ
- 5.5 กิจกรรมเผยแพร่สื่อสุขภาพระหว่างทีมชุมชน

ด้านชุมชนท้องถิ่น - ชุมชนได้รับการ เสริมแรงด้านสุขภาพ

ความเปลี่ยนแปลง

ด้านบุคคล

- บุคลากรปรับตนเองเป็นพี่เลี้ยง
- บุคลากรทำงานเป็น
- พัฒนาการทำงาน อ่าน เขียน สุขภาวะ: สูงขึ้น

ด้านผู้มีส่วนร่วม

- สมาชิกในโรงเรียนเกิด ความร่วมมือ
- โรงเรียน อบก. รพ. สส. ทำงานร่วมกัน

ภาพที่ ๕.๒ โรงเรียนไร่ใหม่พัฒนา ตำบลไร่ใหม่พัฒนา อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

ครูพี่เลี้ยงสร้างสื่อมืออาชีพ

โรงเรียนไร่ใหม่พัฒนา

ตำบลไร่ใหม่พัฒนา อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์

เรื่องเด่นของพื้นที่

โรงเรียนไร่ใหม่พัฒนา ตั้งอยู่ในพื้นที่ ตำบลไร่ใหม่พัฒนา อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ เป็นหนึ่งในโรงเรียนประถมศึกษาจำนวนห้าแห่งของพื้นที่ตำบล และเป็นเพียงโรงเรียนขยายโอกาสเพียงโรงเรียนเดียวของตำบล มีครู ๘ คน นักเรียนระดับประถม ๓๙ คน สัดส่วนครู ๔.๘๗ คนต่อนักเรียน รพศ. ปราชญ์ท้องถิ่น

พื้นที่เด่นทำงานโดยมีครูพี่เลี้ยง คือ ครูหนึ่งฤทัย รอดพัน เป็นตัวแทนประสานงานระหว่างโรงเรียนกับมหาวิทยาลัย ครูหนึ่งฤทัยได้วางแนวทางในการทำงานโดยใช้ตนเองเป็นพี่เลี้ยง (Coach) เพื่อสร้างทีมเพื่ออย่างมีส่วนร่วมของครูในโรงเรียนทั้งหมด สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ นอกจากนี้ครูหนึ่งฤทัยยังเป็นพี่เลี้ยงทำหน้าที่กระตุ้นและสร้างแรงบันดาลใจให้ครูรุ่นใหม่ได้มีโอกาสได้แสดงศักยภาพของตนเองในการทำงาน

จากที่ครูหนึ่งฤทัยใช้กระบวนการเป็นพี่เลี้ยงแสดงให้เห็นว่าครูมีภาวะผู้นำและพร้อมให้ประสบการณ์ คือ ให้โอกาส สนับสนุน และส่งเสริมทีมงานให้ใช้ศักยภาพที่มีในการสร้างสรรค์ผลงาน เกิดการมีส่วนร่วมและทำให้งานขับเคลื่อนไปสู่วัตถุประสงค์ที่วางไว้ จากเดิมที่ไม่มีการผลิตสื่อใช้ในโรงเรียน แต่เมื่อได้ใช้กระบวนการในการสร้างทีม ทางโรงเรียนมีสื่อที่สามารถใช้ในการส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ และความเข้าใจสุขภาพ

นอกจากนั้นครูหนึ่งฤทัยยังใช้ความสามารถด้านภาวะผู้นำในการประสานงานกับหน่วยงานราชการ และบุคคลในพื้นที่ เช่น อบต. รพ.สต. ชมรมผู้สูงอายุ ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น ชาวบ้าน ให้มาร่วมส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ และความเข้าใจสุขภาพได้เป็นอย่างดี ทำให้กิจกรรมต่างๆ ที่วางแผนไว้ดำเนินได้อย่างเป็นรูปธรรม

สถานการณ์กล่าวถึงที่มาและปัจจัย

สถานการณ์ที่เกี่ยวกับปัญหาการอ่านการเขียน ปีการศึกษา ๒๕๖๑ พบว่าจำนวนของเด็กที่อ่านไม่ออกมีเป็นจำนวนน้อย มีเพียง ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๕๖ เด็กมีปัญหาอ่านไม่คล่อง ถึง ๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๗๖ และจับใจความสำคัญยังไม่ได้มากถึง ๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๘๗ ซึ่งควรต้องพัฒนาเด็กให้สามารถอ่านให้คล่องและจับใจความสำคัญให้ได้เพื่อประโยชน์ในขั้นที่สูงขึ้นไป ด้านการเขียนมีนักเรียนเขียนสะกดคำไม่ได้ ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๓๓ นักเรียนเขียนสรุปความไม่ได้ ๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๐๒ สถานการณ์ที่เกี่ยวกับปัญหาสุขภาพะย้อนหลัง ๓ ปี พบว่า มีปัญหาฟันผุ คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๓๕ ปัญหาเหา คิดเป็นร้อยละ ๘๙.๗๔ ปัญหาขาดสารอาหาร คิดเป็นร้อยละ ๒.๕๖ ปัญหาโรคไข้หวัดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ ๕.๑๒ ปัญหาโรคท้องร่วง คิดเป็นร้อยละ ๒.๕๖ และปัญหาโรคไข้เลือดออก คิดเป็นร้อยละ ๕.๑๒ สถานการณ์ที่เกี่ยวกับครู ก่อนเข้าร่วมโครงการ ยังไม่มีระบบการขับเคลื่อนงานโดยมีพี่เลี้ยงอย่างเป็นรูปธรรม จึงยังไม่เกิดสื่อสำหรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นรูปธรรม ส่วนใหญ่เน้นการสอนตามคู่มือครูเป็นหลัก

วิธีการ

ประกอบด้วย ๑) การนำประสบการณ์ในการทำงานส่วนบุคคลพัฒนาไปสู่การเป็นครูพี่เลี้ยง ๒) ครูพี่เลี้ยงสร้างกระบวนการการมีส่วนร่วมของครูในทีม ๓) ครูพี่เลี้ยงให้คำปรึกษา ให้โอกาส เป็นโค้ช สนับสนุน และส่งเสริมทีมงานให้ใช้ศักยภาพที่มีในการสร้างสรรค์ผลงาน ๔) สร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานในชุมชน

กระบวนการ

ประกอบด้วย ๑) ครูพี่เลี้ยงจัดการประชุม สร้างความเข้าใจในการดำเนินงาน สร้างจิตสำนึกร่วมของทีมให้รับผิดชอบโครงการร่วมกัน ๒) ครูพี่เลี้ยงจัดการประชุม ในระยะต่างๆ เน้นการสร้างการมีส่วนร่วม ๓) ครูพี่เลี้ยงทำหน้าที่ประสาน สนับสนุน ให้คำแนะนำ และอำนวยความสะดวกให้กับลูกทีม ๔) ครูพี่เลี้ยงและทีมดำเนินการ ในการจัดทำสื่อร่วมกัน ในฐานะผู้ปฏิบัติงานระดับเดียวกัน และใช้สื่อเพื่อขับเคลื่อน การอ่านออกเขียนได้ ความเข้าใจด้านสุขภาวะ ๕) ครูพี่เลี้ยงประสานกับหน่วยงาน ราชการ และบุคคลในพื้นที่ เพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาวะ โดยมีสมาชิกในทีมร่วม ประสานงาน เพื่อสามารถที่จะประสานงานกับทางหน่วยงาน บุคลากรในพื้นที่ได้เอง ในระยะต่อไป

กิจกรรม

ประกอบด้วย ๑) กิจกรรมการประชุมทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการ และมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่างพี่เลี้ยงและสมาชิกในทีมงาน ๒) กิจกรรม การประชุมอย่างมีส่วนร่วมระหว่างพี่เลี้ยงและสมาชิกในทีมงาน ๓) กิจกรรมการผลิต สื่อระหว่างพี่เลี้ยงและสมาชิกในทีมงาน ๔) กิจกรรมการใช้สื่อในการส่งเสริมการอ่าน ออกเขียนได้ และความเข้าใจสุขภาวะ ๕) กิจกรรมเผยแพร่สื่อสุขภาวะร่วมกับชุมชน

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

๑) เกิดบุคลากรซึ่งสามารถพัฒนาตนไปสู่การเป็นครูพี่เลี้ยง ๒) เกิดทีมในการ สร้างสื่อของโรงเรียน ๗ คน ๓) มีสื่อส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ ๑๑ ชิ้น และสื่อ ด้านสุขภาวะ ๑๐ ชิ้น ซึ่งเป็นสื่อทำมือทั้งหมด ๔) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ที่ผ่านการใช้สื่อสูงขึ้น

ความเปลี่ยนแปลงของบุคคล ชุมชนท้องถิ่น และผู้มีส่วนร่วม

๑) ด้านบุคคล เกิดบุคลากรที่มีภาวะผู้นำ ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงให้กับทีม (ครูหนึ่ง ฤทัย รอดพัน) เกิดทีมงานพัฒนาการจัดทำสื่อส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ และความ เข้าใจสุขภาวะของโรงเรียน เน้นการทำงานอย่างมีส่วนร่วม (มีสมาชิก ๗ คน เป็น ครูรุ่นใหม่ที่ยากพัฒนาการจัดการเรียนการสอน) นักเรียนมีพัฒนาการด้านการอ่าน

ออกเขียนได้ และสุขภาพะ สูงขึ้น ๒) ด้านชุมชนท้องถิ่น สมาชิกชมรมผู้สูงอายุในท้องถิ่นได้รับการเสริมแรงด้านการดูแลสุขภาพจากการจัดกิจกรรมด้านสุขภาพะของโรงเรียน นักเรียนที่อยู่ในโครงการทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ด้านการดูแลสุขภาพะแก่ผู้สูงอายุในชุมชน ๓) ด้านผู้มีส่วนร่วม เกิดความร่วมมือระหว่างครูในโรงเรียนในการขับเคลื่อนการสร้างสื่อส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ และความเข้าใจสุขภาพะ เกิดความร่วมมือระหว่างโรงเรียน รพ.สต. ชมรมผู้สูงอายุ อบต. ในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพะ

โรงเรียน ค้นแบบ

สานพลัง สร้างทีม สร้างสื่อ

โรงเรียนบ้านห้วยไทรงาม

ตำบลหนองพลับ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ข้อมูลนักเรียน	
ครู	13 คน
นักเรียน	88 คน
สัดส่วน ครู/นักเรียน	6.76 %

เรื่องเด่นของพื้นที่

การทำงานเป็นทีม ครูทุกคนในโรงเรียนต่างร่วมมือร่วมใจในการทำงาน สามารถประสานความร่วมมือได้อย่างเข้มแข็ง ทำให้งานขับเคลื่อนไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สถานการณ์ที่เกี่ยวกับครู

ครูส่วนใหญ่ไม่ต้องการงานเพิ่มจากงานประจำ ครูในโรงเรียนไม่ค่อยมีสื่อในการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นรูปธรรม

วิธีการ

- 1.1 สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมร่วมกันในโรงเรียน
- 1.2 จัดประชุมอย่างไม่เป็นทางการเป็นประจำ
- 1.3 กำหนดแผนการดำเนินงานและประสานงาน
- 1.4 ระบุผลการประชุมและนำงานที่คั่งงอกปฏิบัติงานไม่สมบูรณ์
- 1.5 การจัดการงานร่วมกันเพื่อศึกษาผ่านการปฏิบัติงาน

2 สถานการณ์กล่าวถึง ที่มาและปัจจัย

5 กิจกรรม

- 5.1 กิจกรรมการประชุมกำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำงานของทีมนักเรียน
- 5.2 กิจกรรมการประชุมเมื่อมอบหมายงาน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ติดตามงาน และแนวทางการแก้ไขปัญหาระหว่างการดำเนินงาน
- 5.3 กิจกรรมการฝึกเขียน
- 5.4 กิจกรรมการฝึกสอนในการส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ และความรู้เข้าใจตัวสุภาพ
- 5.5 กิจกรรมเผยแพร่สื่อสุขภาวะร่วมกันชุมชน

6 ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

- เกิดทีมผลิตสื่อขึ้น ทีมที่ปรึกษาทำงานแผนการดำเนินงาน และทีมปฏิบัติงาน จำนวนสมาชิกทั้งสิ้น 12 คน
- มีสื่อส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้และสื่อด้านสุขภาวะ 85 ชิ้น
- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ผ่านการฝึกสอนสูงขึ้น

7 ความเปลี่ยนแปลง

ด้านบุคคล

- สมาชิก 12 คน ทำงานเป็นทีม
- พัฒนาการอ่าน การเขียน สุขภาวะ สูงขึ้น

ด้านชุมชนท้องถิ่น

- ชุมชนได้รับรู้ เรื่องสุขภาวะ

ด้านผู้มีส่วนร่วม

- เกิดความร่วมมือของครูในโรงเรียน
- เกิดความร่วมมือ โรงเรียน รพ.สช. อบต.

ภาพที่ ๕.๓ โรงเรียนบ้านห้วยไทรงาม ตำบลหนองพลับ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

สานพลัง สร้างทีม สร้างสื่อ

โรงเรียนบ้านห้วยไทรงาม

ตำบลหนองพลับ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

เรื่องเด่นของพื้นที่

โรงเรียนบ้านห้วยไทรงาม ตั้งอยู่ในพื้นที่ ตำบลหนองพลับ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นหนึ่งในโรงเรียนประถมศึกษาจำนวนห้าแห่งของพื้นที่ตำบล มีครู ๑๓ คน นักเรียน ๘๘ คน สัดส่วน ๖.๓๖

การทำงานในโครงการนี้โรงเรียนมีความโดดเด่นด้านการทำงานเป็นทีม ครูทุกคนในโรงเรียนต่างร่วมมือร่วมใจในการทำงาน สามารถประสานความร่วมมือได้อย่างเข้มแข็ง ทำให้งานขับเคลื่อนไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีโครงสร้างของการจัดทีมงานชัดเจน ประกอบไปด้วย ทีมย่อย ได้แก่ ทีมที่ปรึกษา (ผู้อำนวยการ ครูอาวุโส) ทีมวางแผนการดำเนินงานและประสานงาน และ ทีมปฏิบัติงาน ซึ่งทุกทีมย่อยจะประชุมและแบ่งหน้าที่ พร้อมทั้งร่วมกันขับเคลื่อนงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ระหว่างการดำเนินงานจะมีการจัดประชุมอย่างไม่เป็นทางการในวงรับประทานอาหาร ทั้งโรงเรียนรับประทานอาหารร่วมกัน เพื่อการสร้างบรรยากาศที่ดีในการประชุมทำงาน โดยมีทีมวางแผนเป็นฝ่ายสรุป และนำงานที่ต้องปฏิบัติไปเสนอแก่บุคลากรในทีม มีการวางแผนบริหารการใช้เวลาโดยมีการจัดตารางงานร่วมกัน จึงทำให้สามารถแบ่งเวลาสอน งานตามหน้าที่ และงานผลิตสื่อ ได้อย่างลงตัว ทำงานเสร็จตามเวลาที่วางแผนไว้

สถานการณ์กล่าวถึงที่มาและปัจจัย

สถานการณ์ที่เกี่ยวกับปัญหาการอ่านการเขียน ปีการศึกษา ๒๕๖๑ พบว่า จำนวนของนักเรียนที่อ่านไม่ออกมีจำนวน ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๖๘ นักเรียนมีปัญหาอ่านไม่คล่อง ถึง ๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๒๗ และจับใจความสำคัญยังไม่ได้ มากถึง ๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๐๙ ซึ่งควรต้องพัฒนาเด็กให้สามารถอ่านให้ คล่องและจับใจความสำคัญให้ได้เพื่อประโยชน์ในชั้นที่สูงขึ้นไป ด้านการเขียนมี นักเรียนเขียนไม่ได้ ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๖๘ เขียนสะกดคำไม่ได้ ๑๘ คน คิดเป็น ร้อยละ ๒๐.๔๕ นักเรียนเขียนสรุปความไม่ได้ ๘๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๒.๐๔ สถานการณ์ที่เกี่ยวกับปัญหาสุขภาพะย้อนหลัง ๓ ปี พบว่า มีปัญหาฟันผุ คิดเป็น ร้อยละ ๓๙.๗๗ ปัญหาเหา คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๔๕ ปัญหาโรคผิวหนัง คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๓๖ ปัญหาขาดสารอาหาร คิดเป็นร้อยละ ๒.๒๗ ปัญหาโรคท้องร่วง คิดเป็น ร้อยละ ๒.๒๗ สถานการณ์ที่เกี่ยวกับครู ก่อนเข้าร่วมโครงการและในช่วงเริ่มโครงการ ระยะแรกครูส่วนใหญ่ไม่ยอมรับงานเพิ่มจากงานประจำ ซึ่งการสร้างสื่อเป็นภาระ งานที่ครูเห็นว่าเบียดบังเวลางานปกติ ครูในโรงเรียนไม่ค่อยใช้สื่อในการจัดการเรียน การสอนอย่างเป็นทางการ ส่วนใหญ่เน้นการสอนตามคู่มือครูเป็นหลัก

วิธีการ

ประกอบด้วย ๑) สร้างกระบวนการการมีส่วนร่วมภายในโรงเรียน ๒) จัดประชุม อย่างไม่เป็นทางการเป็นประจำ ๓) ทิมวางแผนการดำเนินงานและประสานงาน สรุป ผลการประชุมและนำงานที่ต้องปฏิบัติไปเสนอแก่บุคลากรในทีม ๔) การจัดตาราง งานร่วมกันเพื่อศักยภาพในการปฏิบัติงาน

กระบวนการ (เน้นกระบวนการการสร้างทีม)

ประกอบด้วย ๑) สร้างกระบวนการการมีส่วนร่วมภายในโรงเรียน โดยมี โครงสร้างของการจัดทีมทำงาน ประกอบไปด้วยทีมย่อยได้แก่ ทีมที่ปรึกษา (ผู้อำนวยการ ครูอาวุโส) ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์ คอยชี้แนะว่าควรดำเนินโครงการ ไปในทิศทางใด ทีมวางแผนการดำเนินงานและประสานงาน มีหน้าที่วางแผนการ ดำเนินงาน ประสานงานระหว่างมหาวิทยาลัยและโรงเรียน และระหว่างครูภายใน โรงเรียน ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของทีมปฏิบัติงาน ทีมปฏิบัติงาน มีหน้าที่ขับเคลื่อนการสร้างสื่อส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ และสื่อส่งเสริมสุขภาพ

ซึ่งทุกทีมย่อยจะประชุมและแบ่งหน้าที่ พร้อมกับร่วมกันขับเคลื่อนงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ๒) ประชุมอย่างไม่เป็นทางการเป็นประจำเพื่อสร้างความเข้าใจวัตถุประสงค์ของงานและความสัมพันธ์ของทีม ๓) ทีมวางแผนการดำเนินงานและประสานงาน สรุปลผลการประชุมและนำงานที่ต้องปฏิบัติไปเสนอแก่บุคลากรในทีม ๔) มีการวางแผนบริหารการใช้เวลาโดยมีการจัดตารางงานร่วมกัน จึงทำให้สามารถแบ่งเวลาสอน งานตามหน้าที่ และงานผลิตสื่อ ได้อย่างลงตัว ทำงานเสร็จตามเวลาที่วางแผนไว้

กิจกรรม

ประกอบด้วย ๑) กิจกรรมการประชุมกำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำงานของทีม ๒) กิจกรรมการประชุมเพื่อมอบหมายงาน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ติดตามงาน และแนวทางการแก้ไขปัญหาระหว่างการดำเนินงาน ๓) กิจกรรมการผลิตสื่อ ๔) กิจกรรมการใช้สื่อในการส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ และความเข้าใจสภาวะ ๕) กิจกรรมเผยแพร่สื่อสภาวะร่วมกับชุมชน

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

๑) เกิดทีมผลิตสื่อขึ้นในโรงเรียน สมาชิกประกอบด้วย ทีมที่ปรึกษา (ผู้อำนวยการ ครูอาวุโส) ทีมวางแผนการดำเนินงานและประสานงาน และทีมปฏิบัติงาน จำนวนสมาชิกทั้งสิ้น ๑๒ คน ๒) มีสื่อส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้และสื่อด้านสภาวะ ๘๕ ชิ้น ซึ่งเป็นสื่อทำมือทั้งหมด ๓) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ผ่านการใช้สื่อสูงขึ้น

ความเปลี่ยนแปลงของบุคคล ชุมชนท้องถิ่น และผู้มีส่วนร่วม

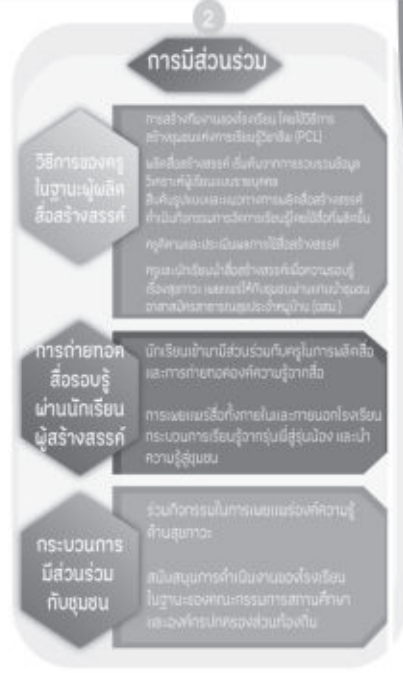
๑) ด้านบุคคล เกิดทีมผลิตสื่อขึ้นในโรงเรียน จากที่ระยะแรกเก็งงาน ไม่อยากเข้าร่วมโครงการเพราะกลัวว่าจะมีภาระงานเพิ่มขึ้น ทีมนี้มีสมาชิก ๑๒ คน ซึ่งประกอบด้วยครูทั้งโรงเรียน นักเรียนมีพัฒนาการด้านการอ่านออกเขียนได้ และสภาวะสูงขึ้น ๒) ด้านชุมชนท้องถิ่น ผู้ป่วยเบาหวานในท้องถิ่นได้รับการเสริมแรงด้านการดูแลสุขภาพจากการจัดกิจกรรมด้านสภาวะของโรงเรียนร่วมกับ รพ.สต. (ส่งเสริมการออกกำลังกายในผู้ป่วยเบาหวาน) ๓) ด้านผู้มีส่วนร่วม เกิดความร่วมมือระหว่างครูใน

โรงเรียนในการขับเคลื่อนการสร้างสื่อส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ และความเข้าใจ
สุขภาวะ เกิดความร่วมมือระหว่าง โรงเรียน รพ.สต. ผู้ป่วยเบาหวานในท้องถิ่น ในการ
ดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาวะการออกกำลังกายในผู้ป่วยเบาหวาน

สื่อสร้างสรรค์รอบรู้สขภาวะกับการสร้าง ความสัมพันธ์และกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่าง

โรงเรียนอนุบาลหัวหิน (บ้านหนองซอน) ตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ภาพที่ ๕.๔ โรงเรียนอนุบาลหัวหิน (บ้านหนองซอน) อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

สื่อสร้างสรรค์รอบรู้สภาวะ กับการสร้างความสัมพันธ์ และกระบวนการมีส่วนร่วม ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

โรงเรียนอนุบาลหัวหิน (บ้านหนองซอน)
อำเภอหัวหินจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

เรื่องเด่นของพื้นที่

โรงเรียนอนุบาลหัวหิน (บ้านหนองซอน) อยู่ในพื้นที่ตำบลหินเหล็กไฟ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น ๒๘๒ คน และครู ๒๐ คน ถึงแม้จะมีครูที่จบการศึกษาทางด้านภาษาไทยโดยตรงเพียง ๑ คน แต่จุดเด่นของโรงเรียน คือ การผลิตสื่อสร้างสรรค์เพื่อการอ่านออกเขียนได้และความรอบรู้เรื่องสภาวะ ซึ่งเกิดขึ้นจากกระบวนการมีส่วนร่วมของครูและนักเรียน ส่งผลให้ได้สื่อที่มีคุณภาพจำนวนมาก

ด้วยสื่อที่โรงเรียนผลิตขึ้นมีประสิทธิภาพสามารถสร้างกระบวนการเรียนรู้เรื่องสภาวะให้กับบุคคลภายนอกได้ จึงเกิดการประสานความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนกับองค์การบริหารส่วนตำบล เผยแพร่ความรู้สภาวะให้กับชุมชน โดยเฉพาะกลุ่มแกนนำอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ซึ่งการเผยแพร่องค์ความรู้ให้กับแกนนำชุมชนดังกล่าวนี้ นักเรียนมีส่วนร่วมหลักในการดำเนินกิจกรรม ส่งผลให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนต้นแบบของการนำสื่อสร้างสรรค์เพื่อการอ่านออกเขียนได้และความรอบรู้เรื่องสภาวะสู่การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

สถานการณ์ที่เป็นปัญหา

สถานการณ์ปัญหาการอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลหัวหิน (บ้านหนองซอน) ปรากฏอยู่ในทุกระดับชั้น พบว่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ปัญหาอ่านไม่ออกและเขียนไม่ได้จำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๐๘ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ปัญหานักเรียนอ่านไม่คล่องและจับใจความไม่ได้ รวมทั้งเขียนไม่ได้ เขียนสะกดคำไม่ได้ และเขียนสรุปความไม่ได้ มีจำนวน ๒๘ คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๘๓ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ปัญหานักเรียนอ่านไม่คล่อง อ่านจับใจความไม่ได้ เขียนสะกดคำไม่ได้ และเขียนสรุปความไม่ได้ มีจำนวน ๒๐ คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๓๖ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ปัญหานักเรียนอ่านจับใจความไม่ได้และเขียนสรุปความไม่ได้ มีจำนวน ๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๖๙ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ปัญหานักเรียนอ่านจับใจความไม่ได้ จำนวน ๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๕๕ และเขียนสรุปความไม่ได้ มีจำนวน ๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๗๗ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ปัญหานักเรียนอ่านจับใจความไม่ได้และเขียนสรุปความไม่ได้ มีจำนวน ๑๑ คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๓๗

การวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาและผลจากการสัมภาษณ์ครูในโรงเรียนพบว่า สาเหตุสำคัญของการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียน เกิดจากสื่อการสอนที่ไม่ดึงดูดความสนใจของนักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นอย่างยิ่ง

ส่วนปัญหาด้านสุขภาพของนักเรียน พบว่า ปัญหาฟันผุ เป็นปัญหาสำคัญของนักเรียนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๔๓ รองลงมาคือ โรคเหา คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๕๙ และปัญหาผิวหนัง คิดเป็นร้อยละ ๓.๕๔ ซึ่งจากข้อมูลปัญหาดังกล่าว เป็นแนวทางให้ครูนำสู่การผลิตสื่อเพื่อพัฒนาการอ่านออกเขียนได้และรอบรู้เรื่องสุขภาพะวิธีการดำเนินงานของโรงเรียนต้นแบบ ดังนี้ ๑) วิธีการของครูในฐานะผู้ผลิตสื่อสร้างสรรค์ (๑) การสร้างทีมงานของโรงเรียน โดยคณะผู้บริหารและครูผู้สอนทุกระดับชั้นประชุม โดยใช้วิธีการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) มาวางแผนการทำงาน (๒) ผลิตสื่อสร้างสรรค์ เริ่มต้นจากการรวบรวมข้อมูลผลการเรียนของผู้เรียน รายงานการตรวจสุขภาพประจำปี เพื่อวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล สืบค้นรูปแบบและแนวทางการผลิตสื่อสร้างสรรค์เพื่อการอ่านออกเขียนได้และส่งเสริมความรอบรู้เรื่องสุขภาพ ดำเนินกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อที่ผลิตขึ้น ในระหว่าง

การจัดกิจกรรม คณะครูที่สอนภาษาไทยตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ มีการประชุมด้วยวิธีการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) สัปดาห์ละ ๑ ครั้ง เพื่อหาข้อบกพร่องและแนวทางการแก้ปัญหา (๓) ครูติดตามและประเมินผลการใช้สื่อสร้างสรรค์เพื่อการอ่านออกเขียนได้และส่งเสริมความรอบรู้เรื่องสุขภาวะ (๔) ครูและนักเรียนนำสื่อสร้างสรรค์เพื่อความรู้เรื่องสุขภาวะเผยแพร่ให้กับชุมชนผ่านแกนนำชุมชนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ๒ การถ่ายทอดสื่อรอบรู้ผ่านนักเรียนผู้สร้างสรรค์ ได้แก่ (๑) นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมกับครูในการผลิตสื่อ ก่อเกิดการเรียนรู้ด้านการอ่านออกเขียนได้ การผลิต สร้างสรรค์ และใช้สื่อ และการถ่ายทอดองค์ความรู้จากสื่อ (๒) การเผยแพร่สื่อทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน โดยนักเรียนที่เป็นผู้สร้างสรรค์สื่อได้สร้างกระบวนการเรียนรู้จากรุ่นพี่สู่รุ่นน้อง และนำความรู้สู่ชุมชน ๓) กระบวนการมีส่วนร่วมกับชุมชน ร่วมกิจกรรมในการเผยแพร่องค์ความรู้ด้านสุขภาวะ สนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนในฐานะของคณะกรรมการสถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

จากการผลิตสื่อสร้างสรรค์รอบรู้สุขภาวะที่สร้างความสัมพันธ์และกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผลที่ได้จากการสังเคราะห์วิธีการของครูในฐานะผู้ผลิตสื่อสร้างสรรค์และการถ่ายทอดสื่อรอบรู้ผ่านนักเรียนผู้สร้างสรรค์ สรุปผลได้ดังนี้ ๑) มีสื่อ นวัตกรรม แหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้และความรอบรู้เรื่องสุขภาวะ ๒) สื่อสุขภาวะถูกนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและเผยแพร่สุขภาวะ ๓) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและเขียนดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ๔) นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และความภาคภูมิใจในการผลิตสื่อ ๕) นักเรียนมีความรู้ที่คงทนมากขึ้น

ความเปลี่ยนแปลง (บุคคล ชุมชนท้องถิ่น ผู้มีส่วนร่วม)

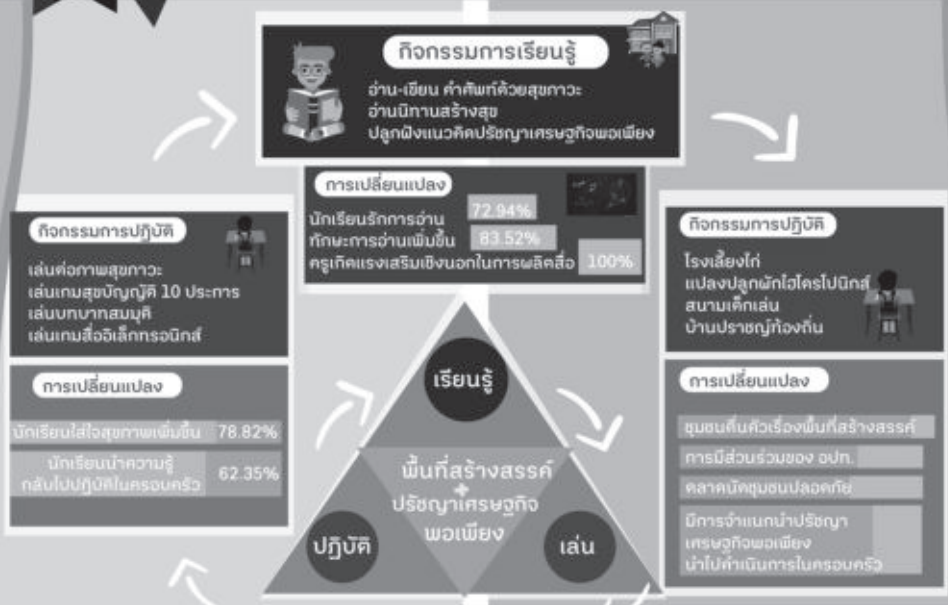
๑) ระดับบุคคล ได้แก่ (๑) ครูเกิดแรงเสริมเชิงบวกในการผลิตและพัฒนาสื่อสร้างสรรค์ (๒) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและเขียนดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง (๓) นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และความภาคภูมิใจในการผลิตสื่อ (๔) นักเรียนมีความรู้ที่คงทนมากขึ้น ๒) ระดับโรงเรียน ได้แก่ (๑) มีสื่อ นวัตกรรม แหล่งเรียนรู้

ที่ส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้และความรอบรู้เรื่องสุขภาพ (๒) โรงเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านสุขภาพของชุมชน ๓) ระดับชุมชน ได้แก่ (๑) เกิดการประสานและความร่วมมือระหว่างชุมชนกับโรงเรียน (๒) สร้างชุมชนเข้มแข็งด้านสุขภาพด้วยสื่อการเรียนรู้สุขภาพ (๓) แกนนำชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านสุขภาพสู่คนในชุมชนได้ลุ่มลึกมากขึ้น

พื้นที่สร้างสรรค์ภายใต้แนวคิด
แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง "เรียนรู้ เล่น ปฏิบัติ"

โรงเรียนบ้านชะม่าง ตำบลพงศัประศาสน์ อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

สื่อ : สื่ออ่านออกเขียนได้
สื่อทำมือ 30 ชิ้น สื่อบัตรคำ เกม สื่อรูปภาพ

สื่อสுவภาวะ : สื่ออิเล็กทรอนิกส์ 33 ชิ้น ประกอบด้วยสுவภาวะ
สื่อทำมือส่งเสริมสுவภาวะ

ข้อมูลพื้นฐาน

ครู 8 คน (3 คน 5 คน)
นักเรียน ป.1-6 85 คน (35 คน 50 คน)
สัดส่วนครู / นักเรียน 9.41

ทุนทางสังคม

อบต. 1
รพ.สต. 1
โรงเรียน 1
ปราชญ์ท้องถิ่น 3
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี 1

กำหนดพื้นที่สร้างสรรค์

รวบรวมคำศัพท์บนพื้นที่
สร้างสรรค์มาสร้างสื่อ
กระบวนการ
ใช้สื่อนวัตกรรม
ประเมินผลกิจกรรมการใช้สื่อ
เปิดพื้นที่สร้างสรรค์

ปัญหาเด็กอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้

ย้อนหลัง 30 (2559-2561)

เขียนสรุปความไม่ได้ 94.11%
จับใจความไม่ได้ 78.82%
อ่านไม่คล่อง 21.17%
อ่านไม่ออก 2.35%
เขียนไม่ได้ 2.35%
เขียนสะกดคำไม่ได้ 2.35%

ฟันผุ 21.20%
เพศ 21.25%

ภาพที่ ๕.๕ โรงเรียนบ้านชะม่าง ตำบลพงศัประศาสน์ อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

พื้นที่สร้างสรรค์ภายใต้แนวคิด ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง “เรียนรู้ เล่น ปฏิบัติ” ด้วยสื่อสูงภาวะ

โรงเรียนบ้านชะม่าง

ตำบลพงศัประศาสน์ อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

สถานการณ์ที่เป็นปัญหา

โรงเรียนบ้านชะม่าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต ๑ ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ ๓ ตำบลพงศัประศาสน์ อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนใน ๒ ประเด็นหลัก ได้แก่ ๑) ปัญหาเด็กอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ จากการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ ของโรงเรียนดำนสิงขร จำนวน ๘๕ คน พบว่า นักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับการอ่าน จับใจความสำคัญไม่ได้ มากที่สุด จำนวน ๖๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๘.๘๒ รองลงมาคือ นักเรียนที่อ่านไม่คล่อง จำนวน ๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๑๗ และปัญหานักเรียนอ่านไม่ออก จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๓๕ นอกจากนี้ ยังพบปัญหาเด็กเขียนไม่ได้ จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๓๕ เขียนสะกดคำไม่ได้ จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๓๕ และ เขียนสรุปความไม่ได้ จำนวน ๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๕.๑๑ ๒) ปัญหาด้านสุขภาวะของนักเรียนโรงเรียนบ้านชะม่าง จากการรายงานผลการสำรวจและตรวจสอบสุขภาพนักเรียนของโรงเรียน ร่วมกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลย้อนหลัง ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๑) พบว่า ปัญหาสุขภาวะที่เป็นปัญหามากที่สุด คือ ฟันผุ จำนวน ๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๒ รองลงมา คือปัญหา เหา เฉพาะนักเรียนหญิง จำนวน ๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๒๕ เนื่องจากขาดคำแนะนำเกี่ยวกับการดูแล ป้องกัน เกี่ยวกับสุขภาวะอย่างถูกวิธี และขาดการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

ข้อมูลพื้นฐานในพื้นที่ปฏิบัติการ มีดังนี้ ๑) โรงเรียนบ้านชะม่วง มี จำนวนครูทั้งหมด ๘ คน แบ่งเป็น ชาย ๓ คน หญิง ๕ คน เป็นข้าราชการครู ๘ คน มีสัดส่วนครู ต่อนักเรียน คิดเป็นร้อยละ ๙.๔๑ มีนักเรียนทั้งหมด ๘๕ คน แบ่งเป็นนักเรียนชาย ๕๐ คน และนักเรียนหญิง ๓๕ คน ๒) ทูทางสังคม ประกอบด้วย โรงเรียนบ้าน ชะม่วงที่มีพื้นที่สร้างสรรค์ภายใต้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ โรงเรียนไถ่ และ แปลงปลูกผักไฮโดรโปนิกส์ และยังเป็นสื่อกลางในการประสานความร่วมมือได้ เป็นอย่างดีกับ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี อบต. รพ.สต. ประชาชนท้องถิ่น

กระบวนการทำงานของพื้นที่เด่น

โรงเรียนบ้านชะม่วง มีความโดดเด่นของกระบวนการเรื่องพื้นที่สร้างสรรค์ ภายใต้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง “เรียนรู้ เล่น ปฏิบัติ” ด้วยสื่อสุขภาพะ ดังนี้ ๑) โรงเรียน ชุมชน อบต. รพ.สต. ประชาชนท้องถิ่น ร่วมกันกำหนดพื้นที่สร้างสรรค์ ในโรงเรียนและชุมชน โดยใช้โรงเรียนไถ่ และ แปลงผักไฮโดรโปนิกส์ ที่ดำเนินการ ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้เป็นต้นทุนในการผลิตสื่อ เพื่อ “เรียนรู้ เล่น ปฏิบัติ” ๒) ผู้ปกครอง ครู นักเรียน ประชาชนท้องถิ่น รวบรวมคำศัพท์เกี่ยวกับ การพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน โดยเลือกคำศัพท์ที่อยู่ในพื้นที่ สร้างสรรค์มาผลิตเป็นสื่อการเรียนรู้ นำไปใช้ในกิจกรรมการสอนในชั้นเรียน และ นอกห้องเรียนโดยฝึกให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องสุขภาพะผ่านคำศัพท์จากสื่อที่ผลิตขึ้น ๓) ใช้สื่อ และนวัตกรรม ในชั้นฝึกอ่าน เขียน เล่นเกม ทำกิจกรรม เพื่อส่งเสริมการ เรียนรู้สุขภาพะ แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยการปฏิบัติจริงในพื้นที่ สร้างสรรค์ โดยมีครูเป็นผู้นำในการทำกิจกรรม ๔) ประเมินผลลัพธ์ที่ได้จากกิจกรรม ที่ได้ดำเนินการในพื้นที่สร้างสรรค์ เช่น สังเกตกิจกรรมที่นักเรียนทำ พบว่า นักเรียน มีความสุขกับการเรียนและทำกิจกรรมในพื้นที่สร้างสรรค์ สัมภาษณ์ผู้ปกครองถึง พัฒนาการในทักษะการอ่าน เขียน และความใส่ใจเกี่ยวกับสุขภาพะของนักเรียน ที่ สามารถนำไปปฏิบัติจริงที่บ้านได้ โดยเฉพาะการดูแลสุขภาพปากและฟัน และเส้นผม มากขึ้น ๕) จัดเวทีเปิดพื้นที่สร้างสรรค์ เพื่อเผยแพร่สื่อ นวัตกรรม ที่ช่วยส่งเสริม ทักษะการอ่านออกเขียนได้ และความรอบรู้เรื่องสุขภาพะ

งานและกิจกรรม

โรงเรียนบ้านชะมวงได้การกำหนดภาระงาน และกิจกรรม “เรียนรู้ เล่น ปฏิบัติ” ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้เรื่องสุขภาวะในพื้นที่สร้างสรรค์ ดังนี้

- ๑) ครูมีบทบาทในการคัดเลือกพื้นที่สร้างสรรค์ สำหรับใช้ที่เรียนรู้ เล่น ปฏิบัติ เช่น ห้องเรียน โรงเลี้ยงไก่ แปลงปลูกผักไฮโดรโปนิคส์ สนามเด็กเล่น โดยจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน มีทั้งการใช้สื่อในการสอน ทำกิจกรรมเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติ เล่นเกมส่งเสริมการอ่าน การเขียน และความรอบรู้สุขภาวะ
- ๒) ครูออกแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ เช่น ทำความสะอาดโรงเลี้ยงไก่ การเรียนรู้ผักปลอดสาร สุขบัญญัติ ๑๐ ประการ เน้นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ การเล่น และการปฏิบัติจริงในพื้นที่สร้างสรรค์

ผลผลิตที่เกิดขึ้น

- ๑) เกิดสื่อ และนวัตกรรมที่ทำให้นักเรียนสนใจและรักการอ่านมากขึ้นคิดเป็นร้อยละ ๓๒.๔๔ และมีทักษะการอ่าน เขียนอยู่ในระดับที่ดีขึ้น คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๕๒
- ๒) ครูผู้สอนเกิดแรงเสริมเชิงบวกในการพัฒนาสื่อ ทำให้โรงเรียนด้านสิ่งขรมีสื่อจำนวนมาก คือ ทำมือ จำนวน ๓๐ สื่อ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ จำนวน ๓ ชิ้น
- ๓) เกิดพื้นที่สร้างสรรค์ที่จะส่งเสริมการ “เรียนรู้ เล่น ปฏิบัติ” ให้กับนักเรียนในชุมชน ๕ พื้นที่

ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากกระบวนการที่เป็นรูปธรรม

- ๑) ระดับบุคคล นักเรียนมีความใส่ใจเรื่องสุขภาวะมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๘๒
- ๒) นักเรียนเกิดทักษะจากการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาวะ และสามารถนำไปใช้จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๓๕
- ๒) ระดับชุมชน (๑) เกิดแรงเสริมที่จะทำให้ชุมชนตื่นตัวเรื่องการสร้างพื้นที่สร้างสรรค์ในชุมชน (๒) เปิดพื้นที่สร้างสรรค์ในการทำกิจกรรมต่างๆ เป็นเวทีกลางในการประสานความร่วมมือในการกำหนดทิศทางเพื่อการพัฒนาต่อไป (๓) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพื้นที่สร้างสรรค์ เช่น ตลาดนัดชุมชนปลอดภัย (๔) ชุมชนเห็นคุณค่า และนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในครอบครัวเพิ่มมากขึ้น

สื่อนวัตกรรมสร้างสรรค์ จากสวนสมุนไพร สู่การสอนภาษาไทย แนวสมคูลภาษา

โรงเรียนด่านสิงขร ตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การสอนภาษาไทย
แนวสมคูลภาษา
สวนสมุนไพร
สื่อ / นวัตกรรม
สร้างสรรค์

- กิจกรรม**
- อ่านนิทาน ฟังเพลง ตีวงคำคล้องจอง ผูกคำคล้องคำ ผูกเขียนบรรยาย
  - เกมเรลลี่ เรียนรู้สื่อสมุนไพร เกมเศรษฐี-สวนสมุนไพร ระบายสีสมุนไพร
  - ได้สื่อทำมือ 30 ชิ้น / สื่ออิเล็กทรอนิกส์ 11 สื่อ นวัตกรรม รูปภาพ หนังสือเล่มแรก

- เกิดสื่ออ่านออกเขียนได้ ที่ดึงดูดนักเรียนให้รักการอ่าน **85.07%**
- ทักษะการอ่าน การเขียน อยู่ในระดับดีขึ้น **90.29%**
- นักเรียนมีความใส่ใจเรื่องสุขภาพเพิ่มขึ้น **72.38%**
- นักเรียนนำความรู้เรื่องสุขภาพไปปฏิบัติในครอบครัว **54.47%**
- การเปลี่ยนแปลง**

โรงเรียนต้นแบบ การสอนเด็กกลุ่มชาติพันธุ์ วนศ.1

ทุนทางสังคม

- สำรวจ
- พิจารณา
- ประสงค์

รพ. ศค.1
ประสานชุมชน4
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ภาพที่ ๕๖ โรงเรียนด่านสิงขร ตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

สื่อ นวัตกรรมสร้างสรรค์ จากสวนสมุนไพรสู่การสอนภาษาไทย แนวสมดุลภาษา

โรงเรียนด้านสิงขร ตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

สถานการณ์ที่เป็นปัญหา

โรงเรียนด้านสิงขร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต ๑ ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ ๖ ตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนใน ๓ ประเด็นหลัก ได้แก่

- ๑) ปัญหาเด็กอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ จากการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ ของโรงเรียนด้านสิงขร จำนวน ๑๓๔ คน พบว่า นักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับการอ่านไม่ออกและอ่านจับใจความสำคัญไม่ได้ มากที่สุด จำนวน ๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๔๖ รองลงมาคือ นักเรียนที่อ่านไม่คล่อง จำนวน ๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๖๔ ปัญหาส่วนใหญ่ พบว่า นักเรียนจำรูปพยัญชนะ และ สระ ไม่ได้ จึงทำให้นักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาในการอ่าน ตั้งแต่ในระดับชั้นพื้นฐานคือ การแจกลูกพยัญชนะ การประสมสระ การใช้ตัวสะกด
- ๒) โรงเรียนด้านสิงขรมีนักเรียนหลายกลุ่มชาติพันธุ์ อาทิ มอญ พม่า กระเหรี่ยง เมียนมาร์ที่ติดตามผู้ปกครองเข้ามาประกอบอาชีพในประเทศไทย คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๓๘ พบว่า นักเรียนกลุ่มนี้มีปัญหาเรื่องการใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ส่งผลให้เกิดปัญหาการอ่านไม่ออกและเขียนไม่ได้ในระดับสูงกว่าเด็กไทย
- ๓) สภาพปัญหาด้านสุขภาพของนักเรียนโรงเรียนด้านสิงขร จากการรายงานผลการสำรวจและตรวจสุขภาพนักเรียนของโรงเรียน ร่วมกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลย้อนหลัง ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๑) พบว่า ปัญหาสุขภาพที่เป็นปัญหาหนักที่สุด คือ ฟันผุ จำนวน ๖๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๐๔ รองลงมา คือ ปัญหาโรคผิวหนัง จำนวน

๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๖๔ เทา จำนวน ๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๕๖ โรค
ขาดสารอาหาร จำนวน ๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๑๖ โรคมือเท้าปาก จำนวน
๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๗๒ และโรคไข้เลือดออก จำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๐๔

ข้อมูลพื้นฐานในพื้นที่ปฏิบัติการ

๑) โรงเรียนด้านสิงขร มี จำนวนครูทั้งหมด ๑๐ คน แบ่งเป็น ชาย ๑ คน
หญิง ๙ คน เป็นข้าราชการครู ๘ คน อัตราจ้าง ๒ คน มีสัดส่วนครูต่อนักเรียน
คิดเป็นร้อยละ ๕.๒๒ มีนักเรียนทั้งหมด ๑๓๔ คน แบ่งเป็นนักเรียนชาย ๗๓ คน
และนักเรียนหญิง ๖๑ คน ๒) ทูทางสังคม ประกอบด้วย โรงเรียนด้านสิงขรเป็น
โรงเรียนต้นแบบในการสอนเด็กกลุ่มชาติพันธุ์ ครูในโรงเรียนเป็นสื่อกลางในการ
ประสานความร่วมมือได้เป็นอย่างดีกับ อบต. รพสต. ประชาชนชุมชน ทหาร ตำรวจ
พระสงฆ์ และมหาวิทยาลัยวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

กระบวนการทำงานของพื้นที่เด่น

โรงเรียนด้านสิงขร มีความโดดเด่นในกระบวนการ ของการใช้แหล่งเรียนรู้
ภูมิปัญญาพื้นสมุนไพรมานำพัฒนาสื่อและนวัตกรรมเสริมทักษะอ่านออกเขียนได้เรื่อง
สุขภาวะสู่การสอนภาษาไทยแนวสมดุภาษา ดังนี้ ๑) โรงเรียน อบต. รพสต. ประชาชน
ท้องถิ่น ร่วมกันกำหนดและคัดเลือกแหล่งเรียนรู้พื้นสมุนไพรมีอยู่ในชุมชน เช่น สวน
สมุนไพรมหาของโรงเรียนด้านสิงขร บ้านของประชาชนท้องถิ่นที่มีการปลูกพืชสมุนไพรมหา
๒) ครูเก็บรวบรวมคำศัพท์เกี่ยวกับพืชสมุนไพรมีในแหล่งเรียนรู้ สู่การจัดทำคลัง
คำศัพท์พืชสมุนไพรมหา โดยมีประชาชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ความรู้และข้อมูล
ที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับพืชสมุนไพรมหา ๓) นำคำศัพท์พืชสมุนไพรมหาที่เก็บรวบรวมได้ นำไป
พัฒนาเป็นสื่อ และนวัตกรรมเสริมทักษะอ่านออกเขียนได้เรื่องสุขภาวะ มีทั้งชนิดสื่อ
ทำมือ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ๔) นำสื่อที่ผลิตได้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน
ด้วยแนวคิดสมดุภาษา คือ ครูในสื่อและกิจกรรมที่มีความหลากหลายมาใช้ในการ
สอนภาษาไทย อาทิ ใช้คำศัพท์พืชสมุนไพรมหาสอนให้นักเรียนได้รู้จักรูปพยัญชนะ สระ
ตัวสะกด เล่นเกมทางภาษาและทำกิจกรรมผ่านคำศัพท์พืชสมุนไพรมหา อ่านนิทาน
ฟังเพลง ต่อคำคล้องจอง ฝึกหัดให้นักเรียนได้พูดและเขียน เรื่องราวจากคำศัพท์พืช
สมุนไพรมหา ๕) วัดผลการใช้สื่อ นวัตกรรมสร้างสรรค์ และเผยแพร่สื่อ นวัตกรรมสู่ชุมชน

งานและกิจกรรม

โรงเรียนด้านสิ่งขรมมีการกำหนดภาระงาน และกิจกรรมที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้เรื่องสสุขภาพะ สู่การสอนภาษาไทยแนวสมดุลภาษา ดังนี้ ๑) ครูมีหน้าที่ในการผลิตสื่อ นวัตกรรม สำหรับใช้ในกิจกรรมการสอนภาษาไทย โดยใช้แหล่งเรียนรู้พืชสมุนไพรเป็นจุดเริ่มต้นในการผลิตสื่อ และนวัตกรรมสร้างสรรค์ สื่อที่ผลิตจะใช้ในชั้นนำ ชั้นสอน และชั้นสรุป ๒) ครูออกแบบกิจกรรม เกมเรลลี่เรียนรู้สื่อสมุนไพร โดยให้นักเรียนได้ลงพื้นที่จริงในแหล่งเรียนรู้พืชสมุนไพรทั้งในส่วนของโรงเรียนและบ้านปราชญ์ชุมชน ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ ๓) ครูพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ประกอบบทเรียน ให้นักเรียนได้ศึกษาเพื่อเติมในกิจกรรมการสอนและในเวลาว่าง

ผลผลิตที่เกิดขึ้น

๑) เกิดสื่อ และนวัตกรรมที่ดึงดูดความสนใจของนักเรียน คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๐๗ ทำให้นักเรียนรักการอ่าน ตลอดจนมีทักษะการอ่าน เขียนอยู่ในระดับที่ดีขึ้น คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๒๙ ๒) ครูผู้สอนเกิดแรงเสริมเชิงบวกในการพัฒนาสื่อ ทำให้โรงเรียนด้านสิ่งขรมมีสื่อจำนวนมาก คือ ทำมือ จำนวน ๓๐ สื่อ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ จำนวน ๑๑ สื่อ

ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากกระบวนการที่เป็นรูปธรรม

๑) ระดับบุคคล (๑) นักเรียนมีความใส่ใจเรื่องสสุขภาพะมากขึ้น ผ่านกระบวนการใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๓๘ (๒) นักเรียนเห็นประโยชน์ของการใช้พืชสมุนไพรในท้องถิ่นในการดูแลและป้องกันปัญหาเกี่ยวกับสสุขภาพะเบื้องต้น (๓) นักเรียนนำความรู้เรื่องสสุขภาพะไปปฏิบัติในครอบครัว คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๓๔ ๒) ระดับชุมชน (๑) โรงเรียนได้สื่อสำหรับการจัดการเรียนการสอนที่มีความหลากหลาย (๒) มหาวิทยาลัยได้เครือข่ายความร่วมมือเพิ่มขึ้น เป็นการสร้างพื้นที่ใหม่ที่จะมีส่วนร่วมในการร่วมกันพัฒนาท้องถิ่นในโอกาสต่อไป และ (๓) ท้องถิ่นได้แนวทางในการแก้ปัญหาการอ่านออกเขียนได้ และด้านสสุขภาพะของนักเรียนในพื้นที่ (๔) สร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงเรียน ชุมชน ผู้ปกครองเห็นประโยชน์ของพืชสมุนไพรที่จะสามารถนำไปพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นได้ในอนาคต เช่น ยากำจัดเหาจากใบน้อยหน่า

มหาวิทยาลัย ราชภัฏสุราษฎร์ธานี

อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โรงเรียนบ้านสวนสมบูรณ์ ตำบลสวนแดง อำเภอละแม จังหวัดชุมพร
โรงเรียนบ้านบางหยี ตำบลบางน้ำจืด อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร
โรงเรียนบ้านเงาตากูน ตำบลสวนแดง อำเภอละแม จังหวัดชุมพร
โรงเรียนวัดปากคู ตำบลช้างซ้าย อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
โรงเรียนบ้านไผงาม ตำบลช้างซ้าย อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

การพัฒนาวัตกรรมการอ่านออกเขียนได้ เพื่อส่งเสริมความรอบรู้สุภาพะจากภูมิปัญญาท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

หลักสูตรสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ได้ดำเนินงานโครงการพัฒนาวัตกรรมการอ่านออกเขียนได้เพื่อส่งเสริมความรอบรู้สุภาพะจากภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยมีภาคีเครือข่าย ทั้งองค์การบริหารส่วนตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานพัฒนาที่อยู่ใกล้ชิดกับชุมชนมากที่สุด เข้ามาร่วมการปรับเปลี่ยนวิธีคิด การพัฒนาการเรียนรู้ และการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศนใหม่ ในการพัฒนานักเรียน โรงเรียน และท้องถิ่นให้เป็นฐานสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน สร้างระบบป้องกันและสร้างภูมิคุ้มกันด้านการอ่านออกเขียนได้เพื่อส่งเสริมความรอบรู้สุภาพะ โดยมีหลักจากภูมิปัญญาท้องถิ่น นำทางไปสู่การพึ่งตนเองได้อย่างสมดุลยั่งยืน

ผลจากการดำเนินโครงการ

พบว่านักเรียนมีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่านไม่ออก และเขียนไม่ได้เป็นจำนวนมาก ทั้งนี้ความบกพร่องดังกล่าว ส่วนหนึ่งเกิดจากพัฒนาการทางด้านสมอง อีกส่วนหนึ่งเกิดจากการไม่ได้รับการเอาใจใส่ในการเรียนรู้อย่างถูกต้อง กอปรกับสภาพสังคมในปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ที่ส่งผลให้นักเรียนเกิดปัญหาการอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้เป็นจำนวนมาก ปัญหาดังกล่าวส่งผลต่อการดำรง

ชีวิตของนักเรียนในด้านพฤติกรรมด้านการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตลดลง มุ่งเน้นเพียง วัตถุประสงค์และบริโภคนิยมที่พุ่งเพื่อ ส่งผลให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพในการดำรงชีวิตตามมา อีกทั้ง ยังเกิดสภาวะการหลงลืมอัตลักษณ์ของชุมชน วิถีชีวิตแบบต่างคนต่างอยู่ขาด ปฏิสัมพันธ์อันนำไปสู่ความอ่อนแอในจิตสาธารณะและการมีส่วนร่วมของชุมชน และขาด การสร้างภูมิคุ้มกันด้านการอ่านออกเขียนได้ ซึ่งเป็นฐานความรู้ในการพัฒนาสุขภาพเพื่อ คุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

ขั้นตอนการดำเนินงาน

๑) คณะผู้วิจัยประสานงาน ภาคีเครือข่ายร่วมพัฒนา จำนวน ๕ พื้นที่ ๒๐ โรงเรียน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานโครงการ ๒) คณะผู้วิจัยและภาคีเครือข่ายร่วมกัน วางแผนเพื่อพัฒนาศักยภาพเครือข่ายและกลไกในการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้เพื่อ เสริมสร้างสุขภาวะจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ๓) คณะผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อศึกษาแลกเปลี่ยน เรียนรู้บริบท ภูมิปัญญาท้องถิ่น และสภาวะการอ่านออกเขียนได้ของแต่ละพื้นที่ ๔) คณะผู้วิจัยจัดอบรมปฏิบัติการผลิตสื่อนวัตกรรมให้แก่คณะครูโรงเรียนภาคีเครือข่าย ๕) คณะครูโรงเรียนเครือข่ายผลิตสื่อนวัตกรรมเพื่อใช้พัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ และ ผลิตสื่อนวัตกรรมเพื่อเสริมสร้างสุขภาวะจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ ๖) คณะครูโรงเรียนเครือข่ายนำสื่อนวัตกรรมมาใช้พัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ และสื่อนวัตกรรมที่พัฒนาการอ่านออกเขียนได้และเสริมสร้างสุขภาวะจาก ภูมิปัญญา ท้องถิ่น ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ ๗) คณะผู้วิจัยลงพื้นที่ เพื่อติดตามการพัฒนา นักเรียนระหว่างการใช้สื่อนวัตกรรมเพื่อพัฒนาการอ่านออกเขียนได้และเสริมสร้างสุขภาวะ จาก ภูมิปัญญาท้องถิ่น ๘) คณะผู้วิจัยและภาคีเครือข่ายร่วมกันจัดเวทีถอดบทเรียน

พื้นที่ดำเนินการ

๑) องค์การบริหารส่วนตำบลสวนแตง อำเภอละแม จังหวัดชุมพร ได้แก่ (๑) โรงเรียน บ้านสมบุรณ์ (๒) โรงเรียนบ้านดอนแค (๓) โรงเรียนบ้านดวด (๔) โรงเรียนบ้านเขาตากูน ๒) องค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำจืด อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร (๑) โรงเรียนบ้าน หนองไถ่ปิ้ง (๒) โรงเรียนวัดชลธิษนิมิต (๓) โรงเรียนบ้านน้ำลอด (๔) โรงเรียนบ้านบางหยี ๓) เทศบาลตำบลช้างซ้าย อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี (๑) โรงเรียนวัดปากคู

(๒) โรงเรียนบ้านไสขาม (๓) โรงเรียนบ้านหัวหมากบน (๔) โรงเรียนวัดกงตาก (๕) โรงเรียนบ้านห้วยด่าน (๖) โรงเรียนบ้านควนราชา ๔ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านทำเนียบ อำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี (๑) โรงเรียนบ้านน้ำลาด (๒) โรงเรียนบ้านบางขนุน (๓) โรงเรียนบ้านทำเนียบ ๕ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านทำเนียบ อำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี (๑) โรงเรียนบ้านน้ำลาด (๒) โรงเรียนบ้านบางขนุน (๓) โรงเรียนบ้านทำเนียบ ๖) เทศบาลตำบลเขียวทลาน อำเภอบ้านตาขุน จังหวัดสุราษฎร์ธานี (๑) โรงเรียนบ้านพัฒนา (๒) โรงเรียนบ้านพัฒนา ๒ (๓) โรงเรียนบ้านเขาเทพพิทักษ์

บทบาทหน้าที่ของภาคีร่วมพัฒนา

๑) โรงเรียน มีบทบาทขับเคลื่อนกระบวนการจัดการเรียนรู้ ๒) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทคัดสรรปราชญ์ชาวบ้าน ๓) ผู้ปกครองมีบทบาทส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนรู้ ๔) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชุมพร เขต ๒ และสุราษฎร์ธานี เขต ๑, ๒ มีบทบาทอำนวยความสะดวกและสร้างความเข้าใจกับโรงเรียนเครือข่าย ๕) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมีบทบาทให้ข้อมูลสุขภาพ และการดูแลสุขภาพ

กระบวนการพัฒนาในแต่ละด้าน

กระบวนการจัดการเรียนรู้ ๑) ผู้อำนวยการโรงเรียนมีส่วนในการวางแผนนโยบายการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ และพัฒนาการเสริมสร้างสุขภาพ ๒) ครูเป็นผู้ดำเนินการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ พัฒนาสื่อนวัตกรรม ๓) นักเรียนเป็นผู้รับการพัฒนาและปฏิบัติ ๔) ปราชญ์ชาวบ้าน เป็นแหล่งองค์ความรู้ แนวทาง การปฏิบัติด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ๕) ผู้ปกครอง เป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาบุตรหลาน ๖) มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี เป็นผู้ดำเนินการให้องค์ความรู้ด้านการผลิตสื่อ

การจัดการเรียนรู้ และติดตามการดำเนินงาน

กระบวนการพัฒนาครู ดังนี้ ๑) สักรวจภาวะการอ่านออกเขียนได้ (ระดับ ป.๑-๖) ๒) อบรมการพัฒนาสื่อและนวัตกรรม(สื่อทำมือ/แอนิเมชัน/CAI) ๓) พัฒนาสื่อและนวัตกรรม(สื่อทำมือ/แอนิเมชัน/CAI/สื่อปฏิทินประสมคำ) ๔) จัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ (บูรณาการในห้องเรียน/สอนเสริมนอกเวลาเรียน) ๕) วัดและประเมินผล (ตามสภาพจริง)

ผลการพัฒนาครู ดังนี้ ๑) การพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน ๒) การดูแลสุขภาวะของนักเรียน ๓) การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดูแลสุขภาวะของนักเรียน

กระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ของปราชญ์ชาวบ้าน/กลุ่มวิสาหกิจในชุมชน ๑) ให้องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นแก่นักเรียนและครู ด้านการถนอมอาหาร การรักษาโรคการหัตถกรรม การดำรงชีวิตและการเกษตรพื้นบ้าน การช่างพื้นบ้านและประเพณีประจำท้องถิ่น ๒) สาธิตและฝึกปฏิบัติแก่นักเรียนและครู

ผลการพัฒนาปราชญ์ชาวบ้าน ๑) ปราชญ์ได้ถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชน ๒) นักเรียนและครูมีองค์ความรู้และนำมาปฏิบัติได้ ๓) ครูนำความรู้มาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้และการผลิตสื่อนวัตกรรม ๔) นักเรียนตระหนักและเห็นคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่น

กระบวนการพัฒนานักเรียน ๑) ฝึกปฏิบัติตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ ๒) ใช้สื่อและนวัตกรรม

ผลการพัฒนานักเรียน ๑) นำองค์ความรู้และผลการจากปฏิบัติไปใช้ในการเรียนและชีวิตประจำวัน ๒) มีทักษะการอ่านออกเขียนได้ดีขึ้น ๓) มีสุขภาวะที่ดีขึ้น ๔) ลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ๕) รักษาสิ่งแวดล้อม

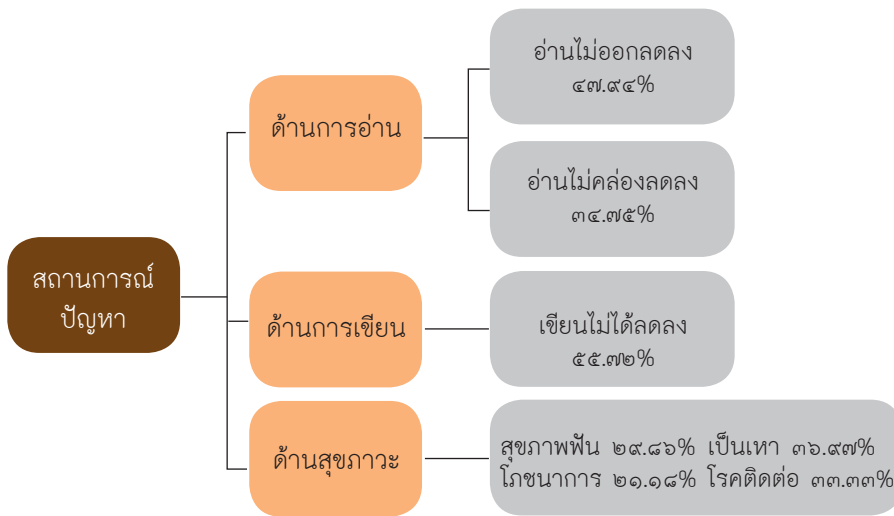
ผลที่ได้รับเชิงรูปธรรมจากการดำเนินงาน

๑) นักเรียนในกลุ่มโรงเรียนเครือข่าย จำนวน ๒,๑๓๕ คน ได้รับการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้และเสริมสร้างสุขภาวะจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ๒) คณะผู้วิจัยและภาคีเครือข่ายได้แนวทางในการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพทั้งกระบวนการทำงานเพื่อพัฒนาโรงเรียนเครือข่าย และกระบวนการประสานทำงานกับชุมชนท้องถิ่น โดยเป็นการดำเนินการแบบคู่ขนาน ที่คณะผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อพบปะพูดคุยกับโรงเรียนภาคีเครือข่ายและลงพื้นที่เพื่อพบปะพูดคุยกับชุมชนท้องถิ่น และได้นำผลที่ได้มาพัฒนาโครงการ นอกจากนี้ โรงเรียนเครือข่ายและชุมชนท้องถิ่นได้ประสานงานเพื่อร่วมกันพัฒนานักเรียนในแต่ละชุมชนท้องถิ่น ๓) คณะผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อศึกษาบริบทชุมชน พบปะพูดคุยกับโรงเรียนเครือข่ายและลงพื้นที่เพื่อพบปะพูดคุยกับชุมชนท้องถิ่น พบว่า ปัญหาพื้นฐานของแต่ละพื้นที่ คือ ปัญหา

ความยากจน ผู้ปกครองมีอาชีพเกษตรกรรม รับจ้าง ซึ่งมีรายได้ต่ำ บางรายผู้ปกครองไม่ได้ประกอบอาชีพเป็นหลักแหล่ง ปัญหาครอบครัวแตกแยก ส่งผลให้นักเรียนไม่ได้รับการเอาใจใส่จากทางครอบครัว มีพัฒนาการทางสมองที่ล่าช้ากว่าปกติ บางรายติดสื่อออนไลน์ ทำให้ไม่สนใจเรียน ขาดการฝึกพัฒนาการด้วยการอ่านออกเขียนได้ และการมีสุขภาพที่ดีจึงไม่เป็นไปตามช่วงวัยของนักเรียน ส่วนการลงพื้นที่เก็บข้อมูลด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นพบว่า แต่ละพื้นที่มีแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่นทุกพื้นที่ แต่บางภูมิปัญญาขาดการต่อยอดองค์ความรู้ให้นักเรียนหรือผู้ที่สนใจได้ศึกษาเรียนรู้ คณะผู้วิจัยจึงได้ประสานให้ทางโรงเรียนหารือกับชุมชนท้องถิ่นเพื่อคัดสรรภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญและจำเป็นต่อการดูแลสุขภาพของนักเรียนมาเป็นส่วนประกอบของเนื้อหาของนิทานสำหรับเด็กและสื่อแอนิเมชัน ๔) คณะผู้วิจัย คณะครู และผู้แทนจากชุมชนที่เข้าร่วมโครงการร่วมกันเสนอ สื่อนวัตกรรมที่ต้องการนำไปพัฒนานักเรียน ตามบริบทของแต่ละโรงเรียนและชุมชนท้องถิ่น โดยคำนึงถึงพัฒนาการแต่ละช่วงวัยของนักเรียน ความน่าสนใจ วิธีการผลิต และความคงทนต่อการนำไปใช้ ซึ่งคณะผู้วิจัยได้จัดอบรมปฏิบัติการผลิตสื่อให้แก่คณะครูโรงเรียนเครือข่ายตามที่ได้เห็นชอบร่วมกัน คือ จำนวน ๔ ประเภท คือ หนังสือนิทานสำหรับเด็ก สื่อแอนิเมชัน บทเรียนสำเร็จรูป และสื่อ CAI ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ ๕) คณะครูโรงเรียนเครือข่ายได้ผลิตสื่อนวัตกรรมตามความต้องการและความสนใจของนักเรียน จำนวน ๑๘ ประเภท และผลิตสื่อนวัตกรรมที่เห็นชอบร่วมกันทั้ง ๒๐ โรงเรียน คือ จำนวน ๔ ประเภท คือ หนังสือนิทานสำหรับเด็ก สื่อแอนิเมชัน บทเรียนสำเร็จรูป และสื่อ CAI ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ ซึ่งคณะผู้วิจัยได้กำหนดให้นักศึกษาเป็นผู้ช่วยคณะครูแต่ละโรงเรียน เพื่อให้สามารถผลิตสื่อได้ตามที่วางแผนไว้ นอกจากนั้น ยังได้นำองค์ความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นเนื้อหาในการผลิตสื่อนวัตกรรมเพื่อเสริมสร้างสุขภาพ ๖) คณะครูโรงเรียนเครือข่ายนำสื่อนวัตกรรมไปใช้พัฒนานักเรียน โดยจำแนกการพัฒนาเป็น ๒ ขั้นตอน คือ การพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ และการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้และเสริมสร้างสุขภาพจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ๗) คณะผู้วิจัยลงพื้นที่ เพื่อติดตามการพัฒนานักเรียนระหว่างการใช้สื่อนวัตกรรมเพื่อพัฒนาการอ่านออกเขียนได้และเสริมสร้างสุขภาพจากภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า สภาพความพร้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนแตกต่างกัน ส่งผลให้คณะครูต้องผลิตสื่อนวัตกรรมที่สะดวกต่อการนำไปใช้ที่โรงเรียน และบางสื่อได้มอบหมายให้ผู้ปกครองเป็นผู้ใช้สื่อร่วมกับนักเรียนที่บ้าน แต่เนื่องจากผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รับจ้าง ที่มีข้อจำกัดในการดูแลนักเรียน จึงส่งผลให้การนำสื่อ

นวัตกรรมไปใช้ที่บ้านร่วมกับผู้ปกครองมีค่อนข้าง ๘) คณะผู้วิจัยและภาคีเครือข่ายร่วมกันจัดเวทีถอดบทเรียน เพื่อนำเสนอแลกเปลี่ยนเรียนรู้การพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ เพื่อเสริมสร้างสุขภาวะจากภูมิปัญญาท้องถิ่น และเลือกแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น เพื่อต่อยอดองค์ความรู้ให้แก่นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนท้องถิ่นต่อไป

แผนผังสภาวะการณ์ปัญหาด้านการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนทั้ง ๒๐ โรงเรียน

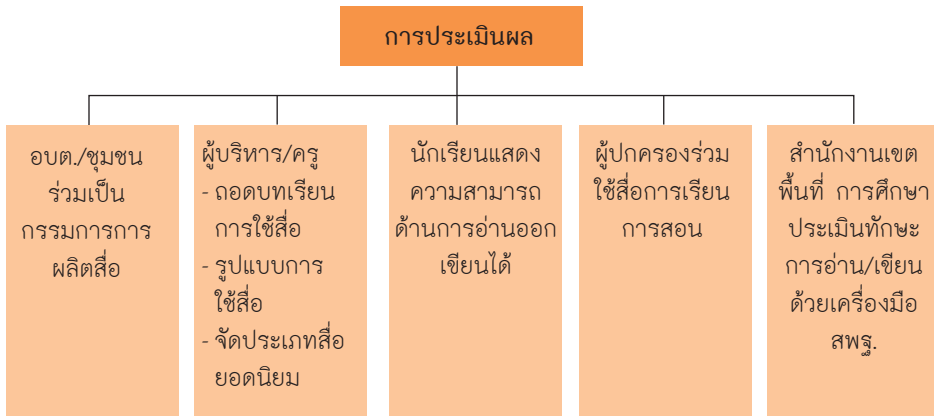
แผนผังกระบวนการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี และภาคีเครือข่ายร่วมพัฒนา ๑

แผนผังกระบวนการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
และภาคีเครือข่ายร่วมพัฒนา ๒

แผนผังการประเมินผลการดำเนินงาน

โรงเรียนบ้านสวนสมบูรณ์

โรงเรียนต้นแบบ ภูมิปัญญาท้องถิ่น การทำเครื่องลายคราม Animation เพื่อ 60 ปีโรงเรียนบ้านสวน

จำนวนนักเรียน

ปัญหาสุขภาพ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น

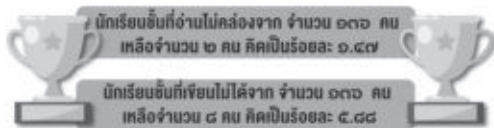
สภากาชาด

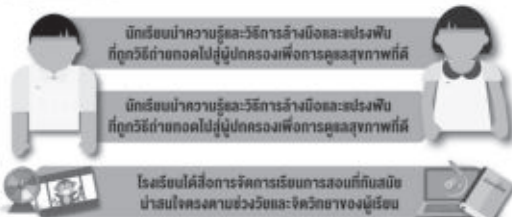
วิธีการและกระบวนการ

ผลสำเร็จ

โรงเรียนกำหนดนโยบายในการรณรงค์วิธีการล้างมือ และแปรงฟันที่ถูกต้องให้ครบรอบโรงเรียนและบริเวณโรงเรียน

โรงเรียนบ้านสวนสมบูรณ์

ตำบลสวนแตง อำเภอละแม จังหวัดชุมพร

เรื่องเด่นของพื้นที่

โรงเรียนบ้านสวนสมบูรณ์ ตั้งอยู่ในพื้นที่ ตำบลสวนแตง อำเภอละแม จังหวัดชุมพร มีครูจำนวน ๑๔ คน นักเรียนจำนวน ๑๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๒๙ โรงเรียนบ้านสวนสมบูรณ์มีจุดเด่น คือ ชุมชนให้ความร่วมมืออย่างดี ในการจัดกิจกรรม จนส่งผลให้โรงเรียนมีความพร้อมในจัดกิจกรรมและการ เรียนรู้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นทั้งการทำกล้วยฉาบและการ ทำเรือใบโบราณ จนเกิดการเรียนรู้และสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นจนมาเป็น หลักสูตรการศึกษาในการบูรณาการการจัดการเรียนการสอน ด้วยเหตุผล ดังกล่าวโรงเรียนจึงได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากชุมชน และประชาชน ชาวบ้าน ซึ่งได้ร่วมมือ ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่องจนมี คุณภาพ และเป็นที่ยอมรับ

สถานการณ์กล่าวถึงที่มาและปัจจัย

สถานการณ์ที่เกี่ยวกับปัญหาการอ่านการเขียน ปีการศึกษา ๒๕๖๑ นักเรียนอ่านไม่คล่อง จำนวน ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๖๗ นักเรียนที่เขียน ไม่ได้ จำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๘๘ นักเรียนเขียนสรุปความไม่ได้ จำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๑๔ สถานการณ์ที่เกี่ยวกับปัญหาสุขภาพะ ย้อนหลัง ปัญหาการล้างมือ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ปัญหาการแปรงฟัน คิดเป็น ร้อยละ ๙๐ สถานการณ์ที่เกี่ยวกับครู ครูมีความตั้งใจและเป็นครูที่อยู่ในชุมชน ชุมชนมีต้นทุนทางสังคมที่ดี ประกอบด้วยมีแหล่งการเรียนรู้ และบุคลากร ที่

พร้อมให้การสนับสนุนโรงเรียน ทำให้โรงเรียนมีความพร้อมในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆ

วิธีการและกระบวนการ

๑) ครูสำรวจสภาพการณ์การอ่านออกเขียนได้ (ระดับ ป.๑-ป.๖) ๒) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสวนแตงให้ข้อมูลปัญหาสุขภาพ ๓) ครูอบรมการพัฒนาสื่อและนวัตกรรม(สื่อทำมือ/แอนิเมชัน/CAI) ๔) ครูสำรวจภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่เพื่อแก้ปัญหาสุขภาพ ๕) ครูเลือกภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ส่งเสริมการดูแลสุขภาพนักเรียน ๖) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คัดสรรชาวบ้านที่มีความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ๗) ชาวบ้านให้ความรู้และฝึกปฏิบัติการทำกล้วยฉาบให้นักเรียน ๘) นักเรียนปฏิบัติการทำกล้วยฉาบ ๙) ครูพัฒนาสื่อและนวัตกรรม (นิทาน Animation เรื่อง หนึ่งวันของลิงน้อย) ที่มีเนื้อหาการทำกล้วยฉาบ การดูแลสุขภาพด้านการล้างมือและการดูแลสุขภาพช่องปาก และการอ่านเขียนคำพื้นฐาน จำนวน ๒๐ คำ ๑๐) นักเรียนใช้สื่อนวัตกรรมในวิชาภาษาไทย คาบลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ คาบกิจกรรมชุมนุม และศึกษาเพิ่มเติมที่บ้านภายใต้การดูแลของผู้ปกครอง ๑๑) โรงเรียนมีนโยบายในการรณรงค์ดูแลสุขภาพด้านการล้างมือและการแปรงฟัน ๑๒) ครูวัดและประเมินผลด้านการอ่านออกเขียนได้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และสุขภาพตามสภาพจริง

ความเปลี่ยนแปลง บุคคล ชุมชนท้องถิ่น ผู้มีส่วนร่วม

๑) นักเรียนล้างมือก่อน-หลังรับประทานอาหาร ร้อยละ ๑๐๐ ๒) นักเรียนแปรงฟันหลังรับประทานอาหาร ร้อยละ ๙๐ ๓) นักเรียนชั้น ป.๑-ป.๖ ที่อ่านไม่คล่องจาก จำนวน ๑๓๖ คน เหลือจำนวนนักเรียนที่อ่านไม่คล่อง จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๔๗ ๔) นักเรียนชั้น ป.๑-ป.๖ ที่เขียนไม่ได้จาก จำนวน ๑๓๖ คน เหลือจำนวนนักเรียนเขียนไม่ได้ จำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๘๘ ๕) โรงเรียนกำหนดนโยบายในการรณรงค์วิธีการล้างมือและแปรงฟันที่ถูกต้องติดบริเวณห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน ๖) นักเรียนนำความรู้และวิธีการล้างมือและแปรงฟันที่ถูกวิธีถ่ายทอดไปสู่ผู้ปกครองเพื่อการดูแลสุขภาพที่ดี ๗) นักเรียนสามารถอธิบายวิธีการทำและทำกล้วยฉาบร่วมกับครอบครัวเพื่อเป็นการถนอมอาหารและสร้างรายได้เสริม ๘) โรงเรียนได้ถือการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัย น่าสนใจตรงตามช่วงวัยและ

จิตวิทยาของผู้เรียน ๙) เกิดความร่วมมือระหว่างโรงเรียน รพ.สต. อบต. ในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพ ๑๐) เกิดความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชน วัด อบต. และปราชญ์ชุมชน ในการขับเคลื่อนการส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ และความเข้าใจสุขภาพ

โรงเรียนบ้านบางหยี

โรงเรียนต้นแบบ สือท่ามื่อ / มือนันทวรรณยุคค์

จำนวนนักเรียน

นักเรียน
อ่านไม่ออก ๘ คน

นักเรียน
เขียนไม่ได้ ๑๓ คน

นักเรียน
อ่านไม่คล่อง ๓๔ คน

ครู ๒๐ คน

ศึกษานิเทศก์
ร้อยละ ๑๙.๕๐

สือ

สภาวะการณ์

นักเรียนอ่านออกเสียง
คำที่ใช้คือสะกดไม่ได้
และเขียนคำไม่ถูกต้อง

นักเรียนมีนิรุกติ
พินยูละพินยูละ

นิเทศก์
การนิเทศก์
นิเทศก์

ปัญหาสุขภาพ

ร้อยละ ๕๘

เท้า

ร้อยละ ๓๐

ฟันผุ

ผลที่เกิดขึ้น

๑

นักเรียนมีส่วนร่วม
ในการจัดการเรียนการสอน

๒

นักเรียนที่อ่านไม่ออกจาก จำนวน ๘ คน
เหลือนักเรียนที่อ่านไม่ออก ๔ คน
คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๕

๓

นักเรียนที่อ่านไม่คล่องจาก จำนวน ๓๔ คน
เหลือนักเรียนที่อ่านไม่คล่อง ๒๓ คน
คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๖๔

๔

นักเรียนที่อ่านไม่คล่องจาก จำนวน ๓๔ คน
เหลือนักเรียนที่อ่านไม่ออก ๒๓ คน
คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๖๔

วิธีการและกระบวนการ

โรงเรียนบ้านบางหยี

ตำบลบางน้ำจืด อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร

เรื่องเด่นของพื้นที่

โรงเรียนบ้านบางหยี ตั้งอยู่ในพื้นที่ ตำบลสวนแดง อำเภอละแม จังหวัดชุมพร มีครูจำนวน ๒๐ คน นักเรียนจำนวน ๑๐๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๘๐ โรงเรียนบ้านบางหยี เป็นโรงเรียนที่มีบุคลากรเป็นครูรุ่นใหม่ ทำให้มีความสามารถในการสืบค้นข้อมูล มีความคิดสร้างสรรค์ และนำองค์ความรู้มาพัฒนาสื่อการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายและมีความน่าสนใจ นอกจากนี้คุณครูมีความตั้งใจในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยพัฒนาสื่อมาแก้ปัญหา นักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญในการเรียนรู้และการใช้ชีวิตประจำวัน ตลอดจนการพัฒนาองค์ความรู้ด้านอื่นๆ ด้วยเหตุผลดังกล่าว โรงเรียนจึงได้รับการสนับสนุนการผลิตสื่อการเรียนการสอนจากหน่วยงานภายนอก และได้รับความร่วมมือจากนักเรียนและผู้ปกครอง

สถานการณ์กล่าวถึงที่มาและปัจจัย

สถานการณ์ที่เกี่ยวกับปัญหาการอ่านการเขียน ปีการศึกษา ๒๕๖๑ นักเรียนอ่านไม่ออก จำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๙๒ นักเรียนอ่านไม่คล่อง จำนวน ๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๖๖ นักเรียนอ่านจับใจความไม่ได้ จำนวน ๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๔๕ นักเรียนเขียนไม่ได้ จำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๘๗ นักเรียนเขียนสรุปความไม่ได้ จำนวน ๔๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๕๘ สถานการณ์ที่เกี่ยวกับปัญหาสุขภาวะย้อนหลัง ปัญหาหา ร้อยละ ๔๘ และปัญหาพันพู่ ร้อยละ ๓๐ สถานการณ์ที่เกี่ยวกับครู ครูมีความตั้งใจและ

มีความคิดสร้างสรรค์ในการผลิตสื่อ ทำให้โรงเรียนมีความพร้อมในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆ

วิธีการและกระบวนการ

๑) ครูสำรวจสถานการณ์การอ่านออกเขียนได้ (ระดับ ป.๑-ป.๖) ๒) ครูอบรมการพัฒนาสื่อและนวัตกรรม(สื่อทำมือ/แอนิเมชัน/CAI) ๓) ครูวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาการอ่าน เขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ ๔) ครูเลือกปัญหาที่เป็นปัญหาพื้นฐานในการอ่านออกเขียนได้ ๕) ครูออกแบบสื่อทำมือให้สอดคล้องกับสภาพการแก้ปัญหาการผันวรรณยุกต์ ๖) ครูออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามระดับความยากง่ายของเนื้อหา ๗) นักเรียนปฏิบัติการผันวรรณยุกต์ด้วยตนเองโดยมีครูคอยให้คำชี้แนะ ๘) ครูวัดและประเมินผลด้านการอ่านออกเขียนได้

ความเปลี่ยนแปลง บุคคล ชุมชนท้องถิ่น ผู้มีส่วนร่วม

๑) นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ๒) นักเรียนชั้น ป.๑-ป.๖ ที่อ่านไม่ออกจาก จำนวน ๘ คน เหลือจำนวนนักเรียนที่อ่านไม่ออก จำนวน ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๕ ๓) นักเรียนชั้น ป.๑-ป.๖ ที่อ่านไม่คล่องจาก จำนวน ๓๔ คน เหลือจำนวนนักเรียนที่อ่านไม่ออก จำนวน ๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๖๔ ๔) นักเรียนชั้น ป.๑-ป.๖ ที่เขียนไม่ได้จาก จำนวน ๑๓ คน เหลือจำนวนนักเรียนที่อ่านไม่ออก จำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๕๓

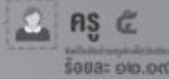
โรงเรียนเขาตากวน

โรงเรียนต้นแบบ ภูมิปัญญาท้องถิ่น+หนังสือทำมือ เรื่องเจ้าชายผู้พิทักษ์

จำนวนนักเรียน

สี่ ๐

ปัญหาสุขภาพ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น

สภาวะการณ์

ร้อยละ ๒๐

ร้อยละ ๓๐

วิธีการและกระบวนการ

ครูสำรวจสถานการณ์การอ่านออกเขียนได้ (ระดับ ป.๑-ป.๖)

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลร่วมกับโรงเรียนสุทธารวจส่งเสริมนักเรียน

ครูอบรมการพัฒนาเรื่องและนวัตกรรม (เรื่องทำมือ/ผลิตภัณฑ์ของพืชดอกหญ้า)

ครูสำรวจนักเรียนที่สามารถทำไม้กวาดดอกหญ้า มีภูมิปัญญาท้องถิ่น

นักเรียนที่มีความรู้ในการผลิตไม้กวาดดอกหญ้า จัดแบบเรียนการให้ความรู้และฝึกปฏิบัติจริงร่วมกับโรงเรียนอื่น ๆ ในท้องถิ่น

นักเรียนมีสุขภาพดีและส่งเสริมสุขภาพและชีวิตของชุมชน

ครูสำรวจผู้ปกครองและชุมชนในท้องถิ่นที่มีส่วนร่วมในการผลิตหนังสือทำมือและผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร

มีผลิตภัณฑ์ที่ทำจากสมุนไพรตามภูมิปัญญาท้องถิ่น

โรงเรียนมีนโยบาย ๔ ส. เพื่อสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพและอาชีพโดยส่งเสริมระดับโรงเรียน

ครูอ่านบทคัดย่อประเมิน ๔ ส. แบบ rating scale ๓ ระดับ

โรงเรียนมีประกวดกิจกรรม ๔ ส. ดีเด่น และยกย่องผู้ชนะเลิศ

โรงเรียนมีแผนดำเนินการส่งเสริมสุขภาพและชีวิตของชุมชน

ผลที่เกิดขึ้น

นักเรียนมีสุขภาพการอ่านไม่คล่อง จำนวน ๔ คน เหลือนักเรียน จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐

ชุมชนได้เผยแพร่ภูมิปัญญาให้กับนักเรียน

ลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนในการซื้อไม้กวาดทำความสะอาดบ้าน

นักเรียนมีสมาธิในการเรียน ไม่ อ ยิง โงง ไม่ต่ำกว่า ๓๐ นาที

โรงเรียนได้รับการประเมินความสะอาดตามนโยบาย ๔ ส. อยู่ในระดับดี ความเกณฑ์การประเมินของโรงเรียนที่สร้างขึ้นแบบ rating scale ๓ ระดับ

ภาพที่ ๑.๓ โรงเรียนบ้านเขาตากวน ตำบลสวนแตง อำเภอละแม จังหวัดชุมพร

โรงเรียนบ้านเขาตากุล

ตำบลสวนแตง อำเภอละแม จังหวัดชุมพร

เรื่องเด่นของพื้นที่

โรงเรียนบ้านเขาตากุล ตั้งอยู่ในพื้นที่ ตำบลสวนแตง อำเภอละแม จังหวัดชุมพร มีครูจำนวน ๕ คน นักเรียนจำนวน ๔๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๑๙ โรงเรียนบ้านเขาตากุล เป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในภูมิประเทศเป็นที่ราบสูงเอื้อต่อการเจริญเติบโตของดอกอ้อ ทำให้ชุมชนนำวัตถุดิบในชุมชนมาสร้างสรรค์กลายเป็นผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น และลดรายจ่ายของครัวเรือน อีกทั้งเพิ่มรายรับของครัวเรือนโดยการผลิตไม้กวาดดอกอ้อเพื่อนำไปขายสร้างรายได้ให้กับครอบครัวและชุมชน ทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งและถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับลูกหลานและเกิดการสืบทอดจากปราชญ์ชาวบ้าน อันนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการในช่วงโมฆลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้และชั่วโมงชุมชน ด้วยเหตุผลดังกล่าวโรงเรียนจึงได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากชุมชน และปราชญ์ชาวบ้าน ซึ่งได้ร่วมมือ ส่งเสริมสนับสนุน พัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่องจนมีคุณภาพ และเป็นที่ยอมรับ

สถานการณ์กล่าวถึงที่มาและปัจจัย

สถานการณ์ที่เกี่ยวกับปัญหาการอ่านการเขียน ปีการศึกษา ๒๕๖๑ นักเรียนอ่านไม่คล่อง จำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๗๖ นักเรียนอ่านจับใจความสำคัญไม่ได้ จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๘๘ นักเรียนเขียนสรุปความไม่ได้ จำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๔๔ สถานการณ์ที่เกี่ยวกับปัญหาสุขภาวะย้อนหลัง ปัญหาสุขภาพฟัน คิดเป็นร้อยละ ๒๐ และปัญหาภาวะอ้วน

คิดเป็นร้อยละ ๓๐ สถานการณ์ที่เกี่ยวกับครู ครูมีความตั้งใจและเป็นครูที่อยู่ในชุมชน ชุมชนมีต้นทุนทางวัตถุดิบที่ดี อีกทั้งมีชุมชนที่เข้มแข็งในการถ่ายทอดภูมิปัญญา ท้องถิ่น ประกอบด้วยมีแหล่งการเรียนรู้ และบุคลากร ที่พร้อมให้การสนับสนุน โรงเรียน ทำให้โรงเรียนมีความพร้อมในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆ

วิธีการและกระบวนการ

๑) ครูสำรวจภาวะการณ์การอ่านออกเขียนได้ (ระดับ ป.๑-ป.๖) ๒) โรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพตำบลสวนแดงให้ข้อมูลปัญหาสุขภาพของเด็กนักเรียน ๓) ครูอบรม การพัฒนาสื่อและนวัตกรรม (สื่อทำมือ/แอนิเมชั่น/คอมพิวเตอร์ช่วยสอน) ๔) ครู สำรวจนักเรียนที่สามารถทำไม้กวาดดอกอ้อซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ ๕) นักเรียน ที่มีความรู้ในการผลิตไม้กวาดดอกอ้อ เป็นต้นแบบในการให้ความรู้และฝึกปฏิบัติจริง ให้แก่นักเรียนคนอื่นๆ ในโรงเรียน ๖) นักเรียนผลิตไม้กวาดดอกอ้อเพื่อใช้ในโรงเรียน และครัวเรือนของตน ๗) ครูนำความรู้ที่นักเรียนเผยแพร่มาผลิตเป็นนิทานทำมือ เรื่อง เจ้าชายผู้พิทักษ์ ที่มีเนื้อหาการทำไม้กวาดดอกอ้อ การดูแลสุขภาพด้านความ สะอาด และการอ่านเขียนคำพื้นฐาน จำนวน ๒๐ คำ ๘) นักเรียนใช้สื่อนวัตกรรมใน วิชาภาษาไทย คาบลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ คาบกิจกรรมชุมนุม และศึกษาเพิ่มเติมที่ บ้านภายใต้การดูแลของผู้ปกครอง ๙) โรงเรียนมีนโยบาย ๕ ส. เพื่อเป็นการรณรงค์ รักษาความสะอาดในห้องเรียนและในโรงเรียน ๑๐) ครูสร้างเกณฑ์การประเมิน ๕ ส. แบบ rating scale ๓ ระดับ ๑๑) โรงเรียนจัดประกวดห้องเรียน ๕ ส. ดีเด่น และ เขตพื้นที่รับผิดชอบดีเด่น ๑๒) ครูวัดและประเมินผลด้านการอ่านออกเขียนได้ ภูมิปัญญา ท้องถิ่น และสุขภาพตามสภาพจริง

ความเปลี่ยนแปลง บุคคล ชุมชนท้องถิ่น ผู้มีส่วนร่วม

๑) โรงเรียนได้รับการประเมินความสะอาดตามนโยบาย ๕ ส. อยู่ในระดับดี ตาม เกณฑ์การประเมินของโรงเรียนที่สร้างขึ้นแบบ rating scale ๓ ระดับ ๒) ลด ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนในการซื้อไม้กวาดทำความสะอาดบ้าน ๓) ชุมชนได้เผยแพร่ ภูมิปัญญาการทำไม้กวาดดอกอ้อให้กับนักเรียน ๔) นักเรียนมีสมาธิในการเรียนใน ๑ ชั่วโมง ไม่ต่ำกว่า ๓๐ นาที ๕) นักเรียนชั้น ป.๑-ป.๖ ที่อ่านไม่คล่องจาก จำนวน ๔ คน เหลือจำนวนนักเรียนที่อ่านไม่คล่อง จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐

โรงเรียนวัดปากคู

โรงเรียนต้นแบบ สื่อ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

สื่อ

คอมพิวเตอร์ช่วยสอน

แผนภูมิคำเมือง

สมุดคะ-พ็อง

พัดควักขยง

ต้นไม้คำตรงข้าม

จำนวนนักเรียน
๑๐๓ คน

นักเรียน
อ่านไม่ออก

๖ คน

นักเรียน
อ่านไม่คล่อง

๑๖ คน

นักเรียน
อ่านไม่คล่อง

๕ คน

นักเรียน
อ่านไม่คล่อง

๕๖ คน

นักเรียน
เขียนไม่ได้

๓๓ คน

ครู

๑๒ คน

โรงเรียนวัดปากคู
ปีการศึกษา ๒๕๖๑-๒๕๖๒

ปัญหาสุขภาพ

เหา ๒๕

ฟันผุ ๑๘

ภาวะ
อ้วน/ผอม ๒๐

โภชนาการ
ไม่เหมาะสม ๑๗

สภากาการณ์

วิธีการและกระบวนการ

นักเรียนอ่านไม่ออก
เขียนไม่ได้

นักเรียนขาดสื่อ นวัตกรรม และเทคนิค
ในการจัดการเรียนรู้ที่เป็นแรงจูงใจ
ในการจัดการเรียนการสอน

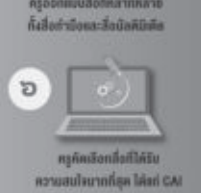

ครูช่วยสภากาการณ์
การอ่านออกเขียนได้
ของนักเรียนระดับ ป.๑-ป.๖

ครูออกแบบพัฒนาเรื่องละแวก (สื่อคำเมือง/เขียนอ่าน/CAI)

โรงเรียนกำหนดกลยุทธ์การส่งเสริมปัญหา
การอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียน

ครูจัดทำสื่อที่สอดคล้องกับ
เนื้อหาวิชาและสื่อที่นักเรียน
สนใจ

ครูออกแบบและเลือกความพึงพอใจ
ของนักเรียนเพื่อการใช้งาน

ครูฝึกนักเรียนให้ได้รับ
ความสนใจมากที่สุด โดยใช้ CAI

ครูนำสื่อ CAI ในการจัดการเรียนรู้

นำสื่อ CAI ไปใช้ในห้องเรียนที่บ้าน

ครูให้ผลประเมินผลด้าน
การอ่านออกเขียนได้ตามสภาพจริง

ผลสำเร็จ

- นักเรียนที่อ่านไม่ออกจาก จำนวน ๑๖ คน หรือจำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐
- นักเรียนที่อ่านไม่คล่องจาก จำนวน ๑๖ คน หรือจำนวน ๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๒๕
- นักเรียนที่เขียนไม่ได้จาก จำนวน ๓๓ คน หรือจำนวน ๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๑๘
- นักเรียนนิยมนวัตกรรม-มีแรงจูงใจในการเรียน ๑ ชั่วโมง นักเรียนมีสมาธิเรียนไม่ต่ำกว่า ๓๐ นาที
- ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ จากการนำสื่อไปใช้ที่บ้าน
- โรงเรียนมีสื่อและนวัตกรรมที่ทันสมัย
- โรงเรียนมียุทธศาสตร์ในด้าน การแก้ปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้

โรงเรียนวัดปากคู

ตำบลช้างซ้าย อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

เรื่องเด่นของพื้นที่

โรงเรียนวัดปากคู ตั้งอยู่ในพื้นที่ ตำบลช้างซ้าย อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีครูจำนวน ๑๒ คน นักเรียนจำนวน ๑๐๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๖๕ โรงเรียนวัดปากคู เป็นโรงเรียนที่มีเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา อีกทั้งครูยังมีองค์ความรู้ในการพัฒนาเทคโนโลยีที่ทันสมัยตอบสนองยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ทำให้ครูสามารถพัฒนาเทคโนโลยีการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัยและตอบสนองความสนใจของผู้เรียน โดยผู้เรียนสามารถใช้สื่อเทคโนโลยีได้ด้วยตนเองทั้งในโรงเรียนและที่บ้านทำให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาได้ตลอดเวลาตามที่ตนเองต้องการ ด้วยเหตุผลดังกล่าวโรงเรียนจึงมีสื่อนวัตกรรมที่ทันสมัย ทำให้พัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่องจนมีคุณภาพ และเป็นที่ยอมรับ

สถานการณ์กล่าวถึงที่มาและปัจจัย

สถานการณ์ที่เกี่ยวกับปัญหาการอ่านการเขียน ปีการศึกษา ๒๕๖๑ นักเรียนอ่านไม่ออก จำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๘๒ นักเรียนอ่านไม่คล่อง จำนวน ๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๕๓ นักเรียนอ่านจับใจความไม่ได้ จำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๘๘ นักเรียนเขียนไม่ได้ จำนวน ๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๐๓ นักเรียนเขียนสรุปความไม่ได้ จำนวน ๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๖๖ สถานการณ์ที่เกี่ยวกับปัญหาสุขภาพกายอ่อนหลัง นักเรียนเป็นเหา ร้อยละ ๒๕

นักเรียนพันพู ร้อยละ ๑๘ นักเรียนมีปัญหาภาวะอ่าน/พอม ร้อยละ ๒๐ และนักเรียน
มีปัญหาโภชนาการ ร้อยละ ๑๗

วิธีการและกระบวนการ

๑) ครูสำรวจสภาพการณ์การอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนระดับ ป.๑-ป.๖
๒) โรงเรียนกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อแก้ปัญหาการอ่านไม่ออกและเขียนไม่ได้ของ
นักเรียน ๓) ครูอบรมการพัฒนาสื่อและนวัตกรรม (สื่อทำมือ/แอนิเมชัน/CAI) ๔) ครู
ออกแบบสื่อที่หลากหลายทั้งสื่อทำมือและสื่อมัลติมีเดีย ๕) ครูสอบถามและสังเกต
ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการใช้สื่อ ๖) ครูคัดเลือกสื่อที่ได้รับความนิยมมากที่สุด
ได้แก่ CAI ๗) ครูผลิตสื่อ CAI ในการจัดการเรียนรู้ จำนวน ๘ เล่ม ได้แก่ เล่มที่ ๑
อักษรสามหมู่และการผัน วรรณยุกต์ เล่มที่ ๒ สระ เล่มที่ ๓ ตัวสะกด เล่มที่ ๔
อักษรควบกล้ำ เล่มที่ ๕ อักษรนำ เล่มที่ ๖ ตัวการ์ตูน เล่มที่ ๗ คำที่มี รร เล่มที่ ๘
คำที่มีพยัญชนะ สระ และเครื่องหมายที่ไม่ออกเสียง ๗) นำสื่อ CAI ใช้ในห้องเรียน
และบ้าน ๘) ครูวัดและประเมินผลด้านการอ่านออกเขียนได้ตามสภาพจริง

ความเปลี่ยนแปลง บุคคล ชุมชนท้องถิ่น ผู้มีส่วนร่วม

๑) นักเรียนชั้น ป.๑-ป.๖ ที่อ่านไม่ออกจาก จำนวน ๑๒ คน เหลือจำนวน
นักเรียนที่อ่านไม่ออก จำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐ ๒) นักเรียนชั้น ป.๑-ป.๖
ที่อ่านไม่คล่องจาก จำนวน ๓๙ คน เหลือจำนวนนักเรียนที่อ่านไม่คล่อง จำนวน
๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๙๗ ๓) นักเรียนชั้น ป.๑-ป.๖ ที่เขียนไม่ได้จาก จำนวน
๓๖ คน เหลือจำนวนนักเรียนเขียนไม่ได้ จำนวน ๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๓๓
๔) นักเรียนมีสมาธิและมีแรงจูงใจในการเรียน ๑ ชั่วโมง นักเรียนมีสมาธิเรียนไม่ต่ำ
กว่า ๓๐ นาที ๕) ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเรียนรู้จากการนำสื่อไปใช้ที่บ้าน
๖) โรงเรียนมีสื่อและนวัตกรรมที่ทันสมัย ๗) โรงเรียนมียุทธศาสตร์ในด้านการแก้
ปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้

โรงเรียนบ้านไสงาม

โรงเรียนต้นแบบ ชุมชนเข้มแข็ง

จำนวนนักเรียน

นักเรียน
จำนวนโรงเรียน **๑๕** คน

ครู **๕** คน
โรงเรียนอยู่ห่างไกล
ร้อยละ ๙.๔๓

๕๓ คน

ศิลปวัฒนธรรมชุมชน

หมิงตะลุง
ต.ภาษา

มโนราห์

สื่อ

เกมมิงโก

ตารางคำศัพท์

แบบภาพ
โรงเรียน

นิทาน
สำหรับเด็ก

ปัญหาสุขภาพ

เหา

ร้อยละ ๔๓.๔๘

ภาวะอ้วน

ร้อยละ ๑๙.๕๗

ภาวะนอน

ร้อยละ ๗.๑๔

สภาวะการณ์

นักเรียนจำนวนไม่ถึงครึ่งของจำนวน
จำนวนไม่ได้มีปัจจัยอื่น
และโรงเรียนอยู่ไกล

มีชุมชนอยู่ห่างไกลจากโรงเรียน
มีจำนวน ๓ วิชา
ตั้งอยู่ในพื้นที่ชนบทที่ห่างไกล
จำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนได้

นักเรียนเป็นทาส
ภาวะอ้วน และภาวะนอน

วิธีการและกระบวนการ

โรงเรียนเป็นอาสาสมัคร
บูรณาการศิลปวัฒนธรรม
กับการจัดการเรียนการสอน

โรงเรียนและชุมชนร่วมกัน
วางแผนในการจัดการเรียนการสอน
โดยบูรณาการศิลปวัฒนธรรมชุมชน

โรงเรียนและชุมชนกำหนด
แผนในการศึกษาและระยะเวลา
ในการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม

จัดทำแบบแผนโดยไม่มี
คณะกรรมการพิเศษ
และดำเนินการตามชุมชน

นักเรียนลงมือศึกษา
จากแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่จริง

นักเรียนมีการฝึก
หมิงตะลุงและวัฒนธรรมศิลปะ

นักเรียนร่วมแสดงศิลปะ-
วัฒนธรรมในการประกวด
การประกวดและการแข่งขัน

ครูและนักเรียน
ดำเนินการอย่างจริงจัง
ทุกปีอย่างต่อเนื่อง
และบูรณาการหลายฝ่าย

ผลที่เกิดขึ้น

นักเรียนจำนวนนักเรียน ๑๕ คน ครูจำนวน ๗ คน ศิลปวัฒนธรรม ๓๖.๑๖

นักเรียนเป็นทาสจำนวนลดลงจากร้อยละ ๔๓.๔๘ ลดเหลือ ร้อยละ ๓๐.๓๐

นักเรียนมีน้ำหนักลดลงที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน ร้อยละ ๑๙.๕๗

นักเรียนมีน้ำหนักเพิ่มขึ้นแต่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน ร้อยละ ๗.๑๔

โรงเรียนมีกิจกรรมบูรณาการการจัดการเรียนการสอนกับศิลปวัฒนธรรมในชุมชน

โรงเรียนมีสื่อการเรียนการสอนที่เป็นศิลปวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น

นักเรียนมีความภาคภูมิใจ ครอบคลุมถึงครูและนักเรียนวัฒนธรรมในท้องถิ่น

ภาพที่ ๖.๕ โรงเรียนบ้านไสงาม ตำบลช้างซ้าย อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โรงเรียนบ้านไสขาม

ตำบลช้างซ้าย อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

เรื่องเด่นของพื้นที่

โรงเรียนบ้านไสขาม ตั้งอยู่ในพื้นที่ ตำบลช้างซ้าย อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัด สุราษฎร์ธานี มีครูจำนวน ๕ คน นักเรียนจำนวน ๕๓ คน คิดเป็น ร้อยละ ๙.๔๓ โรงเรียนบ้านไสขาม เป็นโรงเรียนที่มีชุมชนที่มีแหล่งเรียนรู้ด้าน ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านภาคใต้ (หนังตะลุง ๓ ภาษา) ด้วยความเข้มแข็งทาง วัฒนธรรมและมีแหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ทำให้โรงเรียนมีหลักสูตรบูรณาการการจัดการเรียนการสอนกับศิลปวัฒนธรรม พื้นบ้านภาคใต้ โดยการไปศึกษาในแหล่งเรียนรู้และปราชญ์ชาวบ้านมาให้ความ รู้จนสามารถนำมาบูรณาการ จนสามารถนำไปแสดงผลเผยแพร่ในที่สาธารณะ ด้วยเหตุผลดังกล่าวโรงเรียนจึงได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากชุมชน และ ปราชญ์ชาวบ้าน ซึ่งได้ร่วมมือ ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่องจนมีคุณภาพ และเป็นที่ยอมรับ

สถานการณ์กล่าวถึงที่มาและปัจจัย

สถานการณ์ที่เกี่ยวกับปัญหาการอ่านการเขียน ปีการศึกษา ๒๕๖๑ นักเรียนอ่านไม่คล่อง จำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๓๐ นักเรียนอ่าน จับใจความไม่ได้ จำนวน ๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๒๘ นักเรียนเขียนสรุป ความไม่ได้ จำนวน ๒๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๗๑ สถานการณ์ที่เกี่ยวกับ ปัญหาสุขภาวะย้อนหลัง นักเรียนเป็นเหา ร้อยละ ๔๓.๔๘ นักเรียนมีปัญหา ภาวะอ้วน ร้อยละ ๑๙.๕๗ และนักเรียนมีปัญหาภาวะพอม ร้อยละ ๗.๑๔

สถานการณ์ที่เกี่ยวกับครู ครูมีความตั้งใจและเป็นครูที่อยู่ในชุมชน ชุมชนมีต้นทุนทางสังคมที่ดี ประกอบด้วยมีแหล่งการเรียนรู้ และบุคลากร ที่พร้อมให้การสนับสนุนโรงเรียน ทำให้โรงเรียนมีความพร้อมในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆ

วิธีการและกระบวนการ

๑) โรงเรียนมีนโยบายในการบูรณาการศิลปวัฒนธรรมกับการจัดการเรียนการสอน ๒) โรงเรียนและชุมชนร่วมการวางแผนในการจัดการเรียนการสอนโดยบูรณาการศิลปวัฒนธรรมชุมชน ๓) โรงเรียนและชุมชนกำหนดแผนในการศึกษาและระยะเวลาในการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมชุมชน ๔) จัดทำแผนการเรียนรู้โดยใช้คาบลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้และคาบกิจกรรมชุมชน ๕) นักเรียนลงไปศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่จริง ๖) นักเรียนฝึกการขีดหนังตะลุงและซำบกลอนหนังตะลุง ๗) นักเรียนร่วมแสดงหนังตะลุงโดยใช้เนื้อหาความรู้ในศาสตร์ภาษาไทยและการดูแลสุขภาพ ๘) ครูวัดและประเมินผลด้านการอ่านออกเขียนได้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และสุขภาพตามสภาพจริง

ความเปลี่ยนแปลง บุคคล ชุมชนท้องถิ่น ผู้มีส่วนร่วม

๑) นักเรียนชั้น ป.๑-ป.๖ ที่อ่านไม่คล่องจาก จำนวน ๑๕ คน เหลือจำนวนนักเรียนที่อ่านไม่คล่อง จำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๖๖ ๒) นักเรียนที่เป็นหามีจำนวนลดลงจากร้อยละ ๔๓.๔๘ ลดเหลือ ร้อยละ ๓๐.๕๐ ๓) นักเรียนมีน้ำหนักลดลงแต่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน ร้อยละ ๑๙.๕๗ ๔) นักเรียนมีน้ำหนักเพิ่มขึ้นแต่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน ร้อยละ ๓.๑๔ ๕) โรงเรียนมีสื่อการเรียนการสอนที่เป็นศิลปวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น ๖) นักเรียนมีความภาคภูมิใจ ตระหนักและอนุรักษ์วัฒนธรรมในท้องถิ่น ๗) โรงเรียนมีหลักสูตรบูรณาการการจัดการเรียนการสอนกับศิลปวัฒนธรรมในชุมชน

มหาวิทยาลัย ราชภัฏยะลา

อำเภอเมือง จังหวัดยะลา

โรงเรียนบ้านคอเฮะ ตำบลริโก้ อำเภอสุโหงปาดี จังหวัดนราธิวาส
โรงเรียนบ้านบลูกาสนอ ตำบลตะปอเยอะ อำเภอยี่งอ จังหวัดนราธิวาส
โรงเรียนบ้านบาโงย ตำบลบาโงย อำเภอรามัน จังหวัดยะลา

สื่อสร้างการเรียนรู้ “จากภาษาสู่สุขภาวะดี”

โครงการพัฒนานวัตกรรมส่งเสริมความรู้เรื่องสุขภาวะผ่านการพัฒนาความสามารถด้านภาษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ข้อมูลสภาวะการณ์

ผู้เรียน

- จำนวนผู้เรียน ๒๗๒๖ คน ชาย ๒,๐๐๐ คน หญิง ๗๒๖ คน
- ผลคะแนน คะแนน ONET ปี ๒๕๖๐ ของโรงเรียนเครือข่าย เฉลี่ย ๒๘.๒๕๕

ครู

- จำนวนครูในโรงเรียน ๘๖๖ คน ชาย ๒๒๒ คน หญิง ๖๔๔ คน
- มีวิทยฐานะ ๘๖๖ คน
- มีวิทยานิพนธ์ ๘๖ คน
- มีส่วนครูสอนนักเรียนคิดเป็นร้อยละ ๒๒.๒๕

สุขภาพฟัน

ร้อยละ ๗๒.๘๘

สถานการณ์ ปัญหาสุขภาพของนักเรียน

ทันตสุขภาพการ (ส่วนโรงเรียนที่เข้าร่วมผล)

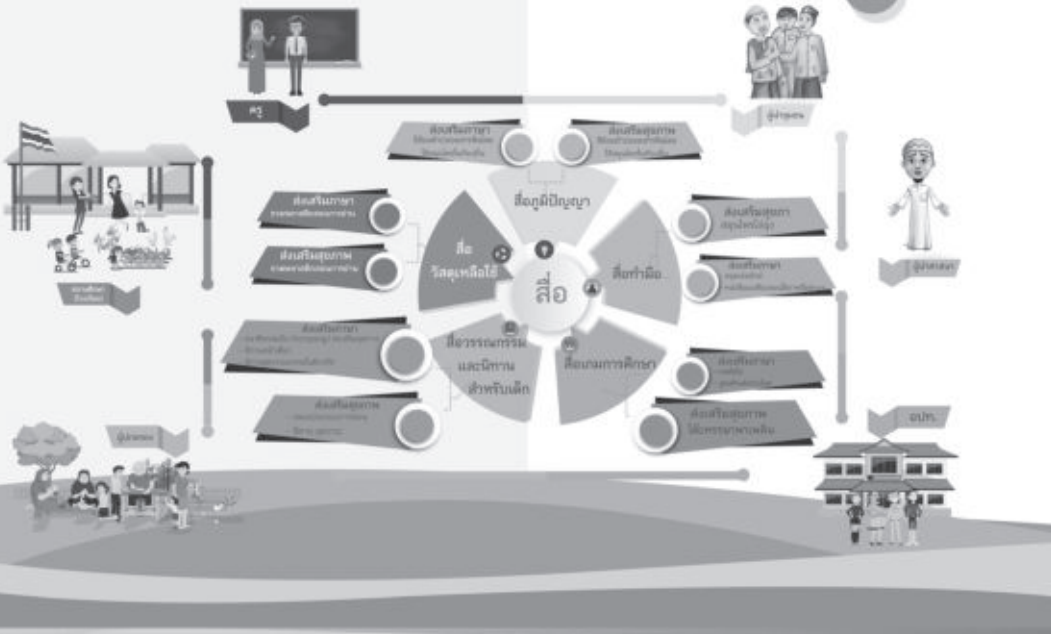
ร้อยละ ๒๑.๕

โรคมีฟันผุ

ร้อยละ ๑๘.๗

เหงา

ร้อยละ ๒๘.๕

“อ่าน...สร้างความรอบรู้ทางสุขภาพ”

ภาพที่ ๗ สื่อสร้างการเรียนรู้ “จากภาษาสู่สุขภาวะดี” มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา

การบริหารจัดการพัฒนาทักษะ การอ่านออกเขียนได้ เพื่อส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา มีสถาบันคู่ความร่วมมือ ประกอบด้วย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.) โดยสำนักสนับสนุนสุขภาวะชุมชน(สำนัก ๓) องค์การบริหารส่วนตำบลใน ๓ จังหวัดชายแดนใต้ ประกอบด้วย จังหวัดยะลา จำนวน ๘ โรงเรียน จังหวัดปัตตานี จำนวน ๓ โรงเรียน จังหวัดนราธิวาส จำนวน ๑๒ โรงเรียน จำนวนครู ๔๘๑ คน ชาย ๑๒๒ คน หญิง ๓๕๙ คน ข้าราชการครู ๒๕๐ คน อัตรากำลัง ๙๑ คน พนักงานราชการ ๔๐ คน สัดส่วนครูระดับประถมศึกษาต่อนักเรียนระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๒๕

สถานการณ์ที่เกี่ยวกับปัญหาการอ่าน การเขียน

ปีการศึกษา ๒๕๖๑ พบว่า ปัญหาแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ได้แก่ ๑) ปัญหานักเรียนอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ เกิดจาก (๑) นักเรียน ได้แก่ นักเรียนขาดเรียน นักเรียนใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่ ๒ นักเรียนมีปัญหาด้านสุขภาพ (๒) ผู้ปกครอง ได้แก่ ผู้ปกครองขาดการเอาใจใส่ดูแลทั้งในเรื่องการเรียนและสุขภาพ ผู้ปกครองไม่มีพื้นฐานความรู้ด้านภาษาไทย ผู้ปกครองไม่ให้การส่งเสริมสนับสนุนการเรียนของบุตรหลาน (๓) ครูครูสอนไม่ตรงสาย (๔) สื่อการเรียนการสอน ได้แก่ ขาดแคลนสื่อ

การสอน ขาดสื่อการสอนไม่สนใจ และไม่น่าสนใจ สื่อการเรียนการสอนไม่มีความหลากหลาย
๒) ปัญหา นักเรียนอ่านจับใจความและเขียนสรุปความไม่ได้ เกิดจาก (๑) นักเรียน ได้แก่
นักเรียนอ่านหนังสือไม่ออกและเขียนไม่ได้ นักเรียนไม่เข้าใจในสิ่งที่อ่าน นักเรียนไม่เข้าใจ
ความหมายของคำบางคำในประโยค (๒) บริบททางสังคม ในชีวิตประจำวันนักเรียนไม่ได้
สื่อสารด้วยภาษาไทยเป็นภาษาหลัก

วิธีการดำเนินงาน และกิจกรรมการดำเนินงาน พัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ เพื่อส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพ

การดำเนินงานโครงการพัฒนานวัตกรรมส่งเสริมความรอบรู้เรื่องสุขภาพผ่านการ
พัฒนาความสามารถด้านภาษามีการออกแบบแนวทางการขับเคลื่อน ๓ โครงการ ประกอบด้วย
โครงการย่อยที่ ๑ พัฒนาระบบ กลไก การขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการ คือ
ชุดกิจกรรมที่ ๑ การสร้างทีมงานเตรียมการสร้างเครือข่าย ชุดกิจกรรมที่ ๒ การจัดทำ
ฐานข้อมูลเพื่อนำมาใช้ ชุดกิจกรรมที่ ๓ การเผยแพร่สื่อ เครื่องมือและนวัตกรรม
การจัดการเรียนรู้ โครงการย่อยที่ ๒ การพัฒนาสื่อ กิจกรรมการเรียนรู้ และเครื่องมือ
ประเมินเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านภาษาร่วมกับภาคีเครือข่าย คือ ชุดกิจกรรมที่ ๑ การ
ชี้แจงสร้างความเข้าใจต่อการดำเนินงานระหว่างภาคีเครือข่าย ชุดกิจกรรมที่ ๒ การพัฒนา
ศักยภาพเครือข่าย ชุดกิจกรรมที่ ๓ การพัฒนาสื่อที่เหมาะสม ชุดกิจกรรมที่ ๔ ออกแบบ
กิจกรรมการเรียนรู้ ชุดกิจกรรมที่ ๕ การพัฒนาเครื่องมือ/คู่มือประเมิน ชุดกิจกรรมที่ ๖
ประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ชุดกิจกรรมที่ ๗ เวทีถอดบทเรียน และโครงการย่อยที่ ๓
การสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านภาษาของผู้เรียน คือ ชุด
กิจกรรมที่ ๑ การสนับสนุนทุนการดำเนินงานให้กับสถานศึกษา ชุดกิจกรรมที่ ๒ สถาน
ศึกษาดำเนินกิจกรรมส่งเสริมความสามารถด้านภาษา

การดำเนินโครงการพัฒนานวัตกรรมส่งเสริมความรอบรู้เรื่องสุขภาพผ่านการพัฒนา
ความสามารถด้านภาษา มีการออกแบบแนวทางการขับเคลื่อนทั้งโครงการใน ๓ โครงการ
ย่อย โดยมีรายละเอียดการดำเนินงานประกอบด้วย ๒ ส่วน ได้แก่ (๑) สรุปภาพรวมการ
ดำเนินงาน และ (๒) ผลผลิต ผลลัพธ์ และตัวชี้วัดโครงการ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

โครงการย่อยที่ ๑ พัฒนาระบบ กลไก การขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการ

๑) การสร้างทีมงานเตรียมการสร้างเครือข่าย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ได้มีการลงนามความร่วมมือในระดับพื้นที่กับองค์การบริหารส่วนตำบลรวม ๘ แห่ง และสถานศึกษารวม ๒๓ แห่งในการเข้าร่วมโครงการซึ่งนับเป็นจุดเริ่มต้นของความร่วมมือในระดับพื้นที่ โดยมีการแต่งตั้งคณะทำงานระดับมหาวิทยาลัย ๑ ชุด เพื่อเป็นกลไกการขับเคลื่อนในระดับพื้นที่ชายแดนใต้ตลอดจนมีการผลักดันให้มีการตั้งคณะกรรมการในระดับตำบล เพื่อให้เป็นกลไกระดับตำบลต่อไป

การดำเนินงานในโครงการย่อยที่ ๑ นี้ นอกจากการพัฒนา ระบบ กลไก การขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการแล้ว ยังมีประเด็นของการทำความเข้าใจการสร้างความตระหนักของการส่งเสริมสุขภาพผ่านการพัฒนาความสามารถด้านภาษาให้กับเด็กนักเรียน ตลอดจนการทำความเข้าใจต่อบทบาทของภาคีร่วมพัฒนาทุกภาคส่วน ดังนั้นในการดำเนินงานในระยะที่ ๑ ในทุกกิจกรรมมีการพูดคุยทำความเข้าใจในประเด็นดังกล่าวกับภาคีร่วมพัฒนา เช่น ในการลงนามความร่วมมือในวันที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ และในระยะที่ ๒ ในวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๑ ได้มีการประชุมร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาและผู้อำนวยการหรือผู้บริหารโรงเรียน ๒๓ โรงเรียน และในวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ได้จัดกิจกรรมการลงนามความร่วมมือร่วมกัน (MOU) เพิ่มเติมสำหรับโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการในภายหลัง และนำไปสู่การดำเนินงานในระดับตำบลโดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสานการทำงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้นำชุมชนผู้นำศาสนาในการริเริ่มให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการเครือข่ายการส่งเสริมความรู้เรื่องสุขภาพผ่านการพัฒนาความสามารถด้านภาษาในระดับตำบล

๒) การจัดทำฐานข้อมูลเพื่อการนำไปใช้

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาไป ปรับปรุงฐานข้อมูล Education ของมหาวิทยาลัยเพื่อให้รองรับ การนำข้อมูลของโครงการพัฒนานวัตกรรมส่งเสริมความรู้เรื่องสุขภาพผ่านการพัฒนาความสามารถด้านภาษา มาใช้และการดำเนินงานของโครงการต่อไป โดยมีการศึกษาบริบทเชิงพื้นที่ในเบื้องต้น ตลอดจนทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเครื่องมือ ๒ ชนิด คือ เครื่องมือประเมินสภาวะการนทางการศึกษาในระดับสถานศึกษา และเครื่องมือประเมินความสามารถด้านภาษา ป.๑ - ป.๖ ซึ่งได้พัฒนาและใช้ในภาคเรียนที่ ๑/๒๕๖๑ - ๒/๒๕๖๒ ทั้งนี้มหาวิทยาลัยได้อบรมปฏิบัติการปรับปรุงฐานข้อมูลและเชื่อมโยงการนำไปใช้กับ

สถานศึกษาโดยมี Admin ประจำโรงเรียนที่สามารถเข้าใช้งานระบบฐานข้อมูลและเชื่อมโยงการนำไปใช้กับสถานศึกษา

๓) การเผยแพร่สื่อ เครื่องมือและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ร่วมกับเครือข่ายทั้ง ๘ ตำบล ๒๓ โรงเรียนได้ดำเนินการจัดนิทรรศการดำเนินงานเผยแพร่นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถด้านภาษาส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาวะ ในวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ โดยเชิญสถานศึกษาใกล้เคียง ตัวแทนชุมชน และผู้สนใจเข้าร่วมในงานนิทรรศการด้วย เพื่อให้การเผยแพร่ความรู้นวัตกรรมเกิดประโยชน์ที่กว้างขวางขึ้นโดยการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้

โครงการย่อยที่ ๒ พัฒนาสื่อ กิจกรรมการเรียนรู้ และเครื่องมือประเมินเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านภาษาร่วมกับภาคีเครือข่าย ได้มีการชี้แจงสร้างความเข้าใจกับภาคีร่วมพัฒนาและได้ประชุมร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา และผู้อำนวยการและผู้บริหารโรงเรียน ๒๓ แห่ง เพื่อเป็นการทบทวนบทบาทหน้าที่และแผนการทำงานร่วมกันนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพเครือข่ายและพัฒนาสื่อที่เหมาะสมดังนี้

๑) การพัฒนาศักยภาพเครือข่าย ได้มีการเริ่มการพัฒนาศักยภาพเครือข่าย โดย (๑) พัฒนาศักยภาพครูผู้สอนในการผลิตสื่อต้นแบบ (๒) พัฒนาศักยภาพครูผู้สอนทักษะการสอนภาษาไทย หลักสูตร “ก่อร่างสร้างคำ” (๓) พัฒนาศักยภาพครูผู้สอนทักษะการสอนภาษาไทย หลักสูตร “นำคำสร้างประโยค” (๔) การอบรมเชิงปฏิบัติการในการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการส่งเสริมสุขภาวะของนักเรียนในพื้นที่ชายแดนใต้ (๕) การอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพครูในการถอดบทเรียนเพื่อส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาวะผ่านการพัฒนาความสามารถด้านภาษาของนักเรียนในพื้นที่ชายแดนใต้

๒) การพัฒนาสื่อที่เหมาะสม ได้มีการทบทวนเอกสารและศึกษาริบทพื้นที่ในเบื้องต้นเพื่อเป็นแนวทางการออกแบบการผลิตสื่อระดับสถานศึกษา และมีการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาสื่อและกิจกรรมการสอนเพื่อการส่งเสริมความรอบรู้เรื่องสุขภาวะผ่านการพัฒนาความสามารถด้านภาษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาในพื้นที่ชายแดนใต้

๓) ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ มีการอบรมปฏิบัติการเพื่อพัฒนาสื่อต้นแบบและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน

๔) การพัฒนาเครื่องมือประเมินและคู่มือ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาได้ทบทวน/พัฒนาเครื่องมือและคู่มือประเมินความสามารถด้านภาษาเพื่อให้สถานศึกษาได้นำไปใช้ และสถานศึกษาได้ออกแบบการเรียนรู้ และดำเนินการจัดการเรียนรู้และติดตามผลการนำสื่อไปใช้กับนักเรียน

โครงการย่อยที่ ๓ การสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านภาษาของผู้เรียน โดยมีการสนับสนุนทุนการดำเนินงานให้กับสถานศึกษาซึ่งได้มีการพัฒนาข้อเสนอโครงการที่เหมาะสมกับการแก้ปัญหาด้านความสามารถด้านภาษาและปัญหาสุขภาพของนักเรียน

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

ได้แก่ ได้ริเริ่มให้เกิดเครือข่ายการทำงานเพื่อส่งเสริมความรอบรู้เรื่องสุขภาพผ่านการพัฒนาความสามารถด้านภาษาในระดับของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาเป็นกลไกประสานร่วมกับภาคีร่วมพัฒนาและภาคีสันับสนุนตลอดจนริเริ่มให้มีการสร้างกลไกในระดับตำบลอันจะนำไปสู่ความยั่งยืนของการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมความรอบรู้เรื่องสุขภาพผ่านการพัฒนาความสามารถด้านภาษาต่อไปโดยมีกิจกรรมสำคัญดังนี้

- ๑) มีการพูดคุยถึงโครงสร้างคณะกรรมการเครือข่ายการส่งเสริมความรอบรู้เรื่องสุขภาพผ่านการพัฒนาความสามารถด้านภาษาในระดับตำบลโดยมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทุกตำบลเป็นประธาน และมีผู้นำชุมชนเป็นคณะกรรมการ
- ๒) พัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้ และการผลิตสื่อ
- ๓) มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาก่อนการดำเนินกิจกรรมของสถานศึกษา
- ๔) มีการดำเนินงานในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรมและใกล้ชิด และปรากฏผลลัพธ์การทำงานดังนี้

โครงการย่อยที่ ๑ พัฒนาระบบ กลไก การขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการ ปรากฏความชัดเจนของเครือข่ายการส่งเสริมความรอบรู้เรื่องสุขภาพในระดับตำบล โดยมีมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาเป็นกลไกประสาน และมีกิจกรรมเครือข่ายที่ชัดเจนในการพัฒนาศักยภาพบุคลากรของภาคีเครือข่าย

โครงการย่อยที่ ๒ การพัฒนาสื่อ กิจกรรมการเรียนรู้ และเครื่องมือประเมินเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านภาษาร่วมกับภาคีเครือข่าย ปรากฏความชัดเจนของการมี

ส่วนร่วมของชุมชนในการส่งเสริมความรอบรู้เรื่องสุขภาวะผ่านการพัฒนาความสามารถด้านภาษา โดยมีกิจกรรมร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับผู้ประกอบการ

โครงการย่อยที่ ๓ สนับสนุนการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านภาษาของผู้เรียน ปรากฏความชัดเจนในการที่ภาคีร่วมพัฒนาและภาคีสับสนุน มีความรู้ความเข้าใจเพื่อการส่งเสริมสุขภาวะผ่านการพัฒนาความสามารถด้านภาษา โดยมีการดำเนินโครงการในระดับสถานศึกษา และมีการพัฒนาศักยภาพภาคีเครือข่ายให้มีความรู้ความเข้าใจ

การเปลี่ยนแปลงของผู้เรียน

ผลการประเมินความสามารถด้านภาษา Base line/End line ป.๑-ป.๖

ประถมศึกษาตอนต้น (ป.๑ - ป.๓)

การแปลผล	ควรปรับปรุง ๐ - ๒๕	พอใช้ ๒๖ - ๓๕	ดี ๓๖ - ๔๕	ดีมาก ๔๖ - ๕๕
สัญลักษณ์	🚩	🚩🚩	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩🚩

ประถมศึกษาตอนปลาย (ป.๔ - ป.๖)

การแปลผล	ควรปรับปรุง ๐ - ๑๐	พอใช้ ๑๑ - ๒๐	ดี ๒๑ - ๓๐	ดีมาก ๓๑ - ๔๐
สัญลักษณ์	🚩	🚩🚩	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩🚩

ตารางที่ ๑ ผลการประเมินความสามารถด้านภาษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

ลำดับ	โรงเรียน	Base line	End line
๑	โรงเรียนที่ ๑	🚩	🚩🚩🚩
๒	โรงเรียนที่ ๒	🚩🚩	🚩🚩🚩
๓	โรงเรียนที่ ๓	🚩	🚩🚩🚩🚩
๔	โรงเรียนที่ ๔	🚩	🚩🚩
๕	โรงเรียนที่ ๕	🚩	🚩🚩🚩🚩
๖	โรงเรียนที่ ๖	🚩	🚩🚩🚩
๗	โรงเรียนที่ ๗	🚩	🚩🚩
๘	โรงเรียนที่ ๘	🚩	🚩🚩🚩
๙	โรงเรียนที่ ๙	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩🚩
๑๐	โรงเรียนที่ ๑๐	🚩	🚩🚩🚩
๑๑	โรงเรียนที่ ๑๑	🚩🚩	🚩🚩
๑๒	โรงเรียนที่ ๑๒	🚩	🚩🚩
๑๓	โรงเรียนที่ ๑๓	🚩	🚩🚩
๑๔	โรงเรียนที่ ๑๔	🚩🚩	🚩
๑๕	โรงเรียนที่ ๑๕	🚩	🚩
๑๖	โรงเรียนที่ ๑๖	🚩	🚩
๑๗	โรงเรียนที่ ๑๗	🚩	🚩🚩
๑๘	โรงเรียนที่ ๑๘	🚩	🚩🚩
๑๙	โรงเรียนที่ ๑๙	🚩	🚩
๒๐	โรงเรียนที่ ๒๐	🚩🚩	🚩🚩🚩
๒๑	โรงเรียนที่ ๒๑	🚩	🚩
๒๒	โรงเรียนที่ ๒๒	🚩	🚩🚩🚩
๒๓	โรงเรียนที่ ๒๓	🚩	🚩🚩🚩
ภาพรวม		🚩	🚩🚩

จากตารางที่ ๑ พบว่าจำนวนโรงเรียนที่มีการพัฒนาความสามารถด้านภาษาของผู้เรียนอย่างน้อย ๑ ระดับ จำนวน ๑๖ โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๕๗ และมีโรงเรียนที่ไม่มีการพัฒนาความสามารถด้านภาษา จำนวน ๖ โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๐๙ และมี

โรงเรียนที่มีการพัฒนาความสามารถด้านภาษาลดลงจากเดิม จำนวน ๑ โรงเรียน คิดเป็น ร้อยละ ๔.๓๕ และภาพรวมในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนที่มีการพัฒนาความสามารถด้านภาษาจากระดับ ควรปรับปรุง (๒) เป็นระดับ พอใช้ (๒๒)

ตารางที่ ๒ ผลการประเมินความสามารถด้านภาษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

ลำดับ	โรงเรียน	Base line	End line
๑	โรงเรียนที่ ๑	🚩🚩	🚩🚩🚩
๒	โรงเรียนที่ ๒	🚩🚩🚩	🚩🚩
๓	โรงเรียนที่ ๓	🚩🚩🚩	🚩🚩
๔	โรงเรียนที่ ๔	🚩🚩	🚩
๕	โรงเรียนที่ ๕	🚩🚩	🚩
๖	โรงเรียนที่ ๖	🚩🚩	🚩🚩
๗	โรงเรียนที่ ๗	🚩🚩	🚩
๘	โรงเรียนที่ ๘	🚩	🚩🚩🚩
๙	โรงเรียนที่ ๙	🚩🚩	🚩🚩🚩
๑๐	โรงเรียนที่ ๑๐	🚩🚩🚩	🚩🚩
๑๑	โรงเรียนที่ ๑๑	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩
๑๒	โรงเรียนที่ ๑๒	🚩	🚩🚩
๑๓	โรงเรียนที่ ๑๓	🚩🚩	🚩🚩🚩
๑๔	โรงเรียนที่ ๑๔	🚩	🚩🚩🚩
๑๕	โรงเรียนที่ ๑๕	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩
๑๖	โรงเรียนที่ ๑๖	🚩	🚩🚩
๑๗	โรงเรียนที่ ๑๗	🚩	🚩🚩
๑๘	โรงเรียนที่ ๑๘	🚩🚩	🚩🚩🚩
๑๙	โรงเรียนที่ ๑๙	🚩	🚩🚩
๒๐	โรงเรียนที่ ๒๐	🚩🚩	🚩🚩🚩
๒๑	โรงเรียนที่ ๒๑	🚩	🚩🚩
๒๒	โรงเรียนที่ ๒๒	🚩	🚩🚩🚩
๒๓	โรงเรียนที่ ๒๓	🚩	🚩🚩
ภาพรวม		🚩🚩	🚩🚩🚩

จากตารางที่ ๒ พบว่า จำนวนโรงเรียนที่มีการพัฒนาความสามารถด้านภาษาของผู้เรียนอย่างน้อย ๑ ระดับ จำนวน ๑๗ โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๕๑ และมีโรงเรียนที่ไม่มีการพัฒนาความสามารถด้านภาษา จำนวน ๕ โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๗๔ และมีโรงเรียนที่มีการพัฒนาความสามารถด้านภาษาลดลงจากเดิม จำนวน ๑ โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ ๔.๓๕ และภาพรวมในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ โรงเรียนที่มีการพัฒนาความสามารถด้านภาษาจากระดับพอใช้ (๒๒) เป็นระดับ ดี (๒๒๒)

ตารางที่ ๓ ผลการประเมินความสามารถด้านภาษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

ลำดับ	โรงเรียน	Base line	End line
๑	โรงเรียนที่ ๑	🚩🚩	🚩🚩🚩🚩
๒	โรงเรียนที่ ๒	🚩🚩	🚩🚩🚩
๓	โรงเรียนที่ ๓	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩
๔	โรงเรียนที่ ๔	🚩🚩	🚩🚩🚩🚩
๕	โรงเรียนที่ ๕	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩
๖	โรงเรียนที่ ๖	🚩🚩	🚩🚩🚩
๗	โรงเรียนที่ ๗	🚩🚩	🚩🚩🚩
๘	โรงเรียนที่ ๘	🚩	🚩
๙	โรงเรียนที่ ๙	🚩🚩	🚩🚩🚩
๑๐	โรงเรียนที่ ๑๐	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩
๑๑	โรงเรียนที่ ๑๑	🚩🚩	🚩🚩
๑๒	โรงเรียนที่ ๑๒	🚩	🚩🚩
๑๓	โรงเรียนที่ ๑๓	🚩🚩	🚩🚩
๑๔	โรงเรียนที่ ๑๔	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩
๑๕	โรงเรียนที่ ๑๕	🚩🚩	🚩🚩
๑๖	โรงเรียนที่ ๑๖	🚩🚩	🚩🚩
๑๗	โรงเรียนที่ ๑๗	🚩	🚩🚩
๑๘	โรงเรียนที่ ๑๘	🚩🚩	🚩🚩
๑๙	โรงเรียนที่ ๑๙	🚩🚩	🚩🚩
๒๐	โรงเรียนที่ ๒๐	🚩	🚩🚩🚩

ลำดับ	โรงเรียน	Base line	End line
๒๑	โรงเรียนที่ ๒๑	🚩🚩	🚩🚩
๒๒	โรงเรียนที่ ๒๒	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩🚩
๒๓	โรงเรียนที่ ๒๓	🚩	🚩🚩
ภาพรวม		🚩🚩	🚩🚩🚩

จากตารางที่ ๓ พบว่า จำนวนโรงเรียนที่มีการพัฒนาความสามารถด้านภาษาของผู้เรียนอย่างน้อย ๑ ระดับ จำนวน ๑๑ โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๘๓ และมีโรงเรียนที่ไม่มีการพัฒนาความสามารถด้านภาษา จำนวน ๑๒ โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๑๗ และภาพรวมในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนที่มีการพัฒนาความสามารถด้านภาษาจากระดับ พอใช้ (๒๒) เป็นระดับ ดี (๒๒๒)

ตารางที่ ๔ ผลการประเมินความสามารถด้านภาษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ลำดับ	โรงเรียน	Base line	End line
๑	โรงเรียนที่ ๑	🚩🚩	🚩🚩🚩
๒	โรงเรียนที่ ๒	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩
๓	โรงเรียนที่ ๓	🚩🚩	🚩🚩🚩🚩
๔	โรงเรียนที่ ๔	🚩🚩	🚩🚩🚩🚩
๕	โรงเรียนที่ ๕	🚩🚩	🚩🚩🚩
๖	โรงเรียนที่ ๖	🚩🚩	🚩🚩🚩
๗	โรงเรียนที่ ๗	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩🚩
๘	โรงเรียนที่ ๘	🚩🚩	🚩🚩🚩
๙	โรงเรียนที่ ๙	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩🚩
๑๐	โรงเรียนที่ ๑๐	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩
๑๑	โรงเรียนที่ ๑๑	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩🚩
๑๒	โรงเรียนที่ ๑๒	🚩🚩	🚩🚩🚩
๑๓	โรงเรียนที่ ๑๓	🚩🚩	🚩🚩🚩
๑๔	โรงเรียนที่ ๑๔	🚩🚩	🚩🚩🚩
๑๕	โรงเรียนที่ ๑๕	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩
๑๖	โรงเรียนที่ ๑๖	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩

ลำดับ	โรงเรียน	Base line	End line
๑๗	โรงเรียนที่ ๑๗	🚩🚩	🚩🚩🚩
๑๘	โรงเรียนที่ ๑๘	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩🚩
๑๙	โรงเรียนที่ ๑๙	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩
๒๐	โรงเรียนที่ ๒๐	🚩🚩	🚩🚩🚩
๒๑	โรงเรียนที่ ๒๑	🚩🚩	🚩🚩🚩
๒๒	โรงเรียนที่ ๒๒	🚩🚩	🚩🚩🚩
๒๓	โรงเรียนที่ ๒๓	🚩🚩	🚩🚩🚩
ภาพรวม		🚩🚩	🚩🚩🚩

จากตารางที่ ๔ พบว่าจำนวนโรงเรียนที่มีการพัฒนาความสามารถด้านภาษาของผู้เรียนอย่างน้อย ๑ ระดับ จำนวน ๑๘ โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ ๗๘.๖๒ และมีโรงเรียนที่ไม่มีการพัฒนาความสามารถด้านภาษา จำนวน ๕ โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๓๘ และภาพรวมในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนที่มีการพัฒนาความสามารถด้านภาษาจากระดับพอใช้ (๒๒) เป็นระดับ ดี (๒๒๒)

ตารางที่ ๕ ผลการประเมินความสามารถด้านภาษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ลำดับ	โรงเรียน	Base line	End line
๑	โรงเรียนที่ ๑	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩🚩
๒	โรงเรียนที่ ๒	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩🚩
๓	โรงเรียนที่ ๓	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩🚩
๔	โรงเรียนที่ ๔	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩🚩
๕	โรงเรียนที่ ๕	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩
๖	โรงเรียนที่ ๖	🚩🚩	🚩🚩🚩
๗	โรงเรียนที่ ๗	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩🚩
๘	โรงเรียนที่ ๘	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩
๙	โรงเรียนที่ ๙	🚩🚩🚩🚩	🚩🚩🚩🚩
๑๐	โรงเรียนที่ ๑๐	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩🚩
๑๑	โรงเรียนที่ ๑๑	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩🚩
๑๒	โรงเรียนที่ ๑๒	🚩🚩🚩	🚩🚩

ลำดับ	โรงเรียน	Base line	End line
๑๓	โรงเรียนที่ ๑๓	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩
๑๔	โรงเรียนที่ ๑๔	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩🚩
๑๕	โรงเรียนที่ ๑๕	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩
๑๖	โรงเรียนที่ ๑๖	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩
๑๗	โรงเรียนที่ ๑๗	🚩🚩	🚩🚩🚩
๑๘	โรงเรียนที่ ๑๘	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩
๑๙	โรงเรียนที่ ๑๙	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩
๒๐	โรงเรียนที่ ๒๐	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩
๒๑	โรงเรียนที่ ๒๑	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩
๒๒	โรงเรียนที่ ๒๒	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩🚩
๒๓	โรงเรียนที่ ๒๓	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩
ภาพรวม		🚩🚩🚩	🚩🚩🚩

จากตารางที่ ๕ พบว่าจำนวนโรงเรียนที่มีการพัฒนาความสามารถด้านภาษาของผู้เรียนอย่างน้อย ๑ ระดับ จำนวน ๑๑ โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๘๓ และมีโรงเรียนที่ไม่มีการพัฒนาความสามารถด้านภาษา จำนวน ๑๑ โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๘๓ และมีโรงเรียนที่มีการพัฒนาความสามารถด้านภาษาลดลงจากเดิม จำนวน ๑ โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ ๔.๓๕ และภาพรวมในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนที่มีการพัฒนาความสามารถด้านภาษาจากระดับ ดี (🚩🚩🚩 คะแนนเฉลี่ย ๒๔.๕) เป็นระดับ ดี (🚩🚩🚩 คะแนนเฉลี่ย ๒๗.๙๖) ซึ่งคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้น

ตารางที่ ๖ ผลการประเมินความสามารถด้านภาษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ลำดับ	โรงเรียน	Base line	End line
๑	โรงเรียนที่ ๑	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩🚩
๒	โรงเรียนที่ ๒	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩
๓	โรงเรียนที่ ๓	🚩🚩	🚩🚩🚩🚩
๔	โรงเรียนที่ ๔	🚩🚩	🚩🚩🚩
๕	โรงเรียนที่ ๕	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩
๖	โรงเรียนที่ ๖	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩

ลำดับ	โรงเรียน	Base line	End line
๗	โรงเรียนที่ ๗	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩
๘	โรงเรียนที่ ๘	🚩🚩	🚩🚩
๙	โรงเรียนที่ ๙	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩🚩
๑๐	โรงเรียนที่ ๑๐	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩
๑๑	โรงเรียนที่ ๑๑	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩
๑๒	โรงเรียนที่ ๑๒	🚩🚩🚩	🚩🚩
๑๓	โรงเรียนที่ ๑๓	🚩🚩	🚩🚩🚩
๑๔	โรงเรียนที่ ๑๔	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩
๑๕	โรงเรียนที่ ๑๕	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩
๑๖	โรงเรียนที่ ๑๖	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩🚩
๑๗	โรงเรียนที่ ๑๗	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩
๑๘	โรงเรียนที่ ๑๘	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩
๑๙	โรงเรียนที่ ๑๙	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩
๒๐	โรงเรียนที่ ๒๐	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩🚩
๒๑	โรงเรียนที่ ๒๑	🚩🚩	🚩🚩🚩
๒๒	โรงเรียนที่ ๒๒	🚩🚩	🚩🚩🚩
๒๓	โรงเรียนที่ ๒๓	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩🚩
ภาพรวม		🚩🚩🚩	🚩🚩🚩

จากตารางที่ ๖ พบว่าจำนวนโรงเรียนที่มีการพัฒนาความสามารถด้านภาษาของผู้เรียนอย่างน้อย ๑ ระดับ จำนวน ๑๐ โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๔๘ และมีโรงเรียนที่ไม่มีการพัฒนาความสามารถด้านภาษา จำนวน ๑๒ โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๕๒ และมีโรงเรียนที่มีการพัฒนาความสามารถด้านภาษาลดลงจากเดิม จำนวน ๑ โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ ๔.๓๕ และภาพรวมในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนที่มีการพัฒนาความสามารถด้านภาษาจากระดับ ดี (🚩🚩🚩 คะแนนเฉลี่ย ๒๑.๕๗) เป็นระดับ ดี (🚩🚩🚩 คะแนนเฉลี่ย ๒๖.๔๘) ซึ่งคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้น

ผลการเปลี่ยนแปลงในด้านการแก้ปัญหาสุขภาพ

ชื่อปัญหาสุขภาพ	การแก้ไขปัญหา
๑. สุขภาพฟัน	<ul style="list-style-type: none"> - ได้จัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้ความเข้าใจในการรักษาความสะอาดในช่องปากและฟัน - ได้จัดกิจกรรมการแปรงฟันหลังมือเที่ยง - ได้จัดอบรมให้ความรู้แก่นักเรียนให้ตระหนักในเรื่องความสำคัญของฟัน และทำข้อตกลงกับโรงพยาบาลในด้านการบริการทันตกรรม - ส่งเสริมนักเรียนมีกิจกรรมแปรงฟันตอนเช้า และแปรงฟันหลังรับประทานอาหารเที่ยง - จัดเวทีการประกวดหนูน้อยฟันสวย ร่วมกับหน่วยงานราชการในท้องถิ่น
๒. โรคผิวหนัง	<ul style="list-style-type: none"> - แนะนำวิธีล้างทำความสะอาดมือ/ร่างกาย ให้นักเรียน - ส่งเสริมให้นักเรียนศึกษาภูมิปัญญาสมุนไพรในท้องถิ่นในการรักษาโรคผิวหนัง
๓. เหา	<ul style="list-style-type: none"> - ได้จัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้ความเข้าใจในการรักษาความสะอาดสุขภาพผม - ได้ให้นักเรียนมีการหมักเหา เพื่อกำจัดเหาเดือนละครั้ง - ส่งเสริมให้นักเรียนศึกษาภูมิปัญญาสมุนไพรในท้องถิ่นในการรักษาโรคเหา
๔. ทูฟโภชนาการ ส่วนสูง/น้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์)	<ul style="list-style-type: none"> - ได้เพิ่มอาหารเสริม (นม) - โรงเรียนเสริมอาหารเช้า-กลางวัน (๒ มื้อ) - จัดอาหารกลางวันให้ครบ ๕ หมู่และจัดประชุมผู้ปกครองตระหนักในเรื่องสุขภาพและอาหารการกินของนักเรียน
๕. ไข่เลือดออก	<ul style="list-style-type: none"> - โรงเรียนรณรงค์การกำจัดลูกน้ำยุงลายทุกเดือน - โรงพยาบาลมีการเข้ามาพ่นควันกำจัดแหล่งกำเนิดเพาะพันธุ์ยุงลายทุกเดือน

การพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อการส่งเสริมความสามารถด้านภาษาและส่งเสริมสุขภาพ

๑) สื่อแบ่งได้ ๔ ประเภท ได้แก่ (๑) สื่อภูมิปัญญา เช่น สีย้อมผ้าปลอดสารพิษโดยใช้สมุนไพรในท้องถิ่นเพื่อทำผ้าบาติกโบราณ (โรงเรียนบ้านดอเฮะ) (๒) สื่อจากวัสดุเหลือใช้ในท้องถิ่น เช่น ขวดพลาสติกสอนการอ่าน (โรงเรียนบ้านตะโละบูเกะ) (๓) สื่อทำมือ เช่น สมุดเล่มยักษ์ สมุนไพรไต้ยุง (โรงเรียนบ้านบลูกาสนอ) หนังสือมะเฟืองสอนใช้ภาพสื่อต่างๆ

(โรงเรียนบ้านลาแล) (๔) สื่อวรรณกรรมและนิทานสำหรับเด็ก เช่น อนุชาชิตกอมปั่งส่งเสริมสุขภาวะ (โรงเรียนบ้านภูวา) นิทานหน้าเดียว (โรงเรียนบ้านยี่อโร๊ะ) เพลงประกอบการสอน (โรงเรียนบ้านควนแดน) นิทานสุขภาวะ (โรงเรียนบ้านตะโละมีญูอ) ชุดนิทานจากวรรณกรรมในฝึกกรีซ (มร.ภยะลา) ๒) สื่อเกมการศึกษา เกมไชโย (โรงเรียนบ้านยี่อโร๊ะ) ลูกเต๋าแต่งประโยค (โรงเรียนศานติวิทยา)

แหล่งเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ต้นแบบ

ได้แก่ ๑) คลินิกภาษา (โรงเรียนบันบลูกาสนอ) ๒) ลานภาษา (โรงเรียนบ้านบาโงย) ๓) สียอมฟ้าปลอดสารพิษ (โรงเรียนบ้านดอเฮะ)

ปัญหา อุปสรรค การดำเนินงาน

การประสานงาน เป็นปัญหาอุปสรรคในการสร้างความเข้าใจร่วมกันในระยะแรกที่เป็นจุดเริ่มต้นการดำเนินงานมีปัญหาในการประสานงานกับสถานศึกษา และพื้นที่ เนื่องจากมีการย้ายสลับตำแหน่งของผู้บริหารสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการปรับแผนการดำเนินงานให้มีการถอดบทเรียนและลงพื้นที่ในการติดตามงานในระดับตำบลและสถานศึกษาให้มากขึ้นโดยมี การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในด้านของบุคคล ชุมชนท้องถิ่นและผู้มีส่วนร่วม ดังนี้ ๑) ด้านบุคคล ได้แก่ การอ่านออกเขียนได้มีพัฒนาการที่ดีขึ้นในแต่ละระดับชั้น มีพฤติกรรมดูแลสุขภาพของตนเอง ๒) ด้านชุมชนท้องถิ่น ได้มีการนำภูมิปัญญาที่มีอยู่ในชุมชนท้องถิ่นในการส่งเสริมสุขภาวะสำหรับเด็กในชุมชน ได้มีการนำภูมิปัญญาชุมชนเข้าสู่ระบบการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ๓) ด้านการมีส่วนร่วม มีกลไกการสร้างการมีส่วนร่วมโดยให้ภาคีเครือข่ายในระดับตำบลทั้งในส่วนของผู้นำท้องถิ่น เช่น นายกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำท้องถิ่น เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำศาสนา ผู้ปกครอง มาร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการดูแลสุขภาพของผู้เรียน

โรงเรียนบ้านคออะ

ตำบลลือโก้ อำเภอสุโขทัย จังหวัดนครราชสีมา

นักเรียน ๗๐ คน

ครู ๗ คน

♂ ๓๖ คน

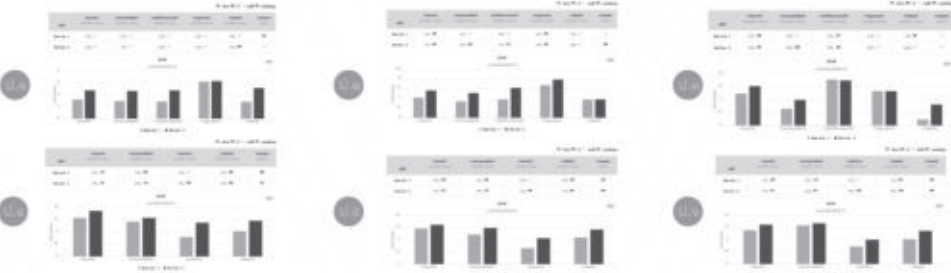
♀ ๕ คน

♂ ๓๔ คน

♀ ๒ คน

สัดส่วนครูต่อนักเรียนระดับประถมศึกษา ๑ : ๑๐

▶ Base Line & ▶ End Line

สถานการณ์ปัญหาสุขภาพของนักเรียน

พินทุ
ร้อยละ ๕๐

เทา
ร้อยละ ๗๐-๘๐

โรคผิวหนัง
ร้อยละ ๗-๗๗

ทุพโภชนาการ
ร้อยละ ๕๒-๘๕

ผลที่เกิด

- ๑. พินตุนี วัฒนธรรมการเลี้ยงดูในครอบครัว
- ๒. ปัญหาโรงเรียนขาดปัจจัยอาหารส่วนเกิน
- ๓. ขาดความรู้ในการดูแลสุขภาพ
- ๔. ขาดความรู้ในการดูแลสุขภาพ
- ๕. ขาดความรู้ในการดูแลสุขภาพ
- ๖. ขาดความรู้ในการดูแลสุขภาพ
- ๗. ขาดความรู้ในการดูแลสุขภาพ
- ๘. ขาดความรู้ในการดูแลสุขภาพ
- ๙. ขาดความรู้ในการดูแลสุขภาพ
- ๑๐. ขาดความรู้ในการดูแลสุขภาพ

ผลลัพธ์ความสามารถด้านภาษา
Base line / End line

ป.๑	คำกริยา	พอใช้
ป.๒	พอใช้	ดี
ป.๓	พอใช้	พอใช้
ป.๔	พอใช้	ดี
ป.๕	ดี	ดี
ป.๖	พอใช้	ดี

ความเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน

- ๑. ครูสอนแบบโครงการวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม
- ๒. นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับสุขภาพที่ดี
- ๓. นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับสุขภาพที่ดี
- ๔. นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับสุขภาพที่ดี

วิธีการ/กระบวนการ/งานและกิจกรรม

“อ่าน...สร้างความรอบรู้ทางสุขภาพ”

โรงเรียนบ้านดออะ

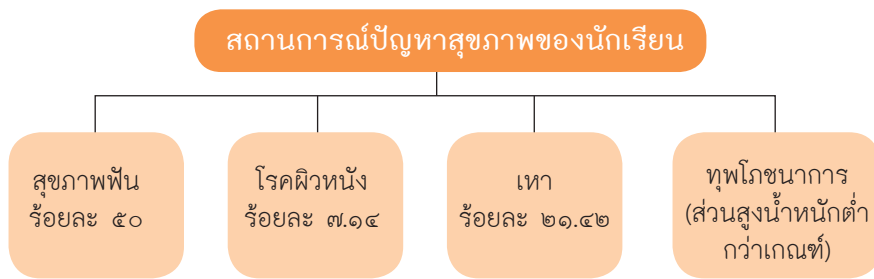
ตำบลริโก อำเภอสุโขทัย จังหวัดนครราชสีมา

โครงการพัฒนานวัตกรรมส่งเสริมความรอบรู้เรื่องสุขภาพผ่านการพัฒนาความสามารถด้านภาษาโรงเรียนบ้านดออะมีรายละเอียดโดยสรุปของการดำเนินการดังนี้

ข้อมูลสถานการณ์

๑) ผู้เรียน จำนวนผู้เรียน ๗๐ คน ชาย ๓๔ หญิง ๓๖ คน ๒) สถานการณ์ปัญหาความสามารถด้านภาษาของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ โรงเรียน พบว่า ปัญหาแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ได้แก่ (๑) ปัญหานักเรียนอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ เกิดจากนักเรียนขาดเรียนบ่อยส่งผลต่อการอ่านและการเขียนเนื่องจาก “เด็กที่ขาดเรียนบ่อย” จะได้รับการจัดการเรียนรู้หรือได้เรียนรู้ไม่ต่อเนื่อง ซึ่งตามหลักการการจัดการเรียนรู้หรือหลักการเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะการอ่านและการเขียนจะต้องเป็นไปตามลำดับ อาทิ เด็กจะต้องรู้จักพยัญชนะ อ่านพยัญชนะ เขียนพยัญชนะ เด็กจะต้องรู้จักสระ อ่านสระ เขียนสระ เด็กจะต้องได้รับการฝึกการนำพยัญชนะมาผสมกับสระแล้วสามารถอ่านออกเสียงเป็นคำได้ เป็นต้น เมื่อเด็กขาดเรียนบ่อยเด็กก็จะได้รับการพัฒนาทักษะการอ่าน และการเขียนไม่ต่อเนื่อง จึงส่งผลให้นักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ และนักเรียนบางส่วนมีปัญหาทางด้านครอบครัว สัมพันธภาพของบุคคลในครอบครัวมีความสัมพันธ์ต่อการเรียนรู้ หากสมาชิกคนใดมีปัญหาทางด้านจิตใจ ด้านอารมณ์ ด้านบรรยากาศในครอบครัว ด้านสภาพของชุมชนและสังคมที่ไม่พึงประสงค์ย่อมส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ไม่พึงประสงค์

นักเรียนที่มีปัญหาทางด้านครอบครัวมักจะนั่งในห้องเรียนโดยไม่สนใจเรียน นั่งเรียนอย่างไม่มีความสุข จิตใจ สมอง หรืออู่อภาวะทางด้านปัญญาไม่เปิดรับในการเรียนรู้ จึงส่งผลให้นักเรียนกลุ่มนี้มีปัญหาด้านการอ่าน (๒) ปัญหานักเรียนอ่านจับใจความและเขียนสรุปความไม่ได้ เกิดจากครูผู้สอนขาดแคลนวัสดุและสื่อประกอบการเรียนการสอนที่จะนำมาใช้ฝึกฝนทักษะการอ่านการเขียนให้กับนักเรียนควรผลิตสื่อการอ่านที่ตรงกับระดับความสามารถความต้องการ และความสนใจของนักเรียน ๒) ครู จำนวนครูทั้งหมด ๗ คน ชาย ๒ คน หญิง ๕ คน (๑) ข้าราชการครู ๕ คน (๒) พนักงานราชการ ๒ คน ๓) สัดส่วนครูต่อนักเรียนคิดเป็นร้อยละ ๑๐

ความเป็นมา หลักการและเหตุผล

ผลการสอบทางการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในปีการศึกษา ๒๕๕๘ และ ๒๕๕๙ ของโรงเรียนบ้านดอเฮะ มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นทุกวิชา วิชาภาษาไทย มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น ๔.๗๗ วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น ๐.๑๓ วิชาภาษาอังกฤษ มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น ๒.๔๕ วิชาคณิตศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น ๙.๗๔ และวิชาวิทยาศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น ๐.๙๙ สถานการณ์ด้านสุขภาพของนักเรียน มีนักเรียนที่มีภาวะทุพโภชนาการ จำนวน ๓๗ คน จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด ๗๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๑๑ โรงเรียนบ้านดอเฮะ จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพควบคู่กับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้ดีขึ้นต่อไป

เป้าหมายโครงการ

พัฒนารูปแบบการเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health literacy) ผ่านการเพิ่มขีดความสามารถด้านการอ่าน และเขียนภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

วัตถุประสงค์

๑) เพื่อพัฒนาเครื่องมือประเมินความสามารถด้านภาษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ๒) เพื่อพัฒนาสื่อ นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพะโดยผ่านการพัฒนาความสามารถด้านภาษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ๓) เพื่อให้เด็กนักเรียนกลุ่มเป้าหมายได้รับการพัฒนาความสามารถด้านภาษา และนักเรียนทุกคนได้รับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยสูงขึ้น

ผลการดำเนินงานโครงการ

การดำเนินงานโครงการพัฒนานวัตกรรมส่งเสริมความรอบรู้เรื่องสุขภาพผ่านการพัฒนาความสามารถด้านภาษาโรงเรียนบ้านดอเฮะมีการดำเนินการกิจกรรมหลักประกอบด้วย การสร้างทีมงานและเตรียมการสร้างเครือข่าย การรวบรวมข้อมูลเพื่อการนำไปสู่การพัฒนา การใช้นวัตกรรมหรือวิธีสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านภาษา การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้และสื่อที่เหมาะสม ดำเนินกิจกรรมส่งเสริมความสามารถด้านภาษา โดยมีรายละเอียดการดำเนินงาน ดังนี้ ๑) การสร้างทีมงานและเตรียมการสร้างเครือข่าย มีการลงนามความร่วมมือ (MOU) ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา มีคณะทำงานภายในโรงเรียนโดยมีการแต่งตั้งคณะทำงานภายในโรงเรียนร่วมกับตัวแทนของชุมชน มีการประชุมคณะทำงานร่วมกันวางแผนในการดำเนินงานเดือนละ ๑ ครั้ง ครูผู้รับผิดชอบโครงการเข้าร่วมกิจกรรมเครือข่าย ๒) การรวบรวมข้อมูลเพื่อการนำไปสู่การพัฒนา มีการสำรวจและรวบรวมข้อมูลสภาวะการณ์ด้านความสามารถด้านภาษาร่วมกับคณะทำงานจากมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา และเข้ารับการพัฒนาศักยภาพสามารถบันทึกข้อมูล ใช้ข้อมูลในการรายงานผลและติดตามผลผ่านระบบออนไลน์ ๓) การใช้ นวัตกรรมหรือวิธีสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านภาษา โรงเรียนได้มีการเลือกใช้นวัตกรรมและวิธีสอนที่เหมาะสมกับบริบทชุมชน และใช้นวัตกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านภาษา นักเรียน ได้เรียนรู้โดยการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านภาษา ตลอดจนโรงเรียนได้ขยายผลจากความสามารถด้านภาษาไปสู่

ความรู้ด้านสุขภาวะในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่องสี่จากธรรมชาติ โดยจัดทำเป็น
โครงการวิทยาศาสตร์บูรณาการร่วมกับภูมิปัญญาในพื้นที่

การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้และสื่อที่เหมาะสม

โรงเรียนพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้และ สื่อ ที่มีความเหมาะสมกับชุมชน
ซึ่งได้จัดทำสื่อจำนวน ๑๙ ชิ้นงาน ดังนี้ ปฏิทินสะกดคำ ป๊อบอัปคำควบล้ำ ป๊อบ
อัปการแจกลูกสะกดคำ ป๊อบอัปคำราชาศัพท์ ป๊อบอัปคำไวพจน์ ลูกชิ้นผันวรรณยุกต์
ลูกเต๋ามาตราตัวสะกด เมจิกบอซ์ บัตรต่อคำไม้ไอติม ไม้บรรทัดสอนอ่าน จานแจกลูก
สะกดคำ สระแปลงร่าง วรรณยุกต์แสนสนุก วงล้อมาตราพาสุนัข ไข่คำพื้นฐาน
ดอกไม้ตัวสะกด บัตรคำ (พสมสระ, นิทาน, สำนวนสุภาพ, กลอนพยางค์) หนังสือ
นิทานอ่านเสริม ฟ้ามดข้อมจากสี่ธรรมชาติ อีกทั้งได้พัฒนาและปรับปรุงแหล่ง
เรียนรู้ที่ส่งเสริมความรอบรู้เรื่อง สุขภาวะผ่านการพัฒนาความสามารถด้านภาษา
เพื่อให้เกิดศูนย์แหล่งการเรียนรู้ ๓ คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ห้องสมุดโรงเรียน และ
แหล่งเรียนรู้เกษตรพอเพียง

การดำเนินกิจกรรมส่งเสริมความสามารถด้านภาษา ครูผู้สอนทุกคนใช้สื่อ
นวัตกรรมที่ผลิตร่วมกับผู้ปกครองและชุมชน ในการจัดการเรียนการสอน
ผลลัพธ์จากการทำงาน ดังนี้

๑) การเปลี่ยนแปลงของผู้เรียน ผลการประเมินความสามารถด้านภาษา
Baseline Endline ป.๑-ป.๖

ประถมศึกษาตอนต้น (ป.๑ - ป.๓)

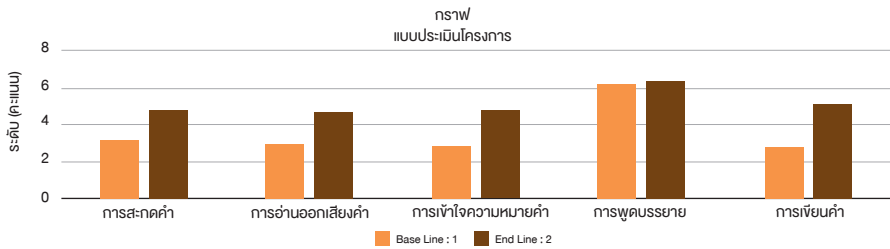
การแปลผล	ควรปรับปรุง ๐ - ๒๕	พอใช้ ๒๖ - ๓๕	ดี ๓๖ - ๔๕	ดีมาก ๔๖ - ๕๕
สัญลักษณ์	🚩	🚩🚩	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩🚩

ประถมศึกษาตอนปลาย (ป.๔ - ป.๖)

การแปลผล	ควรปรับปรุง ๐ - ๑๐	พอใช้ ๑๑ - ๒๐	ดี ๒๑ - ๓๐	ดีมาก ๓๑ - ๔๐
สัญลักษณ์	🚩	🚩🚩	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩🚩

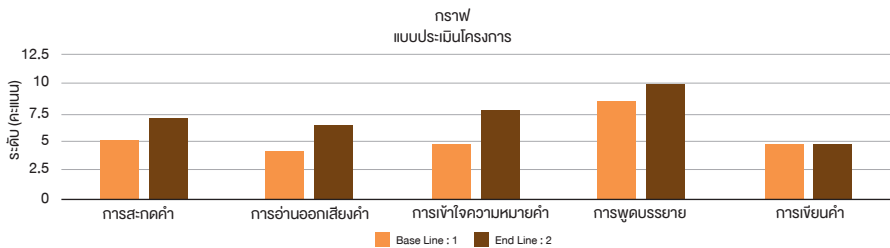
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

ครั้งที่	<div style="display: flex; justify-content: space-around; font-size: small;"> ■ ดีมาก ■ ดี ■ พอใช้ ■ ควรปรับปรุง </div>					
	การสกดคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การอ่านออกเสียงคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การเข้าใจความหมายคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การพูดบรรยาย (คะแนนเต็ม 15 คะแนน)	การเขียนคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การแปลผล (ทุกด้าน)
Base Line : 1	3.29 ●	3.00 ●	2.94 ●	6.24 ●	2.88 ●	●
End Line : 2	4.82 ●	4.71 ●	4.82 ●	6.35 ●	5.18 ●	●

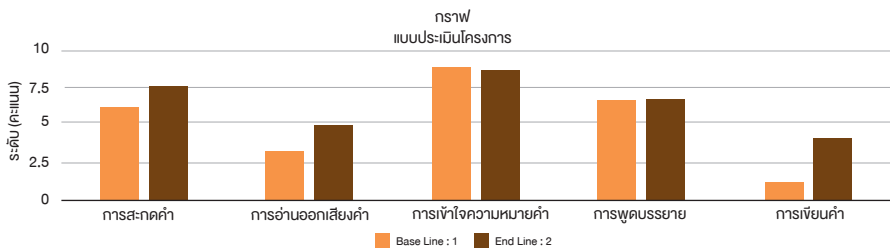
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

ครั้งที่	<div style="display: flex; justify-content: space-around; font-size: small;"> ■ ดีมาก ■ ดี ■ พอใช้ ■ ควรปรับปรุง </div>					
	การสกดคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การอ่านออกเสียงคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การเข้าใจความหมายคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การพูดบรรยาย (คะแนนเต็ม 15 คะแนน)	การเขียนคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การแปลผล (ทุกด้าน)
Base Line : 1	5.27 ●	4.27 ●	4.80 ●	8.47 ●	4.73 ●	●
End Line : 2	7.13 ●	6.47 ●	7.73 ●	9.93 ●	4.80 ●	●

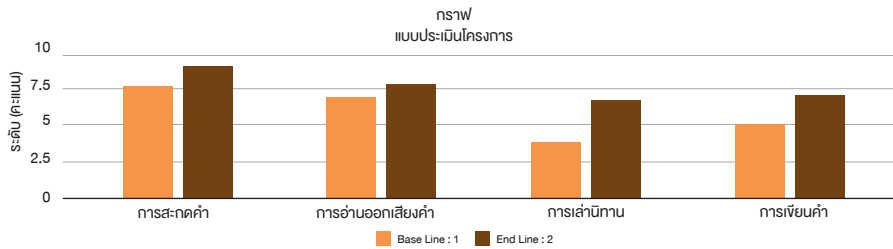
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

ครั้งที่	<div style="display: flex; justify-content: space-around; font-size: small;"> ■ ดีมาก ■ ดี ■ พอใช้ ■ ควรปรับปรุง </div>					
	การสกดคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การอ่านออกเสียงคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การเข้าใจความหมายคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การพูดบรรยาย (คะแนนเต็ม 15 คะแนน)	การเขียนคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การแปลผล (ทุกด้าน)
Base Line : 1	6.27 ●	3.27 ●	8.91 ●	6.73 ●	1.18 ●	●
End Line : 2	7.64 ●	5.00 ●	8.73 ●	6.73 ●	4.09 ●	●

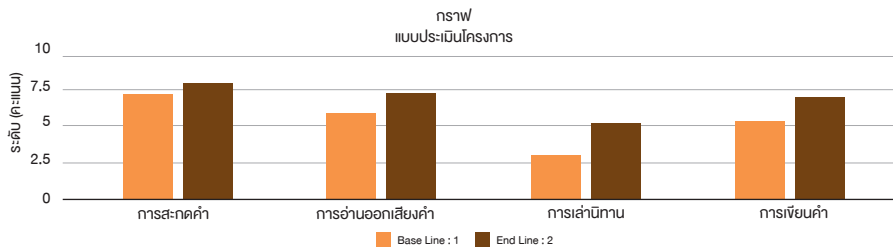
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ครั้งที่	<div style="display: flex; justify-content: space-around; font-size: small;"> ดีมาก ดี พอใช้ ควรปรับปรุง </div>				
	การสะกดคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การอ่านออกเสียงคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การเล่านิทาน (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การเขียนคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การแปล (ทุกคำ)
Base Line : 1	8.00 ●	7.20 ●	4.00 ●	5.20 ●	●
End Line : 2	9.40 ●	8.00 ●	7.00 ●	7.40 ●	●

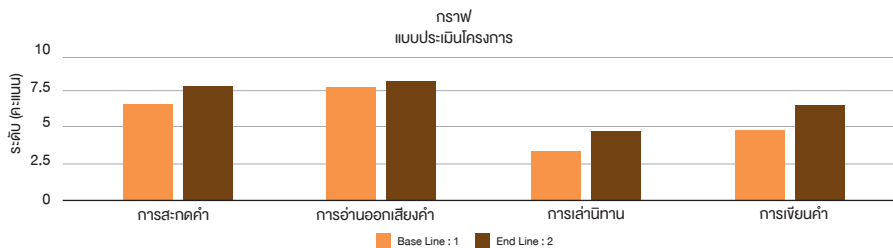
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ครั้งที่	<div style="display: flex; justify-content: space-around; font-size: small;"> ดีมาก ดี พอใช้ ควรปรับปรุง </div>				
	การสะกดคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การอ่านออกเสียงคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การเล่านิทาน (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การเขียนคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การแปล (ทุกคำ)
Base Line : 1	7.36 ●	6.14 ●	3.29 ●	5.50 ●	●
End Line : 2	8.14 ●	7.50 ●	5.36 ●	7.14 ●	●

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ครั้งที่	<div style="display: flex; justify-content: space-around; font-size: small;"> ดีมาก ดี พอใช้ ควรปรับปรุง </div>				
	การสะกดคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การอ่านออกเสียงคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การเล่านิทาน (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การเขียนคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การแปล (ทุกคำ)
Base Line : 1	7.00 ●	8.00 ●	3.57 ●	5.14 ●	●
End Line : 2	8.14 ●	8.43 ●	5.00 ●	6.86 ●	●

ผลการเปลี่ยนแปลงในด้านการแก้ปัญหาสุขภาพ

ชื่อปัญหาสุขภาพที่	การแก้ไขปัญหา
๑. สุขภาพฟัน	- เข้าร่วมโครงการทันตสุขภาพประจำตำบล
๒. โรคผิวหนัง	- ส่งเสริมให้นักเรียนศึกษาภูมิปัญญาสมุนไพรในท้องถิ่นในการรักษาโรคผิวหนังและให้นักเรียนดูแลรักษาสุขภาพ
๓. เหา	- ได้ให้ใช้สมุนไพรกำจัดเหาทุกสัปดาห์ - ส่งเสริมให้นักเรียนศึกษาภูมิปัญญาสมุนไพรในท้องถิ่นในการรักษาโรคเหา
๔. ทูฟโภชนาการ (ส่วนสูง/น้ำหนักต่ำกว่า เกณฑ์)	- ได้เพิ่มอาหารเสริม (นม) - จัดอาหารกลางวันให้ครบ ๕ หมู่และจัดประชุมผู้ปกครอง ตระหนักในเรื่องสุขภาพและอาหารการกินของนักเรียน

การพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้

เพื่อการส่งเสริมความสามารถด้านภาษาและส่งเสริมสุขภาพ

ซึ่งได้จัดทำสื่อจำนวน ๑๙ ชิ้นงาน ดังนี้ ปฏิทินสะกดคำ ป๊อบอัฟคำควบล้ำ ป๊อบอัฟ การแจกลูกสะกดคำ ป๊อบอัฟคำราชาศัพท์ ป๊อบอัฟคำไวพจน์ ลูกชิ้นผันวรรณยุกต์ ลูกเต๋ามาตราตัวสะกด เมจิกบอซ์ บัตรต่อคำไม้ไอติม ไม้บรรทัดสอนอ่าน จานแจกลูกสะกดคำ สระแปลงร่าง วรรณยุกต์แสนสนุก วงล้อมาตราพาสุนัข ไข่คำพื้นฐาน ดอกไม้ตัวสะกด บัตรคำ (ผสมสระ นิทาน สำนวนสุภาษิต กลอน พยายาม) หนังสือนิทานอ่านเสริม ฟ้ามัดย้อมจากสีธรรมชาติ และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ห้องสมุดโรงเรียน แหล่งเรียนรู้เกษตรพอเพียง

ข้อเสนอแนะ

ควรอบรมพัฒนาการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์

โรงเรียนบ้านบลูกาสนอ

ตำบลตะปอเยาะ อำเภอยี่งอ จังหวัดนราธิวาส

นักเรียน ๑๔๘ คน

ครู ๑๘ คน

๖๘ คน

๑๓ คน

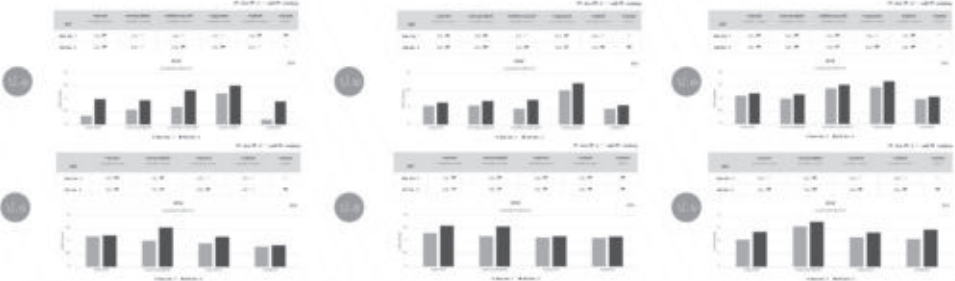
๘๐ คน

๕ คน

สัดส่วนครูต่อนักเรียนระดับประถมศึกษา ๑ : ๘

Base Line & End Line

สถานการณ์ปัญหาสุขภาพของนักเรียน

- ฟันผุ ร้อยละ ๕๐.๖๘
- เหา ร้อยละ ๓๖.๒๕
- โรคผิวหนัง ร้อยละ ๓๐.๑๓
- ทุพโภชนาการ ร้อยละ ๕๐.๐๐

ผลที่เห็น

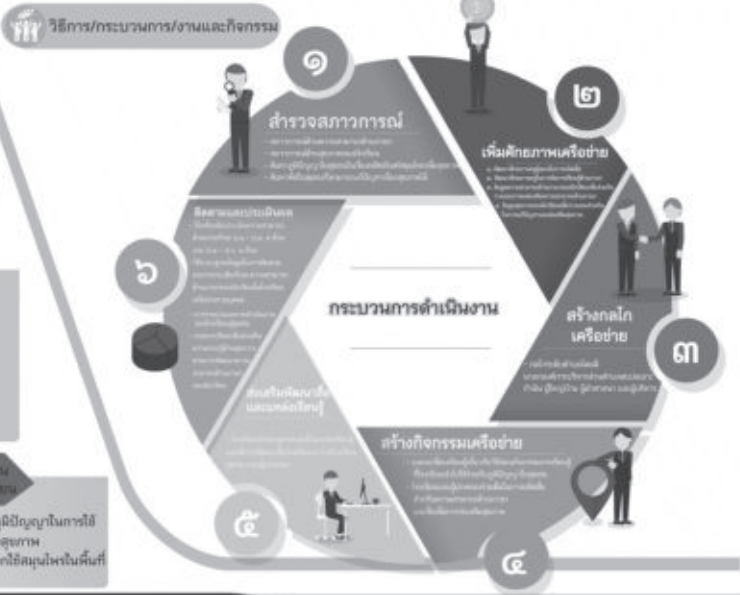
- พัฒนาโรงเรียนนราธิวาสให้เป็นโรงเรียนที่ใส่ใจสุขภาพของนักเรียนและชุมชนในวงกว้าง
- จำนวนโรงเรียนที่ใส่ใจสุขภาพเพิ่มขึ้นจากเดิม ๑ แห่ง
- จำนวนนักเรียนที่ใส่ใจสุขภาพเพิ่มขึ้นจาก ๑๒ คน
- จำนวนโรงเรียนที่ใส่ใจสุขภาพเพิ่มขึ้นจาก ๑ โรงเรียน
- มีนักเรียนที่ใส่ใจสุขภาพเพิ่มขึ้นจาก ๑๒ คน
- มีนักเรียนที่ใส่ใจสุขภาพเพิ่มขึ้นจาก ๑๒ คน

ผลสัมฤทธิ์ความสามารถด้านภาษา
Base line / End line

ป.๑	ครบปรับปรุง	พอใช้
ป.๒	พอใช้	ดี
ป.๓	พอใช้	พอใช้
ป.๔	พอใช้	ดี
ป.๕	ดี	ดี
ป.๖	พอใช้	ดี

ความสำเร็จของโรงเรียนนราธิวาส

- ครูสอนวิทยาศาสตร์เชื่อมโยงภูมิปัญญาในการใช้พืชสมุนไพรพื้นบ้านกับปัญหาเรื่องสุขภาพ
- นักเรียนไม่มีความสำคัญกับการเลือกใช้สมุนไพรพื้นบ้านที่มากกว่าการซื้อยาแผนโบราณ

“อ่าน...สร้างความรอบรู้ทางสุขภาพ”

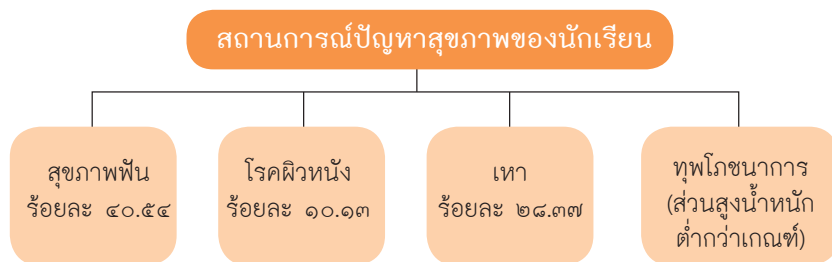
โรงเรียนบ้านบลูกาสนอก

ตำบลตะปอเยาะ อำเภอยิ่งอ จังหวัดนราธิวาส

โครงการพัฒนานวัตกรรมการส่งเสริมความรู้เรื่องสุขภาพผ่านการพัฒนาความสามารถด้านภาษาโรงเรียนบ้านบลูกาสนอกมีรายละเอียดโดยสรุปของการดำเนินการดังนี้

ข้อมูลสถานการณ์

๑) ผู้เรียน จำนวนผู้เรียน ๑๔๘ คน ชาย ๘๐ หญิง ๖๘ คน ๒) สถานการณ์ปัญหาความสามารถด้านภาษาของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ โรงเรียนพบว่า ปัญหาแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ได้แก่ (๑) ปัญหานักเรียนอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ เกิดจากนักเรียนไม่จำ ไม่รู้จักพยัญชนะ สระ นักเรียนขาดเรียนบ่อย เรียนไม่ต่อเนื่อง ครูสอนไม่ตรงจุด และขาดสื่อ/วิธีการที่หลากหลาย (๒) ปัญหานักเรียนอ่านจับใจความและเขียนสรุปความไม่ได้ เกิดจากไม่เข้าใจความหมายของคำบางคำในประโยค นักเรียนขาดเรียนบ่อย เรียนไม่ต่อเนื่องในชีวิตประจำวันนักเรียนไม่ได้สื่อสารด้วยภาษาไทย ๓) ครู จำนวนครูทั้งหมด ๑๘ คน ชาย ๕ คน หญิง ๑๓ คน ข้าราชการครู ๑๐ คน พนักงานราชการ ๓ คน อัตราจ้าง ๕ คน สัดส่วนครูต่อนักเรียนคิดเป็นร้อยละ ๑๐

ความเป็นมา หลักการและเหตุผล

ผลการทำสอบทางการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในปีการศึกษา ๒๕๕๘ และ ๒๕๕๙ ของโรงเรียนบ้านบลูกาสนอ

รายวิชา	ปีการศึกษา ๒๕๕๘	ปีการศึกษา ๒๕๕๙	ปีการศึกษา ๒๕๖๐
ภาษาไทย	๔๒.๒๑	๔๑.๔๑	๒๙.๐๑
สังคมศึกษา	๓๘.๗๐	๔๐.๙๖	-
ภาษาอังกฤษ	๔๔.๖๕	๔๔.๗๘	๒๕.๔๗
คณิตศาสตร์	๓๒.๔๔	๒๙.๗๑	๒๐.๗๘
วิทยาศาสตร์	๓๙.๗๐	๔๐.๓๗	๒๕.๔๕

นอกจากนี้ความรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) ของนักเรียนระดับชั้น ประถมศึกษา เป็นอีกทักษะที่มีความสำคัญสำหรับการดำรงชีวิตอย่างมีสุขภาวะที่ดี เป็น พฤติกรรมของบุคคลในการใช้ความสามารถด้านภาษา การรู้หนังสือเพื่อเข้าถึง เข้าใจ ประเมิน ใช้ความรู้ และสื่อสารเกี่ยวกับสารสนเทศด้านสุขภาพตามความต้องการ เพื่อส่งเสริมและรักษาสุขภาพที่ดีตลอดชีวิต

อย่างไรก็ตามเนื่องจากมีผู้เรียนบางคน อ่านหนังสือไม่ออก เขียนไม่ได้ จึงไม่สามารถเลือกบริโภคสื่อที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิต ที่จะดูแลชีวิตตามช่วงวัยได้ และไม่สามารถดูแลตัวเองได้ จากเหตุผลดังกล่าวโรงเรียนบ้านบลูกาสนอ จึงได้ดำเนินการ “โครงการพัฒนานวัตกรรมการอ่านออกเขียนได้เพื่อเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ” ร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนส่งเสริมการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา เพื่อพัฒนานวัตกรรมการอ่านออกเขียนได้และความรอบรู้ทางสุขภาพให้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาต่อไป

เป้าหมายโครงการ

พัฒนารูปแบบการเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health literacy) ผ่าน การเพิ่มขีดความสามารถด้านการอ่าน และเขียนภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

วัตถุประสงค์

๑) เพื่อพัฒนาเครื่องมือประเมินความสามารถด้านภาษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ๒) เพื่อพัฒนาสื่อ นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาวะโดยผ่านการพัฒนาความสามารถด้านภาษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา และ ๓) เพื่อให้เด็กนักเรียนกลุ่มเป้าหมายได้รับการพัฒนาความสามารถด้านภาษาและนักเรียนทุกคนได้รับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยสูงขึ้น

ผลการดำเนินงานโครงการ

การดำเนินงานโครงการพัฒนานวัตกรรมส่งเสริมความรอบรู้เรื่องสุขภาวะผ่านการพัฒนาความสามารถด้านภาษาโรงเรียนบ้านดอสะหมิงมีการดำเนินการกิจกรรมหลักประกอบด้วย การสร้างทีมงานและเตรียมการสร้างเครือข่าย การรวบรวมข้อมูลเพื่อการนำไปสู่การพัฒนา การใช้นวัตกรรมหรือวิธีสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านภาษา การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้และสื่อที่เหมาะสม ดำเนินกิจกรรมส่งเสริมความสามารถด้านภาษา โดยมีรายละเอียดการดำเนินงาน ดังนี้ ๑) การสร้างทีมงานและเตรียมการสร้างเครือข่าย มีการลงนามความร่วมมือ (MOU) ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา มีคณะทำงานภายในโรงเรียนโดยมีการแต่งตั้งคณะทำงานภายในโรงเรียนร่วมกับตัวแทนของชุมชน มีการประชุมคณะทำงานร่วมกันวางแผนในการดำเนินงานเดือนละ ๑ ครั้ง ครูผู้รับผิดชอบโครงการเข้าร่วมกิจกรรมเครือข่าย ๒) การรวบรวมข้อมูลเพื่อการนำไปสู่การพัฒนา มีการสำรวจและรวบรวมข้อมูลสภาวะการณ์ด้านความสามารถด้านภาษาร่วมกับคณะทำงานจากมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา และเข้ารับการพัฒนาศักยภาพสามารถบันทึกข้อมูล ใช้ข้อมูลในการรายงานผลและติดตามผลผ่านระบบออนไลน์ เพื่อนำมาพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคล ๓) การใช้นวัตกรรมหรือวิธีสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านภาษา โรงเรียนได้มีการเลือกใช้นวัตกรรมและวิธีสอนที่เหมาะสมกับบริบทชุมชน และใช้นวัตกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านภาษา นักเรียน ได้เรียนรู้โดยการใช้นวัตกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านภาษา ตลอดจนโรงเรียนได้ขยายผลจากความสามารถด้านภาษาไปสู่ความรู้ด้านสุขภาวะในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่อง เทียนแพนซีโล่ยุ่งตะไคร้หอม กลูโก ทอฟฟี่ (ส้มแขก) ความดันโลหิตสูง แก้วไฉ่ เบาหวาน ฯลฯ

การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้และสื่อที่เหมาะสม

โรงเรียนพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้และสื่อ ที่มีความเหมาะสมกับชุมชน ซึ่งได้จัดทำสื่อจำนวน ๗ ชิ้นงาน ดังนี้ ๑) สื่อประเภทที่ ๑ รู้จักพยัญชนะ/สระ Pop up พยัญชนะ ก - ฮ ไม้บรรทัดสอนอ่าน วงล้อหม้ออักษร ๒) สื่อประเภทที่ ๒ การสะกดคำ ปฏิทินสะกดคำ วงล้อผันเสียง วงล้อมาตราสะกด ๓) สื่อประเภทที่ ๓ เรียนรู้ประเภทของคำและความหมาย สไลด์ ห นำ ดับเบิลสไลด์คำราชาศัพท์ ๔) สื่อประเภทที่ ๔ คำพื้นฐานสุภาพระดับชั้น ป.๑-ป.๖ งานกระดาษคำพื้นฐานสุภาพ สมุดเล่มเล็ก แต่งประโยคจากคำพื้นฐานสุภาพ ๕) สื่อประเภทที่ ๕ สื่อแม่-ลูก สมุดเล่มยักษ์ เรื่องสมุนไพรไฉ่ชอง ภาพพลิกไข่เลือดออก สมุดเล่มยักษ์ เรื่องรู้จักสายพันธุ์ยูงและการป้องกันยูง และ ๖) สื่อประเภทที่ ๖ สื่อผลิตภัณฑ์สุภาพ เทียนแพนซีไฉ่ชอง ตะไคร้หอม กลูโก ทอฟฟี่ (ส้มแขก) ความดันโลหิตสูง แก้วไอ เบาหวาน ฯลฯ อีกทั้งได้พัฒนาและปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมความรู้เรื่องสุภาพผ่านการพัฒนาความสามารถด้านภาษาเพื่อให้เกิดศูนย์แหล่งการเรียนรู้ คือ คลินิกภาษา

การดำเนินกิจกรรมส่งเสริมความสามารถด้านภาษา

ครูผู้สอนทุกคนใช้สื่อ นวัตกรรมที่ผลิตร่วมกับผู้ปกครองและชุมชน ในการจัดการเรียนการสอนนักเรียนเพื่อพัฒนาความสามารถด้านภาษาและรอบรู้เรื่องสุภาพ

ผลลัพธ์จากการทำงาน

๑) การเปลี่ยนแปลงของผู้เรียน ผลการประเมินความสามารถด้านภาษา Baseline Endline ป.๑-ป.๖

ประถมศึกษาตอนต้น (ป.๑ - ป.๓)

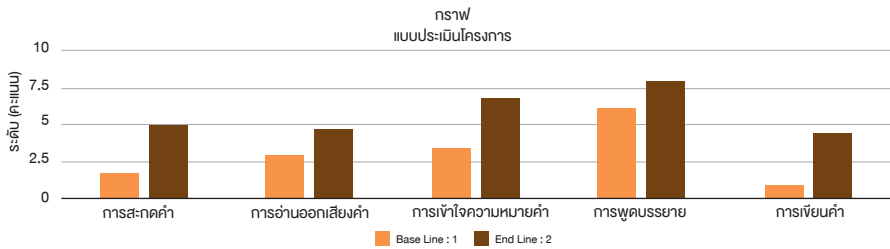
การแปลผล	ควรปรับปรุง ๐ - ๒๕	พอใช้ ๒๖ - ๓๕	ดี ๓๖ - ๔๕	ดีมาก ๔๖ - ๕๕
สัญลักษณ์	🚩	🚩🚩	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩🚩

ประถมศึกษาตอนปลาย (ป.๔ - ป.๖)

การแปลผล	ควรปรับปรุง ๐ - ๑๐	พอใช้ ๑๑ - ๒๐	ดี ๒๑ - ๓๐	ดีมาก ๓๑ - ๔๐
สัญลักษณ์	🚩	🚩🚩	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩🚩

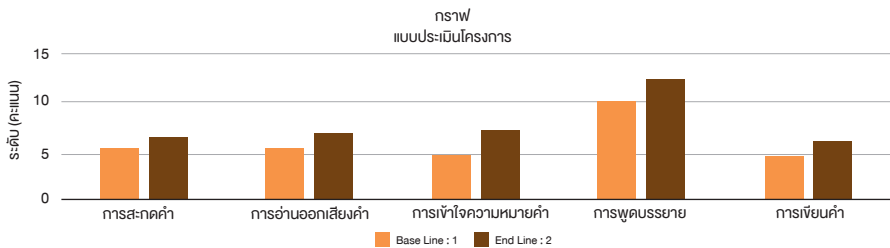
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

ครั้งที่	<div style="display: flex; justify-content: space-around; font-size: small;"> ดีมาก ดี พอใช้ ควรปรับปรุง </div>					
	การสวดคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การอ่านออกเสียงคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การเข้าใจความหมายคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การพูดบรรยาย (คะแนนเต็ม 15 คะแนน)	การเขียนคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การแปลผล (ทุกด้าน)
Base Line : 1	1.74 ●	2.91 ●	3.48 ●	6.17 ●	1.00 ●	●
End Line : 2	5.04 ●	4.78 ●	6.78 ●	7.65 ●	4.57 ●	●

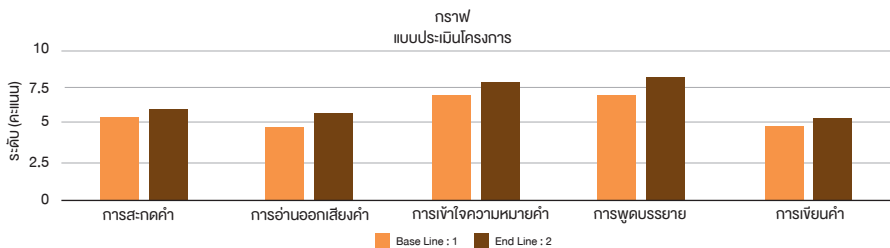
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

ครั้งที่	<div style="display: flex; justify-content: space-around; font-size: small;"> ดีมาก ดี พอใช้ ควรปรับปรุง </div>					
	การสวดคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การอ่านออกเสียงคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การเข้าใจความหมายคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การพูดบรรยาย (คะแนนเต็ม 15 คะแนน)	การเขียนคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การแปลผล (ทุกด้าน)
Base Line : 1	5.55 ●	5.65 ●	4.71 ●	10.13 ●	4.68 ●	●
End Line : 2	6.55 ●	6.97 ●	7.29 ●	12.16 ●	5.74 ●	●

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

ครั้งที่	<div style="display: flex; justify-content: space-around; font-size: small;"> ดีมาก ดี พอใช้ ควรปรับปรุง </div>					
	การสวดคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การอ่านออกเสียงคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การเข้าใจความหมายคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การพูดบรรยาย (คะแนนเต็ม 15 คะแนน)	การเขียนคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การแปลผล (ทุกด้าน)
Base Line : 1	5.61 ●	5.04 ●	7.04 ●	7.30 ●	4.91 ●	●
End Line : 2	6.10 ●	5.90 ●	7.70 ●	8.40 ●	5.45 ●	●

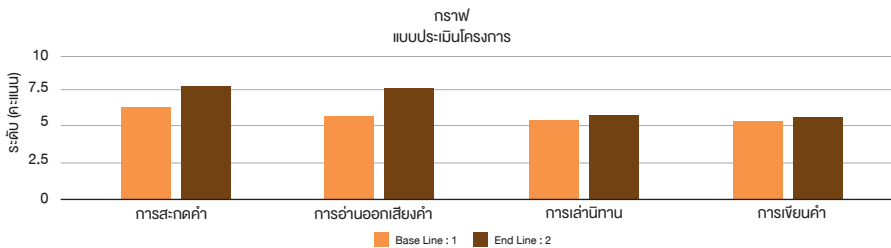
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ครั้งที่	■ ดีมาก ■ ดี ■ พอใช้ ■ ควรปรับปรุง				
	การสะกดคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การอ่านออกเสียงคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การสำเนียง (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การเขียนคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การแปล (ทุกคำ)
Base Line : 1	5.95 ●	5.14 ●	4.59 ●	3.95 ●	●
End Line : 2	6.18 ●	7.73 ●	5.86 ●	4.23 ●	●

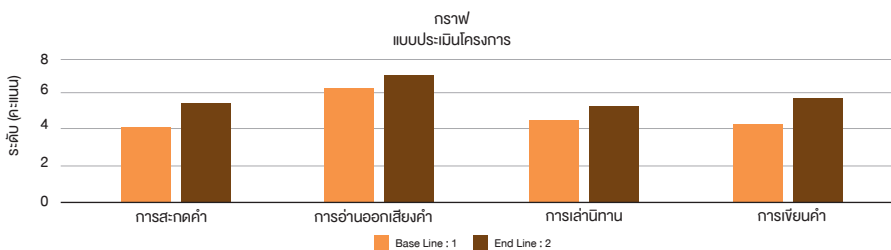
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ครั้งที่	■ ดีมาก ■ ดี ■ พอใช้ ■ ควรปรับปรุง				
	การสะกดคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การอ่านออกเสียงคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การสำเนียง (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การเขียนคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การแปล (ทุกคำ)
Base Line : 1	6.55 ●	5.95 ●	5.68 ●	5.59 ●	●
End Line : 2	8.00 ●	7.86 ●	5.95 ●	5.86 ●	●

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ครั้งที่	■ ดีมาก ■ ดี ■ พอใช้ ■ ควรปรับปรุง				
	การสะกดคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การอ่านออกเสียงคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การสำเนียง (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การเขียนคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การแปล (ทุกคำ)
Base Line : 1	4.25 ●	6.33 ●	4.63 ●	4.38 ●	●
End Line : 2	5.50 ●	7.08 ●	5.38 ●	5.83 ●	●

ผลการเปลี่ยนแปลงในด้านการแก้ปัญหาสุขภาพ

ชื่อปัญหาสุขภาพที่	การแก้ไขปัญหา
๑. สุขภาพฟัน	- ได้รับรงค์ไม่กินน้ำอัดลม ขนมขบเคี้ยว
๒. โรคผิวหนัง	- ส่งเสริมให้นักเรียนศึกษาภูมิปัญญาสมุนไพรในท้องถิ่นในการรักษาโรคผิวหนังและให้นักเรียนดูแลรักษาสุขภาพ และแนะนำวิธีล้างทำความสะอาดมือ/ร่างกาย ที่ถูกต้อง
๓. เหา	- ได้ให้ใช้สมุนไพรกำจัดเหา และส่งเสริมให้นักเรียนศึกษาภูมิปัญญาสมุนไพรในท้องถิ่นในการรักษาโรคเหา
๔. ทูฟโภชนาการ (ส่วนสูง/น้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์)	- ได้เพิ่มอาหารเสริม (นม) - จัดอาหารกลางวันให้ครบ ๕ หมู่และจัดประชุมผู้ปกครอง ตระหนักในเรื่องสุขภาพและอาหารการกินของนักเรียน

การพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้

เพื่อการส่งเสริมความสามารถด้านภาษาและส่งเสริมสุขภาพ

ซึ่งได้จัดทำสื่อจำนวน ๗ ชิ้นงาน ดังนี้ ๑) สื่อประเภทที่ ๑ รู้จักพยัญชนะ/สระ Pop up พยัญชนะ ก - ฮ ไม้บรรทัดสอนอ่าน วงล้อหม้ออักษร ๒) สื่อประเภทที่ ๒ การสะกดคำ ปฏิทินสะกดคำ วงล้อผันเสียง วงล้อมาตราสะกด ๓) สื่อประเภทที่ ๓ เรียนรู้ประเภทของคำและความหมาย สไลด์ ห นำ ดับเบิลสไลด์คำราชาศัพท์ ๔) สื่อประเภทที่ ๔ คำพื้นฐานสุภาพระดับชั้น ป.๑-ป.๖ จานกระดาษคำพื้นฐานสุภาพ สมุดเล่มเล็ก แต่งประโยคจากคำพื้นฐานสุภาพ ๕) สื่อประเภทที่ ๕ สื่อแม่-ลูก สมุดเล่มยักษ์ เรื่องสมุนไพรไล่ยุง ภาพพลิกใช้เลือกออก สมุดเล่มยักษ์ เรื่องรู้จักสายพันธุ์ยุงและการป้องกันยุง ๖) สื่อประเภทที่ ๖ สื่อผลิตภัณฑ์สุภาพะเทียนแพนซีไล่ยุงตะไคร้หอม กลูโก ทอฟฟี่ (ส้มแขก) ความดันโลหิตสูง แก้วโอบาหวาน ฯลฯ อีกทั้งได้พัฒนาและปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมความรู้เรื่องสุภาพะผ่านการพัฒนาความสามารถด้านภาษาเพื่อให้เกิดศูนย์แหล่งการเรียนรู้ คือ คลินิกภาษา

โรงเรียนบ้านบาไย

ตำบลบาไย อำเภอรามัน จังหวัดยะลา

นักเรียน ๘๑ คน

ครู ๑๑ คน

♂ ๓๗ คน

♀ ๕ คน

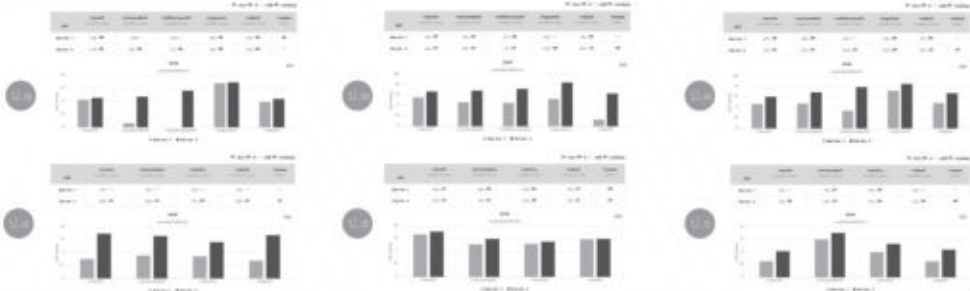
♂ ๕๔ คน

♀ ๒ คน

สัดส่วนครูต่อนักเรียนระดับประถมศึกษา : ๑ : ๑๓.๕๘

▶ Base Line & ▶ End Line

สถานการณ์ปัญหาสุขภาพของนักเรียน

พื่นฟู

ร้อยละ ๓๐

เทา

ร้อยละ ๓๕

โรคผิวหนัง

ร้อยละ ๐

ทุกโภชนาการ

ร้อยละ ๑๗

ผลที่เกิด

1. พัฒนาการโรงเรียนในการใช้สื่อในการเรียนรู้
2. พัฒนาการของนักเรียนในการอ่านหนังสือ
3. พัฒนาการของนักเรียนในการเขียน
4. พัฒนาการของนักเรียนในการฟัง
5. พัฒนาการของนักเรียนในการพูด
6. พัฒนาการของนักเรียนในการใช้เทคโนโลยี

วิธีการ/กระบวนการ/งานและกิจกรรม

ผลลัพธ์ความสามารถด้านภาษา

Base line / End line

ป.๑	ควบคุมปรับปรุง	ดี
ป.๒	พอใช้	ดี
ป.๓	พอใช้	ดี
ป.๔	พอใช้	ดี
ป.๕	ดี	ดี
ป.๖	ดี	ดี

ความสำเร็จของผลสัมฤทธิ์ของงาน

1. ครูสอนนักเรียนผ่านกิจกรรมการเรียนรู้
2. นักเรียนมีความสนใจและกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม
3. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจด้านภาษาโดยนำไปสู่ความรอบรู้ด้านสุขภาพและวิถีชีวิต

“อ่าน...สร้างความรอบรู้ทางสุขภาพ”

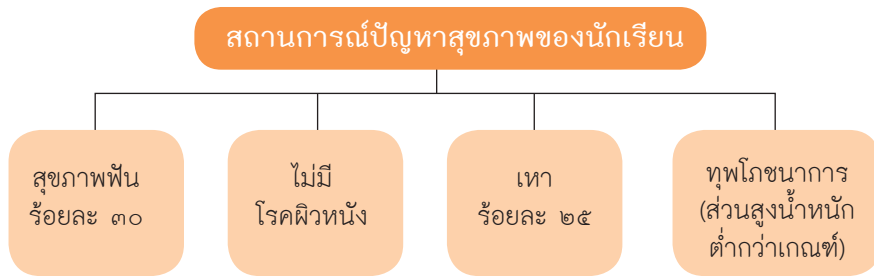
โรงเรียนบ้านบาไย

ตำบลบาไย อำเภอรามัน จังหวัดยะลา

โครงการพัฒนานวัตกรรมการส่งเสริมความรอบรู้เรื่องสุขภาพผ่านการพัฒนาความสามารถด้านภาษาโรงเรียนบ้านบาไยมีรายละเอียดโดยสรุปของการดำเนินการดังนี้

ข้อมูลสภาพการณ์

๑) ผู้เรียน จำนวนผู้เรียน ๔๔ คน ชาย ๓๗ หญิง ๗ คน ๒) สถานการณ์ปัญหาความสามารถด้านภาษาของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ โรงเรียนพบว่า ปัญหาแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ได้แก่ (๑) ปัญหานักเรียนอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ เกิดจากนักเรียนจำพยัญชนะและสระไม่ได้จึงไม่สามารถประสมสระในการอ่านและเขียนได้ (๒) ปัญหานักเรียนอ่านจับใจความและเขียนสรุปความไม่ได้ เกิดจากนักเรียนขาดทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ไม่เข้าใจความหมายของคำ ขาดความกระตือรือร้นในการอ่าน ไม่มีนิสัยรักการอ่าน ๓) ครูจำนวนครูทั้งหมด ๗ คน ชาย ๒ คน หญิง ๕ คน ข้าราชการครู ๖ คน อัตราจ้าง ๒ คน สัดส่วนครูต่อนักเรียนคิดเป็นร้อยละ ๑๓.๕๘

ความเป็นมา หลักการและเหตุผล

สถานการณ์ภาวะทุพโภชนาการของประเทศไทยจากรายงานการเฝ้าระวังภาวะโภชนาการนักเรียนอายุ ๖-๑๒ ปี จำนวน ๑,๔๙๒,๐๘๙ คน ใน ๗๖ จังหวัด ของกรมอนามัย ปี ๒๕๕๕ พบว่านักเรียนมีภาวะอ้วน ร้อยละ ๑๒.๕ เตี้ยร้อยละ ๑๖.๘ และระบุว่านักเรียนอายุ ๖-๑๒ ปี ที่มีส่วนสูงระดับดีและรูปร่างสมส่วน มีเพียง ร้อยละ ๕๑.๖ ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจข้อมูลพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ปี ๒๕๔๔ พบว่า เด็กไทยสัดส่วนไม่ได้มาตรฐาน จำนวน ๑.๒ ล้านคน จำแนกเป็นน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ จำนวน ๒๒๓,๒๘๘ คน น้ำหนักสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานจำนวน ๕๙๐,๐๘๗ คน และส่วนสูงต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน จำนวน ๒๕๘,๑๔๙ คนซึ่งจะส่งผลกระทบต่อระดับสติปัญญาและคุณภาพชีวิตของเด็กไทยหนึ่งในสาเหตุสำคัญ คือ ๑) การพฤติกรรมการบริโภคไม่เหมาะสมตามวัย โดยเฉพาะการบริโภคผักน้อยกว่าปริมาณที่แนะนำ คือเฉลี่ยวันละ ๖๐ กรัม (ปริมาณที่แนะนำวันละ ๔๐๐ กรัม) กินขนมกรุบกรอบและเครื่องดื่มรสหวานจัดเกือบทุกวันหรือทุกวัน สูงถึงร้อยละ ๖๗.๔ นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กไทยในช่วงวัยประถมศึกษาจะได้รับน้ำตาลจากเครื่องดื่มเฉลี่ย ๕-๗ ซ้อนชา/วัน และน้ำตาลจากขนมกรุบกรอบเฉลี่ย ๓ ซ้อนชา/วันซึ่งปริมาณรวมในการบริโภคน้ำตาลของเด็กมากถึง ๑๐ ซ้อนชา และ ๒) สภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้อต่อสุขภาพผลกระทบของการได้รับสารอาหารไม่เพียงพอจะส่งผลให้เด็กมีการเจริญเติบโตและพัฒนาร่างกายและสติปัญญาที่ช้าไม่เป็นไปตามศักยภาพที่ควรจะเป็น

สถานการณ์ปัญหาการบริโภคอาหารและโภชนาการภายในโรงเรียนบ้านบาโจย โดยภาพรวมเกิดจากการบริโภคอาหารและภาวะโภชนาการที่ไม่เหมาะสม มีกลุ่มที่มีปัญหาภาวะโภชนาการที่เข้าซ้อน ทั้งภาวะขาดสารอาหารและโภชนาการเกิน

ในปัจจุบันได้มีสัญญาณอันตรายที่บ่งชี้ว่าควรเร่งให้ความสำคัญในการส่งเสริมภาวะโภชนาการที่เหมาะสมในเด็ก อัตราการป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรังที่เพิ่มสูงขึ้นอันเป็นปรากฏการณ์ที่ผิดปกติ โดยเป็นผลสะสมมาจากการปลูกฝังพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารที่ไม่เหมาะสมของผู้ปกครองตั้งแต่วัยเยาว์ โดยในแต่ละวัน นักเรียนชั้นอนุบาลจำนวน ๒๕ คน รับประทานผักหรือบริโภคผักน้อยมาก คือ รับประทานผักเพียง ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๐ และนักเรียนชั้นประถมศึกษาจำนวน ๗๖ คน รับประทานผักเพียง ๖๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๕๒ โดยเฉพาะนักเรียนชั้นอนุบาล รับประทานผัก ผลไม้และอาหารปริมาณค่อนข้างน้อย ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการของสมองและศักยภาพการเรียนรู้

จากสถานการณ์ดังกล่าว โรงเรียนบ้านบาโจจึงได้ดำเนินงานบริหารจัดการอาหารและโภชนาการในโรงเรียน เพื่อให้เด็กนักเรียน มีภาวะโภชนาการดี สุขภาพแข็งแรง ไปพร้อมๆ กับการจัดโครงการพัฒนานวัตกรรมส่งเสริมความรู้เรื่องสุขภาพผ่านการพัฒนาความสามารถด้านภาษาและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ผลการทดสอบทางการศึกษา

ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา ๒๕๕๘ และ ๒๕๕๙ ของโรงเรียนบ้านบาโจ

ปีการศึกษา	ภาษาไทย	สังคมศึกษา	ภาษาอังกฤษ	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์	เฉลี่ยรวม	ค่าความต่าง
๒๕๕๘	๔๑.๔๓	๔๐.๘๖	๓๒.๑๔	๓๗.๘๖	๓๔.๙๓	๓๗.๔๔	๐.๕๔
๒๕๕๙	๔๘.๒๕	๔๕.๐๐	๓๐.๐๐	๓๒.๕๐	๓๘.๕๐	๓๘.๘๕	๑.๔๑

กระบวนการเรียนการสอน

สื่อจัดว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้กระบวนการเรียนการสอนครบบริบูรณ์และยังอาจกล่าวได้ว่าเป็นตัวชี้ถึงประสิทธิภาพของการเรียนการสอน เพราะตัวสื่อจะเป็นตัวการสำคัญที่นำเอาความรู้และประสบการณ์เข้าไปสู่การรับรู้ของผู้เรียนให้ผู้เรียนเกิดความสนใจเนื้อหาและมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนการสอน

ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงทำให้เกิดความเข้าใจที่คงทนและเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามสิ่งสำคัญ คือ ผู้สอนจะต้องเลือกและใช้สื่อการสอนให้เหมาะกับบทเรียน สื่อการสอนนั้นจะต้องใช้ได้สะดวกและที่สำคัญก็คือเมื่อนำมาใช้แล้วช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

เป้าหมายโครงการ

พัฒนารูปแบบการเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health literacy) ผ่านการเพิ่มขีดความสามารถด้านการอ่าน และเขียนภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

วัตถุประสงค์

๑) เพื่อพัฒนาเครื่องมือประเมินความสามารถด้านภาษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ๒) เพื่อพัฒนาสื่อ นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพะโดยผ่านการพัฒนาความสามารถด้านภาษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ๓) เพื่อให้เด็กนักเรียนกลุ่มเป้าหมายได้รับการพัฒนาความสามารถด้านภาษา และนักเรียนทุกคนได้รับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยสูงขึ้น

ผลการดำเนินงานโครงการ

การดำเนินงานโครงการพัฒนานวัตกรรมส่งเสริมความรู้เรื่องสุขภาพผ่านการพัฒนาความสามารถด้านภาษาโรงเรียนบ้านตอหะมีการดำเนินการกิจกรรมหลักประกอบด้วย การสร้างทีมงานและเตรียมการสร้างเครือข่าย การรวบรวมข้อมูลเพื่อการนำไปสู่การพัฒนา การใช้นวัตกรรมหรือวิธีสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านภาษา การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้และสื่อที่เหมาะสม ดำเนินกิจกรรมส่งเสริมความสามารถด้านภาษา โดยมีรายละเอียดการดำเนินงาน ดังนี้ ๑) การสร้างทีมงานและเตรียมการสร้างเครือข่าย มีการลงนามความร่วมมือ (MOU) ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา มีคณะทำงานภายในโรงเรียนโดยมีการแต่งตั้งคณะทำงานภายในโรงเรียนร่วมกับตัวแทนของชุมชน มีการประชุมคณะทำงานร่วมกันวางแผนในการดำเนินงานเดือนละ ๑ ครั้ง ครูผู้รับผิดชอบโครงการเข้าร่วมกิจกรรมเครือข่าย ๒) การรวบรวมข้อมูลเพื่อการนำไปสู่การพัฒนา มีการสำรวจและรวบรวมข้อมูลสภาวะการณ์ด้านความสามารถด้านภาษาร่วมกับคณะทำงานจากมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา และเข้ารับการพัฒนาศักยภาพสามารถ

บันทึกข้อมูล ใช้ข้อมูลในการรายงานผลและติดตามผลผ่านระบบออนไลน์ ๓) การใช้
 นวัตกรรมหรือวิธีสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านภาษา โรงเรียนได้มีการเลือกใช้
 นวัตกรรมและวิธีสอนที่เหมาะสมกับบริบทชุมชน และใช้นวัตกรรมเพื่อส่งเสริม
 ความสามารถด้านภาษา นักเรียน ได้เรียนรู้โดยการใช้สื่อนวัตกรรมเพื่อส่งเสริม
 ความสามารถด้านภาษา ตลอดจนโรงเรียนได้ขยายผลจากความสามารถด้านภาษา
 ไปสู่ความรู้ด้านสุขภาวะในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น ๔) การพัฒนาแผนการจัดการ
 เรียนรู้และสื่อที่เหมาะสม โรงเรียนพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรม ลาน
 เกมสร้างสรรค์ โต๊ะธรรมชาติพาลีในการส่งเสริมความสามารถด้านภาษาและรอบรู้
 เรื่องสุขภาวะของนักเรียนผ่านการเล่นและ ผลิตภัณฑ์ ที่มีความเหมาะสมกับชุมชน ซึ่ง
 ได้จัดทำสื่อการผลิตสื่อการสอนของครู จำนวน ๖ ประเภท รวม ๒๔ ชิ้น ได้แก่
 บัตรภาพ บัตรคำ ไม้บรรทัดหัดอ่านสมุด Pop Up สระลดรูป วงล้อสกดคำ ลูกเต๋า
 แต่งประโยค และการผลิตสื่อของนักเรียนร่วมกับผู้ปกครอง จำนวน ๑ ประเภท
 รวม ๑๐ ชิ้น ได้แก่ นิทานทำมือ อีกทั้งได้พัฒนาและปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริม
 ความรอบรู้เรื่องสุขภาวะผ่านการพัฒนาความสามารถด้านภาษาเพื่อให้เกิดศูนย์
 แหล่งการเรียนรู้ ลานภาษาพาลี ๕) ดำเนินกิจกรรมส่งเสริมความสามารถด้าน
 ภาษา ครูผู้สอนทุกคนใช้สื่อ นวัตกรรมที่ผลิตร่วมกับผู้ปกครองและชุมชน ในการ
 จัดการเรียนการสอนขอให้นักเรียนเพื่อพัฒนาความสามารถด้านภาษาและรอบรู้เรื่อง
 สุขภาวะ

ผลลัพธ์จากการทำงาน

๑) การเปลี่ยนแปลงของผู้เรียน ผลการประเมินความสามารถด้านภาษา Baseline
 Endline ป.๑-ป.๖

ประถมศึกษาตอนต้น (ป.๑ - ป.๓)

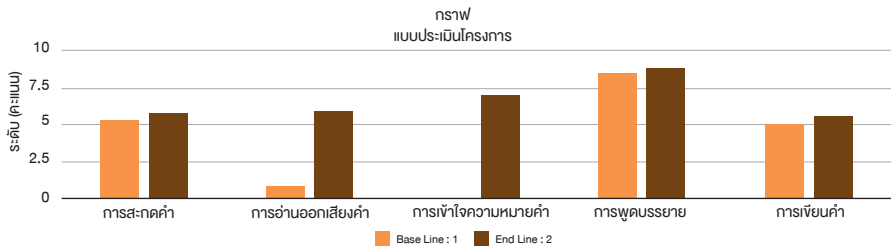
การแปลผล	ควรปรับปรุง ๐ - ๒๕	พอใช้ ๒๖ - ๓๕	ดี ๓๖ - ๔๕	ดีมาก ๔๖ - ๕๕
สัญลักษณ์	🚩	🚩🚩	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩🚩

ประถมศึกษาตอนปลาย (ป.๔ - ป.๖)

การแปลผล	ควรปรับปรุง ๐ - ๑๐	พอใช้ ๑๑ - ๒๐	ดี ๒๑ - ๓๐	ดีมาก ๓๑ - ๔๐
สัญลักษณ์	🚩	🚩🚩	🚩🚩🚩	🚩🚩🚩🚩

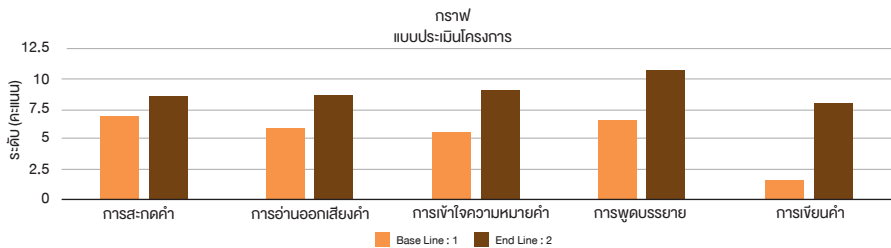
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

ครั้งที่	<div style="display: flex; justify-content: space-around; font-size: small;"> ดีมาก ดี พอใช้ ควรปรับปรุง </div>					
	การสะกดคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การอ่านออกเสียงคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การเข้าใจความหมายคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การพูดบรรยาย (คะแนนเต็ม 15 คะแนน)	การเขียนคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การแปล (ทุกคำ)
Base Line : 1	5.38 ●	0.88 -	0.00 -	8.56 ●	5.00 ●	●
End Line : 2	5.75 ●	5.94 ●	7.13 ●	8.75 ●	5.50 ●	●

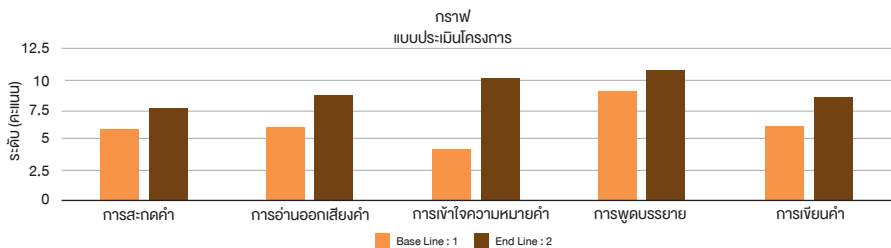
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

ครั้งที่	<div style="display: flex; justify-content: space-around; font-size: small;"> ดีมาก ดี พอใช้ ควรปรับปรุง </div>					
	การสะกดคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การอ่านออกเสียงคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การเข้าใจความหมายคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การพูดบรรยาย (คะแนนเต็ม 15 คะแนน)	การเขียนคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การแปล (ทุกคำ)
Base Line : 1	7.00 ●	5.92 ●	5.77 ●	6.62 ●	1.69 ●	●
End Line : 2	8.44 ●	8.67 ●	9.11 ●	10.67 ●	8.00 ●	●

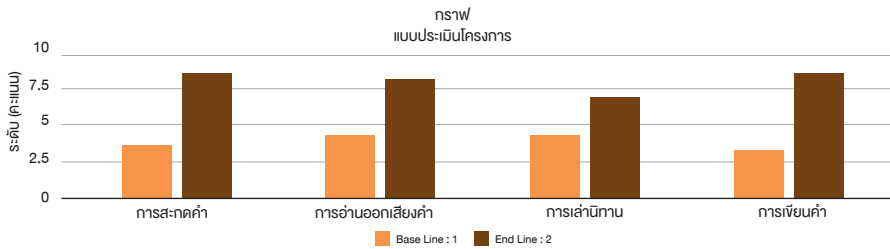
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

ครั้งที่	<div style="display: flex; justify-content: space-around; font-size: small;"> ดีมาก ดี พอใช้ ควรปรับปรุง </div>					
	การสะกดคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การอ่านออกเสียงคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การเข้าใจความหมายคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การพูดบรรยาย (คะแนนเต็ม 15 คะแนน)	การเขียนคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การแปล (ทุกคำ)
Base Line : 1	6.00 ●	6.08 ●	4.33 ●	9.08 ●	6.17 ●	●
End Line : 2	7.63 ●	8.75 ●	10.00 ●	1.75 ●	8.50 ●	●

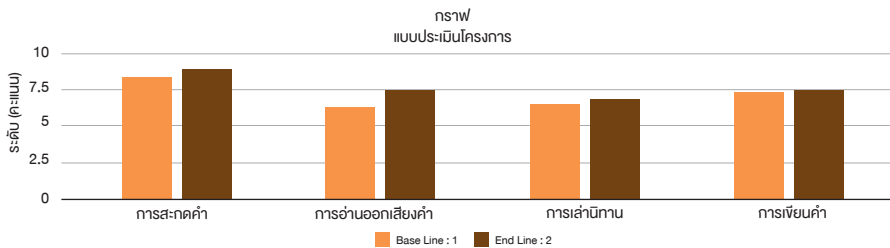
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ครั้งที่	<div style="display: flex; justify-content: space-around; font-size: small;"> ดีมาก ดี พอใช้ ควรปรับปรุง </div>				
	การสะกดคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การอ่านออกเสียงคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การเล่านิทาน (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การเขียนคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การแปลผล (ทุกคำ)
Base Line : 1	3.81 ●	4.50 ●	4.31 ●	3.44 ●	●
End Line : 2	8.80 ●	8.30 ●	7.10 ●	8.50 ●	●

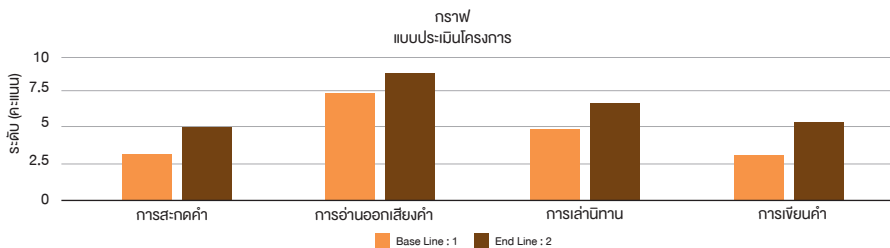
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ครั้งที่	<div style="display: flex; justify-content: space-around; font-size: small;"> ดีมาก ดี พอใช้ ควรปรับปรุง </div>				
	การสะกดคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การอ่านออกเสียงคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การเล่านิทาน (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การเขียนคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การแปลผล (ทุกคำ)
Base Line : 1	8.46 ●	6.46 ●	6.54 ●	7.46 ●	●
End Line : 2	9.00 ●	7.56 ●	7.00 ●	7.56 ●	●

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ครั้งที่	<div style="display: flex; justify-content: space-around; font-size: small;"> ดีมาก ดี พอใช้ ควรปรับปรุง </div>				
	การสะกดคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การอ่านออกเสียงคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การเล่านิทาน (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การเขียนคำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	การแปลผล (ทุกคำ)
Base Line : 1	3.20 ●	7.60 ●	5.00 ●	3.20 ●	●
End Line : 2	5.20 ●	8.90 ●	6.70 ●	5.50 ●	●

ผลการเปลี่ยนแปลงในด้านการแก้ปัญหาสุขภาพ

ชื่อปัญหาสุขภาพที่	การแก้ไขปัญหา
๑. สุขภาพฟัน	- ได้จัดกิจกรรมส่งเสริมการให้ความรู้เรื่องวิธีการแปรงฟันที่ถูกต้อง
๒. เหา	- ได้ให้ใช้สมุนไพรกำจัดเหากับนักเรียน - ส่งเสริมให้นักเรียนศึกษาภูมิปัญญาสมุนไพรในท้องถิ่นในการรักษาโรคเหา
๔. ทูฟโภชนาการ (ส่วนสูง/น้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์)	- ได้เพิ่มอาหารเสริม (นม) - จัดอาหารกลางวันให้ครบ ๕ หมู่และจัดประชุมผู้ปกครองตระหนักในเรื่องสุขภาพและอาหารการกินของนักเรียน

การพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้

เพื่อการส่งเสริมความสามารถด้านภาษาและส่งเสริมสุขภาพ

ซึ่งได้จัดทำสื่อการผลิตสื่อการสอนของครู จำนวน ๖ ประเภท รวม ๒๔ ชิ้น ได้แก่ บัตรภาพ บัตรคำ ไม้บรรทัดหัดอ่านสมุด Pop Up สาระลดรูป วงล้อสะกดคำ ลูกเต๋าแต่งประโยค และการผลิตสื่อของนักเรียนร่วมกับผู้ปกครอง จำนวน ๑ ประเภท รวม ๑๐ ชิ้น ได้แก่ นิทานทำมือ และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ลานภาษาพาเพลิน

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

นอกจากงานสอนแล้วครูยังมีภาระงานอื่นที่นอกเหนือจากงานสอนเป็นจำนวนมาก จึงส่งผลให้การดำเนินงานตามโครงการมีความล่าช้าและไม่ตรงตามปฏิทินที่กำหนดไว้

มหาวิทยาลัย ราชภัฏมหาสารคาม

อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

โรงเรียนบ้านศรีสุข ตำบลห้วยขวาง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม
โรงเรียนบ้านโป่งประชาพัฒนา ตำบลบึงเลิศ อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด
โรงเรียนบ้านแกห้วยแฮดส้มโฮง ตำบลลัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์
โรงเรียนประชาพัฒนาบ้านแฮด ตำบลบ้านแฮด อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น
โรงเรียนบ้านหนองขอนแก่น ตำบลหนองอิบู่ตร จังหวัดกาฬสินธุ์
โรงเรียนบ้านผักหนาม ตำบลหนองกุงใหญ่ อำเภอกะนวน จังหวัดขอนแก่น

ปัญหา

1. มีเด็กประสบปัญหาในการอ่านออกเขียน	3. ขาดการสนับสนุนจากครอบครัว
2. ครูในสถานศึกษาที่พำนักอยู่กับชาวบ้าน	4. เด็กที่เพิ่งมีโรงเรียนใหม่
3. มีนักเรียนที่เรียนคนเดียว	7. ขาดงบประมาณในการศึกษา
4. ผู้ปกครองไม่สนใจเรียน	8. ขาดสื่อการเรียนการสอน

↓

MOU
บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ

โครงการนวัตกรรมจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความรอบรู้
ด้านสุขภาวะด้วยการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ชุมชน

ให้ความสนใจนักเรียนเพิ่มมากขึ้น

ครู

- ครูมีการทำงานเพิ่มมากขึ้น
- ครูมีการปรับบทบาทในการดำเนินกิจกรรมกับนักเรียน

นักเรียน

- นักเรียนมีพฤติกรรมการอ่านและเรียน ทำกิจกรรมเพิ่มมากขึ้น

โรงเรียน

- โรงเรียนและผู้ปกครองมีการทำงานร่วมกัน

1 อบต. 1 โรงเรียน

1. โรงเรียนบ้านท่าหินสถินนิคม
2. โรงเรียนบ้านไร่ประชาพัฒนา
3. โรงเรียนบ้านศรีสุข
4. โรงเรียนบ้านโคกนิคม
5. โรงเรียนบ้านหนองขอนแก่น
6. โรงเรียนประชาพัฒนาบ้านแค

คู่มือ
แม่ข่าย
3.3
คู่มือจัดการเรียนการสอน

เกณฑ์

โต๊ะประชุมกรรมการ

ภาพสีน้เงิน	ขอนแก่น	มหาสารคาม	ร้อยเอ็ด
<p>1. บ้านสีน้เงิน</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ โรงเรียนบ้านท่าหินสถินนิคม <p>2. บ้านหนองขอนแก่น</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ โรงเรียนบ้านหนองขอนแก่น ○ โรงเรียนบ้านโคกนิคม ○ โรงเรียนบ้านศรีสุข 	<p>1. บ้านบ้านแค</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ โรงเรียนบ้านหนองขอนแก่น ○ โรงเรียนประชาพัฒนาบ้านแค ○ โรงเรียนหนองขอนแก่น ○ โรงเรียนชุมชนสุเมธ <p>2. บ้านหนองสาหร่าย</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ โรงเรียนบ้านหนองสาหร่าย 	<p>1. บ้านสีน้เงิน</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ โรงเรียนบ้านหนองขอนแก่น ○ โรงเรียนบ้านศรีสุข ○ โรงเรียนบ้านท่าหินสถินนิคม ○ โรงเรียนบ้านโคกนิคม ○ โรงเรียนบ้านศรีสุข <p>2. บ้านท่าคันโท</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ โรงเรียนบ้านท่าคันโท 	<p>1. บ้านสีน้เงิน</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ โรงเรียนบ้านไร่ประชาพัฒนา

ภาพที่ ๘ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

การจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างความรอบรู้ ด้านสุขภาพด้วยการอ่านออกเขียนได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ส่วนที่ ๑ ภาพรวมการดำเนินงาน

๑. แนวคิดหลักการ

การขับเคลื่อนและพัฒนาประเด็นพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ เพื่อส่งเสริมความรอบรู้ทางด้านสุขภาพอยู่บนฐานของการพัฒนาโดยเอาพื้นที่เป็นตัวตั้ง พร้อมทั้งมีกระบวนการค้นหาและเรียนรู้ทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชน เพื่อนำมาใช้พัฒนาและต่อยอดการดำเนินงานของแต่ละพื้นที่ อีกทั้งยังมีกระบวนการจัดการความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากพื้นที่ต้นแบบ และการใช้กระบวนการวิจัยในการสร้างองค์ความรู้ในประเด็นต่างๆ ที่สนใจ การดำเนินการดังกล่าวจึงเป็นสิ่งสำคัญเพื่อการพัฒนาศักยภาพและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับพื้นที่ที่สามารถนำไปประสพการณ์ที่ได้รับจากกระบวนการเรียนรู้และพัฒนา มาปรับใช้เพื่อจัดการกับประเด็นปัญหาและความต้องการของประชากรกลุ่มเป้าหมายต่างๆ ในการพัฒนาระบบการดูแลเด็กและเยาวชน โดยมีวัตถุประสงค์คือ ๑) เพื่อพัฒนาเครื่องมือประเมินความสามารถด้านภาษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ๒) เพื่อพัฒนาสื่อ นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพะโดยผ่านการพัฒนาความสามารถด้านภาษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ๓) เพื่อให้เด็กนักเรียนกลุ่มเป้าหมายได้รับการพัฒนาความสามารถด้านภาษาและนักเรียนทุกคนได้

รับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยสูงขึ้น มีพื้นที่เป้าหมาย ๔ จังหวัด คือ จังหวัดมหาสารคาม ๕ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านดอนกลอยหนองยาง โรงเรียนบ้านคูยโพธิ์ โรงเรียนบ้านแก่งโกสุมท่างาม โรงเรียนบ้านศรีสุข โรงเรียนบ้านกำแพงเหล่ากาเจริญศิลป์ จังหวัดร้อยเอ็ด ๑ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านโป่งประชาพัฒนาจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน ๔ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านแกหัวแอดส้มโฮงวิทยา โรงเรียนหนองอิบุดรไพรเวทย์ โรงเรียนบ้านหนองขอนแก่น โรงเรียนนิคมภูจินารายณ์หมู่ ๓ จังหวัดขอนแก่น จำนวน ๙ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนชุมชนบ้านแอด โรงเรียนบ้านหนองไฮขามเปี้ยโรงเรียนประชาพัฒนาบ้านแอด โรงเรียนบ้านผักหนาม โรงเรียนบ้านเวียงแก้ว โรงเรียนชุมชนหนองกุงใหญ่ โรงเรียนชุมชนกระนวน โรงเรียนชุมชนดุนสาด โรงเรียนเทศบาลบ้านแอดรวมทั้งสิ้น ๑๙ โรงเรียน

๒) วิธีดำเนินการ

การดำเนินโครงการสานพลังภาคีเครือข่ายสร้างนวัตกรรมพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ ส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ประกอบด้วย การวิเคราะห์และสรุปประเด็น นวัตกรรมของโรงเรียนและชุมชนพื้นที่เป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของประชากรกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ พร้อมทั้งวิเคราะห์และสรุปงานและกิจกรรมที่มีการนำไปเป็นการดำเนินงานประจำโรงเรียนและชุมชนพื้นที่เป้าหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓) กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย

๑. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
๒. เขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดมหาสารคาม จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดกาฬสินธุ์ และจังหวัดขอนแก่น
๓. ผู้บริหารโรงเรียน/คณาครูในโรงเรียน ใน ๑๙ โรงเรียน
๔. นักเรียน
๕. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๖. ชุมชน

๔) ผลผลิตและผลลัพธ์

๑. เกิดระบบและกลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ เพื่อเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะโดยศักยภาพของคณะทำงานมหาวิทยาลัยราชภัฏ
๒. มีระบบการพัฒนาเครื่องมือ คู่มือ และนวัตกรรมการเรียนรู้ และภูมิปัญญาด้านสุขภาวะอย่างต่อเนื่อง และขยายผลสู่โรงเรียน ใกล้เคียง
๓. เตรียมองค์ความรู้ ถอดบทเรียนการปฏิบัติต่อกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ เสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะ
๔. ใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาต่อยอดการพัฒนาเรื่องเด่น นวัตกรรม และการพัฒนาในโรงเรียนและพื้นที่

๕) ขั้นตอนการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

๑. ลงนามข้อตกลงความร่วมมือดำเนินงาน (MOU) ร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และโรงเรียนในพื้นที่เป้าหมาย
๒. ลงพื้นที่สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการ
๓. โรงเรียนเขียนโครงการผลิตสื่อ นวัตกรรมพัฒนาการอ่านออกเขียนได้เพื่อขอรับเงินสนับสนุน
๔. อบรมเชิงปฏิบัติการ การผลิตสื่อ นวัตกรรมแก่โรงเรียนเครือข่าย
๕. สนับสนุนทุนให้กับโรงเรียนเพื่อดำเนินการผลิตสื่อ และพัฒนานวัตกรรม
๖. แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินการใช้สื่อ นวัตกรรม แต่ละโรงเรียน ๑๙ โรงเรียน โรงเรียนละ ๓ คน และลงพื้นที่ติดตามเสริมพลังการผลิตสื่อ นวัตกรรมของโรงเรียนเครือข่าย ๑๙ โรงเรียน
๗. จัดกิจกรรมเผยแพร่ผลงานโรงเรียนเครือข่าย
๘. ประชุมเพื่อออกแบบประเมินผลการใช้สื่อ เกณฑ์การประเมิน เกณฑ์การคัดเลือก ศูนย์ต้นแบบประจำตำบลและรายงานความก้าวหน้าการผลิตสื่อ
๙. การคัดเลือกศูนย์ต้นแบบการจัดการเรียนรู้ฯ พัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ ส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาวะ
๑๐. การถอดบทเรียนผลการผลิตสื่อ นวัตกรรมและผลการใช้สื่อ นวัตกรรมของโรงเรียนเครือข่าย

จ) ผลที่ได้รับเชิงรูปธรรมจากการดำเนินงาน

๑. ได้รับข้อมูลพื้นฐานด้านการอ่านออกเขียนได้ สื่อนวัตกรรมส่งเสริมการอ่านการเขียนของโรงเรียนและความต้องการสื่อและนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ของแต่ละโรงเรียน
๒. ได้รับข้อมูลความต้องการ การผลิตสื่อนวัตกรรมพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ ส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาวะของแต่ละโรงเรียน
๓. ได้รับข้อมูลวิธีดำเนินการในการผลิตสื่อ/ประเภทของสื่อที่โรงเรียนต้องการและแนวปฏิบัติในการผลิตสื่อ

ส่วนที่ ๒ เรื่องต้นและนวัตกรรมในการทำงาน

๑) เรื่องต้นในการออกแบบสื่อและพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน (สื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้และความรอบรู้ด้านสุขภาวะ)

โรงเรียน	สื่อการเรียนการสอน และนวัตกรรม
๑. โรงเรียนบ้านดอนกลอย หนองยาง	สื่อพसानอ่านสนุกเพื่อเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะด้วยการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้
๒. โรงเรียนบ้านคุดโพธิ์	นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะด้วยการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้
๓. โรงเรียนบ้านแก่งโกสุม ท่างาม	นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะด้วยการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้
๔. โรงเรียนบ้านศรีสุข	ห้องสมุดมีชีวิตส่งเสริมนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะ ด้วยการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้
๕. โรงเรียนบ้านโป่ง ประชาพัฒน์	นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาวะด้วยการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้
๖. โรงเรียนบ้านแกหัวแฮด สัมโฮงวิทยา	ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านโดยกิจกรรมห้องสมุดโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะด้วยการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้
๗. โรงเรียนหนองอู่บุตร ไพรเวทย์	นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะด้วยการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖
๘. โรงเรียนบ้านหนอง ขอนแก่น	การพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ เพื่อเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะ โดยการพัฒนาห้องสมุดเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้

โรงเรียน	สื่อการเรียนการสอน และนวัตกรรม
๙. โรงเรียนชุมชนบ้านแฮด	นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะด้วยการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้
๑๐. โรงเรียนบ้านหนองไฮ ขามเปี้ย	นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะด้วยการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้
๑๑. โรงเรียนประชาพัฒนา บ้านแฮด	โครงการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน นอกห้องเรียน และห้องสมุด
๑๒. โรงเรียนบ้านผักหนาม	นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ “ชุดอ่านเรียนเขียนคำ นำสุขภาวะที่ดี” เพื่อเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะด้วยการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้
๑๓. โรงเรียนบ้านเวียงแก้ว	นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะด้วยการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้
๑๔. โรงเรียนชุมชนหนองกง ใหญ่	ดอกย่ำข้าวทวนเพื่ออ่านออกเขียนได้
๑๕. โรงเรียนนิคมกุฉิ นารายณ์หมู่ ๓	อ่านออกเขียนได้เพื่อส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพ
๑๖. โรงเรียนชุมชนกระนวน	การผลิตสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของ”นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖
๑๗. โรงเรียนชุมชนดอนสาด	นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะด้วยการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้
๑๘. โรงเรียนเทศบาล บ้านแฮด	นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะด้วยการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้
๑๙. โรงเรียนบ้านกำพี้ เหล่ากาเจริญศิลป์	นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะด้วยการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้

ซึ่งโรงเรียนต้นแบบ ๖ โรงเรียน จาก ๑๙ โรงเรียน จะเน้นให้นักเรียนฝึกอ่านและเขียน โดยใช้ห้องสมุดโรงเรียน และห้องสมุดชุมชนเป็นหลัก มีการออกมาเล่านิทานจากการอ่านหนังสือในห้องสมุดให้เพื่อนๆ ฟัง มีการให้รางวัลยอดนักอ่านประจำเดือน ซึ่งจะ
ทำให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน

๒) เรื่องเด่น/นวัตกรรมการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ เพื่อส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพ เรื่องเด่น/นวัตกรรม

๑. สื่อหนังสือเล่มเล็ก/ชุดหนังสืออ่านเพิ่มเติม/หนังสือนิทาน/หนังสือพับ/หนังสือยึดกลุ่มเป้าหมายคือ นักเรียนอ่านออกเขียนได้ ประโยชน์/ผลลัพธ์เชิงรูปธรรมที่เกิดขึ้นคือ ฝึกการอ่านคล่องเขียนคล่อง ได้รับความนิยมเป็นอันดับ ๑ ของทุกโรงเรียน นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น

๒. สื่อชุดฝึกการอ่าน การเขียน/ชุดฝึกเรียงคำ/ฝึกทักษะการเขียน/คำคล้องจอง/ปริศนาคำทายกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนอ่านออกเขียนไม่ได้ พัฒนาเป็นอ่านออกเขียนได้ ประโยชน์/ผลลัพธ์เชิงรูปธรรมที่เกิดขึ้น นักเรียนเข้ามาฝึกอ่านกับครูประจำชั้นมากขึ้น ยิมไปที่อ่านที่บ้านมากขึ้น

๓. สื่อชุดมาตราตัวสะกด/การฝึกฝนวรรณยุกต์/ชุดฝึกอ่านคำ/ชุดฝึกอ่านประโยค/ชุดคำกลอนช่วยจำ/แผ่นพับต่างๆ กลุ่มเป้าหมายคือ นักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ พัฒนาเป็นอ่านออกเขียนได้ดีขึ้น ประโยชน์/ผลลัพธ์เชิงรูปธรรมที่เกิดขึ้น คือ นักเรียนยิมไปฝึกที่บ้าน และผู้ปกครองร่วมควบคุม โดยการสื่อสารโดยตรงระหว่างครูและผู้ปกครอง

๓) การพัฒนาฐานข้อมูลระบบการติดตามประเมินผล

๑. ข้อมูลนำเข้าระบบจากการถอดบทเรียนพบว่า ๑) โรงเรียนมีสื่อ นวัตกรรม พัฒนาการอ่านคล่อง เขียนคล่อง อ่านออกเขียนได้ และพัฒนาการอ่านการเขียน จำนวนมากเพียงพอต่อการบริการนักเรียนและชุมชน ๒) ผลการใช้สื่อพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ ส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพของนักเรียนพบว่า จากการประเมินการอ่านเขียนโดยใช้แบบประเมินของ สพฐ. ประจำปี นักเรียนในโรงเรียนเครือข่ายทุกโรงเรียนมีผลการอ่านออกเขียนได้มากขึ้น และนักเรียนมีนิสัยรักการอ่านเพิ่มขึ้น

๒. เครื่องมือและกลไกที่ใช้ในการดำเนินงาน ได้แก่ ๑) แบบสำรวจข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนเครือข่ายเพื่อเก็บข้อมูลโรงเรียนด้านสภาพการอ่านออกเขียนได้ ด้านความพร้อมของสื่อ ความต้องการสื่อ นวัตกรรม ๒) แบบรายงานผลการผลิตสื่อ ๓) แนวทางการจัดทำคู่มือการใช้สื่อ ๔) แบบรายงานผลการใช้สื่อ นวัตกรรม ๕) แบบประเมินผลการใช้สื่อ เกณฑ์การประเมินผลการใช้สื่อ ๖) แบบประเมินศูนย์ต้นแบบการจัดการเรียนรู้ฯ เกณฑ์การประเมินศูนย์ต้นแบบ ๗) คำถามเพื่อถอดบทเรียนความสำเร็จกลไกที่ใช้ ประกอบด้วย การแต่งตั้งคณะทำงานของคณะครูศาสตร์/คณะกรรมการบริหารโครงการ การแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินสื่อ นวัตกรรมประจำโรงเรียน การลงพื้นที่เพื่อติดตามเสริมพลังอย่าง

ต่อเนื่อง การติดต่อประสานงานกับโรงเรียนเครือข่ายอย่างต่อเนื่องโดยการแบ่งพื้นที่รับผิดชอบให้คณะทำงานอย่างเด่นชัด การคณะทำงานประชุมเพื่อติดตาม รายงานความก้าวหน้า เป็นประจำอย่างน้อย เดือนละ ๑ ครั้ง

๔) ผลผลิตและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งรูปธรรมผลกระทบท ที่เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับโรงเรียนเป้าหมายการดำเนินงาน

ผลผลิตจากการดำเนินงาน ได้แก่ ๑) โรงเรียนเครือข่ายทุกโรงเรียนมีสื่อพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพเพียงที่จะให้บริการแก่นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ๒) นักเรียนมีพัฒนาการด้านการอ่านและการเขียนเพิ่มขึ้นโดยมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านและการเขียนจากการวัด โดยใช้แบบประเมินของ สพฐ. สูงขึ้นทุกโรงเรียน

ผลลัพธ์จากการดำเนินงาน ได้แก่ ๑) นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านเพิ่มขึ้น ๒) นักเรียนได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยการยืมสื่อที่สนใจ ไปอ่านเพิ่มเติมที่บ้านได้ โดยมีการเรียนรู้ร่วมกับผู้ปกครองทำให้ผู้ปกครอง และชุมชนมีความรอบรู้ด้านสุขภาพเพิ่มขึ้น

ผลกระทบจากการดำเนินงาน ได้แก่ ๑) โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ๒) โรงเรียนและชุมชนมีสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกันมากขึ้น

๕) ปัจจัยเงื่อนไขของความสำเร็จ

๑. ระบบการติดต่อประสานงานระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราวุธและโรงเรียนเครือข่าย มีความสะดวก รวดเร็ว และต่อเนื่อง มีการลงพื้นที่ติดตามเสริมพลังอย่างต่อเนื่อง โดยมีผู้ประสานงานในแต่ละพื้นที่ ที่ชัดเจน

๒. คณะทำงานมีการประชุมเพื่อชี้แจงความก้าวหน้า และแลกเปลี่ยนข้อมูลเป็นประจำทุกเดือน

๓. มีการรายงานความก้าวหน้าประจำเดือนต่อผู้รับผิดชอบโครงการ (อธิการบดี) และผู้เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ

๔. การผลิตสื่อของโรงเรียนเป็นไปตามความต้องการของโรงเรียนที่สามารถเลือกได้ให้เหมาะสมตามบริบทและความต้องการของโรงเรียนซึ่งมีความเหมาะสมของนักเรียนแต่ละโรงเรียน

ภาพที่ ๘.๑ โรงเรียนบ้านศรีสุข ตำบลหัวขวาง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

โรงเรียนบ้านศรีสุข

ตำบลหัวขวาง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

สรุปการดำเนินกิจกรรมโครงการส่งเสริมความรู้สู่สุขภาพผ่านการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ ห้องสมุดมีชีวิตส่งเสริมนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะ ด้วยการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ โรงเรียนบ้านศรีสุข ตำบลหัวขวาง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ภายใต้โครงการนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะ ด้วยการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้

ข้อมูลสถานการณ์โรงเรียน

โรงเรียนบ้านศรีสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต ๓ ผู้บริหารสถานศึกษานายมนต์ชัย ไวมาศย์ จำนวนนักเรียน ชาย ๒๒ คน หญิง ๒๗ คน รวม ๔๙ คน

สถานการณ์ปัญหาสุขภาพของนักเรียน

ปัญหาสุขภาพที่พบ	แหล่งข้อมูล	นักเรียน (ร้อยละ)	แนวทางการจัดการแก้ไขปัญหา
สุขภาพฟัน	ครู	๒๖	กำชับให้นักเรียนแปรงฟันหลังรับประทานอาหารกลางวัน และแปรงฟันที่บ้านวันละ ๒ ครั้ง
ภาวะอ้วน/พอม	ครู	๑๖	จัดอาหารกลางวันให้ถูกต้องตามหลักโภชนาการ
เทา	ครู	๔๘	กำจัดเทาทุกเดือน

สถานการณ์ปัญหาด้านการอ่าน และปัญหาด้านการเขียน

ระดับชั้น	ปัญหาด้านการอ่าน (ปีการศึกษา ๒๕๖๑)			ปัญหาด้านการเขียน (ปีการศึกษา ๒๕๖๑)		
	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑	๑	๒	๓	๓	๘	๑๑
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒	๑	-	๑	๓	๕	๘
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓	-	-	-	๑	๓	๔
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔	๒	๑	๓	๓	๖	๙
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕	๑	-	๑	๒	๕	๗
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖	๓	-	๓	๒	๘	๑๐
รวมทั้งหมด	๘	๓	๑๑	๑๔	๓๕	๔๙

สถานการณ์ปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้

ในปีการศึกษา ๒๕๖๑ พบว่า ๑) ปัญหา นักเรียนอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ เกิดจากครูผลิตสื่อการสอนน้อยเนื่องจากงบประมาณมีจำกัด ผู้ปกครองผลักภาระเรื่องการเรียนให้ครูในการส่งเสริมการอ่านของนักเรียน เมื่อกลับไปที่บ้านผู้ปกครองไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการอ่านของนักเรียน จึงทำให้การอ่านขาดความต่อเนื่อง ในโรงเรียนไม่มีแหล่งในการสืบค้นข้อมูล สื่อสิ่งพิมพ์ที่มีในห้องสมุดมีน้อยและล้าสมัย ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้ห้องสมุด ๒) ปัญหา นักเรียนอ่านจับใจความและเขียนสรุปความไม่ได้ เกิดจากครูไม่มีประสบการณ์ในการสอนเกี่ยวกับวิชาภาษาไทย ขาดทักษะในการสื่อความหมายจึงทำให้สื่อสารกับนักเรียนไม่รู้เรื่อง

บทบาทและกระบวนการการพัฒนา

กลุ่ม	บทบาทที่มีต่อการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ เพื่อส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพของนักเรียน
โรงเรียน	<ul style="list-style-type: none"> - จัดกิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ เพื่อส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพ - ผลิตสื่อนวัตกรรมพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพ - ส่งเสริมการใช้ห้องสมุดในการพัฒนาทักษะการอ่าน - กิจกรรมแข่งขันทักษะการอ่านออกเขียนได้ ในวันสำคัญต่างๆ

กลุ่ม	บทบาทที่มีต่อการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ เพื่อส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพของนักเรียน
ผู้ปกครอง	- ส่งเสริมการอ่านที่บ้านต่อเนื่องจากโรงเรียนทุกวัน - สร้างความตระหนักเกี่ยวกับโภชนาการที่บ้านให้นักเรียนรับประทานอาหารเช้าทุกวัน
ชุมชน	- ประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและทำความเข้าใจกับผู้ปกครองส่งเสริมการอ่านให้เป็นวาระของหมู่บ้าน
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	- สนับสนุนส่งเสริมและให้ความร่วมมือการอ่านออกเขียนได้
ผู้บริหาร	- มีนโยบายส่งเสริมการจัดซื้อสื่อและนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียน
ครู	- พัฒนาสร้างสื่อและนวัตกรรมเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียน
นักเรียน	- เข้าร่วมการจัดกิจกรรม

ผลที่ได้รับจากการดำเนินงานและความเปลี่ยนแปลง

จากการจัดทำ พัฒนา นำสื่อไปใช้และทำการประเมินจากการอ่านและการเขียนของนักเรียนหลังจากที่ดำเนินการตามกลไกของกระบวนการทำงาน พบว่า ๑) นักเรียน ในปีการศึกษา ๒๕๖๑ นักเรียนสามารถอ่านออกคิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม ๒) ครู มีการพัฒนาสร้างสื่อและนวัตกรรมเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียน คิดเป็นจำนวนร้อยละ ๑๐๐ ของครูทั้งโรงเรียน ๓) โรงเรียน นักเรียนได้เข้าร่วมการแข่งขันคัดลายมือ อ่านทำนองเสนาะ การเขียนย่อความและการเขียนเรียงความกิจกรรมวันภาษาไทยและได้รับรางวัลระดับทองของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา ๔) เครือข่าย เกิดความเปลี่ยนแปลง เช่น ผู้ปกครองและชุมชนใกล้เคียงให้ความสนใจและมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการอ่านในการดำเนินกิจกรรมของครูและนักเรียนร่วมกัน เช่น มีการประเมินการอ่านของนักเรียนโดยครูและผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง ๕) ความโดดเด่น โรงเรียนได้ทำโครงการบรรณารักษ์น้อยและโครงการส่งเสริมการอ่านจึงส่งผลให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านเพิ่มขึ้น จำนวน ๒๖ คน จากนักเรียนทั้งหมด จำนวน ๔๙ คน และสามารถอ่านออกเขียนได้ร้อยละ ๑๐๐ รวมถึงมีความโดดเด่นในด้านการพัฒนานวัตกรรมสื่อ

ส่งเสริมทักษะการอ่านเป็นจำนวน ๕ กิจกรรม คือ (๑) ปริศนาฟ้าแลบ (๒) ภาษาไทยวันละนิด ภาษาอังกฤษวันละคำ (๓) Fast and furious (๔) หลังชนฟ้า (๕) หนังสือแดงได้

ผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินงาน

จากการดำเนินงานผ่านมาพบผลกระทบเกิดขึ้น คือ ๑) ครูมีการปรับบทบาทจำนวน ๓ คน ๒) ผู้ปกครองให้ความสนใจนักเรียนมากขึ้นกว่าเดิม (ร้อยละ ๓๒) ๓) โรงเรียนมีการทำงานร่วมกันชุมชนมากขึ้น ผู้ปกครองให้ความร่วมมือเอาใจใส่กิจกรรมการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น ๔) เวลาไม่เพียงพอต่อการทำกิจกรรมในบางกิจกรรม

นวัตกรรม การพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ เพื่อเสริมสร้างความรู้ด้านสุขภาพ
 โดยการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านโป่งประชาพัฒนา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 3 คู่ความร่วมมือ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ภาพที่ ๘.๒ โรงเรียนบ้านโป่งประชาพัฒนา ตำบลบุ่งเลิศ อำเภอมะยาดิ จังหวัดร้อยเอ็ด

โรงเรียนบ้านโป่งประชาพัฒนา

ตำบลบ่วงเลิศ อำเภอมะยงดี จังหวัดร้อยเอ็ด

สรุปการดำเนินกิจกรรมโครงการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ เพื่อเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะ โดยการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน โรงเรียนบ้านโป่งประชาพัฒนา ตำบลบ่วงเลิศ อำเภอมะยงดี จังหวัดร้อยเอ็ด ภายใต้โครงการนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะ ด้วยการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้

สถานการณ์โรงเรียน

โรงเรียนบ้านโป่งประชาพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ดเขต ๓ ผู้บริหารสถานศึกษานายธีระวิทย์ เสมอโกลด จำนวนนักเรียน ชาย ๖๙ คน หญิง ๕๗ คน รวมทั้งหมด ๑๒๖ คน สถานการณ์ปัญหาสุขภาพของนักเรียน

ปัญหาสุขภาพที่พบ	แหล่งข้อมูล	นักเรียน (ร้อยละ)	แนวทางการจัดการแก้ไขปัญหา
ภาวะโภชนาการต่ำกว่าเกณฑ์	ครู	๑.๕๘	ดูแลการรับประทานอาหารกลางวัน/อาหารเสริมนม
ภาวะอ้วน/พอม	ครู	๗.๑๔	ให้คำแนะนำการรับประทานอาหาร จัดกิจกรรมออกกำลังกาย
รวมทั้งหมด		๘.๗๒	

สถานการณ์ปัญหาด้านการอ่าน และปัญหาด้านการเขียน

ระดับชั้น	ปัญหาด้านการอ่าน (ปีการศึกษา ๒๕๖๑)			ปัญหาด้านการเขียน (ปีการศึกษา ๒๕๖๑)		
	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑	๓	๐	๓	๑	๐	๑
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒	๑	๑	๒	๐	๐	๐
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓	๒	๐	๒	๑	๐	๑
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔	๐	๐	๐	๑	๐	๑
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕	๐	๐	๐	๐	๑	๑
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖	๐	๐	๐	๐	๐	๐
รวมทั้งหมด	๖	๑	๗	๓	๑	๔

สถานการณ์ปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้

ในปีการศึกษา ๒๕๖๑ นักเรียนโรงเรียนบ้านโป่งประชาพัฒน์กว่าร้อยละ ๓๐ อาศัยอยู่กับผู้ปกครองที่ไม่ใช่บิดามารดา เนื่องจากบิดามารดาไปทำงานที่อื่น จึงมีปัญหาควควบคุมดูแลการใช้อุปกรณ์สื่อสาร เช่น โทรศัพท์ แท็บเล็ตนักเรียนจึงใช้เวลาว่างส่วนมากไปกับการเล่นอุปกรณ์เหล่านั้นความสนใจในการเรียนจึงน้อยลง และนักเรียนส่วนมากจะขาดการดูแลการอ่านการเขียนที่บ้าน ซึ่งส่งผลกระทบต่อพัฒนาการอ่านการเขียน

บทบาทและกระบวนการการพัฒนา

กลุ่ม	บทบาทที่มีต่อการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ เพื่อส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพของนักเรียน
โรงเรียน	<ul style="list-style-type: none"> - ออกแบบกิจกรรม จัดทำเอกสาร คู่มือการจัดกิจกรรม - ประชุมชี้แจง - จัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ - ประเมินการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน - รับการนิเทศติดตามโครงการ
ผู้ปกครอง	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมสนับสนุน ควบคุมดูแลการอ่านการเขียนที่บ้านของนักเรียน
ชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> - สนับสนุน ให้ความร่วมมือการจัดหาสื่อที่ส่งเสริมทักษะการอ่านการเขียน

กลุ่ม	บทบาทที่มีต่อการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ เพื่อส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาวะของนักเรียน
มหาวิทยาลัย ราชภัฏ มหาสารคาม	- สนับสนุนงบประมาณการจัดซื้อสื่อนวัตกรรมในโครงการ
ผู้บริหาร	- รับผิดชอบโครงการและนโยบายการสนับสนุนการดำเนินงาน
ครู	- ดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ตามโครงการ
นักเรียน	- สนใจและเข้าร่วมกิจกรรมและช่วยการพัฒนาสื่อ

ผลที่ได้รับจากการดำเนินงานและความเปลี่ยนแปลง

จากการจัดทำ พัฒนา นำสื่อไปใช้และทำการประเมินจากการอ่านและการเขียนของนักเรียนหลังจากที่ดำเนินการตามกลไกของกระบวนการทำงาน พบว่า ๑) นักเรียน นักเรียนร้อยละ ๕๐ ผ่านการประเมินการอ่านออกเขียนได้ ผ่านการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนสื่อความ และสามารถอ่านออกเขียนได้ร้อยละ ๑๐๐ ๒) ครู ได้แนวทางดำเนินงานการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ เกิดรูปแบบกิจกรรมซ้ำบ่อยที่เป็นแบบอย่างได้ รูปแบบกิจกรรมพัฒนาการอ่านการเขียนเพื่อใช้ในการศึกษาต่อไป ๓) โรงเรียน ได้รูปแบบกิจกรรมพัฒนาการอ่านการเขียนเพื่อใช้ในการศึกษาต่อไป ๔) เครือข่าย มีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลการอ่านการเขียนที่บ้านจนเป็นผู้นำเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนเพื่อพัฒนาการอ่านการเขียน และมีผู้นำเครือข่ายผู้ปกครองพัฒนาการอ่านการเขียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ จำนวน ๑๒ คน ๕) ความโดดเด่น โรงเรียนได้ทำโครงการ การพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ เพื่อเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะ โดยการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน จนส่งผลให้นักเรียนร้อยละ ๕๐ ผ่านการประเมินการอ่านออกเขียนได้ ผ่านการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนสื่อความ และสามารถอ่านออกเขียนได้ร้อยละ ๑๐๐ รวมถึงมีความโดดเด่นในด้านการพัฒนานวัตกรรม สื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน คือ การพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนเป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมซ้ำบ่อยเพื่อพัฒนาการอ่านการเขียนและพัฒนาการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนสื่อความ

ผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินงาน

ครูมีการปรับบทบาท ผู้ปกครองให้ความสนใจนักเรียนมากขึ้นกว่าเดิมและโรงเรียนมีการทำงานร่วมกันผู้ปกครองมากขึ้น

นโยบายส่งเสริมในการจัดซื้อสื่อนวัตกรรม

การพัฒนา นวัตกรรม

นักเรียนพัฒนาการที่มีอ่านออกเขียนได้ แต่มีการเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาจากเดิมคือจำนวน คือเด็กที่มีปัญหาการอ่านออกเขียนได้ หลังจากจัดกิจกรรมสามารถอ่านออกเขียนได้ 100%

ผลลัพธ์

นักเรียนที่ผ่านการทำกิจกรรมจำนวน 194 คน สามารถอ่านออกเขียนได้ 100%

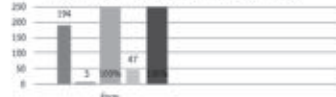
แข่งขันกิจกรรม ขวบรวมรางวัล 47 คน นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านเพิ่มขึ้น

ผลกระทบ

- ครูมีการปรับบทบาทในการดำเนินกิจกรรมของนักเรียน
- นักเรียนรักการอ่าน และเรียนรู้กิจกรรมมากขึ้น
- นักเรียนมีการเรียนรู้อย่างมีความสุข

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์โรงเรียนบ้านแก้วแสดส้มโฮงวิทยา

- จำนวนนักเรียนก่อน
- มีผู้เข้ารับการอบรมก่อน
- นักเรียนที่อ่านออกเขียนได้ก่อนการอบรม
- นักเรียนที่อ่านออกเขียนได้หลังการอบรม
- ผลสัมฤทธิ์

โรงเรียนบ้านแกหัวแอดส้มโฮง

ตำบลธัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

สรุปการดำเนินกิจกรรมโครงการ ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านโดยกิจกรรม ห้องสมุดโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะด้วยการพัฒนาการอ่านออก เขียนได้ โรงเรียนบ้านแกหัวแอดส้มโฮงวิทยา โรงเรียนบ้านแกหัวแอดส้มโฮง ตำบลธัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ภายใต้โครงการ วัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะ ด้วยการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้

ข้อมูลสถานการณ์โรงเรียน

โรงเรียนบ้านแกหัวแอดส้มโฮงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ เขต ๑ ผู้บริหารสถานศึกษานายประสงค์ บาลลา จำนวนนักเรียน ชาย ๑๐๖ คน หญิง ๘๘ คน รวมทั้งหมด ๑๙๔ คน

สถานการณ์ปัญหาสุขภาพของนักเรียน

ปัญหาสุขภาพที่พบ	แหล่งข้อมูล	นักเรียน (ร้อยละ)	แนวทางการจัดการแก้ไขปัญหา
เทา	ครูประจำชั้น	๑๐	รักษาความสะอาดด้วยการสระผมเป็นประจำ

สถานการณ์ปัญหาด้านการอ่าน และปัญหาด้านการเขียน

ระดับชั้น	ปัญหาด้านการอ่าน (ปีการศึกษา ๒๕๖๑)			ปัญหาด้านการเขียน (ปีการศึกษา ๒๕๖๑)		
	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑	๒	-	๒	๒	-	๒
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒	๒	-	๒	๒	-	๒
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓	-	-	-	-	-	-
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔	-	-	-	-	-	-
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕	-	-	-	-	-	-
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	๔	-	๔	๔	๐	๔

สถานการณ์ปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้

ส่วนใหญ่มาจากนักเรียนที่อยู่กับตายายจำนวน ๒ คน บิดามารดา หย่าร้าง จำนวน ๓ คน ขาดการเอาใจใส่จากผู้ปกครองเนื่องจากต้องไปทำงานนอกบ้านหรือรับจ้างรายวัน ๖ คน ดังนั้นบุคคลในครอบครัวจึงต้องบทบาทต่อการช่วยส่งเสริมการเรียนรู้การอ่านอย่างต่อเนื่อง และในการเรียนการสอนที่ไม่สามารถดูแลได้อย่างถี่ถ้วน ส่งผลให้เกิดปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้เกิดขึ้น

บทบาทและกระบวนการการพัฒนา

กลุ่ม	บทบาทที่มีต่อการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ เพื่อส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาวะของนักเรียน
โรงเรียน	- จัดกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาการอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ของนักเรียน และร่วมมือกับ ผู้ปกครองและเครือข่าย
ผู้ปกครอง	- ลงนามแบบบันทึกการอ่านของนักเรียนจากการยืมหนังสือห้องสมุดไปอ่านที่บ้านและช่วยส่งเสริมโดยความร่วมมือของ บ้าน วัด และชุมชน
ชุมชน	- ช่วยสนับสนุนการจัดหาสื่อในการส่งเสริมการอ่าน
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	- สนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อสื่อวรรณกรรมส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้
ผู้บริหาร	- มีนโยบายส่งเสริมการจัดซื้อสื่อและนวัตกรรมการส่งเสริมการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียน

กลุ่ม	บทบาทที่มีต่อการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ เพื่อส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาวะของนักเรียน
ครู	- ส่งเสริมการเรียนรู้พัฒนาสื่อและนวัตกรรมเพื่อการเรียนของนักเรียน
นักเรียน	- ให้ความร่วมมือ เข้าร่วมการจัดกิจกรรมและพัฒนาตนเอง

ผลที่ได้รับจากการดำเนินงานและความเปลี่ยนแปลง

จากการจัดทำ พัฒนา นำสื่อไปใช้และทำการประเมินจากการอ่านและการเขียนของนักเรียนหลังจากที่ดำเนินการตามกลไกของกระบวนการทำงาน พบว่า

- ๑) นักเรียน นักเรียนที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ซึ่งมีจำนวน ๘ คนเข้าร่วมในกิจกรรม และสามารถอ่านออกเขียนได้ร้อยละ ๑๐๐ มีความเปลี่ยนแปลงจากเดิมเต็มจำนวน
- ๒) ครู มีการพัฒนาครู มีการสร้างสื่อและนวัตกรรมเพื่อการเรียนของนักเรียน คิดเป็นจำนวนร้อยละ ๑๐๐ ของครูทั้งโรงเรียน
- ๓) โรงเรียน นักเรียนได้เข้าร่วมการแข่งขันกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ยุวบรรณารักษ์ ในปี ๒๕๖๐ ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๒ ระดับจังหวัด จำนวน ๓ คน และ ในปี ๒๕๖๑ ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๑ ระดับจังหวัด จำนวน ๓ คน
- ๔) เครือข่าย เกิดความเปลี่ยนแปลง เช่น ผู้ปกครอง และชุมชนใกล้เคียงให้ความสนใจและมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการอ่านในการดำเนินกิจกรรมของครูและนักเรียนร่วมกัน เช่น มีการประเมินการอ่านของนักเรียนโดยครูและผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง
- ๕) ความโดดเด่น โรงเรียนได้ทำโครงการ ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านโดยกิจกรรมห้องสมุดโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะด้วยการพัฒนาการอ่านออก เขียนได้ โรงเรียนบ้านแกหัวแอดส้มโฮงวิทยา จนส่งผลให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านเพิ่มขึ้นจำนวน ๔๗ คน จากนักเรียนทั้งสิ้นจำนวน ๑๙๔ คน และสามารถอ่านออกเขียนได้ร้อยละ ๑๐๐ มีความโดดเด่นในด้านการพัฒนา นวัตกรรมสื่อส่งเสริมทักษะการอ่านเป็นจำนวน ๓ กิจกรรม ได้แก่ ๑) สื่อนวัตกรรม คือ เกมบิงโก ๒) กิจกรรมแปลงคำเป็นจำนวน ๓) กิจกรรมตอบการ์ดคำศัพท์

ผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินงาน

ครูมีการปรับบทบาทในการดำเนินกิจกรรมของนักเรียนทุกคน ทุกชั้น โดยมีการหมุนเวียนเกม กิจกรรมส่งเสริมการอ่านทั้ง ๓ กิจกรรมตามห้องเรียนสับเปลี่ยนกันเล่น โดยบูรณาการในชั้นเรียนครบทุกชั้น ทำให้นักเรียนรักการอ่านและเรียนรู้จากกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างมีความสุข

นวัตกรรม พัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาจากแหล่งเรียนรู้
 ในห้องเรียนนอกห้องเรียน และห้องสมุดโรงเรียนประชาพัฒนาบ้านแฮด สังกัด อำเภอบ้านแฮดพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ชุดความร่วมมือ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ภาพที่ ๘.๔ โรงเรียนประชาพัฒนาบ้านแฮด ตำบลบ้านแฮด อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น

โรงเรียนประชาพัฒนาบ้านแฮด

ตำบลบ้านแฮด อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น

สรุปการดำเนินกิจกรรมโครงการการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา จากแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียนนอกห้องเรียน และห้องสมุดโรงเรียนประชาพัฒนาบ้านแฮด ภายใต้โครงการนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะ ด้วยการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้

สถานการณ์โรงเรียน

โรงเรียนประชาพัฒนาบ้านแฮด สังกัด สพป. ขอนแก่น เขต ๒ ผู้บริหารสถานศึกษานายนิวัฒน์ สิ้นทรัพย์ จำนวนนักเรียน ชาย ๗๕ คน หญิง ๕๑ คน รวมทั้งหมด ๑๒๖ คน

สถานการณ์ปัญหาสุขภาพของนักเรียน

ปัญหาสุขภาพที่พบ	แหล่งข้อมูล	นักเรียน (ร้อยละ)	แนวทางการจัดการแก้ไขปัญหา
สมาธิสั้น และ LD	รพ.สิรินธร จังหวัดขอนแก่น	๑๖.๖๗	- สอนซ่อมเสริม ดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด
ภาวะอ้วน	อนามัยเทศบาลบ้านแฮด ข้อมูลคัดกรองนักเรียนยากจน	๑๓.๕๙	สานสัมพันธ์กับผู้ปกครอง
ภาวะพอม	อนามัยเทศบาลบ้านแฮด, ข้อมูลคัดกรองนักเรียนยากจน	๕๗.๑๔	- จัดกิจกรรมเพื่อนสอนเพื่อน พี่สอนน้อง - ให้คำแนะนำ ปรึกษาหารือร่วมกับผู้ปกครอง

สถานการณ์ปัญหาด้านการอ่าน และปัญหาด้านการเขียน

ระดับชั้น	ปัญหาด้านการอ่าน (ปีการศึกษา ๒๕๖๑)			ปัญหาด้านการเขียน (ปีการศึกษา ๒๕๖๑)		
	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑	-	-	-	-	-	-
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒	-	-	-	-	-	-
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓	๑	-	๑	๑	-	๑
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔	๓	-	๓	๒	-	๒
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕	๔	๓	๗	๔	๓	๗
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖	๔	๒	๖	๒	๒	๔
รวมทั้งหมด	๑๒	๕	๑๗	๙	๕	๑๔

สถานการณ์ปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้

ในปีการศึกษา ๒๕๖๑ สถานการณ์ปัญหาเด็กอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ในปี ๒๕๖๑ ส่วนใหญ่มาจากนักเรียนที่อยู่กับตายายหรือญาติ หรือพ่อแม่ที่ทำงานรับจ้างทำงานนอกบ้าน จึงขาดการเอาใจใส่จากผู้ปกครองเท่าที่ควร นอกจากนี้ นักเรียนบางส่วนมีพฤติกรรมเล่นโทรศัพท์มือถือ ดิทดเกมออนไลน์ ส่งผลทำให้มีสมาธิสั้น มีพฤติกรรมรุนแรง ไม่เชื่อฟังผู้ปกครอง ดังนั้นบุคคลในครอบครัวจึงไม่มีบทบาทต่อการช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และการอ่านอย่างต่อเนื่อง และในการเรียนการสอนที่ไม่สามารถดูแลได้อย่างทั่วถึง ส่งผลให้เกิดปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้เกิดขึ้น

บทบาทและกระบวนการการพัฒนา

กลุ่ม	บทบาทที่มีต่อการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ เพื่อส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาวะของนักเรียน
โรงเรียน	- ร่วมกันวางแผนออกแบบ จัดกิจกรรม การเรียนการสอน - จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ โดยใช้สื่อจัด คำพื้นฐาน
ผู้ปกครอง	- ร่วมวางแผนและกำหนดข้อตกลงร่วมกับโรงเรียน - ดูแลนักเรียน ต่อยอดจากโรงเรียน
ชุมชน	- ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมที่ส่งผลต่อการอ่านเขียนของประชากรในชุมชน

กลุ่ม	บทบาทที่มีต่อการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ เพื่อส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาวะของนักเรียน
มรภ. มหาสารคาม	- มอบทุนสนับสนุนในการดำเนินโครงการ
ผู้บริหาร	- มีนโยบายส่งเสริมการจัดซื้อสื่อและนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียน
ครู	- สร้างสื่อและนวัตกรรมเพื่อการเรียนของนักเรียน
นักเรียน	- ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรม

ผลที่ได้รับจากการดำเนินงานและความเปลี่ยนแปลง

จากการจัดทำ พัฒนา นำสื่อไปใช้และทำการประเมินจากการอ่านและการเขียนของนักเรียนหลังจากที่ดำเนินการตามกลไกของกระบวนการทำงาน พบว่า

- ๑) นักเรียนสามารถพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ มีจำนวนเพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา ๒๕๖๐
- ๒) ครู มีการพัฒนาครู มีการสร้างสื่อและนวัตกรรมเพื่อการเรียนของนักเรียน คิดเป็นจำนวนร้อยละ ๑๐๐ ของครูทั้งโรงเรียน
- ๓) โรงเรียน นักเรียนได้เข้าร่วมงานมหกรรมความสามารถทางศิลปหัตถกรรม วิชาการและเทคโนโลยีของนักเรียน ระดับชาติ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ กิจกรรมการแข่งขันท่องอาขยานทำนองเสนาะ ได้รับรางวัลเหรียญทอง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ - ๖
- ๔) เครือข่าย ผู้ปกครอง และชุมชนใกล้เคียงให้ความสนใจและมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการอ่านในการดำเนินกิจกรรมของครูและนักเรียนร่วมกัน เช่น มีการประเมินการอ่านของนักเรียนโดยครูและผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง
- ๕) ความโดดเด่น โรงเรียนได้ทำโครงการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา จากแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียนนอกห้องเรียน และห้องสมุดโรงเรียนประชาพัฒนาบ้านแฮด จนส่งผลให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านเพิ่มขึ้น มีการพัฒนานวัตกรรม สื่อส่งเสริมทักษะการอ่านเป็นจำนวน ๓ ชิ้น คือ บัญชีคำพื้นฐาน สื่อจัดคำพื้นฐาน เกมสปริศนาคำทาย

ผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินงาน

ครูมีการปรับบทบาทในการดำเนินกิจกรรมของนักเรียนทุกคน ทุกชั้น โดยมีการหมุนเวียนเกม กิจกรรมส่งเสริมการอ่านทั้ง ๓ กิจกรรมตามห้องเรียนสลับเปลี่ยนกันเล่น โดยบูรณาการในชั้นเรียนครบทุกชั้น ทำให้นักเรียนรักการอ่านและเรียนรู้จากกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างมีความสุข

นวัตกรรม การพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ เพื่อเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพโดยการ พัฒนาห้องสมุด เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ โรงเรียนบ้านหนองขอนแก่น สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 คู่ความร่วมมือ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ภาพที่ ๘.๕ โรงเรียนบ้านหนองขอนแก่น ตำบลหนองอีบุตร อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

โรงเรียนบ้านหนองขอนแก่น

ตำบลหนองอีบุตร อำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์

สรุปการดำเนินกิจกรรมโครงการการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ เพื่อเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะ โดยการพัฒนาห้องสมุด เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ของโรงเรียนบ้านหนองขอนแก่น ตำบลหนองอีบุตร อำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์ ภายใต้โครงการนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะ ด้วยการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้

สถานการณ์โรงเรียน

โรงเรียนบ้านหนองขอนแก่น สังกัด สพป.กาฬสินธุ์ เขต ๓ ผู้บริหารสถานศึกษานายไฉน ทมานนท์ จำนวนนักเรียน ชาย ๑๑ คน หญิง ๑๑ คน รวมทั้งหมด ๒๒ คน

สถานการณ์ปัญหาสุขภาพของนักเรียน

ปัญหาสุขภาพที่พบ	แหล่งข้อมูล	นักเรียน (ร้อยละ)	แนวทางการจัดการแก้ไขปัญหา
๑. นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ มีภาวะทุพโภชนาการ	รายงานน้ำหนักส่วนสูงของนักเรียนจากเว็บไซต์ปัจจัยพื้นฐานนักเรียนยากจน	- ภาวะอ้วน ร้อยละ ๙.๐๙ - ภาวะผอม ร้อยละ ๑๓.๖๔	ดำเนินโครงการอาหารกลางวันอย่างมีประสิทธิภาพ ลดอาหารที่มีรสหวาน เค็ม และลดอาหารที่มีไขมัน เพื่อลดและป้องกันภาวะอ้วนในเด็กนักเรียน รวมถึงการเพิ่มอาหารเสริม (นม) ในนักเรียนที่มีภาวะผอม
๒. นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ มีภาวะเหา	สภาพจริง	๓๖.๓๖	แนะนำวิธีการกำจัดเหาให้กับนักเรียน เพื่อป้องกันและกำจัดเหา โดยได้ริยความร่วมมือจาก อสม.หมู่บ้าน

สถานการณ์ปัญหาด้านการอ่าน และปัญหาด้านการเขียน

ระดับชั้น	ปัญหาด้านการอ่าน (ปีการศึกษา ๒๕๖๑)			ปัญหาด้านการเขียน (ปีการศึกษา ๒๕๖๑)		
	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑	๐	๐	๐	๐	๐	๐
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒	๐	๐	๐	๐	๐	๐
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓	๑	๐	๑	๑	๐	๑
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔	๐	๐	๐	๐	๐	๐
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕	๐	๐	๐	๐	๑	๑
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖	๐	๐	๐	๐	๐	๐
รวมทั้งหมด	๑	๐	๑	๑	๑	๒

สถานการณ์ปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้

ในปีการศึกษา ๒๕๖๑ ส่วนใหญ่มาจากนักเรียนที่อยู่กับตายายจำนวน ๒ คน บิดามารดา โดยหย่าร้างจำนวน ๑ คน และบิดามารดาไปทำงานที่ต่างจังหวัดจำนวน ๑ ราย อีกทั้งนักเรียนทั้ง ๒ ราย เป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ทั้งนี้ตากับยายมีอายุมากแล้วและการอ่านการเขียนยังไม่คล่องนัก ดังนั้น

บุคคลในครอบครัวจึงต้องบทบาทต่อการช่วยส่งเสริมการเรียนการอ่านอย่างต่อเนื่อง และในการเรียนการสอนที่ไม่สามารถดูแลได้อย่างถี่ถ้วน ส่งผลให้เกิดปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้เกิดขึ้น

บทบาทและกระบวนการการพัฒนา

กลุ่ม	บทบาทที่มีต่อการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ เพื่อส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาวะของนักเรียน
โรงเรียน	- จัดโครงการ การพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ เพื่อเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะ โดยการพัฒนาห้องสมุดเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ของโรงเรียนบ้านหนองขอนแก่น
ผู้ปกครอง	- ส่งเสริมกิจกรรมการอ่านของนักเรียนที่บ้าน และผลิตสื่อในห้องสมุดร่วมกับคณะครู นักเรียน
ชุมชน	- สนับสนุนการจัดหาสื่อที่ส่งเสริมทักษะการอ่าน การเขียน นอกจากนี้ร่วมเป็นเกียรติในการประเมินห้องสมุดมีชีวิต และโรงเรียนรักการอ่านของโรงเรียน
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	- สนับสนุนงบประมาณการจัดซื้อสื่อนวัตกรรมในโครงการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ เพื่อเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะ โดยการพัฒนาห้องสมุดเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ของโรงเรียนบ้านหนองขอนแก่น
ผู้บริหาร	- ดำเนินโครงการ การพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ เพื่อเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะ โดยการพัฒนาห้องสมุดเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านหนองขอนแก่น - เข้าร่วมการประเมินห้องสมุดมีชีวิต โรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๓ - เข้าร่วมการประเมินโรงเรียนรักการอ่าน โรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๓ - จัดกิจกรรมสัปดาห์ห้องสมุด ทุกเดือน (วันทำการสุดท้ายของเดือน)
ครู	- พัฒนาตนเองโดยดำเนินการสร้างสื่อ/นวัตกรรม เพื่อจัดโครงการ การพัฒนาห้องสมุด เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ของโรงเรียนบ้านหนองขอนแก่น
นักเรียน	- สนใจและเข้าร่วมกิจกรรมและช่วยการพัฒนาสื่อ

ผลที่ได้รับจากการดำเนินงานและความเปลี่ยนแปลง

จากการจัดทำ พัฒนา นำสื่อไปใช้และทำการประเมินจากการอ่านและการเขียน ของนักเรียนหลังจากที่ดำเนินการตามกลไกของกระบวนการทำงาน พบว่า

- ๑) นักเรียน นักเรียนสามารถอ่านออกเขียนได้ร้อยละ ๑๐๐ ส่วนนักเรียนร้อยละ ๘๖.๓๖ มีความสามารถในการอ่านคล่อง เขียนคล่อง และนักเรียนที่มีปัญหาจำนวน ๓ คน โดยรวมนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้รวมอยู่ด้วย จำนวน ๒ คน มีความเปลี่ยนแปลงจากเดิมจำนวน ๑ คน
- ๒) ครู ครูได้พัฒนาตนเองโดยดำเนินการสร้างสื่อ/นวัตกรรม เพื่อจัดโครงการการพัฒนาห้องสมุด เป็นศูนย์กลาง การเรียนรู้ ของโรงเรียนบ้านหนองขอนแก่น ร้อยละ ๑๐๐ ของครูทั้งโรงเรียน
- ๓) โรงเรียน ได้รับรางวัลดังนี้ (๑) โรงเรียนรักการอ่าน (ขนาดเล็ก) ระดับยอดเยี่ยม รางวัลชนะเลิศ จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๓ (๒) ห้องสมุดมีชีวิต (โรงเรียนขนาดเล็ก) ระดับดีเด่น รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ ๑ จาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๓ (๔) เครือข่าย เกิด ความเปลี่ยนแปลง โดยปกครองนักเรียนในความร่วมมือกับคณะครูดำเนินการ พัฒนาการอ่านออกเขียนได้ เพื่อเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะ โดยการพัฒนา ห้องสมุดเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ของโรงเรียนบ้านหนองขอนแก่น (๕) ความโดดเด่น โรงเรียนได้ทำโครงการ การพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ เพื่อเสริมสร้างความรอบรู้ ด้านสุขภาวะ โดยการพัฒนาห้องสมุดเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้าน หนองขอนแก่น จนส่งผลให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านเพิ่มขึ้น จำนวน ๒๒ คน จาก นักเรียนทั้งสิ้น จำนวน ๒๒ คน และสามารถอ่านออกเขียนได้ร้อยละ ๑๐๐ รวมถึง มีความโดดเด่นในด้านการพัฒนานวัตกรรม สื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน คือ (๑) แผ่น ชาร์จไฟเพื่อการอ่าน (๒) นิทานคุณธรรม (๓) คอนโดคำ (๔) แผ่นป้ายปริศนาคำทาย

ผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินงาน

ครูมีการปรับบทบาทผู้ปกครองให้ความสนใจนักเรียนมากขึ้นกว่าเดิม โรงเรียน มีการทำงานร่วมกันชุมชนมากขึ้น

ภาพที่ ๘.๖ โรงเรียนบ้านผักหนาม ตำบลหนองกุงใหญ่ อำเภอกะนวน จังหวัดขอนแก่น

โรงเรียนบ้านผักหนาม

ตำบลหนองกุงใหญ่ อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น

สรุปการดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ “ชุดอ่านเรียนเขียนคำ นำสู่ภาวะที่ดี” เพื่อเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะ ด้วยการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้โรงเรียนบ้านผักหนาม โรงเรียนบ้านผักหนาม ตำบลหนองกุงใหญ่ อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น

สถานการณ์โรงเรียน

โรงเรียนบ้านผักหนาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๔ ผู้บริหารสถานศึกษานางจงดี ราชมนตรี รักษาการแทนผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านผักหนาม จำนวนนักเรียน ชาย ๖๐ คน หญิง ๔๓ คนรวมทั้งหมด ๑๐๓ คน

สถานการณ์ปัญหาสุขภาพของนักเรียน

ปัญหาสุขภาพที่พบ	แหล่งข้อมูล	นักเรียน (ร้อยละ)	แนวทางการจัดการแก้ไขปัญหา
พอม	การชั่งน้ำหนัก	๒.๕๗	ให้ดื่มนมเสริมเพิ่มจากเดิมอีกวันละ ๑ กล่อง
เตี้ย	การวัดส่วนสูง	๔.๑๒	

สถานการณ์ปัญหาด้านการอ่าน และปัญหาด้านการเขียน

ระดับชั้น	ปัญหาด้านการอ่าน (ปีการศึกษา ๒๕๖๑)			ปัญหาด้านการเขียน (ปีการศึกษา ๒๕๖๑)		
	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑	๑	-	๑	๑	-	๑
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒	๑	-	๑	๑	-	๑
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓	๑	-	๑	๑	-	๑
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔	๑	-	๑	๑	-	๑
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕	๑	-	๑	๑	-	๑
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖	๒	-	๑	๑	-	๒
รวมทั้งหมด	๗	-	๗	๗	-	๗

สถานการณ์ปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้

ในปีการศึกษา ๒๕๖๑ ส่วนใหญ่มาจากนักเรียนที่อยู่กับตายาย จำนวน ๑๑ คน บิดามารดา หย่าร้าง จำนวน ๔ คน ขาดการเอาใจใส่จากผู้ปกครอง เนื่องจากต้องไปทำงานนอกบ้านหรือรับจ้างรายวัน ๒๖ คน ดังนั้น บุคคลในครอบครัวจึงต้องพบปะต่อการช่วยส่งเสริมการเรียนรู้การอ่านอย่างต่อเนื่อง และในการเรียนการสอนที่ไม่สามารถดูแลได้อย่างถี่ถ้วน ส่งผลให้เกิดปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้เกิดขึ้น

บทบาทและกระบวนการการพัฒนา

กลุ่ม	บทบาทที่มีต่อการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ เพื่อส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาวะของนักเรียน
โรงเรียน	- จัดกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาการอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ของนักเรียน
ผู้ปกครอง	- ลงนามแบบบันทึกการอ่านของนักเรียนจากการยืมหนังสือห้องสมุดไปอ่านที่บ้าน
ชุมชน	- ช่วยสนับสนุนการจัดหาสื่อในการส่งเสริมการอ่าน
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	- สนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อสื่อนวัตกรรมส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้

กลุ่ม	บทบาทที่มีต่อการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ เพื่อส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาวะของนักเรียน
ผู้บริหาร	- นโยบายส่งเสริมการจัดซื้อสื่อและนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียน
ครู	- สร้างสื่อและนวัตกรรมเพื่อการเรียนของนักเรียน
นักเรียน	- ให้ความร่วมมือในการรณรงค์กิจกรรม

ผลที่ได้รับจากการดำเนินงานและความเปลี่ยนแปลง

จากการจัดทำ พัฒนา นำสื่อไปใช้และทำการประเมินจากการอ่านและการเขียนของนักเรียนหลังจากที่ดำเนินการตามกลไกของกระบวนการทำงาน พบว่า

- ๑) นักเรียน ได้รับความสนุกสนานในการดำเนินกิจกรรมและยังสามารถพัฒนาตนเองให้สามารถอ่านออกเขียนได้เต็มจำนวนที่เข้าร่วมกิจกรรม
- ๒) ครู มีการพัฒนาครู มีการสร้างสื่อและนวัตกรรมเพื่อการเรียนของนักเรียน ร้อยละ ๑๐๐ ของครูทั้งโรงเรียน
- ๓) โรงเรียน นักเรียนได้เข้าร่วมการแข่งขันกิจกรรมส่งเสริมรักการอ่านโดยใช้นวัตกรรม “ชุดอ่านเรียนเขียนคำ นำสุขภาวะที่ดี” ในปีการศึกษา ๒๕๖๐ ได้รับรางวัลชนะเลิศอันดับ ๑ ระดับกลุ่มโรงเรียน จำนวน ๕ คน และ ในปีการศึกษา ๒๕๖๑ ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๑ ระดับเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน ๔ คน
- ๔) เครือข่าย เกิดความเปลี่ยนแปลง เช่น ผู้ปกครองและชุมชนใกล้เคียงให้ความสนใจและมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการอ่านในการดำเนินกิจกรรมของครูและนักเรียนร่วมกัน เช่น มีการประเมินการอ่านของนักเรียนโดยครูและผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง
- ๕) ความโดดเด่น โรงเรียนได้ทำโครงการ ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านโดยใช้นวัตกรรม “ชุดอ่านเรียนเขียนคำ นำสุขภาวะที่ดี” และกิจกรรมห้องสมุดโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะด้วยการพัฒนาการอ่านออก เขียนได้ โรงเรียนบ้านผักหนาม จนส่งผลให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านเพิ่มขึ้นจำนวน ๖๓ คน จากนักเรียนทั้งสิ้นจำนวน ๑๐๓ คน และสามารถอ่านออกเขียนได้ร้อยละ ๑๐๐ มีความโดดเด่นในด้านการพัฒนานวัตกรรมสื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน โดยการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบบันได ๕ ขั้น ของสพ.ขอนแก่น เขต ๔ นักเรียนอ่านออกเขียนได้อย่างชัดเจนใช้ภาษาถูกต้อง โดยใช้กระบวนการออกแบบจัดการหลักสูตรบทเรียน ดังนี้ ขั้นที่ ๑ หาเรื่องให้สนุก ขั้นที่

๒ แจกลูกสะกดคำ ชั้นที่ ๓ อ่านย่ำนำวิธี ชั้นที่ ๔ คัดลายมือให้ถูกวิธี ชั้นที่ ๕ เขียนตามคำบอกทุกวัน

ผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินงาน

- ๑) ครูมีการปรับบทบาทในการดำเนินกิจกรรมของนักเรียนทุกคน ทุกชั้น
- ๒) นักเรียนรักการอ่านและเรียนรู้จากกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างมีความสุข

